virtual-project.eu

EVENIMENTUL LITERAR AL ANULUI:
Un nou caz rezolvat de legendarul
HERCULE POIROT

Agatha Christie®

„Este grozav să îl vedem din nou
la treabă pe ilustrul Poirot."
Washington Post

premium

CRIME CU MONOGRAMĂ

Sophie Hannah

SOPHIE HANNAH

CRIME CU MONOGRAMĂ

Original: *The Monogram Murders* (2014)

Un nou caz rezolvat de legendarul
HERCULE POIROT

Traducere din limba engleză
LIVIA OLTEANU

virtual-project.eu

LITERA®

2015

Sophie Hannah este una dintre cele mai apreciate autoare de thrillere psihologice, câștigătoare a numeroase premii literare. Cărțile ei au fost publicate în 27 de țări. În 2013, romanul său *The Carrier* a câștigat Premiul pentru Thriller Polițist la Specsavers National Book Awards. *Crime cu monogramă* a fost deja vândut în peste 30 de țări. Sophie Hannah a mai publicat, printre altele, romane polițiste (*The Telling Error* – 2014, *The Carrier* – 2013, *Kind of Cruel* – 2012, *Lasting Damage* – 2011, *A Room Swept White* – 2010, *The Other Half Lives* – 2009, *The Point of Rescue* – 2008, *Hurting Distance* – 2007, *Little Face* – 2006) și cărți de poezie *(Pessimism for Beginners* – 2007, *First of The Last Chances* – 2003, *Leaving and Leaving You* – 1999, *Hotels Like Houses* – 1996, *The Hero and the Girl Next Door* – 1995).

Pentru Agatha Christie

MULȚUMIRI

Le sunt extrem de recunoscătoare următoarelor persoane: inimitabilului Peter Straus, care este pentru lumea agenților literari ceea ce este Hercule Poirot pentru cea a dezlegării misterelor; lui Mathew și James Prichard, care mi-au oferit atâta inspirație, amabilitate, ajutor și susținere pe durata întregului proces; minunatei Hilary Strong, cu care este o plăcere și să lucrezi, și să te distrezi; echipelor minunate de la HarperCollins Marea Britanie și SUA, mai ales lui Kate Elton și Natashei Hughes (pentru sugestiile de redactare incisive și pline de entuziasm), lui David Brawn (pentru aceleași lucruri, dar și pentru nenumăratele discuții despre câini și pentru că a suportat câteva convorbiri criptice și semiisterice! Ținând cont că David se ocupă de moștenirea drepturilor de autor, autorii care sunt în viață au mai rar ocazia de a lucra cu el, și toți cei care nu au ocazia de a lucra cu el au mult de pierdut.) Mulțumiri lui Lou Swannell, Jennifer Hart, Anne O'Brien, Heike Schüssler, Danielle Bartlett, Damon Greeney, Margaux Weisman, Kaitlin Harri, Josh Marwell, Charlie Redmayne, Virginia Stanley, Laura Di Giuseppe, Liate Stehlik, Kathryn Gordon, și tuturor celorlalți oameni minunați care s-au implicat. Toți ați făcut această experiență una absolut fantastică! (Niciodată nu sunt prea multe adjective pe o pagină de mulțumiri.) Și mulțumiri lui Four Colman Getty, care a făcut o campanie de marketing extraordinară pentru carte.

Mulțumiri speciale, și meritând propriul lor paragraf, lui Dan Mallory, care m-a inspirat și mi-a amintit de ce iubesc scrisul și cărțile.

Mulțumiri lui Tamsen Harward, pentru că a făcut o sugestie esențială și la momentul potrivit în privința intrigii.

Hodder & Stoughton, care îmi publică thrillerurile psihologice și care au fost extrem de bucuroși și entuziasmați în legătură cu mica mea aventură cu Hercule Poirot, și nu mi-au cerut decât să mă întorc la Hodder Towers fără vreo mustață mare și răsucită. Le sunt extrem de recunoscătoare.

Le mulțumesc tuturor celor care și-au manifestat entuziasmul, pe Twitter și nu numai, în privința acestei cărți: Jamie Bernthal și Scott Wallace Baker îmi vin în minte cu precădere, și le sunt foarte recunoscătoare că mi-au urat bun-venit în lumea fandomului Agathei Christie.

Capitolul 1

FUGARA JENNIE

— Tot ce vreau să spun e că nu-mi place de ea, șopti chelnerița cu părul în vânt.

Vorbise cam tare, de vreme ce o auzi cu ușurință un client solitar al cafenelei Pleasant, care se întrebă dacă acea „ea” din discuția respectivă era o chelneriță sau poate o clientă fidelă, ca el.

— Nu trebuie să-mi placă, nu? Dacă tu ai altă părere, n-ai decât.

— Mie mi s-a părut cumsecade, ripostă chelnerița mai scundă și cu fața rotundă, părând mai puțin sigură decât era cu doar câteva clipe mai devreme.

— Păi e cumsecade pentru că i-a fost rănită mândria. Cum își va reveni, cum va spune iar numai răutăți. E urât. Am mai văzut eu oameni ca ea – nu trebuie să ai încredere în ei.

— Cum adică, e urât? întrebă chelnerița cu fața rotundă.

Hercule Poirot, singurul client al cafenelei la ora șapte și jumătate, într-o seară de joi a lunii februarie, știa la ce se referea chelnerița cu părul în vânt. Zâmbi în sinea lui. Nu era prima oară când dădea dovadă de un fin simț al observației.

— Oricui i se poate ierta un cuvânt urât spus la supărare – și eu am făcut asta, nu mi-e rușine să recunosc. Și când sunt fericită, vreau să fie toți fericiți. Așa ar trebui să fie. Dar mai sunt și unii ca *ea,* care se poartă cel mai urât cu tine atunci când le merge lor bine. De astfel de oameni trebuie să te ferești.

„Bien vu”, gândi Hercule Poirot. *„De la vraie sagesse populaire.”*

Ușa cafenelei se deschise brusc, trântindu-se de perete. În prag stătea o femeie într-o haină de un maro pal și cu o pălărie de un maro mai închis. Era

blondă. Poirot nu îi putea vedea chipul. Se uita peste umăr, de parcă aștepta să o ajungă cineva din urmă.

Ușa stătu deschisă doar câteva secunde, suficient însă ca aerul rece al nopții să ia locul căldurii din încăperea micuță. În mod normal, asta l-ar fi înfuriat pe Poirot, dar era interesat de noua apariție, care își făcuse o intrare atât de teatrală și căreia nu părea să îi pese de impresia pe care o face.

Poirot își acoperi ceașca de cafea cu o palmă, pentru a-i menține căldura. Această cafenea cu ziduri strâmbe, situată pe St. Gregory's Alley, într-o zonă a Londrei cam insalubră, avea cea mai bună cafea pe care o băuse Poirot vreodată. De obicei, nu bea o ceașcă de cafea și înainte, și după cină – chiar l-ar fi îngrozit ideea, în mod normal –, dar făcea o excepție de la această regulă în fiecare joi seară, când venea la Pleasant la ora șapte și jumătate. Această excepție de la regulă, deja săptămânală, devenise o tradiție.

Cafeneaua mai avea și alte tradiții însă, pe care le aprecia mai puțin: faptul că trebuia să-și aranjeze corect pe masă tacâmurile, șervețelele și paharul pentru apă, pe care le găsea puse greșit când ajungea. În mod evident, chelnerițele considerau că era suficient ca aceste obiecte să existe pe undeva, oriunde, pe masă. Sigur că Poirot nu era de aceeași părere, așa încât le așeza în ordine de îndată ce ajungea.

— Nu vă supărați, domnișoară, vreți să închideți ușa, dacă intrați? i se adresă Păr-în-vânt femeii cu pălărie și haină maro, care se sprijinea de tocul ușii cu o mână și stătea cu fața întoarsă către stradă. Sau chiar dacă nu intrați, continuă chelnerița. N-am vrea să înghețăm.

Femeia intră. Închise ușa, dar nu își ceru scuze că o ținuse deschisă atât de mult. Respirația ei sacadată răsună în încăpere. Părea să nici nu observe prezența celorlalți oameni din jur. Poirot o

întâmpină cu un „Bună seara” rostit pe un ton calm. Ea se întoarse ușor spre el, dar nu răspunse. Ochii larg deschiși dezvăluiau o privire neobișnuit de alarmată, atât de puternică încât putea pune stăpânire și pe un necunoscut, precum o atracție fizică.

Poirot nu se mai simți la fel de liniștit și mulțumit de sine ca atunci când ajunsese aici. Buna dispoziție îi fusese spulberată.

Femeia se grăbi către fereastră și privi afară. „Nu va vedea orice speră ea să vadă”, se gândi Poirot. Când te uiți pe geam noaptea, dintr-o încăpere bine luminată, nu vezi mare lucru decât reflexia încăperii în care te afli. Și totuși femeia se uită pe geam un timp, părând hotărâtă să supravegheze strada.

— Ah, *tu* erai, spuse Păr-în-vânt, pierzându-și răbdarea. Ce-i cu tine? S-a întâmplat ceva?

Femeia cu pălărie și haină maro se întoarse către chelneriță.

— Nu, eu… Cuvintele părură mai mult un suspin. Apoi reuși să-și vină în fire și continuă:

— Nu. Pot să stau la masa din colț? întrebă arătând spre masa cea mai depărtată de ușă și stradă.

— Poți sta la orice masă dorești, mai puțin la cea la care stă domnul. Sunt toate pregătite.

Și cum își aminti de Poirot, Păr-în-vânt îi spuse:

— Cina dumneavoastră e aproape gata, domnule.

Poirot fu foarte încântat să audă asta. Mâncarea de la Pleasant era aproape la fel de bună ca și cafeaua. Ba mai mult decât atât, când se gândea la ambele, lui Poirot îi venea greu să creadă ceea ce știa că este un fapt: toți cei care lucrau în bucătăria localului erau englezi. *Incroyable.*

Păr-în-vânt se întoarse din nou către femeia neliniștită:

— Ești sigură că nu s-a întâmplat nimic, Jennie? Arăți de parcă ai fi dat ochii cu diavolul însuși.

— Sunt bine, mulțumesc. Am nevoie doar de un ceai tare. Adu-mi, te rog, ce comand de obicei.

Jennie se grăbi către masa din colțul cel mai îndepărtat și trecu pe lângă Poirot fără să se uite la el. Bărbatul își întoarse ușor scaunul pentru a o putea privi. Sigur era ceva în neregulă cu ea; și era ceva ce nu dorea să discute cu chelnerițele cafenelei.

Se așeză la masă cu spatele la fereastră și la stradă, fără să-și dea jos haina, și, imediat ce se așeză, se întoarse și se uită peste umăr. Profitând de ocazie, Poirot îi studie chipul și presupuse că femeia avea în jur de patruzeci de ani. Ochii ei mari și albaștri erau larg deschiși și nici nu clipea. Arătau de parcă femeia privea ceva șocant, gândi Poirot. „Arăți de parcă ai fi dat ochii cu diavolul însuși”, remarcase Păr-în-vânt. Dar din câte putea să vadă Poirot, Jennie nu avea parte de o asemenea priveliște, ci de aceea a unei încăperi pătrate cu mese, scaune, un cuier din lemn într-un colț și niște rafturi strâmbe pline de ceainice de diferite culori, modele și mărimi.

Ce-i drept, rafturile acelea erau îngrozitoare! Poirot nu putea înțelege de ce rafturile strâmbe nu fuseseră înlocuite cu unele noi, după cum nu înțelegea de ce ai așeza o furculiță pe o masă pătrată fără să te asiguri că este dispusă paralel cu marginea mesei. Dar nu toată lumea gândea la fel ca Hercule Poirot și învățase să accepte asta, deopotrivă cu avantajele și dezavantajele pe care i le aducea.

Femeia, Jennie, stătea întoarsă în scaun și privea cu groază către ușă, de parcă se aștepta să intre cineva dintr-un moment în altul. Tremura, poate și din cauza frigului.

Ba nu, se răzgândi Poirot, nu din cauza frigului. Se făcuse din nou cald în cafenea. Și cum Jennie se așezase cât mai departe de ușă și cu spatele la ea, nu se putea trage decât o singură concluzie.

Poirot își luă cafeaua și se îndreptă către masa ei. Observă că nu avea verighetă pe deget.

— Îmi permiteți să vă țin companie puțin, *mademoiselle?*

Ar fi vrut să aranjeze tacâmurile, șervețelele și paharul pentru apă cum făcuse și la masa lui, dar se abținu.

— Poftim? Da, cred că da.

Tonul ei dădu de înțeles că nu îi prea păsa. Tot ce o interesa era ușa cafenelei. O urmărea în continuare cu viu interes, întoarsă în scaun.

— Mi-ar face plăcere să mă prezint. Mă numesc… ah…

Poirot se întrerupse. Dacă i-ar fi spus cum îl cheamă, Păr-în-vânt și celelalte chelnerițe l-ar fi auzit și n-ar mai fi fost doar clientul anonim și străin, fostul polițist de pe continent. Numele Hercule Poirot avea un efect destul de puternic asupra unor oameni. În ultimele câteva săptămâni, de când intrase într-o foarte plăcută hibernare, Poirot simțise pentru prima oară după o lungă perioadă binecuvântarea de a fi o simplă persoană din mulțime.

Era absolut evident că pe Jennie nu o interesau nici numele, nici prezența lui. O lacrimă îi scăpase din colțul ochiului și îi cobora pe obraz.

— *Mademoiselle* Jennie, continuă Poirot, sperând ca, rostindu-i prenumele, să reușească a-i atrage atenția. Eu am fost polițist. Acum m-am retras, dar înainte de a mă retrage, am întâlnit mulți oameni care se aflau în starea de agitație în care vă aflați și dumneavoastră. Nu mă refer la cei care erau nefericiți, deși sunt destul de mulți în orice țară, ci la cei care credeau că sunt în pericol.

În sfârșit, reușise să îi atragă atenția. Jennie îl fixă cu privirea, speriată:

— Polițist?

— *Oui.* M-am retras din activitate de mult, dar…

— Prin urmare, în Londra nu puteți face nimic? Nu puteți… adică, nu aveți nicio autoritate? Să arestați criminali, sau chestii de-astea?

— Așa este, replică Poirot zâmbind. În Londra sunt un domn în vârstă, care se bucură de odihnă.

Trecuseră aproape zece secunde de când femeia nu se mai uitase la ușă.

— Am dreptate, *mademoiselle?* Credeți că vă aflați în pericol? Vă tot uitați peste umăr deoarece bănuiți că persoana de care vă temeți v-a urmărit până aici și ar putea intra pe acea uşă în orice clipă?

— Ah, sigur sunt în pericol! Păru că vrea să spună mai multe. Sunteți *sigur* că nu mai sunteți polițist?

— Fără nicio îndoială, o asigură Poirot. Dar pentru că nu dori să-i dea de înțeles că nu are niciun pic de influență, adăugă: Totuși, am un prieten la Scotland Yard, dacă aveți nevoie de ajutorul poliției. Este foarte tânăr, nu are mult peste treizeci de ani, dar cred că va avea o carieră strălucită. Ar fi dispus să stea de vorbă cu dumneavoastră, sunt sigur. În ceea ce mă privește, vă pot oferi…

Poirot se întrerupse când chelnerița cu față rotundă se apropie cu o ceașcă de ceai. După ce puse ceașca în fața lui Jennie, se retrase în bucătărie, ca și Păr-în-vânt. Știind cât de mult îi plăcea acesteia să cerceteze comportamentul clienților cafenelei, Poirot era sigur că încerca să provoace o discuție animată despre Domnul cel Străin și despre faptul că stătea la masa lui Jennie. De obicei, Poirot nu discuta mai mult decât strictul necesar cu ceilalți clienți de la Pleasant. Exceptând ocaziile când lua cina aici cu prietenul lui, Edward Catchpool, detectivul de la Scotland Yard cu care împărțea temporar o casă, stătea mai mult singur, în spiritul *l'hibernation.*

Bârfele chelneriților de la cafenea nu îl preocupau pe Poirot. Chiar era mulțumit de

absența lor pentru moment. Spera să o facă pe Jennie să vorbească sincer cu el.

— Aș fi bucuros să vă ofer ajutorul meu, *mademoiselle.*

— Sunteți foarte amabil, dar nu mă poate ajuta nimeni.

Jennie se șterse la ochi și continuă:

— Ce mult m-aș bucura să mă poată ajuta cineva! Aș da orice! Dar este prea târziu. Sunt deja moartă, înțelegeți, sau o să fiu curând. Nu mă pot ascunde la nesfârșit.

Deja moartă… Cuvintele ei dădeau fiori.

— Așa că, vedeți dumneavoastră, nu mă puteți ajuta, continuă ea, și chiar dacă ați putea, nu aș merita. Dar… mă simt puțin mai bine de când stați cu mine la masă.

Își strânse brațele în jurul corpului, fie pentru a se liniști, fie într-o zadarnică încercare de a se opri din tremurat. Nu băuse nici măcar o gură de ceai.

— Vă rog, mai stați. Nu se va întâmpla nimic cât timp stau de vorbă cu dumneavoastră. Asta mă consolează oarecum.

— *Mademoiselle,* situația este foarte îngrijorătoare! Acum sunteți în viață, și trebuie să facem tot ce ne stă în putință ca să rămâneți în viață. Vă rog, spuneți-mi…

— Nu! răspunse ea deschizând ochii și mai mult și făcându-se mică în scaun. Nu, să nu faceți asta. *Nimic* nu trebuie făcut pentru împiedicarea a ceea ce se va întâmpla. Nu se poate împiedica, este imposibil. Inevitabil. Dar odată ce voi muri eu, se va face în sfârșit dreptate.

Se uită din nou peste umăr către ușă.

Poirot se încruntă. Poate că Jennie se simțea mai bine de când se așezase la masa ei, dar el se simțea cu certitudine mult mai rău.

— Am înțeles eu bine? Vreți să spuneți că vă urmărește cineva care vrea să vă ucidă?

Jennie îl fixă cu ochii albaștri plini de lacrimi.

— Se numește crimă dacă mă dau bătută și permit să se întâmple? M-am săturat să tot fug, să mă ascund, să îmi fie mereu atât de îngrozitor de *teamă.* Dacă se întâmplă, atunci vreau să se întâmple odată, și se va întâmpla, pentru că așa trebuie. Este singura cale de a îndrepta lucrurile. Asta merit.

— Nu se poate, spuse Poirot. Chiar dacă nu cunosc detaliile situației dumneavoastră, vă contrazic. Crima nu este niciodată corectă. Trebuie să îi dați voie prietenului meu polițist să vă ajute.

— Nu! Nu trebuie să spuneți nici măcar o vorbă despre asta nici lui, nici altcuiva. Promiteți-mi că nu veți spune nimănui!

Hercule Poirot nu avea obiceiul să facă promisiuni pe care nu le putea ține.

— Ce ați fi putut să faceți pentru a merita moartea ca pedeapsă? Ați ucis pe cineva?

— E ca și cum aș fi făcut-o! Nu doar crima este ceva de neiertat, să știți. Nu cred că dumneavoastră ați făcut vreodată ceva de neiertat, nu?

— Dar dumneavoastră da? Și credeți că ar trebui să plătiți pentru asta cu propria viață? *Non.* Nu este în regulă. Dacă v-aș putea convinge să mergeți cu mine către casa pe care am închiriat-o, este foarte aproape. Prietenul meu de la Scotland Yard, domnul Catchpool…

— Nu! se opuse Jennie sărind de pe scaun.

— Vă rog, luați loc, *mademoiselle.*

— Nu. Am spus prea multe! Ce proastă sunt! V-am spus doar pentru că păreți atât de blând, și m-am gândit că nu puteți *să faceți* nimic. Dacă nu mi-ați fi spus că sunteți pensionat și dintr-o altă țară, nu v-aș fi mărturisit nimic! Promiteți-mi atât: dacă voi fi găsită moartă, spuneți-i prietenului dumneavoastră polițist să nu caute criminalul. Închise ochii și își prinse mâinile ca într-o rugăciune, continuând: Oh, sper să nu deschidă niciunul gurile! Crima nu trebuie să fie niciodată elucidată, îmi promiteți să-i spuneți prietenului

dumneavoastră asta, să îl convingeți? Dacă vă pasă de dreptate, vă rog să faceți cum vă spun.

Apoi se năpusti către ușă. Poirot se ridică pentru a o urma, dar dându-și seama cât se îndepărtase ea deja în timpul în care el abia se ridicase de pe scaun, se așeză la loc și oftă cu amărăciune. Era inutil. Jennie dispăruse în noapte. Nu avea cum să o mai ajungă din urmă.

Se deschise ușa bucătăriei, și Păr-în-vânt veni cu cina lui Poirot. Mirosul îi displăcu; își pierduse complet pofta de mâncare.

— Unde e Jennie? întrebă chelnerița, de parcă el era vinovat că dispăruse.

Chiar se simțea vinovat. Dacă s-ar fi mișcat mai repede, dacă și-ar fi ales cuvintele mai cu grijă…

— Asta-i culmea! strigă Păr-în-vânt trântind pe masă cina lui Poirot și mergând hotărâtă către ușa bucătăriei. Împingând-o, strigă: Jennie aia a plecat fără să plătească!

— Dar pentru ce trebuie să plătească, oare? murmură Hercule Poirot pentru sine.

*

Puțin mai târziu, după o încercare nereușită de a-și savura cotletul de vită garnisit cu sufleul vermicelli, Poirot bătu la ușa bucătăriei de la Pleasant. Păr-în-vânt întredeschise ușa, pentru ca nimic să nu se poată vedea în spatele siluetei sale subțiri.

— Nu vă place mâncarea, domnule?

— Permiteți-mi să plătesc eu ceaiul pe care l-a abandonat *mademoiselle* Jennie, se oferi Poirot. În schimb, dacă ați fi atât de amabilă, aș dori să vă pun câteva întrebări.

— Deci o cunoașteți pe Jennie? Nu v-am mai văzut stând împreună până acum.

— *Non.* Nu o cunosc. Tocmai de aceea vreau să vă întreb câte ceva.

— Atunci de ce v-ați dus să stați la masă cu ea?

— Era speriată și foarte neliniștită. M-a îngrijorat să văd asta. Speram să o pot ajuta

cumva.

— Pe oamenii ca Jennie nu îi poți ajuta, replică Păr-în-vânt. Bine, vă răspund la întrebări, dar mai întâi o să vă întreb și eu ceva: Unde anume ați fost dumneavoastră polițist?

Poirot nu preciză că deja îi adresase trei întrebări, iar aceasta era de fapt a patra.

Ea îl privi cu ochii mijiți și continuă:

— Undeva unde se vorbește franceza, dar nu în Franța, nu? Am văzut ce figură faceți când celelalte fete spun că sunteți „domnul francez”.

Poirot zâmbi. Poate că nu ar strica să îi știe numele.

— Sunt Hercule Poirot, *mademoiselle.* Din Belgia. Mă bucur să vă cunosc, spuse întinzând mâna.

Fata îi strânse mâna.

— Fee Spring. Euphemia, de fapt, dar toți îmi spun Fee. Dacă mi-ar spune tot prenumele, n-ar mai ajunge la ce vor de fapt să-mi spună, nu-i așa? Nu că ar fi vreo problemă.

— Știți numele complet al lui *mademoiselle* Jennie?

Fee dădu din cap în direcția mesei lui Poirot, unde aburii încă se înălțau din farfuria plină.

— Mergeți și mâncați. Vin eu la dumneavoastră imediat.

Se retrase brusc, închizându-i ușa în nas.

Poirot se întoarse la masă. Poate că ar fi trebuit să-i urmeze sfatul lui Fee Spring și să mănânce totuși acel cotlet de vită. Cât te poate binedispune să stai de vorbă cu o persoană atentă la detalii! Hercule Poirot nu întâlnea astfel de oameni prea des.

Fee reapăru în scurt timp, cu o ceașcă în mână, fără farfurioară. Sorbi din ceașcă și se așeză pe scaunul pe care stătuse Jennie. Poirot reuși să nu tresară la sunetul provocat de sorbit.

— Nu știu prea multe despre Jennie, începu Fee. Doar ce am mai prins din ce mai zicea ea.

Lucrează pentru o doamnă într-o casă mare, unde și locuiește. De-asta vine aici des, îi ia cafeaua și prăjiturile doamnei, pentru cinele și petrecerile ei simandicoase. Străbate orașul pentru asta – așa a zis odată. Mulți dintre clienții noștri fideli vin de departe. Jennie rămâne mereu să bea ceva. „Adu-mi ce comand de obicei", așa zice când vine, ca și cum ar fi și ea tot o doamnă. Se dă și ea mare cu tonul ăla, am impresia. Nu-i vocea ei normală. Probabil din cauza asta nici nu vorbește mult, știe că nu poate să se folosească prea mult de tonul ăla.

— Mă scuzați, o întrerupse Poirot, dar de unde știți că *mademoiselle* Jennie nu a vorbit așa mereu?

— Ați auzit dumneavoastră servitori care să vorbească mereu așa bine? Eu una nu.

— *Oui, mais*… Așadar, este o speculație, nimic mai mult?

Fee Spring recunoscu fără entuziasm că nu era sigură. De când o cunoștea ea, Jennie vorbise „ca o doamnă".

— Atât știu sigur despre Jennie: este o fată care adoră ceaiul, deci are ceva minte în cap.

— O fată care adoră ceaiul?

— Exact.

Fee strâmbă din nas la cafeaua lui Poirot.

— Voi ăștia care beți cafea când ați putea să beți ceai ar trebui să fiți examinați de un doctor, eu așa cred, zău.

— Nu știți cumva numele doamnei pentru care lucrează Jennie sau adresa casei? întrebă Poirot.

— Nu. Nu știu nici ce nume de familie are Jennie. Știu doar că a suferit foarte mult acum câțiva ani. Așa a zis ea la un moment dat.

— A suferit? V-a spus din ce cauză?

— Nu există decât un fel de suferință, răspunse Fee foarte hotărâtă. Cea care îți ucide inima.

— Mă referem la faptul că pot fi multe *cauze* ale suferinței: iubire neîmpărtășită, pierderea unei persoane dragi la o vârstă tânără…

— Ah, nu am aflat povestea, spuse Fee cu amărăciune în glas. Nici nu o voi afla. Tot ce mi-a spus a fost „suferință”. Problema ei e că nu vorbește. N-ați avea cum să o ajutați cu ceva chiar dacă ar fi stat aici, pe acest scaun, și n-ar fi plecat așa. E prea închisă în ea, asta-i problema cu Jennie. Îi place să trăiască în suferință, oricare-ar fi.

Prea închisă în ea… Cuvintele îi provocară o amintire lui Poirot despre o seară de joi petrecută la Pleasant cu câteva săptămâni în urmă, când Fee vorbea despre un client.

— Nu pune niciodată întrebări, *n’est-ce pas*? spuse el. Nu o interesează socializarea sau conversațiile? Nu vrea să afle ce s-a mai întâmplat în viețile celor din jur?

— Exact!

Fee păru impresionată.

— Nu e câtuși de puțin curioasă. N-am mai cunoscut pe nimeni atât de absorbit de propriile griji. Parcă nici nu vede lumea sau pe noi, cei din jurul ei. Niciodată nu te întreabă ce mai faci, cum te mai descurci. Fee își înclină capul și adăugă: Vă prindeți repede, nu-i așa?

— Tot ce știu am aflat din ce ați discutat cu celelalte chelnerițe, *mademoiselle.*

Fee roși.

— Mă mir că vă obosiți să ne ascultați.

Nedorind să o stânjenească și mai mult, Poirot nu îi mărturisi că, de fapt, de-abia aștepta să îi asculte descrierile indivizilor pe care ajunsese să-i numească, generic, „personajele de cafenea”: domnul Nu-chiar, spre exemplu, care, de fiecare dată când venea, comanda ceva și apoi schimba comanda, întrucât considera că nu este chiar ceea ce ar dori.

Acum nu era momentul să întrebe dacă Fee nu avea cumva vreun nume special, la fel ca domnul Nu-chiar, și pentru Hercule Poirot, pe care îl

folosea atunci când el nu era prin preajmă… poate un nume care făcea aluzie la minunata lui mustață.

— Deci, *mademoiselle* Jennie nu dorește să afle despre viețile altora, reluă Poirot gânditor, dar, spre deosebire de mulți cărora nu le pasă de viețile celor din jur și care vorbesc doar despre ei înșiși, nu vorbește nici despre sine, așa-i?

Fee ridică din sprâncene.

— Ce memorie bună aveți! Fix la țintă din nou. Nu, Jennie nu vorbește despre ea. Răspunde la întrebări, dar nu intră în detalii. Nu vrea să îi distragi atenția prea mult de la gândurile ei, oricare ar fi ele. De la comoara ei ascunsă. Doar că asta nu o face fericită, despre orice o fi vorba. Am încetat de mult să mai fac eforturi să o înțeleg.

— Se gândește mult la suferință, murmură Poirot. Și la pericol.

— A zis ea că e în pericol?

— *Oui, mademoiselle.* Îmi pare rău că nu am fost suficient de iute să o opresc. Dacă i se va întâmpla ceva…

Poirot dădu din cap și își dori să-și poată recăpăta liniștea cu care venise la cafenea. Lovi masa în timp ce luă o decizie:

— Mă voi întoarce aici *demain matin.* Ați spus că vine aici adesea, *n'est-ce pas?* O voi găsi înainte să o găsească primejdia. De data asta, Hercule Poirot va fi mai rapid!

— Rapid sau lent, nu e nicio diferență, comentă Fee. Nimeni nu o poate găsi pe Jennie, nici măcar când stă sub nasul tău, și nimeni nu o poate ajuta. Se ridică și luă farfuria lui Poirot. Nu are rost să lași o mâncare bună să se răcească din cauza asta, încheie ea.

Capitolul 2

CRIMĂ ÎN TREI CAMERE

Așa a început totul, în seara de joi, 7 februarie 1929, cu Hercule Poirot, Jennie și Fee Spring, printre rafturile strâmbe și pline de ceainice de la cafeneaua Pleasant.

Sau, mai bine zis, așa părea să fi început. De fapt, nu sunt convins că poveștile din viața reală au început sau au sfârșit. Dacă le analizezi din orice punct de vedere, vei înțelege că au ramificații nesfârșite în trecut și se întind spre viitor în mod inexorabil. Nu poți niciodată să spui „Ei bine, asta a fost” și să tragi o linie.

Din fericire, poveștile adevărate chiar au eroi și eroine. Și pentru că eu nu sunt și nu am nicio speranță să devin unul, sunt foarte conștient de prezența lor.

Nu am fost acolo în acea seară de joi. Numele meu a fost menționat, Edward Catchpool, prietenul lui Poirot de la Scotland Yard, în vârstă de vreo treizeci de ani (treizeci și doi, ca să fim mai precișii), dar eu nu am fost acolo. Am hotărât totuși să încerc să completez spațiile libere pentru a redacta un raport despre povestea lui Jennie. Spre norocul meu, îl am martor pe Hercule Poirot, și nu poate exista unul mai bun.

Scriu aceste rânduri doar pentru mine. După ce voi termina de relatat povestea, am s-o citesc și recitesc până când voi putea să arunc o privire asupra cuvintelor fără să mă mai simt șocat ca atunci când le scriu, până când voi gândi: „Da, asta s-a întâmplat” în loc de „Cum s-a putut întâmpla așa ceva?”

Până la urmă va trebui să mă gândesc la un titlu mai bun decât „Povestea lui Jennie”. Nu este cine știe ce titlu.

Îl cunoscusem pe Hercule Poirot cu șase săptămâni înainte de acea seară de joi. Închiriase o cameră în Londra, în casa doamnei Blanche Unsworth. Este o clădire spațioasă, impecabil de curată, cu o fațadă cam pătrățoasă, ce are însă un interior cum nu se poate mai feminin; peste tot sunt milieuri și volănașe. Uneori mă tem că voi pleca la serviciu și voi descoperi vreo draperie din salon de culoarea lavandei înfășurată în jurul cotului sau al pantofului meu.

Spre deosebire de mine, Poirot nu este un rezident permanent, ci unul temporar. În prima seară când a apărut mi-a spus: „Mă voi bucura de o lună de odihnă". Mi-a spus-o foarte hotărât, ca și cum se aștepta să încerc să îi stric planul. „Mintea mea devine suprasolicitată", mi-a mărturisit el. „Prea multe gânduri mă frământă… Cred că aici îmi vor mai da pace."

L-am întrebat unde locuiește, așteptându-mă să răspundă Franța, dar am aflat puțin mai târziu că este belgian, nu francez. În semn de răspuns, s-a dus la fereastră, a dat la o parte perdeaua dantelată și a arătat către o clădire elegantă aflată nu la mare distanță. *„Acolo* locuiți?", am replicat. Credeam că glumește.

„Oui, nu doresc să fiu prea departe de casa mea", mi-a explicat Poirot. „Sunt foarte încântat că pot să mă bucur de priveliște!" Privea clădirea cu foarte multă mândrie și, după câteva clipe, m-am întrebat dacă nu cumva deja uitase că sunt și eu acolo. Apoi a adăugat: „Călătoriile sunt minunate. Foarte provocatoare, dar obositoare. Totuși, dacă nu plec undeva, nu există *vacances* pentru mintea lui Poirot! Mereu apare o problemă sau alta. Când ești acasă, te poate găsi oricine. Va veni un prieten sau un necunoscut cu o problemă foarte importantă, *comme toujours.* Mereu sunt probleme foarte importante! Iar micile celule cenușii vor fi din nou ocupate și nu își vor putea conserva energia. Prin urmare, Poirot a spus că pleacă din

Londra o vreme și între timp se odihnește într-un loc pe care îl cunoaște bine, fără a fi deranjat.”

A spus toate astea, iar eu am dat din cap ca și cum era perfect logic, întrebându-mă dacă nu cumva oamenii devin tot mai ciudați pe măsură ce îmbătrânesc.

Doamna Unsworth nu gătește joi seara, merge în vizită la sora răposatului ei soț, și astfel a ajuns Poirot să descopere cafeneaua Pleasant. Mi-a spus că nu poate risca să îl vadă cineva prin localurile pe care le frecventează atât timp cât se presupune că este plecat din Londra și m-a întrebat dacă i-aș putea recomanda „un loc unde s-ar duce cineva ca tine, *mon ami,* dar unde mâncarea este excelentă”. I-am spus despre Pleasant, o cafenea micuță, puțin excentrică, dar la care se întorc aproape toți cei care au fost o dată.

În acea seară de joi, când a întâlnit-o pe Jennie, Poirot s-a întors acasă la ora zece și zece, mult mai târziu decât de obicei. Eu eram în salon, stăteam lângă șemineu, dar nu reușeam să mă încălzesc. Am auzit-o pe doamna Unsworth șoptindu-i ceva lui Poirot de îndată ce a intrat. Probabil că îl așteptase în hol.

Nu am reușit să aud despre ce îi vorbea, dar puteam presupune: era neliniștită, iar cauza neliniștii ei eram eu. Se întorsese de la cumnata ei la nouă și jumătate și decisese că era ceva în neregulă cu mine. Arătam groaznic, ca și cum nu aș fi mâncat și dormit. Chiar ea îmi spusese asta. Nu prea îmi dau seama cum ar putea să arate cineva ca și cum nu ar fi mâncat. Poate că eram mai slab decât la micul dejun.

Mă studiase din toate unghiurile posibile și îmi oferise toate remediile la care se putea gândi pentru a mă vindeca, începând cu cele mai uzuale în astfel de situații: mâncare, băutură, un umăr pe care să plâng. După ce le-am refuzat pe toate trei în cel mai politicos mod cu putință, a trecut la idei mai năstrușnice: o pernă plină de ierburi, o

substanță cu un miros îngrozitor, dintr-o sticlă de un albastru-închis, extrem de benefică, se pare, dacă aș fi pus-o în apa de baie.

I-am mulțumit, dar am refuzat-o. S-a uitat disperată prin cameră în căutarea unui obiect pe care să mi-l dea și care ar fi rezolvat toate problemele mele.

Acum, cel mai probabil, îi șoptea lui Poirot că trebuie să mă convingă să accept soluția cea urât mirositoare pentru baie sau perna cu ierburi.

De obicei, joia, Poirot se întoarce de la Pleasant până la ora nouă și citește în salon. Mă întorsesem de la hotelul Bloxham la ora nouă și un sfert, hotărât să nu mă gândesc la ce descoperisem acolo, sperând să îl găsesc pe Poirot în fotoliu și să conversăm despre nimicuri, ca de obicei.

Dar nu era acolo. Absența lui mă făcuse să mă simt ciudat de detașat de toate, ca și cum îmi fugise pământul de sub picioare. Poirot este genul de persoană căreia nu îi place să se abată de la rutină, mi-a spus nu o dată: „Rutina zilnică este cea care relaxează mintea, Catchpool” – și totuși întârziase trei sferturi de oră.

Când auzisem ușa deschizându-se la ora nouă și jumătate, sperasem că era el, dar era Blanche Unsworth. Aproape că am oftat. Dacă ești îngrijorat în privința propriei persoane, ultimul lucru pe care ți-l dorești este compania unei persoane care se agită mereu pentru orice fleac.

Îmi era teamă că nu voi reuși să mă conving să mă întorc la hotelul Bloxham a doua zi, și știam că trebuia să mă întorc. Exact la asta încercam să evit să mă gândesc.

„Și acum, când în sfârșit a venit Poirot, va fi și el îngrijorat în privința mea, pentru că i-a spus Blanche Unsworth că ar trebui să fie”, m-am gândit. Am decis că ar fi mai bine să nu stau în preajma nici unuia dintre ei. Dacă nu puteam să discutăm despre lucruri lipsite de importanță și amuzante, preferam să nu vorbesc deloc.

Poirot intră în salon, purtând încă haina și pălăria, și închise ușa după el. Mă așteptam să îmi pună o mulțime de întrebări, dar el spuse pe un ton distras: „Am întârziat. Am tot mers pe străzi și nu am făcut decât să întârzii”.

Era, într-adevăr, îngrijorat, dar nu în legătură cu mine – dacă mâncasem sau dacă aveam de gând să mănânc. Mă simții foarte ușurat.

— Căutați ceva? îl întrebai.

— *Oui.* O femeie, Jennie, care sper să mai fie în viață, să nu fi fost ucisă.

— Ucisă?

Mă cuprinse din nou senzația că îmi fuge pământul de sub picioare. Știam că Poirot este un detectiv faimos. Îmi vorbise despre niște cazuri la care lucrase. Dar se presupunea că era în vacanță, și m-aș fi lipsit să aud cuvântul acela, cu atât mai mult rostit într-un mod atât de neobișnuit.

— Cum arată această Jennie? Descrieți-mi-o. S-ar putea să o fi văzut, mai ales dacă a fost ucisă. În seara asta am văzut două femei ucise și un bărbat, așa că poate aveți noroc. Bărbatul nu arăta ca și cum ar fi putut să-l cheme Jennie, dar celelalte două victime…

— *Attendez, mon ami,* întrerupse Poirot, pe un ton calm, văicărelile mele. Așadar, *madame* Blanche are dreptate, aveți o problemă? Ah, dar cum de nu mi-am dat seama imediat? Sunteți palid. Eram cu gândul în altă parte. Mereu îmi zboară gândul în altă parte când vine *madame* Blanche! Dar vă rog să-i spuneți lui Poirot *immédiatement.* Ce s-a întâmplat?

*

— Au avut loc trei crime, îi spusei. Și toate trei sunt ceva ce n-am mai văzut. Două femei și un bărbat. Fiecare într-o altă cameră.

Sigur, mai văzusem decese violente până atunci, lucram la Scotland Yard deja de aproape doi ani și eram polițist de cinci ani, dar majoritatea crimelor arătau o lipsă de control: cineva devenea violent la

furie sau își pierdea mințile. Ce se întâmplase la Bloxham era cu totul altceva. Ucigașul celor trei de la hotel plănuise totul din timp, probabil cu luni înainte. Fiecare dintre cele trei crime era o formă de artă macabră, al cărei mesaj nu reușeam să îl descifrez. Mă îngrozea ideea că de data aceasta nu aveam de-a face cu un bădăran lipsit de control, lucru cu care eram obișnuit, ci poate cu o minte rece, meticuloasă, care nu avea să se lase înfrântă.

Cu certitudine, eram peste măsură de demoralizat în legătură cu situația, dar nu-mi puteam alunga presimțirile sumbre. Trei cadavre asemănătoare: până și ideea în sine mă cutremură. Mi-am zis că nu trebuie să dezvolt o fobie. Trebuia să tratez acest caz ca pe oricare altul, indiferent cât de diferit părea la prima vedere.

— Fiecare dintre cele trei crime a avut loc într-o altă cameră a aceleiași case? se interesă Poirot.

— Nu, la hotelul Bloxham. Pe Piccadilly Circus. Nu cred că știți hotelul.

— *Non.*

— Nu mai intrasem acolo până în seara asta. Nu e genul de loc unde s-ar duce unul ca mine, este somptuos.

Poirot stătea cu spatele foarte drept.

— Trei crime în același hotel, dar în camere diferite?

— Da, fiecare dintre ele comise în seara asta, mai devreme, într-un interval scurt de timp.

— În această seară? Și, totuși, iată-vă aici. De ce nu sunteți la hotel? Deja ați prins criminalul?

— Din păcate, nu. Nu, eu…

Mă oprii și îmi dresei vocea. Era simplu să relatez aspectele cazului, dar nu aveam niciun chef să îi explic lui Poirot cum mă afectaseră cele văzute acolo sau că stătusem la Bloxham doar cinci minute înainte de a simți o nevoie irepresibilă de a părăsi acel loc.

Felul în care fuseseră așezate cele trei cadavre, cu spatele drept și mâinile pe lângă corp, cu

palmele pe podea și picioarele apropiate…

Să aranjezi morții. Sintagma îmi veni în minte, însoțită de imaginea unei camere întunecate pe care o văzusem cu ani în urmă, când eram copil, și pe care refuzam să o mai vizitez până și în imaginația mea. Eram hotărât să nu o mai văd niciodată în viața mea.

Mâini lipsite de viață, cu palmele în jos.

Ține-l de mână, Edward.

— Nu vă faceți griji, sunt o mulțime de polițiști acolo, spusei repede și tare, pentru a alunga orice imagini mintale nedorite. Mă întorc acolo mâine la prima oră. Văzând că așteaptă un răspuns mai lung, adăugai: Am simțit nevoia să-mi limpezesc gândurile. Sincer să fiu, nu am văzut în viața mea ceva mai ciudat decât aceste trei crime.

— În ce sens ciudat?

— Fiecare dintre victime avea ceva în gură, același lucru.

— *Non,* replică Poirot ridicând din sprâncene. Același lucru nu poate să fie în trei guri diferite în același timp.

— Trei lucruri diferite, toate la fel. Trei butoni, din aur, după câte se pare, cu monogramă pe ei. Aceleași inițiale pe toți trei butonii: PIJ. Poirot? Vă simțiți bine? Păreți…

— *Mon Dieu!*

Se ridică în picioare și începu să se învârtă prin încăpere.

— Nu vă dați seama ce înseamnă asta, *mon ami.* Nu aveți cum să vă dați seama, pentru că nu știți povestea despre întâlnirea mea cu *mademoiselle* Jennie. Trebuie să vă spun repede, ca să înțelegeți.

Modul în care Poirot relatează repede o poveste este diferit de al oricui altcuiva. Pentru el, toate detaliile sunt la fel de importante, indiferent că este vorba despre un incendiu în care au murit trei sute de oameni sau despre gropițele din obrajii unui copil. Nu poate fi zorit să intre în miezul problemei, așa că m-am așezat comod în scaun și

l-am lăsat să povestească în propriul stil. Când a terminat de povestit, aveam senzația că trăisem totul pe pielea mea, chiar mai în detaliu decât trăiesc eu însumi momentele din propria viață.

— Ce întâmplare extraordinară! Și tocmai în seara în care au loc trei crime la hotelul Bloxham. Ce coincidență!

Poirot oftă.

— Nu cred că este o coincidență, prietene. Sigur că uneori se petrec și coincidențe, dar în acest caz este o legătură clară.

— Între crimă și teama de a fi ucis, vreți să spuneți?

— *Non.* Și aceea este o coincidență, da, dar eu mă refer la altceva.

Poirot se opri din plimbatul în jurul salonului și se întoarse către mine.

— Spuneți că în gura fiecăreia dintre cele trei victime ale dumneavoastră era un buton din aur cu inițialele „PIJ”?

— Da.

— *Mademoiselle* Jennie mi-a spus foarte clar: „Promiteți-mi că dacă voi fi găsită moartă, prietenul dumneavoastră polițist nu va căuta criminalul. Să nu deschidă niciunul gurile! Această crimă nu trebuie să fie niciodată elucidată”. Ce credeți că a vrut să spună cu „Să nu deschidă niciunul gurile”?

Oare glumea? Se pare că nu.

— Ei bine, mi-e clar. Se temea că va fi ucisă, nu voia ca ucigașul ei să fie pedepsit și spera să nu-l arate nimeni cu degetul. Crede că *ea* este cea care trebuie să fie pedepsită.

— Ați ales semnificația evidentă la prima vedere, replică Poirot. Păru dezamăgit. Întrebați-vă dacă nu cumva cuvintele „Să nu deschidă niciunul gurile” ar putea însemna altceva. Gândiți-vă la cei trei butoni din aur ai dumneavoastră.

— Nu sunt ai mei, afirmai plin de convingere, sperând să pot îndepărta de mine tot cazul. Bine,

înțeleg unde vreți să ajungeți, dar…

— Ce înțelegeți? *Je conduis ma voiture a quoi?*

— Ei bine, „Să nu deschidă niciunul gurile” ar putea însemna, să zicem, „Să nu deschidă nimeni gurile celor trei victime de la hotelul Bloxham”.

Imediat ce enunțai această teorie absurdă, mă simții ca un prost.

— *Exactement!* „Să nu deschidă nimeni gurile și să găsească butonii din aur cu inițialele PIJ.” Oare nu e posibil ca asta să fi vrut să spună Jennie de fapt? Că știa despre cele trei crime de la hotel și că știa că oricine le-a comis urma să o ucidă și pe ea?

Poirot își continuă șirul ideilor, fără să aștepte răspunsul meu.

— Iar inițialele PIJ, persoana care are aceste inițiale este foarte importantă în această poveste, *n'est-ce pas?* Jennie știe asta. Știe că dacă descoperiți aceste trei litere veți fi mai aproape de a găsi criminalul și vrea să împiedice asta. *Alors,* trebuie să-l prindeți înainte să fie prea târziu pentru Jennie, altfel Hercule Poirot nu se va putea ierta niciodată!

Mă alarmai când auzii asta. Oricum, mă simțeam îndatorat să prind acest criminal, nu voiam să mai fiu responsabil și de faptul că Poirot nu se va putea ierta niciodată. Când mă privea pe mine, chiar vedea un om capabil să prindă un criminal cu o asemenea minte, o minte căreia i-ar veni ideea de a pune butoni cu monogramă în gurile victimelor? Mereu am fost un om sincer și m-am descurcat bine în situațiile simple.

— Cred că trebuie să vă întoarceți la hotel, zise Poirot.

Voia să spună „chiar acum”. Mă trecură fiorii la gândul acelor trei camere.

— Mâine-dimineață, la prima oră, va fi suficient de repede, replicai evitându-i privirea. Vă avertizez, n-am să mă fac de râs menționând-o pe această Jennie. Nu ar face decât să-i deruteze pe toți. Dumneavoastră ați găsit un posibil sens al

cuvintelor ei, iar eu am găsit altul. Al dumneavoastră este mai interesant, dar al meu este de douăzeci de ori mai probabil să fie cel corect.

— Nu este.

— Trebuie să vă contrazic, replicai cu fermitate. Dacă am întreba o sută de oameni, ar fi de acord cu mine, nu cu dumneavoastră, bănuiesc eu.

— Și eu bănuiesc la fel, suspină Poirot.

Apoi continuă:

— Dați-mi voie să vă conving, dacă pot. Acum câteva clipe mi-ați spus despre crimele de la hotel că „fiecare victimă avea ceva în gura *ei* sau a *lui”,* așa e?

Asta spusesem, da.

— Nu ați spus „în gura *lor*”, ci „a ei sau a lui”, pentru că sunteți un om educat și nu vorbiți la plural. „A ei sau a lui”, pentru a se potrivi cu „fiecare”, este corect din punct de vedere gramatical. *Mademoiselle* Jennie este o servitoare, dar are, de asemenea, discursul și vocabularul unei persoane educate. Când a vorbit despre crima ei, a folosit cuvântul „inevitabil”. Apoi mi-a spus: „Așa că, vedeți dumneavoastră, nu mă puteți ajuta. *Și chiar dacă ați putea, nu aș merita”.* Este o femeie care folosește limba engleză așa cum trebuie. Așadar, *mon ami…*

Poirot se ridică din nou în picioare.

— Așadar! Dacă aveți dreptate, și Jennie ar fi vrut să spună „Să nu deschidă niciunul gurile” în sensul de „Să nu ofere nimeni informații poliției”, de ce nu a spus „Să nu deschidă nimeni gura”? „Niciunul” cere singularul, nu pluralul!

Mă uitai în sus la el și mă duru gâtul, prea debusolat și obosit să mai răspund. Nu îmi spusese chiar el că Jennie era panicată? Din câte știu eu, oamenii panicați nu acordă atenție gramaticii.

Mereu îl considerasem pe Poirot unul dintre cei mai inteligenți oameni, dar poate că mă înșelasem. Dacă își ocupa mintea cu astfel de prostii, nu era de mirare că simțea nevoia de o vacanță.

— Sigur, acum îmi veți spune că Jennie era panicată și deci nu dădea atenție cuvintelor sale, continuă Poirot. Și totuși a vorbit foarte corect, cu excepția acestei propoziții – dacă nu cumva eu am dreptate, nu dumneavoastră, caz în care Jennie nu a făcut nicio greșeală gramaticală!

Bătu din palme și păru atât de mulțumit de declarația sa, încât mă simții nevoit să replic destul de abrupt:

— Minunat, Poirot! Un bărbat și două femei au fost uciși, și eu trebuie să rezolv cazul, dar sunt extrem de fericit că Jennie, oricine ar fi ea, nu a vorbit greșit limba engleză!

— Și Poirot este *extrem de fericit,* îmi spuse prietenul meu greu de descurajat. Pentru că am făcut un progres, am descoperit ceva. *Non.*

Zâmbetul îi dispăru și redeveni serios.

— *Mademoiselle* Jennie nu a făcut o greșeală gramaticală. Înțelesul vorbelor ei este: „Să nu deschidă niciunul gurile celor trei victime – gurile *lor”.*

— Dacă insistați, bombănii.

— Mâine-dimineață, după micul dejun, vă întoarceți la hotelul Bloxham. Am să vin și eu mai târziu, după ce o caut pe Jennie.

— Dumneavoastră? replicai oarecum agitat.

În mintea mea se formulă un protest, dar știam că nu va ajunge la urechile lui Poirot. Fie că era un detectiv faimos sau nu, ideile lui despre caz fuseseră până acum ridicole, dar dacă se oferea să îmi țină companie, nu aveam să mă opun. El era foarte sigur pe el, iar eu nu, la asta se reducea totul. Deja mă simțeam însuflețit de interesul pe care îl manifesta.

— *Oui.* S-au comis trei crime care au în comun un element foarte neobișnuit: butonii cu monogramă din gurile victimelor. Mai mult ca sigur voi merge la hotelul Bloxham.

— Nu trebuia să evitați stimulii mintali și să vă odihniți creierul?

— *Oui. Precisement.* Nu este relaxant să stau pe scaun toată ziua, gândindu-mă că dumneavoastră veți omite să menționați cuiva întâlnirea mea cu *mademoiselle* Jennie, un detaliu de maximă importanță! Nu este relaxant nici să mă gândesc la faptul că Jennie se plimbă prin Londra, dându-i criminalului toate șansele să o ucidă și să pună al patrulea buton în gura ei.

Poirot se întinse în față.

— Măcar spuneți-mi că v-a trecut asta prin minte: butonii sunt perechi. Aveți trei în gurile celor trei victime de la hotelul Bloxham. Unde este al patrulea, dacă nu în buzunarul ucigașului, așteptând să ajungă în gura lui *mademoiselle* Jennie după ce va fi ucisă?

Mi-e teamă că am râs.

— Poirot, este pur și simplu ridicol. Da, butonii sunt în perechi de obicei, dar este destul de simplu: a vrut să omoare trei oameni, deci a folosit doar trei butoni. Nu puteți folosi o teorie ridicolă despre un al patrulea buton pentru a demonstra ceva, mai ales legătura dintre Jennie și victimele de la hotel.

Chipul lui Poirot căpătă o expresie dură.

— Când ești un criminal care decide să folosească butoni în acest fel, *mon ami,* provoci ideea de pereche. Criminalul este cel care ne-a făcut să ne gândim la cel de-al patrulea buton și la cea de-a patra victimă, nu Hercule Poirot!

— Dar… atunci cum știm că nu intenționează să aibă șase victime, sau opt? De unde știm că ucigașul nu are în buzunar alți cinci butoni cu inițialele PIJ?

Spre mirarea mea, Poirot încuviință și spuse:

— Este o observație foarte bună.

— Nu, Poirot, nu este bună deloc, ripostai rece. Nici nu știu de unde am scos-o. Poate că dumneavoastră apreciați ideile mele năstrușnice, dar vă asigur că șefii mei de la Scotland Yard nu le vor aprecia deloc.

— Șefii dumneavoastră nu sunt de acord să luați în calcul ipotezele posibile? Nu, sigur că nu, își răspunse singur Poirot. Și ei sunt implicați în prinderea acestui criminal. Ei și dumneavoastră. *Bon.* Tocmai de aceea trebuie să meargă mâine Hercule Poirot la hotelul Bloxham.

Capitolul 3

LA HOTELUL BLOXHAM

A doua zi dimineață, la hotelul Bloxham, eram foarte neliniștit știind că dintr-o clipă în alta Poirot va veni și ne va spune nouă, polițiștilor de rând, că abordăm ancheta celor trei crime totalmente greșit. Doar eu știam că urma să vină, și asta mă călca pe nervi. Prezența lui ar fi căzut în responsabilitatea mea, și îmi era teamă că ar fi demoralizat trupele. Sincer să fiu, mă temeam că mă va demoraliza și pe mine. În lumina plină de optimism a unei zile însorite de februarie și după o noapte de somn surprinzător de liniștit, nu înțelegeam cum de nu îi interzisesem să se apropie de Bloxham.

Probabil că oricum nu conta; și așa nu mi-ar fi dat ascultare.

Eram în holul hotelului când ajunse Poirot. Vorbeam cu un anume domn Luca Lazzari, directorul hotelului. Lazzari era un om prietenos, săritor și ciudat de entuziast, cu un păr negru și ondulat, o voce melodioasă și cu niște mustăți ce nu le puteau face concurență celor ale lui Poirot. Lazzari părea hotărât ca eu și restul polițiștilor să ne simțim cât mai bine la hotelul Bloxham, la fel de bine ca și oaspeții lui – ce-i drept, nu precum cei care ajungeau să fie uciși.

I-am făcut cunoștință cu Poirot, care dădu scurt din cap. Părea ușor tulburat și aflai curând din ce motiv.

— Nu am găsit-o pe Jennie, mi se adresă. Am așteptat-o aproape toată dimineața la cafenea! Dar nu a venit.

— Mi-e greu să cred că „aproape toată dimineața”, Poirot, zisei eu, pentru că avea obiceiul să exagereze.

— Nici *mademoiselle* Fee nu a fost acolo. Celelalte chelnerițe nu au putut să-mi dea nicio

informație.

— Ghinion, replicai eu, nefiind surprins de aceste vești.

Nici nu îmi imaginasem că Jennie ar mai trece pe la cafenea, și mă simțeam vinovat. Probabil că ar fi trebuit să mă străduiesc mai mult ca să îl lac pe Poirot să înțeleagă: ea fugise de cafeneaua Pleasant și de el, susținând că făcuse o greșeală mărturisindu-i lui situația în care se afla. De ce s-ar fi întors a doua zi și de ce i-ar fi permis lui să se ocupe de protecția ei?

— Așadar! reluă Poirot nerăbdător. Ce aveți să îmi spuneți?

— Și eu sunt aici pentru a vă furniza orice informație care vă este necesară, interveni Lazzari zâmbind. Luca Lazzari, vă stau la dispoziție. Ați mai vizitat hotelul Bloxham până acum, *monsieur* Poirot?

— *Non.*

— Nu-i așa că este superb? Ca un palat din *Belle Époque,* nu? Maiestuos! Sper că remarcați toate capodoperele artistice din jurul nostru!

— *Oui.* Este superior casei închiriate de doamna Blanche Unsworth, deși casa dumneaei are o priveliște mai frumoasă, replică scurt Poirot.

Era clar că dispoziția lui posacă îi afecta pe toți.

— Ah, priveliștile minunatului meu hotel!

Lazzari își prinse palmele de încântare și continuă:

— Din camerele care dau spre grădini priveliștea este superbă, iar în cealaltă parte se vede splendida Londră, o panoramă fantastică! Am să vă arăt mai târziu.

— Aș prefera să îmi arătați cele trei camere în care s-au comis crimele, îi spuse Poirot.

Aceasta îi întunecă puțin zâmbetul lui Lazzari.

— *Monsieur* Poirot, puteți fi sigur că groaznicele trei crime ce au avut loc în aceeași noapte, despre care abia îmi vine să cred că s-au

întâmplat, nu se vor mai repeta *vreodată* la renumitul hotel Bloxham.

Eu și Poirot schimbarăm câteva priviri. Nu ne preocupa atât de mult să nu se repete, cât ne doream să ne ocupăm de faptul că se petrecuseră de data aceasta.

Decisei că e mai bine să preiau frâiele situației și să nu îi permit lui Lazzari să mai spună cine știe ce. Lui Poirot deja îi tremurau mustățile de nervi.

— Victimele sunt doamna Harriet Sippel, domnișoara Ida Gransbury și domnul Richard Negus. Toți trei erau cazați la hotel, și fiecare dintre cei trei ocupa câte o cameră.

— Fiecare? Camera *ei* sau a *lui,* deci?

Poirot zâmbi la această glumiță. Mă gândii că brusca sa schimbare de dispoziție se datora faptului că domnul Lazzari tăcuse.

— Nu vreau să vă întrerup, Catchpool. Continuați.

— Fiecare dintre cele trei victime a ajuns aici miercuri, cu o zi înainte de a fi ucise.

— Au sosit împreună?

— Nu.

— Cu siguranță că nu, interveni Lazzari. Au venit separat, unul câte unul, și s-au cazat unul câte unul.

— Și au fost uciși unul câte unul, adăugă Poirot, ceea ce, întâmplător, era exact ce gândisem și eu. Sunteți sigur de asta? îl întrebă pe Lazzari.

— Nu aș putea fi mai sigur de atât. Domnul John Goode, cel mai responsabil recepționer, și-a dat cuvântul. Îl veți cunoaște și dumneavoastră. Aici, la hotelul Bloxham, nu avem angajați decât oameni cu un caracter ireproșabil, *monsieur* Poirot, și când recepționerul meu spune că un lucru este într-un fel, știu că așa este. Oameni de peste tot, din țară și din lume, doresc să lucreze la hotelul Bloxham. Eu îi accept doar pe cei mai buni.

Este amuzant, dar nu îmi dădusem seama până în acel moment cât de bine ajunsesem să îl cunosc

pe Poirot. Lazzari nu avea nici cea mai vagă idee despre cum să se poarte cu el. Nici dacă i-ar fi atârnat de gât domnului John Goode un semn mare pe care să fi scris „Suspect de crimă” nu l-ar fi putut face pe Poirot să aibă mai puțină încredere în el. Hercule Poirot nu permite nimănui să îi impună ce părere trebuie să aibă despre ceva. Mai degrabă va crede exact contrariul a ceea ce i se spune, sucit cum este.

— Așadar, este o coincidență extraordinară, nu? spuse. Cele trei victime ale noastre, doamna Harriet Sippel, domnișoara Ida Gransbury și domnul Richard Negus, vin separat și par să nu aibă nicio legătură unul cu celălalt. Și totuși cei trei nu împart doar aceeași dată a morții lor, cea de ieri, ci și data sosirii la hotelul Bloxham, și anume miercuri.

— Ce este remarcabil în asta? întrebai. Probabil că au mai venit mulți alți oameni miercuri, ținând cont de mărimea hotelului. Oameni care nu au fost uciși, vreau să spun.

Ochii lui Poirot părură să iasă din orbite. Nu mi se părea să fi zis ceva șocant, așa încât mă prefăcui că nu observ consternarea lui și continuai să îi vorbesc despre aspectele cazului:

— Fiecare dintre victime a fost găsită în camera ei sau a lui, cu ușa închisă, precizai, devenind oarecum conștient de mențiunea „ei sau a lui”. Criminalul a închis fiecare dintre cele trei uși și a șters-o cu cheile…

— *Attendez,* mă întrerupse Poirot. Vreți să spuneți că lipsesc cheile de la uși. Nu puteți ști că le-a luat criminalul sau că sunt la el în acest moment.

Respirai adânc.

— *Bănuim* că ucigașul a luat cheile cu el. Am căutat cu atenție, cheile nu sunt în camere, cu siguranță, și nici altundeva în hotel.

— Personalul meu de excepție a verificat și a confirmat că așa este, adăugă Lazzari.

Poirot ceru să caute și el amănunțit în cele trei camere. Lazzari acceptă foarte bucuros, de parcă Poirot ar fi propus un ceai dansant.

— Căutați cât vreți, dar nu veți găsi cele trei chei, spusei. Vă spun că le-a luat criminalul. Nu știu ce a făcut cu ele, dar…

— Poate le-a pus în buzunarul hainei lui, lângă unul, trei sau cinci butoni cu monogramă, replică Poirot nonșalant.

— Ah, acum înțeleg de ce se spune despre dumneavoastră că sunteți un detectiv strălucit, *monsieur* Poirot! exclamă Lazzari, deși nu ar fi avut cum să înțeleagă remarca lui Poirot. Se spune că aveți o minte sclipitoare!

— Se pare că ar fi fost otrăviți, spusei, nedorind să asist la elogiul genialității lui Poirot. Credem că s-a folosit cianură, ce are efect foarte rapid, dacă se folosesc cantități suficiente. Ancheta ne va lămuri, dar… este aproape sigur că le-a fost pusă otravă în băuturi. În cazul lui Harriet Sippel și Ida Gransbury, băutura în cauză a fost ceașca de ceai. În cazul lui Richard Negus, paharul cu vin de Xeres.

— De unde știți asta? întrebă Poirot. Băuturile sunt încă în camere?

— Ceștile și paharul de vin al lui Negus, da. Mai sunt doar câteva picături de conținut în ele, dar este ușor de deosebit ceaiul de cafea. Pot să pun pariu că vom găsi cianură în acele băuturi.

— Și orele la care au decedat?

— Toți trei au fost uciși între orele patru după-amiază și opt și jumătate seara, așa susține doctorul. Din fericire, am reușit să restrângem și mai mult intervalul: între șapte și un sfert și opt și zece.

— Mare noroc, într-adevăr! fu de acord Lazzari. Fiecare dintre cei trei oaspeți decedați a fost văzut în viață la ora șapte și un sfert de către reprezentanți de încredere ai hotelului, deci știm că

este adevărat! Chiar eu am găsit victimele… ce tragedie!… între opt și un sfert și opt și douăzeci.

— Dar trebuie să fi fost morți deja de la opt și zece, îi spusei lui Poirot. Atunci s-a găsit la recepție biletul care anunță crimele.

— Așteptați, vă rog, spuse Poirot. Ajungem la acest bilet la momentul potrivit. *Monsieur* Lazzari, doar nu este posibil ca fiecare dintre cele trei victime să fi fost văzută de către un angajat al hotelului *fix la ora șapte și un sfert*?

— Ba da.

Lazzari încuviință cu atâta tărie, încât mă sperie că ar putea să-i sară capul de pe umeri.

— Este purul adevăr. Toți trei au comandat să li se aducă cina în cameră la și un sfert, și toate cele trei livrări au fost extrem de prompte. Așa se face la hotelul Bloxham.

Poirot se întoarse către mine.

— Încă o coincidență *énorme.* Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus ajung la hotel în aceeași zi, ziua dinainte de a fi uciși. Apoi, în ziua în care sunt uciși, *toți comandă cina în camera lor exact la ora șapte și un sfert*? Nu pare prea verosimil.

— Poirot, nu are sens să dezbatem cât de verosimil este să se întâmple ceva ce știm că s-a întâmplat.

— *Non.* Dar are rost să ne asigurăm că lucrurile s-au întâmplat așa cum ni se declară. *Monsieur* Lazzari, sunt sigur că în hotelul dumneavoastră există cel puțin o încăpere foarte mare. Vă rog să-i adunați acolo pe toți angajații și voi vorbi cu ei și cu dumneavoastră cât mai repede posibil. Între timp, eu și domnul Catchpool vom cerceta camerele celor trei victime.

— Da, și ar fi bine să ne grăbim, să nu vină după cadavre, precizai. În mod normal, cadavrele ar fi fost ridicate deja.

Nu precizai și că întârzierea în acest caz fusese provocată de fuga mea de ieri de la serviciu. Fiind

atât de grăbit să mă îndepărtez cât mai mult de hotelul Bloxham și să mă gândesc la ceva – orice – mai plăcut decât cele trei crime, neglijasem să fac aranjamentele necesare.

*

Speram ca Poirot să se mai destindă după plecarea lui Lazzari, dar atitudinea lui scorțoasă nu se schimbă și îmi dădui seama că, probabil, așa era mereu când lucra. Faptul că „lucra" părea destul de amuzant, ținând cont că, de fapt, era serviciul meu, nu al lui, iar el nu făcea nimic pentru a-mi ridica moralul.

Aveam o cheie universală și vizitarăm cele trei camere pe rând. În timp ce așteptam ca ușile aurii ale liftului să se deschidă, Poirot spuse:

— Sper că ne putem pune de acord asupra unui lucru: nu putem avea încredere în cuvântul lui *monsieur* Lazzari când vine vorba de angajații hotelului său. Vorbește despre ei ca și cum asupra lor nu ar plana nicio suspiciune, ceea ce este imposibil, atât timp cât s-au aflat aici ieri, când s-au comis crimele. Loialitatea lui *monsieur* Lazzari este admirabilă, însă este nebun dacă crede că toți angajații de la hotelul Bloxham sunt *des anges.*

Mă tot sâcâia ceva, așa că decisei să abordez problema direct:

— Sper că nu mă credeți nebun și pe mine. Când am afirmat mai devreme că s-au mai cazat și alți oaspeți miercuri… A fost o afirmație impulsivă. Oricare oaspete care a sosit miercuri seară și *nu* a fost ucis joi nu are legătură cu acest caz, nu? Adică este o simplă coincidență faptul că trei sau mai mulți oaspeți, între care pare că nu există vreo legătură, se cazează în aceeași zi și sunt uciși în aceeași seară.

— *Oui.*

Poirot îmi zâmbi cu căldură în timp ce intram în lift și continuă:

— Mi-ați redat încrederea în capacitățile dumneavoastră intelectuale, prietene. Ați pus

punctul pe i afirmând „între care pare că nu există vreo legătură”. Vă pot garanta încă de pe acum că se va dovedi existența unei legături între cele trei victime. Nu au fost alese la întâmplare dintre oaspeții hotelului. Cei trei au fost uciși dintr-un *singur* motiv: cel legat de inițialele PIJ. Din același motiv au venit la hotel în aceeași zi.

— E ca și cum ar fi primit invitații la măcel, replicai plin de dispreț. Invitațiile au sunat probabil cam așa: „Vă rog veniți cu o zi înainte, pentru a putea dedica ziua de joi în întregime uciderii dumneavoastră”.

Probabil că este nedemn să glumesc pe tema aceasta, dar din păcate asta fac atunci când mă simt deprimat. Uneori reușesc să mă amăgesc chiar și pe mine, imaginându-mi că nu mă deranjează nimic. De data asta n-a mai funcționat.

— „A dedica ziua…”, murmură Poirot. E și asta o idee, *mon ami.* Înțeleg că nu ați vorbit serios, însă ați spus ceva foarte interesant.

Eu nu credeam asta. Era o glumă proastă, atâta tot. Poirot părea hotărât să mă felicite pentru cele mai absurde idei.

— Unu, doi, trei, spuse Poirot în timp ce liftul ne ducea sus. Harriet Sippel, camera 121. Richard Negus, camera 238. Ida Gransbury, camera 317. Hotelul are cinci etaje, însă victimele noastre au stat la etajele consecutive 1, 2 și 3. Este foarte precis.

De obicei, Poirot aprecia lucrurile precise, dar de această dată părea îngrijorat.

Cercetarăm cele trei camere, care păreau identice sub aproape toate aspectele. Fiecare avea un pat, un dulap, o chiuvetă și un pahar cu gura în sus într-un colț al său, câteva fotolii, o masă, un birou, un șemineu, un radiator, o masă mai mare lângă fereastră, o valiză, haine, efecte personale și un cadavru.

Toate ușile camerei se trântiră, blocându-mă înăuntru…

Ține-l de mână, Edward.

Nu mă puteam uita prea atent la cadavre. Toate trei erau așezate pe spate, întinse, cu mâinile pe lângă corp și picioarele către ușă. Erau așezate într-un mod formal.

(Chiar și să aștern pe hârtie aceste cuvinte, descriind posturile cadavrelor, mi se pare insuportabil. Oare mai este de mirare că nu am putut privi fețele victimelor mai mult de câteva clipe? Nuanța albăstruie a pielii lor, limbile nemișcate și greoaie, buzele încrețite… Deși aș fi preferat să le studiez fețele amănunțit, și nu mâinile lipsite de viață, și să fac orice altceva decât să mă întreb: Oare Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus ar fi vrut să îi țină cineva de mână, morți fiind, sau i-ar fi îngrozit ideea? Din păcate însă, mintea umană este perversă și de necontrolat, drept urmare meditam asupra acestei chestiuni, ceea ce mă chinuia teribil.)

Așezați într-un mod formal…

Brusc, mă izbi un gând. Asta era atât de grotesc la aceste trei crime: faptul că victimele erau așezate așa cum și-ar așeza un doctor pacientul decedat pe masă, după ce l-a îngrijit luni de zile. Cadavrele lui Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus fuseseră așezate cu o grijă meticuloasă – sau cel puțin așa mi se părea mie. Criminalul se purtase cu grijă cu ei după ce muriseră, ceea ce făcea ca această crimă comisă cu sânge-rece să fie cu atât mai înfiorătoare.

Imediat cum îmi veni ideea îmi spusei că mă înșel. Nu avusese grijă de ei, nici pe departe. Confundam trecutul cu prezentul, amestecam situația aceasta de la hotelul Bloxham cu cele mai nefericite amintiri proprii din copilărie. Îmi impusei să nu mă mai gândesc decât la ce se întâmplă în prezent. Încercai să privesc totul prin ochii lui Poirot, fără să permit experiențelor personale să distorsioneze faptele prezente.

Fiecare dintre cele trei cadavre era așezat între un fotoliu și o măsuță. Pe fiecare dintre cele trei măsuțe erau câte două cești cu farfurioare (în camerele lui Harriet Sippel și Ida Gransbury) și un pahar de vin de Xeres (în camera lui Richard Negus). În camera Idei Gransbury, numărul 317, pe masa mai mare de lângă fereastră era o tavă plină de farfurii goale și încă o ceașcă pe o farfurioară. Și această ceașcă era goală. Pe farfurii erau doar firimituri.

— Aha, spuse Poirot. Deci, în această cameră avem două cești și multe farfurii. Este clar că domnișoara Ida Gransbury a avut un oaspete la cină. Poate că a fost chiar criminalul. Dar de ce este tava încă aici, dacă din camerele lui Harriet Sippel și Richard Negus au fost luate?

— Poate că nu au comandat mâncare, replicai. Poate au vrut doar ceva de băut, ceai și vin, deci nu au fost lăsate tăvi în camerele lor. De asemenea, Ida Gransbury și-a adus de două ori mai multe haine decât ceilalți doi.

Făcui un semn către dulapul în care erau un număr impresionant de rochii de seară și continuai:

— Uitați-vă acolo, nu mai este loc nici măcar pentru un jupon, atât de multe haine și-a adus. Voia să fie sigură că arată cât mai bine, asta este clar.

— Aveți dreptate, încuviință Poirot. Lazzari a spus că au comandat toți trei cina, dar vom verifica ce anume s-a comandat pentru fiecare cameră. Poirot nu ar face greșeala de a presupune, dacă nu ar fi preocupat de Jennie, despre care nu știe unde se află! Jennie este cam de aceeași vârstă cu victimele de aici, între patruzeci și patruzeci și cinci de ani, cred.

M-am întors în timp ce Poirot studia gurile victimelor și butonii. M-am uitat la șemineu sau pe fereastră în timp ce el făcea cercetările însoțite de diferite exclamații. Am evitat să mă gândesc la mâini ce nu vor mai fi niciodată strânse și m-am gândit la cuvintele mele încrucișate și la ce aș

putea să greșesc. De câteva săptămâni tot încercam să realizez o integramă îndeajuns de bună pentru a o trimite la un ziar spre publicare, dar nu îmi reușea deloc.

După ce am cercetat toate cele trei camere, Poirot a insistat să ne întoarcem la cea de la etajul doi, a lui Richard Negus, numărul 238. M-am întrebat dacă îmi va fi mai ușor să intru în camere pe măsură ce intram de mai multe ori. Până acum răspunsul era negativ. Revenind în camera lui Richard Negus, m-am simțit de parcă îmi forțam inima să urc pe cel mai periculos munte, știind sigur că voi pieri de îndată ce voi ajunge în vârf.

Neștiind despre suferința mea, pe care speram că o ascund destul de bine, Poirot stătu în picioare în mijlocul camerei și spuse:

— *Bon.* Această cameră diferă cel mai mult de celelalte, *n'est-ce pas*? Ida Gransbury are în plus, în cameră, tava și ceașca de ceai, este adevărat, dar aici este un pahar de vin în loc de ceașcă de ceai, iar aici avem o fereastră deschisă cât se poate de larg, în timp ce în celelalte camere ferestrele sunt închise. În camera domnului Negus este insuportabil de frig.

— Așa era când a intrat *monsieur* Lazzari și l-a găsit pe Negus mort, precizai. Nu a fost modificat nimic.

Poirot se îndreptă către fereastra deschisă.

— Iată minunata priveliște pe care s-a oferit *monsieur* Lazzari să mi-o arate: grădinile hotelului. Atât Harriet Sippel, cât și Ida Gransbury au avut camere cu vedere în partea cealaltă a hotelului, către „splendida Londră". Vedeți copacii aceia, Catchpool?

Răspunsei afirmativ și mă întrebai dacă nu cumva mă credea un mare idiot. Cum aș fi putut să nu văd niște copaci care erau chiar în dreptul ferestrei?

— O altă diferență aici este poziția butonului, continuă Poirot. Ați observat asta? În gurile lui

Harriet Sippel și Ida Gransbury, butonul iese puțin dintre buze. În cazul lui Richard Negus, butonul e mult mai în spate, aproape de intrarea în gât.

Deschisei gura să obiectez, apoi mă răzgândii, dar era deja prea târziu. Poirot îmi citise părerea în privire.

— Ce este? mă întrebă.

— Cred că sunteți puțin prea meticulos. Toate cele trei victime au butoni cu monogramă în gură, cu inițialele PIJ. Asta au în comun. Nu este o diferență. Nu contează lângă care dinți se întâmplă să fie butonul.

— Dar este o diferență foarte mare! Buzele și intrarea în gât nu sunt la fel deloc.

Poirot veni către mine pentru a sta față în față și continuă:

— Catchpool, vă rog să țineți minte ce am să vă spun acum. Atunci când trei crime sunt aproape identice, contează extrem de mult până și cele mai mici detalii care diferă.

Trebuia să țin minte aceste cuvinte pline de înțelepciune chiar dacă nu eram de acord cu ele? Poirot nu avea de ce să se teamă. Îmi amintesc aproape fiecare cuvânt pe care l-a rostit vreodată în prezența mea, iar pe cele care m-au enervat mai mult le țin minte și mai bine.

— Cei trei butoni erau în gurile victimelor, repetai cu încăpățânare. Mie mi se pare suficient.

— Observ asta, afirmă Poirot descurajat. Este suficient pentru dumneavoastră, ca și pentru cei o sută de oameni pe care i-ați întreba, și, de asemenea, nu am niciun dubiu, suficient pentru șefii dumneavoastră de la Scotland Yard. Dar nu este suficient pentru Hercule Poirot!

A trebuit să îmi aduc aminte că vorbea despre definițiile similarităților și ale diferențelor, și nu despre mine personal.

— Dar fereastra deschisă, când ferestrele celorlalte camere sunt toate închise? Aceasta este o diferență care merită să fie observată?

— Nu cred să fie relevant, răspunsei. Richard Negus ar fi putut să deschidă fereastra. Criminalul nu ar fi avut niciun motiv să o închidă. Chiar dumneavoastră ați spus, Poirot: noi, englezii, deschidem ferestrele în mijlocul iernii pentru că avem impresia că este benefic pentru caracterul nostru.

— *Mon ami,* spuse Poirot răbdător. Gândiți-vă: acești trei oameni nu au băut otrava, căzând din fotolii în mod natural în aceste poziții, pe spate, cu mâinile pe lângă ei și picioarele îndreptate spre ușă. Este imposibil. De ce nu s-ar fi împleticit mergând prin cameră? De ce nu ar fi căzut din fotoliu pe partea cealaltă? Criminalul *a aranjat* cadavrele astfel încât să fie la aceeași distanță de ușă și de măsuță. *Eh bien,* dacă dorește atât de mult să aranjeze cele trei scene ale crimelor în același fel, de ce nu dorește să închidă fereastra pe care, da, poate domnul Richard Negus a deschis-o? De ce nu *închide* criminalul fereastra pentru a fi la fel cu ferestrele din celelalte două camere?

La asta a trebuit să mă gândesc. Poirot avea dreptate: cadavrele fuseseră așezate în acest fel intenționat. Criminalul dorise ca ele să fie la fel.

Să aranjezi morții…

— Presupun că depinde unde trasează fiecare conturul scenelor crimelor, răspunsei grăbit în timp ce mintea mea încerca să mă târască înapoi, spre camera întunecată a copilăriei. Depinde dacă includem și ferestrele în scenele crimelor.

— Conturul?

— Da. Nu un contur propriu-zis, unul teoretic. Poate că pentru criminalul nostru conturul scenelor crimelor acoperea un pătrat nu mai mare decât ăsta.

Înconjurai cadavrul lui Richard Negus.

— Vedeți? Am mers pe un contur în jurul lui Negus, iar fereastra este în afara lui.

Poirot încercă să-și ascundă un zâmbet în spatele mustăților.

— Un contur imaginar în jurul crimei. Da, înțeleg. Unde începe și unde se termină o scenă a unei crime? Aceasta este întrebarea. Poate să fie mai mică decât camera în care a avut loc crima? Aceasta este o problemă fascinantă pentru filosofi.

— Mulțumesc.

— *Pas du tout.* Catchpool, îmi spuneți și mie ce credeți dumneavoastră că s-a întâmplat ieri aici, la hotelul Bloxham? Să lăsăm mobilul deoparte deocamdată. Spuneți-mi ce credeți că a făcut criminalul. Pentru început, și apoi, și apoi, și tot așa.

— Nu am idee.

— Încercați să aveți o idee, Catchpool.

— Ei bine… Presupun că a venit la hotel, cu butonii în buzunar, și s-a dus rând pe rând în fiecare dintre cele trei camere. Probabil că a început cu camera cu care am început și noi, Ida Gransbury, de la 317, și a coborât apoi ca să poată ieși rapid din hotel după ce a ucis ultima victimă, Harriet Sippel, din camera 121, etajul întâi. Mai avea doar un etaj de coborât și putea scăpa.

— Și ce face în fiecare dintre cele trei camere?

Oftai.

— Știți răspunsul la această întrebare. Comite crima, aranjează cadavrul drept. Pune butonul în gura persoanei respective. Apoi închide ușa cu cheia și pleacă.

— Și este primit în fiecare cameră fără niciun fel de întrebare? În fiecare cameră își găsește victima așteptându-l în mod convenabil cu câte o băutură în care să pună el otrava, băuturi care au fost aduse de către angajații hotelului la ora șapte și un sfert, fix? Stă lângă victimă, privind cum își consumă băutura? Apoi se ridică și mai așteaptă până ce fiecare dintre ei moare? Și se oprește să ia cina cu una dintre victime, Ida Gransbury, care îi comandase deja o ceașcă de ceai? Toate aceste vizite în camere, toate aceste crime, și plasarea butonilor în gurile victimelor, și aranjatul foarte

formal al cadavrelor în linii drepte, cu picioarele către uși, e capabil să facă toate acestea între șapte și un sfert și opt și zece minute? Pare extrem de improbabil, prietene. Cu adevărat improbabil.

— Da, așa pare. Aveți vreo idee mai bună, Poirot? De aceea sunteți aici, ca să aveți idei mai bune decât ale mele. Puteți începe oricând.

Nu terminai propoziția, că deja îmi regretam ieșirea din fire.

— Am început de mult, replică Poirot fără supărare. Ați menționat că ucigașul a lăsat un bilet la recepție, prin care își anunța crimele. Arătați-mi-l, vă rog.

Îl scosei din buzunar și i-l întinsei. John Goode, întruchiparea angajatului perfect al unui hotel în viziunea lui Lazzari, îl găsise pe biroul de la recepție la ora opt și zece minute. Pe el scria: „FIE CA El SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE. 121. 238. 317”.

— Așadar, criminalul, sau un complice al său, a fost suficient de îndrăzneț încât să se ducă la recepție, în holul principal al hotelului, cu un bilet care l-ar fi incriminat dacă l-ar fi surprins cineva lăsându-l acolo, observă Poirot. Este foarte îndrăzneț. Încrezător. Nu a dispărut printre umbre, ieșind pe ușa din spate.

— După ce Lazzari a citit biletul, a verificat cele trei camere și a găsit cadavrele. Apoi a verificat restul camerelor din hotel, mi-a spus foarte mândru de el. Din fericire, nu a fost găsit niciun alt oaspete mort.

Știam că nu ar trebui să spun lucruri de prost-gust, dar mă simții mai bine dintr-un motiv sau altul. Dacă Poirot ar fi fost englez, probabil că aș fi făcut eforturi mai mari să fiu cuviincios.

— Și i-a trecut prin minte lui *monsieur* Lazzari că poate unul dintre oaspeții lui încă în viață este criminalul? *Non.* Nu i-a trecut. Oamenii care aleg să stea la hotelul Bloxham sunt, cu siguranță, plini de virtuți și integri!

Îmi dresei vocea și înclinai capul către ușă. Poirot se întoarse în acea direcție. Lazzari intrase în cameră și stătea în ușă. Nici nu putea să pară mai fericit decât în acel moment.

— Foarte adevărat, *monsieur* Poirot, foarte adevărat, spuse.

— Toți cei care au fost în acest hotel joi trebuie să discute cu domnul Catchpool și să dea explicații, i se adresă Poirot pe un ton aspru. Fiecare oaspete, toți cei care au lucrat aici. Toată lumea.

— Cu cea mai mare plăcere, puteți să vorbiți cu oricine doriți, domnule Catchpool.

Lazzari se înclină cu deferență și continuă:

— Și restaurantul nostru vă va sta la dispoziție în scurt timp, după ce strângem micul dejun și se adună toți.

— *Merci.* Intre timp, am să examinez aceste trei camere, proclamă Poirot.

Mă surprinse. Credeam că tocmai făcuserăm asta.

— Catchpool, aflați adresele lui Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus. Aflați care angajat al hotelului le-a făcut rezervările, ce mâncare și ce băutură a cerut fiecare să i se aducă în cameră, și când. Și de la cine.

Mă îndreptai spre ușă, temându-mă că Poirot nu va înceta să mai născocească sarcini de îndeplinit.

Îl auzii strigând după mine:

— Și aflați dacă cineva cu numele Jennie stă la hotel sau lucrează aici.

— Nu lucrează nicio Jennie la hotelul Bloxham, *monsieur* Poirot, îl lămuri Lazzari. În loc să îl întrebați pe domnul Catchpool, ar trebui să mă întrebați pe mine. Îi cunosc bine pe toți cei care lucrează aici. Suntem toți o familie mare și fericită aici la hotelul Bloxham!

Capitolul 4

CONTURUL SE LĂRGEȘTE

Uneori îți aduci aminte ce ți-a spus cineva cu luni sau chiar cu ani înainte și îți vine să râzi. Este valabil și pentru mine și pentru ce mi-a spus Poirot la un moment dat, în cursul acelei zile: „Chiar și pentru cel mai ingenios detectiv este imposibil de știut ce trebuie făcut pentru a scăpa de *signor* Lazzari. Dacă o persoană nu îi laudă suficient hotelul, se învârte pe lângă ea și suplinește laudele cu ale sale; dacă îi laudă hotelul suficient, atunci rămâne prin preajmă pentru a asculta”.

Până la urmă, eforturile lui Poirot se dovediră eficiente și reuși să îl convingă pe Lazzari să îl lase singur în camera 238. Merse către ușa camerei pe care directorul hotelului o lăsase deschisă, o închise și răsuflă ușurat. Cât de ușor era să gândească limpede când nu mai bălmăjea cineva întruna prin preajmă!

Se duse apoi direct la fereastră. O fereastră deschisă, se gândi el uitându-se afară. Criminalul ar fi putut să o deschidă pentru a fugi, după ce îl ucisese pe Richard Negus. Ar fi putut să coboare pe un pom.

Dar de ce să fugă astfel? De ce să nu iasă din cameră pe unde s-ar aștepta oricine, pe coridor? Poate că ucigașul a auzit voci în fața ușii lui Negus și nu a vrut să riște să fie văzut. Da, aceasta era o posibilitate. Și, totuși, când a mers la recepție să lase biletul despre cele trei crime ale sale, a riscat să fie văzut. Nu numai văzut – a riscat să fie prins asupra faptului de a lăsa probe incriminatoare.

Poirot privi cadavrul de pe podea. Nu strălucea niciun metal între buzele sale. Dintre cei trei, doar Richard Negus avea butonul împins până la intrarea în gât. Era o anomalie. Prea multe aspecte ale acestei camere erau anomalii. Din această

cauză decisese Poirot să cerceteze mai întâi camera 238. Era… da, nu avea niciun rost să nege asta, era *circumspect* cu privire la această cameră. Era cea care îi displăcea cel mai mult dintre cele trei. Era ceva dezordonat la această cameră, ceva oarecum nepus la punct.

Poirot stătu lângă cadavrul lui Negus și se încruntă. Chiar și după standardele sale exigente, o fereastră deschisă nu era suficient ca să considere o cameră drept haotică, așa încât ce anume îi lăsase această impresie? Se uită de jur împrejur, întorcându-se lent. Nu, cu certitudine se înșela. Hercule Poirot nu se înșela prea des, dar se întâmpla totuși, foarte rar, și aceasta era probabil una dintre acele ocazii foarte rare, pentru că 238 era o cameră ordonată, fără îndoială. Nu era nimic vraiște sau nepus la punct. Era la fel de ordonată ca și camera lui Harriet Sippel și a Idei Gransbury.

— Am să închid fereastra, să văd dacă e vreo diferență, își spuse.

După ce o închise, cercetă din nou camera. Tot era ceva în neregulă. Nu îi plăcea camera 238 deloc. Nu s-ar fi simțit în largul său dacă s-ar fi cazat la hotelul Bloxham și i s-ar fi dat aceasta…

Deodată, problema deveni clară, întrerupându-i șirul gândurilor. Șemineul! Una dintre plăcile de faianță nu era aliniată corect. Nu era dreaptă, ieșea puțin în evidență. O placă desprinsă… Poirot nu ar fi putut să doarmă într-o asemenea cameră. Privi cadavrul lui Richard Negus.

— Dacă aș fi în aceeași situație ca dumneavoastră, atunci *oui,* dar altfel nu.

Când întinse mâna spre placa de faianță, se gândi că poate reușește să o îndrepte. Dacă reușea să-i scutească pe viitorii oaspeți de chinul de a ști că era ceva în neregulă, dar fără a putea să-și dea seama ce anume, atunci le făcea un foarte mare serviciu! Și lui *signor* Lazzari la fel!

Când Poirot o atinse, placa căzu de tot și, odată cu ea, mai căzu ceva: o cheie cu un număr pe ea:

238.

— *Sacre tonnerre,* șopti Poirot. Prin urmare, cercetarea atentă nu a fost de fapt chiar atât de atentă.

Poirot puse la loc cheia unde o găsise și apoi inspectă restul camerei, centimetru cu centimetru. Nu mai găsi nimic notabil, așa că se duse în camera 317 și apoi în 121, acolo unde îl găsii eu când mă întorsei cu misiunea îndeplinită, aducându-i vești interesante.

Pentru că Poirot e Poirot, insistă să îmi facă primul cunoscute veștile sale, despre descoperirea cheii. Nu pot decât să spun că, după câte se pare, în Belgia nu este un gest lipsit de eleganță să te lauzi. Era din cale-afară de mândru:

— Vă dați seama ce înseamnă asta, *mon ami?* Fereastra deschisă nu a fost deschisă de către Richard Negus, ci abia după decesul lui! După ce a închis ușa camerei 238 *dinăuntru,* criminalul a avut nevoie de o cale de ieșire. A găsit-o cu ajutorul pomului din dreptul ferestrei, după ce a ascuns cheia sub o placă de faianță desprinsă de pe șemineu. Poate chiar el a desprins-o.

— De ce nu a ascuns-o în haine, nu a luat-o cu el și nu a părăsit camera în mod normal?

— Aceasta este întrebarea care nu-mi dă pace și la care încă nu pot să răspund. Sunt sigur că nu este nicio cheie ascunsă în această cameră, 121. Și nici în 317. Criminalul trebuie să fi luat cu el două chei când a plecat de la hotelul Bloxham, deci de ce nu și pe a treia? De ce s-a purtat diferit cu Richard Negus?

— Nu am nici cea mai vagă idee. Ascultați-mă, am vorbit cu John Goode, recepționerul…

— Cel mai capabil recepționer, mă corectă Poirot cu o sclipire în ochi.

— Da, ei bine… capabil sau nu, a avut destule informații să ne ofere. Ați avut dreptate: există o legătură între cele trei victime. Le-am văzut adresele. Harriet Sippel și Ida Gransbury locuiau

amândouă într-un loc numit Great Holling, în Culver Valley.

— *Bon.* Și Richard Negus?

— Nu, el locuiește în Devon, într-un loc numit Beaworthy. Dar și el are o legătură. El a rezervat cele trei camere, a Idei, a lui Harriet și a lui, și tot el le-a plătit cu ceva timp înainte.

— Chiar așa? Asta este foarte interesant… șopti Poirot, mângâindu-și mustățile.

— Puțin derutant, dacă mă întrebați pe mine. Marele mister este acesta: dacă veneau amândouă din același sat, în aceeași zi, de ce nu au călătorit împreună Harriet Sippel și Ida Gransbury? De ce nu au sosit împreună? Am verificat de câteva ori cu John Goode și este foarte sigur. Harriet a ajuns cu două ore înaintea Idei, miercuri, cu fix două ore înainte.

— Și Richard Negus?

Mă decisei ca de acum înainte să menționez toate detaliile despre Richard Negus imediat cum am ocazia, doar ca să nu îl mai aud pe Poirot întrebând la nesfârșit: „Și Richard Negus?”

— El a sosit cu o oră *înaintea* lui Harriet Sippel. A fost primul dintre cei trei care a ajuns aici, dar nu l-a primit John Goode, ci un ajutor de recepționer, un domn Thomas Brignell. Am aflat și că toate cele trei victime au călătorit la Londra cu trenul, nu cu mașina. Nu știu dacă voiați să știți asta, dar…

— Trebuie să știu totul, replică Poirot.

Dorința lui evidentă de a conduce și a-și însuși ancheta mă irita și mă liniștea în același timp.

— Hotelul Bloxham are niște mașini pe care le trimite să ia oaspeții de la gară, îl lămurii. Nu este ieftin, dar se bucură să ofere acest serviciu. Acum trei săptămâni, Richard Negus a aranjat cu John Goode să fie luați de câte o mașină a hotelului el, Harriet Sippel și Ida Gransbury. Separat; câte o mașină pentru fiecare. Negus a plătit pentru tot în avans, camerele, mașinile, tot.

— Mă întreb dacă era un om bogat, gândi cu voce tare Poirot. Crimele se dovedesc a se învârti în jurul banilor de multe ori. Ce părere aveți acum, că știm mai multe, Catchpool?

— Ei bine…

Mă hotărâi să mă lansez, de vreme ce mă întrebase. Poirot aprecia să îți imaginezi ce ar fi posibil, deci mi-am permis să inventez o teorie, pornind de la fapte:

— Richard Negus știe despre cele trei sosiri, de vreme ce a rezervat și a plătit camerele, dar poate că Harriet Sippel nu a știut că Ida Gransbury venea și ea la Bloxham. Și poate că nici Ida nu a știut despre sosirea lui Harriet.

— *Oui, c'est possible.*

Încurajat, continuai:

— Poate că era esențial pentru planul criminalului ca nici Harriet, nici Ida să nu fi știut una despre cealaltă. Dar dacă așa stau lucrurile și dacă Richard Negus știa că atât el, cât și cele două femei vor fi oaspeți la Bloxham…

Cam aici îmi seca izvorul de idei. Poirot preluă:

— Gândurile noastre avansează în aceeași direcție, prietene. A fost oare Richard Negus un complice neavizat la propria crimă? Poate că ucigașul l-a convins să cheme victimele la hotelul Bloxham sub un pretext, când, de fapt, avea de gând să îi ucidă pe toți trei. Întrebarea este următoarea: *Era esențial, din vreun motiv, ca Harriet și Ida să nu știe despre prezența celeilalte la hotel?* Și dacă da, era important pentru Richard Negus, pentru criminal sau pentru amândoi?

— Poate că Richard Negus avea un plan, iar criminalul altul?

— Exact. Acum trebuie să aflăm tot ce putem despre Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus. Cine erau ei când trăiau? Ce sperau, ce îi supăra, ce secrete aveau? Satul Great Holling ne va oferi răspunsuri. Poate o vom găsi și pe Jennie acolo, și pe PIJ, *le mystérieux!*

— Nu este niciun oaspete pe nume Jennie aici și nu a fost nici noaptea trecută, am verificat.

— Nu, nici nu credeam să fi fost. Fee Spring, chelnerița, mi-a spus că Jennie locuiește într-o casă în partea cealaltă a orașului față de cafeneaua Pleasant. Deci în Londra, nu în Devon sau în Culver Valley. Jennie nu are nevoie de cameră la hotelul Bloxham dacă locuiește în cealaltă parte a orașului.

— Apropo, Henry Negus, fratele lui Richard, este pe drum încoace din Devon. Richard Negus locuia cu Henry și cu familia lui. Cei mai buni oameni ai mei sunt pregătiți să-i interogheze pe oaspeții hotelului.

— Ați fost foarte eficient, Catchpool, mă lăudă Poirot.

Mă simții dator să îi spun despre nereușita mea:

— Problema cu cinele aduse în camere se dovedește dificil de elucidat. Nu găsesc pe nimeni care să fi fost implicat personal în preluarea comenzilor sau în livrări. Pare să fie o confuzie la mijloc.

— Nu vă faceți griji, mă liniști Poirot. Am să elucidez eu ce trebuie când îi strângem pe toți în sala de mese. Între timp, haideți să ne plimbăm prin grădinile hotelului. Uneori, o plimbare ușoară te ajută să ai idei noi.

De îndată ce am ajuns afară, Poirot începu să se plângă de vremea care, ce-i drept, se înrăutățise.

— Intrăm înapoi? întrebai.

— Nu, nu. Încă nu. Micuțelor celule cenușii le face bine să mai schimbi mediul și poate copacii ne vor proteja de vânt. Nu mă deranjează frigul, dar există un frig bun și unul rău, iar cel de azi este rău.

Ne oprirăm în dreptul intrării în grădinile Bloxham. Luca Lazzari nu exagerase când vorbise despre frumusețea lor, mă gândii contemplând rândurile de verdeață și, mai în spate, cele mai complexe aranjamente de grădină pe care le

văzusem vreodată în Londra. Aici, natura nu fusese doar îmblânzită, ci supusă cu forța într-un mod uluitor. În ciuda vântului aprig, priveliștea era superbă.

— Ei bine? îl întrebai pe Poirot. Intrăm sau nu?

Ar fi foarte plăcut, m-am gândit, să ne plimbăm pe cărările verzi și drepte precum drumurile romane, printre copaci.

— Nu știu. Poirot se încruntă și continuă: Vremea aceasta… și tremură.

— … se va abate și asupra grădinilor, completai eu oarecum nerăbdător. Sunt doar două locuri în care putem să mergem, Poirot: în hotel sau în afara lui. Ce preferați?

— Am o idee și mai bună, anunță el triumfal. Să luăm autobuzul!

— Autobuzul? Încotro?

— Către nicăieri sau către oriunde. Nu contează. Ne vom da jos din autobuz curând și ne vom întoarce cu altul. Ne va oferi schimbarea de peisaj, dar fără frig! Haideți. Vom privi orașul pe geam. Cine știe ce vom vedea?

Porni foarte hotărât. Îl urmai, dând din cap:

— Vă gândiți la Jennie, nu-i așa? Este extrem de improbabil să o vedem…

— Este mai probabil decât dacă stăm aici și ne uităm la ramuri și la iarbă! răspunse el foarte hotărât.

Zece minute mai târziu eram într-un autobuz care avea geamurile atât de aburite, încât abia puteai vedea ceva prin ele. Nici măcar dacă le ștergeai cu o batistă nu puteai vedea nimic.

Încercai să îl aduc pe Poirot cu picioarele pe pământ.

— În legătură cu Jennie…

— *Oui?*

— Poate că este în pericol, dar nu are nicio legătură cu problema de la Bloxham. Nu există nicio dovadă că ar fi vreo legătură între cele două. Absolut niciuna.

— Nu sunt de acord, prietene, răspunse Poirot ofensat. Sunt mai convins ca niciodată că există o legătură.

— Sunteți? La naiba, Poirot, de ce?

— Din cauza celor două aspecte foarte neobișnuite pe care le au în comun.

— Și care sunt acestea?

— Vă vor deveni clare, Catchpool. Este imposibil să nu le realizați dacă vă gândiți cu mintea deschisă la tot ce știți.

Pe scaunele din spatele nostru, o bătrână și fiica ei de vârstă mijlocie discutau despre diferența dintre niște foitaje bune și unele excelente.

— Auziți, Catchpool? șopti Poirot. *La difference!* Să ne concentrăm nu pe asemănări, ci pe diferențe. Asta ne va conduce în direcția criminalului nostru.

— Ce fel de diferențe?

— Între două crime de la hotel și cea de-a treia. De ce sunt detaliile circumstanțiale atât de diferite în cazul lui Richard Negus? De ce a închis criminalul ușa din interiorul camerei, și nu din afară? De ce a ascuns cheia sub placa de faianță a șemineului, în loc să o ia cu el? De ce a ieșit pe fereastră, cu ajutorul unui pom, și nu în coridor, în mod firesc? La început, m-am întrebat dacă nu cumva a auzit voci pe condor și a vrut să evite riscul de a fi văzut ieșind din camera domnului Negus.

— Just.

— *Non.* Până la urmă, nu cred că asta s-a întâmplat.

— Ah. De ce nu?

— Din cauza poziției butonului din gura lui Richard Negus, care a fost și ea diferită în acest caz: adânc în gură, aproape de gât, și nu între buze.

Oftai.

— Nu începeți iar cu asta. Chiar nu cred că…

— Ah! Așteptați, Catchpool. Să vedem…

Autobuzul se oprise. Poirot își lungi gâtul să examineze noii pasageri care urcaseră, oftând la vederea ultimului dintre ei, un bărbat subțire, în haină de stofă și cu mai mult păr crescându-i în urechi decât pe cap.

— Sunteți dezamăgit că niciunul dintre ei nu este Jennie, zisei.

Simțeam nevoia să o spun cu voce tare, pentru a o putea crede.

— *Non, mon ami.* Aveți dreptate în privința sentimentului, dar nu și a cauzei. Simt dezamăgirea de fiecare dată când mă gândesc la faptul că într-un oraș *énorme,* precum Londra, nu am șanse să o mai revăd pe Jennie. Și totuși mai sper.

— Vorbiți mult despre metoda științifică, dar sunteți un visător, nu-i așa?

— Credeți că speranța este inamicul științei, și nu forța ei motrice? Dacă da, atunci nu sunt de acord cu dumneavoastră, la fel cum nu sunt de acord nici în problema butonului. Este o diferență semnificativă între cazul lui Richard Negus și celelalte două, ale femeilor. Diferența poziționării butonului în gura domnului Negus nu poate fi explicată prin faptul că ucigașul a auzit voci pe hol și s-a decis să le evite, spuse Poirot acoperindu-mă. Așadar, trebuie să fie o altă explicație. Până o găsim, nu avem certitudinea că nu se aplică și ferestrei deschise, cheii ascunse în cameră și ușii încuiate dinăuntru.

Vine un moment în majoritatea cazurilor – și nu numai în cele în care este implicat Hercule Poirot – când simți că ar fi de mai mare ajutor și la fel de eficient să vorbești singur, fără a mai încerca să comunici cu lumea exterioară.

În mintea mea, în fața unui public inteligent și plin de admirație care eram eu însumi, derulai următorul raționament: faptul că butonul din gura lui Richard Negus era într-o poziție ușor diferită nu avea absolut nicio importanță. O gură este o

gură, atâta tot. În mintea criminalului, acesta le făcuse același lucru celor trei victime: le deschisese gurile și pusese în fiecare câte un buton din aur cu monogramă.

Nu găseam nicio explicație pentru faptul că ascunsese cheia sub placa de faianță a șemineului. Ar fi fost mai rapid și mai ușor pentru criminal să o ia cu el sau să o arunce pe covor după ce o ștergea de amprente.

În spatele nostru, mama și fiica epuizaseră subiectul foitajelor și trecuseră la șerbet.

— Ar trebui să ne gândim să ne întoarcem la hotel, propuse Poirot.

— Dar abia ne-am urcat!

— *Oui, c'est vrai,* dar nu vrem să ne îndepărtăm prea mult de Bloxham. Curând va fi nevoie de noi în sala de mese.

Expirai încet, știind că ar fi inutil să întreb de ce mai simțise nevoia să plecăm de la hotel.

— Trebuie să coborâm din acest autobuz și să luăm altul, spuse. Poate vom avea parte de priveliști mai frumoase din acela.

Așa a fost. Poirot nu o văzu pe Jennie, spre îngrijorarea lui, dar eu avui parte de niște scene amuzante, care mă făcură să realizez din nou de ce iubesc Londra: un bărbat costumat în clovn, jonglând în cel mai prost mod în care am văzut vreodată pe cineva făcând jonglerii. Totuși, trecătorii îi aruncau bani în pălăria de la picioare. Am mai văzut un pudel care semăna izbitor cu un politician renumit și un vagabond stând pe trotuar cu o valiză deschisă lângă el, mâncând ceva din ea de parcă făcuse popas.

— Uitați, Poirot, omului aceluia nu-i pasă de frig, este fericit ca o pisică lângă castronul cu frișcă. Ca vagabondul lângă castronul cu frișcă, mai bine zis. Uitați-vă la acel pudel, nu vă aduce aminte de nimeni? Cineva cunoscut. Uitați-vă, e imposibil să nu vă dați seama.

— Catchpool, replică sever Poirot. Ridicați-vă, ca să nu ratăm stația. Mereu vă uitați în altă parte, căutați diversiuni.

Mă ridicai în picioare. Imediat ce coborârăm din autobuz, spusei:

— Dumneavoastră m-ați dus într-un tur inutil de agrement prin Londra. Nu mă puteți condamna că priveliștile mi-au trezit interesul.

Poirot se opri din mers.

— Spuneți-mi ceva. De ce nu vă uitați la cele trei cadavre de la hotel? Ce anume nu suportați să vedeți?

— Nimic. M-am uitat la cadavre atât cât v-ați uitat și dumneavoastră. De fapt, mă uitasem deja destul când ați apărut dumneavoastră.

— Dacă nu vreți să discutați despre asta cu mine, nu trebuie decât să spuneți, *mon ami.*

— Nu este nimic de discutat. Nu cunosc pe nimeni care s-ar uita la un cadavru mai mult decât e necesar. Asta e tot.

— *Non,* replică încet Poirot. Nu e tot.

Recunosc că ar fi trebuit să îi spun, și nici acum nu știu de ce nu i-am spus. Bunicul meu a murit când aveam cinci ani. A zăcut mult timp într-o cameră la noi acasă. Nu îmi plăcea să mă duc la el în cameră să îl văd în fiecare zi, dar părinții mei insistau că este important pentru el să fac asta, așa că mă duceam ca să le fac lor pe plac, dar și pentru el. I-am privit pielea devenită tot mai palidă, i-am ascultat respirația tot mai vlăguită și i-am văzut privirea din ce în ce mai pierdută. Atunci nu mă gândeam că mi-e frică, dar țin minte cum în fiecare zi număram clipele petrecute în acea cameră, știind că până la urmă voi putea să ies, să închid ușa după mine și să nu mai număr.

Când a murit, am simțit că parcă fusesem eliberat din închisoare și că, în sfârșit, puteam să trăiesc din plin. Urma să fie luat de acolo și nu mai avea să fie moarte în casă. Dar mama mi-a spus că trebuie să mă mai duc o dată să îl văd pe bunicul în

camera lui. Urma să vină cu mine, așa mi-a spus, și totul avea să fie bine.

Doctorul îl aranjase. Mama mi-a explicat ce înseamnă să aranjezi morții. Am numărat secundele în liniște, mai multe secunde decât de obicei. Cel puțin o sută treizeci, stând lângă mama, privind corpul nemișcat și uscat al bunicului.

— Ține-l de mână, Edward, mi-a cerut mama.

Când i-am spus că nu vreau, a început să plângă de parcă nu avea să se mai oprească niciodată.

Așa că am ținut în mână palma uscată și lipsită de viață a bunicului. Îmi doream nespus să îi dau drumul și să fug de acolo, dar am ținut-o până când mama s-a oprit din plâns și a spus că putem coborî.

Ține-l de mână, Edward. Ține-l de mână.

Capitolul 5

ÎNTREBAȚI O SUTĂ DE OAMENI

Abia am observat mulțimea care se strânsese în sala de mese de la hotelul Bloxham când eu și Poirot am intrat. Încăperea, în sine, era atât de impresionantă încât eram acaparat de grandoarea ei. M-am oprit în prag și m-am uitat la tavanul înalt, bogat ornamentat, plin de embleme și sculpturi. Era ciudat să te gândești că oamenii mâncau lucruri simple precum pâine prăjită și marmeladă sub asemenea operă de artă – probabil că nici măcar nu se uitau în sus în timp ce mâncau ouă fierte.

Încercam să înțeleg decorul în ansamblul său și felul în care erau legate între ele diferitele părți ale tavanului, când Luca Lazzari, aflat într-o dispoziție de neconsolat, se repezi spre mine, întrerupându-mi momentul de admirație pentru simetria de deasupra mea.

— Domnule Catchpool, *monsieur* Poirot, vă cer mii de scuze! M-am grăbit să vă ajut în munca dumneavoastră, care este importantă, și de aceea am spus ceva fals! S-a întâmplat din cauză că am auzit multe variante, și când am încercat să le pun cap la cap într-o singură versiune, nu am reușit. Numai prostia mea e de vină! Doar prostia mea, nimeni altcineva. Ah…

Lazzari se întrerupse și se uită peste umăr la cei aproape o sută de bărbați și femei din încăpere. Apoi merse în stânga, pentru a sta față în față cu Poirot, și își scoase pieptul la înaintare într-un mod ciudat. Își puse mâinile pe șolduri. Cred că voia să-și ascundă întreg personalul de privirea nemulțumită a lui Poirot, sperând că dacă nu pot fi văzuți, atunci nu pot fi nici acuzați de nimic.

— Ce greșeală ați făcut, *signor* Lazzari?

— O gravă eroare! Ați spus că nu ar fi posibil și ați avut dreptate. Dar vreau să înțelegeți că extraordinarii mei angajați, pe care îi vedeți acum aici, mi-au spus adevărul. Eu am fost cel care l-a răstălmăcit, dar nu am făcut-o intenționat!

— *Je comprends.* Și acum, ca să corectăm greșeala…? spuse Poirot plin de speranță.

„Extraordinarii" angajați stăteau în liniște la mese în acest timp și ascultau cu mare atenție fiecare cuvânt. Atmosfera era sumbră. Le-am privit în grabă chipurile și nu am văzut niciun zâmbet.

— V-am spus că fiecare dintre cei trei oaspeți a cerut să i se servească cina în cameră, la ora șapte și un sfert, ieri seară. Dar nu este adevărat! Cei trei au fost împreună! Au luat cina cu toții, împreună! Toți într-o singură cameră, a Idei Gransbury, numărul 317. *Un singur* chelner i-a văzut vii și nevătămați la ora șapte și un sfert, nu trei chelneri diferiți. Înțelegeți, *monsieur* Poirot? Nu este o așa de mare coincidență, cum v-am spus la început, ci o situație obișnuită: trei oaspeți luând cina în camera unuia dintre ei!

— *Bon,* replică Poirot părând mulțumit. Asta are sens. Și cine a fost chelnerul cu pricina?

Un bărbat voinic și chel, care stătea la una dintre mese, se ridică. Părea de vreo cincizeci de ani. Îi atârnau fălcile și avea ochii triști ai unui câine Basset.

— Eu am fost, domnule.

— Cum vă numiți, *monsieur*?

— Rafal Bobak, domnule.

— Le-ați servit cina lui Harriet Sippel, Idei Gransbury și lui Richard Negus în camera 317, la ora șapte și un sfert, ieri seară? întrebă Poirot.

— Nu cina, domnule. Ceaiul de la ora cinci, asta a comandat domnul Negus. Ceaiul de la ora cinci la ora cinei. M-a întrebat dacă e posibil sau dacă aveam de gând să îi oblig să ia o „cină ca o cină". A spus că el și prietenele lui nu aveau poftă de o cină obișnuită. Că ar prefera să bea un ceai. L-am

informat că putea comanda orice dorea, domnule. A cerut sandviciuri cu șuncă, brânză, somon și castravete, și niște prăjituri. Și cornulețe cu gem și frișcă, domnule.

— Și băuturi?

— Ceai, domnule, pentru toți trei.

— *D'accord.* Dar vinul lui Richard Negus?

Rafal Bobak dădu din cap.

— Nu, domnule. Niciun vin. Domnul Negus nu mi-a cerut vin. Nu am dus niciun pahar cu vin la camera 317.

— Sunteți sigur în această privință?

— Absolut, domnule.

Fiind ținta atâtor priviri, mă simțeam puțin stânjenit. Încă nu pusesem nicio întrebare, eram foarte conștient. Era bine să îl las pe Poirot să fie maestru de ceremonii, dar dacă nu participam deloc, aș fi părut slab. Îmi dresei vocea și mă adresai întregii încăperi:

— A dus cineva o ceașcă de ceai în camera lui Harriet Sippel, numărul 121? Sau un vin în camera lui Richard Negus? Ieri sau miercuri, cu o zi înainte?

Oamenii dădură din cap. Dacă nu cumva cineva mințea, se părea că singura livrare în camerele celor trei victime fusese aceea de ceai de la ora cinci în loc de cină, făcută de Rafal Bobak către camera 317, în ziua de joi, la ora șapte și un sfert.

Încercai să mă lămuresc în gând: ceașca de ceai din camera lui Harriet Sippel nu era o problemă. Probabil că era una dintre cele trei aduse de către Bobak, de vreme ce fuseseră găsite doar două cești în camera Idei Gransbury după săvârșirea crimelor. Dar cum ajunsese paharul de vin în camera lui Richard Negus, dacă nu îl dusese un chelner?

Oare criminalul venise la hotelul Bloxham cu butonii cu monogramă și otravă în buzunar, și o sticlă de Harvey's Bristol Cream în mână? Părea tras de păr.

Poirot păru să se fi blocat la aceeași problemă:

— Să fie absolut clar: niciunul dintre dumneavoastră nu i-a dus un pahar cu vin lui Richard Negus, nici în camera lui, nici altundeva în acest hotel?

Oamenii dădură din nou din cap.

— *Signor* Lazzari, puteți să îmi spuneți, vă rog, dacă paharul găsit în camera domnului Negus aparține hotelului Bloxham?

— Da, *monsieur* Poirot. Toată povestea este uimitoare. Aș vrea să spun că i-a dus cineva paharul de vin domnului Negus joi sau miercuri, cineva care nu se află acum în încăpere, dar toți cei care lucrau atunci sunt prezenți aici.

— Povestea este uimitoare, așa cum spuneți și dumneavoastră. Domnule Bobak, ați putea să ne relatați ce s-a întâmplat când ați dus ceaiul de după-masă-seara în camera Idei Gransbury?

— Am așezat totul pe masă și am plecat, domnule.

— Erau toți trei în cameră? Doamna Sippel, domnișoara Gransbury și domnul Negus?

— Da, domnule.

— Descrieți-ne scena.

— Scena, domnule?

Văzând că Rafal Bobak era nedumerit, îl ajutai:

— Care dintre ei a deschis ușa?

— Domnul Negus a deschis, domnule.

— Și unde erau cele două femei? întrebai.

— Ah, stăteau în fotoliile de lângă șemineu. Discutau. Nu am vorbit cu ele. Am vorbit doar cu domnul Negus. Am pus totul pe masa de lângă fereastră și apoi am plecat, domnule.

— Mai țineți minte despre ce vorbeau cele două doamne? întrebă Poirot.

Bobak coborî privirea.

— Păi știți, domnule…

— Este important, *monsieur*. Orice detaliu îmi puteți da despre acești trei oameni este important.

— Ei bine… vorbeau răutăcios, domnule. Mai și râdeau.

— Vreți să spuneți că erau dușmănoase? În ce fel?

— Una dintre ele era, da. Și domnului Negus părea să-i placă asta. Era vorba despre o doamnă mai în vârstă și un bărbat mai tânăr. Nu mă interesa, așa că nu am ascultat.

— Mai țineți minte ce anume s-a spus? Cui îi era adresată răutatea?

— Nu aș putea spune, domnule, îmi pare rău. Am înțeles doar că era o doamnă mai în vârstă care suferea după un bărbat mai tânăr. Mi s-a părut o bârfă.

— *Monsieur*, replică Poirot pe tonul său cel mai autoritar. Dacă vă mai amintiți ceva în legătură cu această discuție, orice, vă rog să îmi spuneți imediat.

— Așa o să fac, domnule. Acum, că mă gândesc puțin, bărbatul mai tânăr parcă a părăsit-o pe doamna mai în vârstă și a fugit cu altă femeie. Erau bârfe lipsite de importanță, atâta tot.

— Așadar…

Poirot începu să se plimbe prin încăpere. Era ciudat să privesc cum mai mult de o sută de capete se întorceau după el. Continuă:

— Îi avem pe Richard Negus, Harriet Sippel și Ida Gransbury în camera 317, un bărbat și două femei care vorbeau răutăcios despre un bărbat și două femei!

— Dar ce relevanță are asta, Poirot? întrebai.

— Ar putea să nu aibă nicio relevanță. Dar este interesant. Și bârfitul, râsul, ceaiul de după-masă servit la ora cinei… Toate acestea ne spun că victimele nu erau necunoscuți, ci cunoștințe sau chiar prieteni, și nu aveau idee de soarta ce urma a se abate asupra lor.

O mișcare bruscă mă sperie. La masa din fața lui Poirot și a mea, un tânăr palid și cu păr negru sări în picioare de parcă ar fi fost catapultat. Aș fi crezut că era nerăbdător să spună ceva, dar avea fața împietrită de teroare.

— Este unul dintre ajutoarele noastre de recepționer, domnul Thomas Brignell, precizează Lazzari, prezentându-l cu un gest pompos.

— Erau mai mult decât amici, domnule, șopti Brignell după o pauză lungă.

Niciunul dintre cei care stăteau în spatele lui nu ar fi putut să-l audă, atât de încet vorbise. Apoi continuă:

— Erau buni prieteni. Se cunoșteau bine.

— Bineînțeles că erau buni prieteni! exclamă Lazzari. Doar au luat masa împreună!

— Multe persoane iau masa în fiecare zi cu oameni care le displac profund, îl apostrofă Poirot. Vă rog, continuați, domnule Brignell.

— Când l-am întâlnit pe domnul Negus, seara trecută, era îngrijorat pentru doamne așa cum doar un bun prieten ar fi, ne șopti Thomas Brignell.

— V-ați întâlnit cu el? întrebai. Când? Unde?

— La șapte și jumătate, domnule.

Arătă către ușile duble ale sălii de mese. Observai că îi tremura mâna.

— Chiar aici, afară. Am ieșit de aici și l-am văzut mergând spre lift. M-a văzut și s-a oprit, m-a chemat. Am presupus că se întoarce în cameră.

— Și ce v-a spus? întrebă Poirot.

— A… m-a rugat să mă asigur că nota de plată a cinei se va trece în contul lui, nu al doamnelor. El își permitea să o plătească, așa a spus, dar doamna Sippel și domnișoara Gransbury nu și-ar fi permis.

— Doar asta a spus, *monsieur?*

— Da.

Brignell păru gata să leșine dacă îi mai ceream un singur cuvințel.

— Mulțumim, domnule Brignell, îi spusei cât mai blând cu putință. Ne-ați fost de mare ajutor.

Și pentru că mă simții imediat vinovat că nu îi mulțumisem la fel și lui Rafal Bobak, adăugai:

— Ca și dumneavoastră, domnule Bobak. Ne-ați ajutat cu toții.

— Catchpool, majoritatea celor din această încăpere nu au spus nimic, murmură Poirot.

— Au ascultat cu atenție și s-au gândit la problemele prezentate. Cred că merită recunoștință pentru asta.

— Aveți încredere în judecata lor, da? Poate că ei sunt acei o sută de oameni despre care tot vorbiți când ne contrazicem? *Bien,* dacă ar fi să-i întrebăm pe *aceşti* o sută de oameni…

Poirot se întoarse către mulțime.

— Doamnelor și domnilor, am auzit că Richard Negus, Harriet Sippel și Ida Gransbury erau prieteni și că masa le-a fost dusă în camera 317 la ora șapte și un sfert. Și totuși, la ora șapte și jumătate, domnul Brignell l-a văzut pe Richard Negus la *acest* etaj al hotelului, mergând spre lift. Probabil că domnul Negus se întorcea către camera lui, 238, sau camera 317, pentru a reveni lângă prietenele lui, *n'est-ce pas?* Dar de unde se întorcea? Sandviciurile și prăjiturile lui fuseseră aduse abia de cincisprezece minute! Le-a abandonat imediat și a plecat cine-știe-unde? Sau și-a mâncat porția în doar trei, patru minute, iar apoi a plecat în grabă? Și unde se grăbea? Pentru ce motiv important a părăsit camera 317? Pentru a se asigura că nota de plată nu se va face în contul lui Harriet Sippel sau al Idei Gransbury? Nu putea aștepta douăzeci sau treizeci de minute, sau poate o oră, înainte de a pleca să rezolve această problemă?

O femeie solidă, cu păr brunet și creț și sprâncene încruntate sări în picioare în spatele încăperii:

— Ne tot întrebați de parcă am ști noi răspunsurile, dar nu știm nimic!

Privirea ei cuprinse încăperea în timp ce vorbea, oprindu-se asupra fiecăruia dintre cei prezenți, deși cuvintele îi erau adresate lui Poirot.

— Eu vreau să mă duc acasă, domnule Lazzari, se plânse ea. Vreau să văd dacă sunt bine copilașii

mei!

O tânără care stătea lângă ea îi puse mâna pe braț și încercă să o liniștească.

— Stai jos, Tessie. Domnul încearcă doar să ajute. Copiii tăi n-au pățit nimic, că doar n-au fost pe lângă Bloxham.

La această remarcă, care se dorea a fi o consolare, atât Luca Lazzari, cât și Tessie cea zdravănă se văitară.

— Nu vă mai reținem mult, doamnă, o liniștii. Și sunt sigur că domnul Lazzari vă va permite să vă vedeți copiii apoi, dacă asta trebuie să faceți.

Lazzari confirmă, iar Tessie se așeză la loc, oarecum mai liniștită.

Mă întorsei către Poirot și îi spusei:

— Richard Negus nu a ieșit din camera 317 pentru a rezolva problema notei de plată. S-a întâlnit cu Thomas Brignell când se *întorcea* de undeva, deci făcuse deja ceea ce avusese de gând să facă la momentul respectiv. S-a întâlnit întâmplător cu domnul Brignell după aceea și s-a hotărât să clarifice problema notei de plată.

Speram ca, prin acest scurt discurs, să le demonstrez celor prezenți că mai aveam și răspunsuri, nu doar întrebări. Poate că nu știam *toate* răspunsurile, nu încă, dar pe unele da, ceea ce era mai bine decât nimic.

— *Monsieur* Brignell, ați avut senzația că domnul Negus v-a văzut *întâmplător* și a profitat de ocazie, cum susține domnul Catchpool? Nu vă căuta pe dumneavoastră? Dumneavoastră l-ați cazat când a sosit miercuri, nu?

— Așa e, domnule. Nu, nu mă căuta pe mine.

Brignell păru mai bucuros să vorbească stând pe scaun.

— M-a văzut întâmplător și s-a gândit „Uite-l pe băiatul ăla”, dacă înțelegeți, domnule.

— Într-adevăr. Doamnelor și domnilor, vorbi Poirot pe un ton ridicat. După ce a comis trei crime în acest hotel, ieri, criminalul sau cineva care știe

identitatea criminalului și a conspirat cu el a lăsat un bilet la recepție: „FIE CA EI SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE. 121. 238. 317”. A observat cumva cineva când a fost lăsat acest bilet pe care vi-l arăt acum?

Poirot scoase biletul din buzunar și îl ținu în sus, continuând:

— A fost găsit de către domnul John Goode la ora opt și zece. Ați observat cumva o persoană sau un grup de persoane care se comportau ciudat la recepție? Gândiți-vă bine! Cineva trebuie să fi văzut ceva!

Tessie cea zdravănă închise ochii strâns și se sprijini de prietena ei. Încăperea se umpluse de rumoare și de sunete de uimire, dar erau doar șocul și entuziasmul provocate de vederea scrisului criminalului, un suvenir ce făcea cele trei crime să pară și mai reale.

Nimeni nu mai avu nimic de relatat. Se dovedi că dacă întrebi o sută de oameni, este foarte posibil să fii dezamăgit.

Capitolul 6

ENIGMA VINULUI DE XERES

O jumătate de oră mai târziu, eu și Poirot beam o cafea în fața focului din încăperea pe care Lazzari o numea „foaierul nostru secret”, care se află în spatele sălii de mese și în care nu se putea intra din holul public. Pereții erau acoperiți de portrete pe care încercam să le ignor. Prefer peisajele, însorite sau mohorâte. Mă neliniștesc ochii persoanelor din portrete, oricine ar fi artistul. Încă nu am văzut un portret care să nu-mi dea impresia că persoana înfățișată se încruntă la mine.

După reprezentația sa exuberantă de maestru de ceremonii din sala de mese, Poirot devenise din nou posac și tăcut.

— Iar vă gândiți la Jennie, nu-i așa?

Recunoscu că da.

— Nu vreau să aflu că a fost găsită cu un buton cu monograma PIJ în gură. Mă tem de o asemenea veste.

— De vreme ce nu puteți face nimic în legătură cu Jennie pentru moment, mai bine v-ați gândi la altceva, îl sfătuii.

— Ce pragmatic sunteți, Catchpool! Foarte bine. Atunci să ne gândim la cești de ceai.

— Cești de ceai?

— Da. Ce părere aveți despre ele?

După ce mă gândii bine, spusei:

— Cred că nu am nicio părere pe tema ceștilor de ceai.

Poirot dădu semne de nerăbdare:

— Trei cești de ceai sunt aduse în camera Idei Gransbury de către Rafal Bobak. Trei cești pentru trei oameni, așa cum te-ai aștepta. Dar când sunt găsite cadavrele celor trei, în cameră sunt doar două cești.

— Cealaltă este în camera lui Harriet Sippel, cu cadavrul ei.

— *Exactement.* Și este foarte ciudat, nu? Oare doamna Sippel și-a luat ceașca și farfurioara în camera ei înainte sau după ce a fost pusă otrava în ea? În oricare dintre scenarii, cine ar merge cu o ceașcă de ceai în mână pe coridor și ar lua liftul sau ar coborî pe scări două etaje? Fie este plină și există riscul să se verse, fie este plină doar pe jumătate sau aproape goală, și atunci nu ar mai avea rost să o transporți. De obicei, bei ceai în camera în care l-ai turnat în ceașcă, *n'est-ce pas*?

— În mod normal, da. Acest criminal mi se pare foarte departe de normalitate, afirmai cu vehemență.

— Dar victimele lui? Nu cumva sunt și ele persoane neobișnuite? Ce părere aveți despre comportamentul lor? Vreți să cred că Harriet Sippel își ia ceaiul jos, în camera ei, stând în fotoliu, și aproape imediat îi bate criminalul la ușă și găsește ocazia să îi pună cianură în ceai? Și Richard Negus a plecat din camera Idei Gransbury pentru un scop necunoscut, țineți minte, dar reușește să se întoarcă în camera lui ulterior, cu paharul de vin pe care nimeni de la hotel nu i l-a adus.

— Dacă puneți așa problema…

Poirot continuă ca și când eu nu i-aș fi dat dreptate.

— Ah, da, și Richard Negus la fel, stă singur cu băutura lui când îl vizitează criminalul. Și el spune: „Dar chiar vă rog, puneți otravă în băutura mea!" Iar Ida Gransbury așteaptă liniștită în camera 317 în tot acest timp, singură, să vină și la ea criminalul? Își bea ceaiul *foarte încet.* Ar fi nepoliticos din partea ei să îl termine înainte ca ucigașul să ajungă la ea, desigur, pentru că nu ar mai avea cum să o otrăvească. Unde ar mai pune el cianura?

— La naiba, Poirot, ce vreți să spun eu? Nici eu nu înțeleg! Mie mi se pare că victimele au avut o altercație. Altfel, de ce ar fi plănuit să ia cina împreună, dar ulterior să se ducă fiecare în camera sa?

— Nu cred că o femeie care pleacă nervoasă dintr-o cameră ar lua și ceașca de ceai pe jumătate plină, afirmă Poirot. Nu s-ar fi răcit oricum ceaiul până când ajungea în camera 121?

— Eu beau adesea ceai rece, chiar îmi place.

Poirot ridică sprâncenele.

— Dacă nu vă cunoșteam drept un om sincer, nu aș fi crezut așa ceva. Ceai rece! *Dégueulasse!*

— Ei, recunosc că m-am *obișnuit cu* el, mă apărai. Când ceaiul e deja rece, nu ai motive să te grăbești. ÎI poți bea când vrei, chiar dacă mai pierzi timpul, nu se întâmplă nimic. Nu ești constrâns de nimic. Iar asta e foarte important, în opinia mea.

Cineva bătu la ușă.

— Trebuie să fie Lazzari, vine să verifice dacă nu cumva ne-a deranjat cineva în timpul discuției noastre foarte importante, spusei.

— Intrați, vă rog, strigă Poirot.

Nu era Luca Lazzari, ci Thomas Brignell, ajutorul de recepționer care susținuse că l-a văzut pe Richard Negus lângă lift la șapte și jumătate.

— Ah, *monsieur* Brignell. Intrați, vă rog. Ne-a ajutat toarte mult mărturia dumneavoastră cu privire la seara de ieri. Eu și domnul Catchpool vă suntem recunoscători.

— Da, foarte, adăugai entuziast.

Aș fi adăugat aproape orice ca să-l ajut pe Brignell să dezvăluie ceea ce îl frământa. Era evident că îl frământa ceva. Sărmanul de el părea la fel de lipsit de încredere ca și în sala de mese. Își freca palmele și avea fruntea transpirată. Părea mai palid decât mai devreme.

— V-am dezamăgit. L-am dezamăgit și pe domnul Lazzari, care a fost atât de bun cu mine.

Mai devreme, în sala de mese, nu am… nu am…

Se poticni și își frecă palmele din nou.

— Nu ne-ați spus adevărul? replică Poirot.

— Fiecare cuvințel a fost adevărat, domnule! afirmă Thomas Brignell indignat. Aș fi la fel de rău ca și criminalul dacă aș mînți poliția într-o asemenea situație.

— Nu cred că ați fi chiar la fel rău ca el, *monsieur*.

— Am omis să spun două lucruri. N-am cuvinte să vă spun cât de rău îmi pare, domnule. Vedeți dumneavoastră, nu mi-e ușor să vorbesc într-o încăpere plină de oameni. Așa am fost mereu. Și am ezitat să mărturisesc celălalt lucru pe care mi l-a spus domnul Negus în sala aceea, pentru că mi-a făcut un compliment.

— Ce compliment?

— Unul pentru care nu făcusem nimic să-l merit, domnule, sunt sigur de asta. Sunt doar un om simplu. Nu am nimic deosebit. Îmi fac meseria pe care sunt plătit să o fac, încerc să fac totul cât mai bine, dar nu sunt motive să mă laude cineva.

— Și domnul Negus a făcut asta? V-a lăudat?

Brignell suspină.

— Da, domnule. Așa cum am spus, nu îmi doream laude și nu am făcut nimic să le merit. Dar când ne-am văzut în hol, a spus: „Ah, domnul Brignell, păreți un om foarte capabil. Știu că pot avea încredere în dumneavoastră în chestiunea asta”. Apoi a vorbit despre ce v-am spus mai devreme, domnule, despre nota de plată și că dorea să o plătească el.

— Și nu ați vrut să repetați complimentul pe care l-ați primit de față cu toți ceilalți, așa este? întrebai. V-a fost teamă că ar fi sunat a laudă?

— Da, domnule, de asta mi-a fost teamă. Și mai este ceva. După ce am rezolvat problema notei de plată, domnul Negus m-a rugat să îi aduc un pahar de vin. Eu i l-am dat. M-am oferit să i-l duc în

cameră, dar a spus că vrea să mă aștepte în hol. I l-am adus, iar apoi a intrat cu el în lift.

Poirot se aplecă în față.

— Și totuși nu ați spus nimic despre asta când am întrebat dacă cineva dintre cei prezenți în sala de mese i-a dus lui Richard Negus un pahar de vin.

Brignell păru confuz și pus în încurcătură, de parcă răspunsul corect îi stătea pe vârful limbii, și totuși îl ocolea.

— Ar fi trebuit să spun, domnule. Ar fi trebuit să vă povestesc totul imediat cum ați întrebat. Regret amarnic că nu mi-am făcut datoria față de dumneavoastră și față de cei trei oaspeți, Dumnezeu să-i odihnească în pace. Nu pot decât să sper că mi-am mai spălat din păcate acum, că am venit la dumneavoastră.

— Desigur, desigur. Dar sunt curios de ce nu ați spus totul în sala de mese, *monsieur.* Când am întrebat „Cine din această sală i-a dus un pahar de vin lui Richard Negus?”, ce anume v-a împiedicat să mărturisiți?

Săracul recepționer începuse să tremure.

— Jur pe mormântul dragii mele mame că acum v-am spus tot ce s-a întâmplat ieri-seară, când m-am întâlnit cu domnul Negus, domnule Poirot. Până în cele mai mici detalii. Nu ați avea cum să știți mai multe despre ce s-a întâmplat, vă asigur de asta.

Poirot deschise gura să mai pună o întrebare, dar i-o luai înainte:

— Vă mulțumim mult, domnule Brignell. Nu vă faceți griji că nu ne-ați spus mai devreme. Înțeleg cât este de greu să te ridici și să vorbești în fața unei mulțimi. Nici mie nu îmi prea place.

După ce discuția se încheie, Brignell fugi spre ușă ca o vulpe hăituită de câini.

— ÎI cred, precizai după ce plecă. Ne-a spus tot ce știe.

— În legătură cu întâlnirea lui cu Richard Negus de lângă lift, în holul hotelului, da. Detaliul omis îl

privește pe el. De ce nu a vorbit despre vin în sala de mese? I-am pus acea întrebare de două ori, și tot nu a răspuns. În schimb, a vorbit pe larg despre regretul lui, care părea sincer. Nu minte, dar nici nu spune adevărul. Ah, ascunde lucruri! Este o formă de a minți, una foarte eficientă, pentru că nu există nicio minciună pe care să o poată contesta cineva.

Poirot chicoti brusc.

— Iar dumneavoastră, Catchpool, încercați să îl apărați de Hercule Poirot, care ar pune presiune pe el tot mai mult pentru a afla informații, eh?

— Părea să fi ajuns la limită. Și, sincer să fiu, dacă mai ascunde ceva, este un lucru ce îl privește pe el și despre care crede că nu are nicio importanță în cazul nostru, dar care este foarte jenant pentru el. E un om agitat și conștiincios. Simțul datoriei l-ar determina să ne spună, dacă ar considera că este relevant.

— Și pentru că l-ați lăsat dumneavoastră să plece, nu am avut ocazia să îi explic că orice informație ascunde ar putea fi *vitală.*

În timp ce ridică tonul, Poirot se încruntă la mine, ca să îi observ enervarea.

— Nici măcar eu, Hercule Poirot, nu știu încă sigur ce este și ce nu este relevant. De aceea trebuie să știu tot.

Se ridică.

— Iar acum mă întorc la Pleasant, spuse deodată. Cafeaua de acolo este mult mai bună decât a lui *signor* Lazzari.

— Dar Henry, fratele lui Richard Negus, este pe drum încoace, protestai. M-am gândit că ați vrea să vorbiți cu el.

— Am nevoie de o schimbare de peisaj, Catchpool. Trebuie să readuc la viață micuțele celule cenușii. Vor începe să fie inactive dacă nu plec în altă parte.

— Prostii! Sperați să o găsiți pe Jennie sau să aflați vești despre ea. Poirot, chiar cred că umblați

după cai verzi pe pereți cu această Jennie. Și dumneavoastră știți asta, de aceea nu recunoașteți că vă duceți la Pleasant în speranța de a o găsi.

— Poate. Dar dacă este un ucigaș de cai în libertate, ce e de făcut? Aduceți-l pe domnul Henry Negus la Pleasant, am să discut cu dumnealui acolo.

— Ce? Vine tocmai din Devon. Nu va fi dispus să ajungă doar pentru a pleca imediat pentru…

— Dar își dorește un cal mort? Întrebați-l asta.

Mă hotărâi să nu îl întreb așa ceva pe Henry Negus, de teamă că ar putea face rapid cale întoarsă de unde venise crezând că Scotland Yard a fost luată în stăpânire de nebuni.

Capitolul 7

DOUĂ CHEI

Poirot ajunse la cafenea, care era aglomerată și învăluită în amestecul unui fum cu un iz dulce precum siropul de clătite.

— Aș dori o masă, dar sunt toate ocupate, i se plânse lui Fee Spring.

Și ea de-abia ajunsese și stătea cu haina pe mână lângă cuierul din lemn. Când își dădu jos pălăria, părul ei în vânt se electriză și se ridică, rămânând așa câteva clipe până să cedeze gravitației. Scena era chiar comică, gândi Poirot.

— Atunci aveți o problemă, nu? spuse ea veselă. Nu pot să dau afară clienții care fac consumație nici măcar pentru un detectiv faimos.

Apoi șopti:

— Domnul și doamna Ossessil vor pleca în scurt timp. Veți putea să stați la masa aia.

— Domnul și doamna Ossessil? Ce nume neobișnuit.

Fee râse, apoi șopti din nou:

— Doamna spune tot timpul „Oh, Cecil!” Sărmanul soț nu poate să scoată nici două cuvinte, că imediat îl corectează ea. Apucă să spună că vrea omletă și pâine prăjită? Imediat spune și ea: „Oh, Cecil, nu ouă și pâine prăjită!” Nici măcar nu trebuie să spună el ceva, că ea și începe! El se așază la prima masă liberă, și ea spune: „Oh, Cecil, nu la masa aia!” E clar că el ar trebui să spună că vrea ceea ce nu vrea și că nu vrea ceea ce vrea. Eu așa aș face. Tot aștept să-și dea și el seama, dar nu se prinde deloc, sinceră să fiu. Are creierul ca o varză mucegăită. Cred că de-aia a și început ea să spună întruna „Oh, Cecil”.

— Dacă nu pleacă mai repede, îi voi spune chiar eu „Oh, Cecil”, replică Poirot, pe care deja îl

obosea statul în picioare deopotrivă cu dorința zadarnică de a se așeza.

— Până e gata cafeaua dumneavoastră, pleacă, îl liniști Fee. Vedeți, ea a terminat de mâncat. O să-l Oh-Ceciluiască imediat de aici. Dar cum de-ați venit la noi la prânz? Stați puțin, știu ce puneți la cale! O căutați pe Jennie, nu-i așa? Am auzit că ați venit și azi-dimineață, la prima oră.

— De unde ați auzit asta? Abia ați ajuns, *n'est-ce pas*?

— Nu sunt niciodată prea departe, răspunse Fee enigmatic. Nu a văzut-o nimeni pe Jennie, dar să știți, domnule Poirot, că nici mie nu-mi iese din minte.

— Sunteţi îngrijorată și dumneavoastră?

— Ah, nu că ar fi ea în pericol. Nu e treaba mea s-o salvez.

— *Non.*

— Nici a dumneavoastră nu e.

— Ah, dar Hercule Poirot a salvat vieți. A salvat oameni nevinovați de la spânzurătoare.

— Jumătate dintre ei sunt oricum vinovați, spuse Fee voioasă, de parcă ideea o amuza.

— *Non, mademoiselle. Vous êtes misanthrope.*

— O fi cum spuneți dumneavoastră. Ce știu eu e că dacă mi-aș face griji pentru toți cei care vin aici și despre care ar trebui să-mi fac griji, nu aș mai avea pace. Necazuri peste necazuri, și cele mai multe sunt în mintea lor, nu probleme reale.

— Dacă o problemă este în mintea cuiva, atunci este reală, afirmă Poirot.

— Nu și dacă sunt prostii născocite din nimic, și de obicei așa sunt. Voiam să spun despre Jennie doar că am observat ceva aseară… dar nu îmi dau seama ce anume. Țin minte că m-am gândit „Ciudat să spună sau să facă Jennie asta…" Dar nu mai știu ce m-a făcut să mă gândesc la așa ceva – ce a spus sau ce a făcut? M-am tot gândit până am amețit! Ia uitați, deja pleacă domnul și doamna Oh, Cecil. Mergeți la masă. Cafea?

— Da, vă rog. *Mademoiselle,* credeți că ați putea totuși să vă aduceți aminte ce anume a spus sau a făcut Jennie? Este extrem de important.

— Mai important decât rafturi drepte? întrebă Fee brusc. Mai important decât tacâmuri așezate drept pe masă?

— Ah. Credeți că lucrurile acestea sunt prostii închipuite?

Fața lui Fee se înroși.

— Mă scuzați dacă m-am trezit vorbind. Doar că… nu ați fi mult mai fericit dacă nu v-ați mai face atâtea griji despre felul în care e așezată o furculiță pe fața de masă?

Poirot îi oferi cel mai politicos zâmbet al său.

— Aș fi mult mai fericit dacă v-ați gândi ce anume în legătură cu *mademoiselle* Jennie v-a rămas în minte.

Și cu această replică, încheie cu demnitate conversația și se duse la masă. Așteptă o oră și jumătate, timp în care luă un prânz bun, dar Jennie nu apăru.

Ajunsei la Pleasant în jurul orei două, însoțit de un bărbat pe care Poirot îl luă drept Henry Negus, fratele lui Richard. Se creă o oarecare confuzie când îi spusei că îl însărcinasem pe ofițerul Stanley Beer să îl aștepte pe Negus și să îl aducă la Pleasant, și că făcusem asta deoarece singurul om la care mă putusem gândi la momentul respectiv era cel de lângă mine.

Îl prezentai, domnul Samuel Kidd, fabricant de boilere, și mă amuzai la reacția lui Poirot, care se oripilă de cămașa murdară, cu un nasture lipsă, a companionului meu și de fața lui cam nebărbierită. Domnul Kidd nu avea ceea ce se poate numi o barbă sau o mustață, dar era clar că era certat cu lama de ras. Felul în care arăta sugera faptul că începuse să se bărbierească, se tăiase destul de rău și se lăsase păgubaș. Drept urmare, o parte a feței sale era rasă, dar rănită, iar cealaltă, acoperită cu

păr. Nu era deloc ușor să stabilești care parte arăta mai rău.

— Domnul Kidd are să ne spună o poveste foarte interesantă. Stăteam în fața hotelului Bloxham, așteptându-l pe Henry Negus, când…

— Ah! mă întrerupse Poirot. Dumneavoastră și domnul Kidd veniți de la hotelul Bloxham acum?

— Da.

De unde să fi venit, din Timbuktu?

— Și cum ați venit?

— Lazzari mi-a dat una dintre mașinile hotelului.

— Cât timp a durat călătoria?

— Fix treizeci de minute.

— Și cum au fost drumurile? Erau multe mașini?

— Nu. Aproape că nu era nimeni, de fapt.

— Credeți că în alte condiții ați fi putut să ajungeți chiar și mai repede? întrebă Poirot.

— Doar dacă mi-ar crește aripi. Treizeci de minute este un timp foarte bun, zic eu.

— *Bon.* Domnule Kidd, vă rog să luați loc și să îi spuneți lui Poirot povestea dumneavoastră foarte interesantă.

Spre stupoarea mea, în loc să ia loc, Samuel Kidd râse și repetă cuvintele pe care tocmai le rostise Poirot, dar cu un accent exagerat, franțuzesc sau belgian, sau cu ce accent vorbește Poirot.

Poirot păru ofensat să i se imite accentul. Simții o urmă de compasiune pentru el până când spuse:

— Domnul Kidd îmi pronunță numele mai bine decât dumneavoastră, Catchpool.

— „Domnul *Keedd*”, spuse râzând bărbatul neîngrijit. Ah, nu mă luați în seamă, domnule. Mă amuz singur. „Domnul *Keedd*”, auzi!

— Nu suntem aici ca să ne distrăm, i-o retezai, sătul deja de el. Vă rog să repetați ce mi-ați spus în fața hotelului.

Lui Kidd îi luă zece minute să spună o poveste pe care ar fi putut-o spune în doar trei minute, dar a meritat pierderea de timp. Trecând prin fața hotelului Bloxham cu o seară înainte, după ora opt, văzuse o femeie ieșind în fugă din hotel, coborând treptele în stradă. Respira greu și arăta groaznic. Se îndreptase spre ea, să o întrebe dacă are nevoie de ajutor, dar fusese prea rapidă și nu o mai putuse ajunge din urmă. În fugă, îi căzuse ceva pe jos: două chei aurii. Dându-și seama că i-au căzut, s-a întors și le-a luat. Apoi, ținându-le strâns în mâna înmănușată, a dispărut în noapte.

— Mi-am zis că e ciudat cum a întins-o, comentă Samuel Kidd. După aia, văd poliția acolo de dimineață și-i întreb care-i treaba. Când am auzit de crime, mi-am zis: „Oi fi văzut o criminală, Sammy”. Arăta groaznic doamna.

Poirot se holbă la una dintre numeroasele pete de pe cămașa bărbatului și murmură:

— Groaznic. Povestea dumneavoastră este foarte interesantă, domnule Kidd. Două chei, spuneți?

— Da, domnule. Două chei aurii.

— Erați destul de aproape încât să vedeți, da?

— A, da, domnule, e multă lumină pe strada de lângă Bloxham. Se vedea ușor.

— Îmi puteți spune și altceva despre aceste chei, în afară de faptul că erau aurii?

— Da, aveau numere pe ele.

— Numere? repetai.

Mie nu îmi spusese despre asta Samuel Kidd nici prima oară, în fața hotelului, nici a doua oară, în mașină, în drum spre cafenea. Și, fir-ar să fie, ar fi trebuit să îmi treacă prin minte să îl întreb! Văzusem cheia lui Richard Negus, cea pe care o găsise Poirot sub placa de faianță desprinsă de pe șemineu. Avea numărul 238 pe ea.

— Da, domnule, numere, ca o sută, două sute…

— Știu ce sunt numerele, replicai tăios.

— Și chiar numerele acelea le-ați văzut pe chei, domnule Kidd? interveni Poirot. O sută și două sute?

— Nu, domnule. Unul dintre ele era o sută și ceva, dacă nu mă înșel. Celălalt…

Kidd își scărpină capul energic. Poirot se uită în altă parte.

Kidd reluă:

— Era trei sute și ceva, cred, domnule. Nu aș putea să jur, înțelegeți. Dar asta mi-a rămas în minte: o sută și ceva, trei sute și ceva.

Camera 121, a lui Harriet Sippel, și 317, a Idei Gransbury.

Simții un gol enorm în stomac. Recunoscui imediat senzația: asta simțisem și când văzusem cele trei cadavre și îmi spusese doctorul că în gura fiecăruia găsise câte un buton din aur cu monogramă.

Se părea că Samuel Kidd fusese la doar câțiva pași de criminal cu o seară în urmă. *O doamnă care arăta groaznic.* Mă trecură fiorii.

— Femeia aceasta pe care ați văzut-o avea cumva păr blond, pălărie și haină maro? întrebă Poirot.

Sigur că se gândea la Jennie. Eu încă eram de părere că nu are nicio legătură, dar îmi dădui seama ce gândea Poirot: aseară, Jennie fugise prin Londra într-o stare de maximă agitație, la fel ca doamna aceasta. Era posibil să fi fost chiar una și aceeași persoană.

— Nu, domnule. Avea o pălărie albastră-deschis și părul brunet. Creț și brunet.

— Ce vârstă avea?

— Nu-i frumos să-i ghicești vârsta unei doamne, domnule. Nici tânără, nici bătrână, între.

— Ce mai purta, în afară de pălăria albastră?

— N-am băgat de seamă, domnule. Am fost prea preocupat să mă uit la fața ei când am prins momentul.

— Era frumoasă? întrebai.

— Da, dar nu de-asta mă uitam eu, domnule. Mă uitam pentru că, vedeți, o cunosc. M-am uitat și mi-am spus: „Sammy, o știi pe doamna asta”.

Poirot se foi pe scaun. Se uită la mine, apoi la Kidd.

— Dacă o cunoașteți, vă rog să ne spuneți cine este, domnule Kidd.

— Nu pot, domnule. La asta mă gândeam când a fugit. Nu știu *de unde* o cunosc, nici numele, nici altceva. Nu o știu de la fabrica de boilere, asta vă spun sigur. Părea rafinată. O doamnă bine. Eu nu cunosc pe nimeni așa, dar pe ea *o știu.* Am mai văzut fața aia, nu a fost prima oară aseară. Nu, domnule.

Samuel Kidd dădu din cap.

— E ciudat. Aș fi întrebat-o aseară, dacă nu fugea așa.

Mă întrebai câți dintre cei care fug au exact acest motiv: să nu li se pună nicio întrebare, indiferent care ar fi aceea.

*

Îl trimisei pe Samuel Kidd la plimbare, cu instrucțiuni să își amintească numele femeii misterioase și detalii despre circumstanțele în care ar fi putut să o cunoască. La scurt timp după aceea, apăru la cafeneaua Pleasant ofițerul Stanley Beer, care îl aducea pe Henry Negus.

Domnul Negus era o prezență mult mai agreabilă decât Samuel Kidd: un bărbat chipeș de vreo cincizeci de ani, grizonant și cu o față de om inteligent. Era îmbrăcat elegant și avea o voce groasă. Îmi deveni simpatic imediat. Era evident regretul pierderii fratelui, deși se ținu cu firea pe parcursul întregii conversații.

— Condoleanțele mele, domnule Negus, spuse Poirot. Îmi pare foarte rău. Este cumplit să pierzi pe cineva atât de apropiat precum un frate.

Negus încuviință plin de recunoștință.

— Vă ajut cu mare plăcere cu orice pot. Domnul Catchpool a spus că vreți să îmi puneți niște

întrebări?

— Da, *monsieur*. Vă sună cunoscute numele de Harriet Sippel și Ida Gransbury?

— Ele sunt celelalte două…

Henry Negus se opri când Fee Spring veni cu ceașca de ceai pe care el o comandase când sosise.

După ce ea se îndepărtă, Poirot zise:

— Da. Harriet Sippel și Ida Gransbury au fost și ele ucise la hotelul Bloxham ieri-seară.

— Numele de Harriet Sippel nu îmi spune nimic. Ida Gransbury și fratele meu au fost logodiți acum mulți ani.

— Deci o cunoșteați pe *mademoiselle* Gransbury?

Sesizai entuziasmul din vocea lui Poirot.

— Nu, nu am cunoscut-o personal. Îi știu numele din scrisorile fratelui meu, desigur. Eu și fratele meu nu ne prea vedeam cât timp a locuit în Great Holling, dar ne scriam.

Simții cum încă o piesă de puzzle se așeza la locul ei.

— Richard a locuit în Great Holling? întrebai, încercând să-mi păstrez tonul calm.

Dacă Poirot fu la fel de surprins ca și mine de această descoperire, nu o arătă.

Un sat era legătura dintre cele trei victime. Îi repetai numele în minte de câteva ori: *Great Holling, Great Holling, Great Holling*. Totul părea să ducă la acest sat.

— Da, Richard a locuit acolo până în 1913, lămuri Negus. Avea un cabinet de avocatură în Culver Valley. Acolo am crescut noi, în Silsford. Apoi, în 1913, a venit să locuiască în Devon, cu mine, și acolo locuiește și acum. Adică… a locuit, se corectă.

Păru brusc epuizat, de parcă vestea morții fratelui său tocmai îl lovise din nou, zdrobindu-l.

— A menționat vreodată Richard o persoană din Culver Valley pe nume Jennie? întrebă Poirot. Sau

pe oricine cu acest nume, poate din Great Holling sau nu?

Se lăsă tăcere pentru un timp. Apoi Henry Negus răspunse:

— Nu.

— Dar o persoană cu inițialele PIJ?

— Nu. Singura persoană din sat despre care vorbea era Ida, logodnica lui.

— Aș putea să vă pun o întrebare delicată, *monsieur*? De ce logodna fratelui dumneavoastră nu s-a finalizat cu un mariaj?

— Mi-e teamă că nu aș putea să vă răspund. Eu și Richard eram apropiați, dar discutam despre orice altceva: filosofie, politică, teologie… Nu ne amestecam în problemele personale ale fiecăruia. Tot ce mi-a spus despre Ida este că erau logodiți și apoi, în 1913, că nu mai erau logodiți.

— *Attendez.* Logodna lui cu Ida Gransbury se termină în 1913 și tot atunci se mută din Great Holling pentru a locui cu dumneavoastră în Devon?

— Și cu soția și copiii mei, da.

— S-a mutat din Great Holling pentru a se distanța de domnișoara Gransbury?

Henry Negus se gândi puțin.

— Cred că și ăsta a fost un motiv, dar nu singurul. Richard ura Great Holling când a plecat de acolo, și nu putea să fie doar vina Idei Gransbury. Ura fiecare centimetru al satului, așa spunea. Nu mi-a spus de ce, iar eu nu l-am întrebat. Richard avea un stil propriu de a-ți sugera că a epuizat ce avea de spus pe o temă anume. A pus capăt discuției despre sat sub forma „Și cu asta, basta”, din câte țin eu minte. Poate dacă m-aș fi străduit să aflu mai mult…

Negus se întrerupse, afișând o expresie chinuită.

— Nu trebuie să vă învinuiți, domnule Negus, îl consolă Poirot. Nu dumneavoastră ați cauzat moartea lui Richard.

— M-am gândit că… ei bine, că i s-a întâmplat ceva îngrozitor în acel sat. Și oamenilor nu le place să vorbească sau să se gândească la astfel de lucruri.

Henry Negus oftă.

— Richard nu voia să vorbească despre asta, cu certitudine, orice ar fi fost, așa că am crezut că este mai bine să păstrăm tăcerea. El era cel autoritar, știți, fratele mai mare. Toată lumea îi respecta părerea. Era foarte inteligent, să știți.

— Chiar așa?

Poirot zâmbi cu amabilitate.

— Ah, nimeni nu era mai atent la detalii decât Richard, înainte de declin. Era meticulos în orice făcea. Toată lumea avea încredere în el. De aceea avea atâta succes ca avocat, înainte ca lucrurile să meargă rău. Am crezut mereu că se va îndrepta într-o bună zi. Când părea că e mai bine, acum câteva luni, mi-am zis: „În sfârșit, i-a revenit pofta de viață!” Speram că se va apuca din nou de lucru, înainte să risipească toată averea pe care o mai avea…

— Domnule Negus, vă rog să vă opriți puțin, îl întrerupse Poirot politicos, dar stăruitor. Când Richard s-a mutat cu dumneavoastră, nu mai lucra?

— Nu. Când a venit în Devon, a lăsat în urmă nu doar satul Great Holling și pe Ida Gransbury, ci și profesia lui de avocat. În loc să practice avocatura, se închidea în camera lui și consuma alcool.

— Ah. Acesta era declinul despre care ați menționat?

— Da. Richard care a ajuns la ușa mea era cu totul altul față de cel pe care îl văzusem ultima oară. Era foarte retras și mohorât. Parcă își construise un zid de protecție în jur. Nu ieșea niciodată din casă, nu se vedea cu nimeni, nu îi scria nimănui, nu primea scrisori de la nimeni. Tot ce făcea era să citească și să privească în zare.

Refuza să vină cu noi la biserică, și nici măcar rugămințile soției mele nu l-au înduplecat. Într-o zi, când deja stătea cu noi de vreun an, am găsit o Biblie în fața ușii lui, pe scări. Fusese într-un sertar în camera pe care i-o dădusem. Am încercat să o pun la loc, dar Richard a spus foarte clar că nu o dorea în cameră. Recunosc că după acel incident am întrebat-o pe soția mea dacă nu cumva… ei bine, dacă nu ar trebui să îl rugăm să se mute. Era oarecum neliniștitor să îl avem în preajmă. Dar Clara, soția mea, nici nu a vrut să audă așa ceva. „Familia este familie", a zis. „Richard nu mai are pe nimeni în afară de noi. Nu-i dai afară pe membrii familiei, în stradă." Avea dreptate, desigur.

— Ați spus că fratele dumneavoastră cheltuia excesiv? întrebai.

— Da. Am primit amândoi moșteniri frumoase.

Henry Negus dădu din cap.

— Simpla idee că fratele meu mai mare și-ar cheltui așa moștenirea, fără nici cea mai mică grijă pentru viitor… dar asta a făcut. Părea hotărât să transforme averea lăsată de tatăl nostru în băutură și să o toarne pe gât. Mă temeam că se îndrepta către sărăcie și boală. Câteodată, stăteam treaz noaptea și mă gândeam ce sfârșit teribil îi va rezerva destinul. Nu mă gândeam la o crimă, desigur. Nu m-aș fi gândit nicio clipă că Richard va fi ucis, deși poate că ar fi trebuit să îmi treacă prin minte.

Poirot ridică privirea, imediat atent.

— De ce să vă treacă prin minte așa ceva, *monsieur*? Majoritatea oamenilor presupun că rudele lor nu vor fi ucise. Este o presupunere logică, în majoritatea cazurilor.

Henry Negus se gândi un timp până să răspundă. În sfârșit, zise:

— Ar fi o nebunie să susțin că Richard părea să știe că va fi ucis. Cum ar putea cineva să știe asta? Dar din ziua în care s-a mutat în casa mea a avut

comportamentul deznădăjduit al unuia a cărui viață deja se sfârșise. Doar așa aș putea descrie situația.

— Dar totuși spuneți că s-a… ah… *înviorat* în lunile ce i-au precedat moartea?

— Da. A observat și soția mea. Ea voia să îl întreb despre asta – femeile vor mereu să știe, nu-i așa? –, dar îl cunoșteam pe Richard destul de bine încât să știu că nu i-ar fi plăcut să mă amestec.

— Părea mai fericit? întrebă Poirot.

— Aș vrea să pot spune că da, *monsieur* Poirot. M-ar consola foarte mult să pot crede că în ziua în care a murit Richard era mult mai fericit decât a fost în ultimii ani. Dar nu era fericire. Părea mai degrabă că plănuiește ceva. Părea să aibă din nou un scop, după ani de zile în care îi lipsise. Așa mi s-a părut mie, însă, așa cum am spus, nu am idee ce scop ar fi putut să aibă.

— Dar sunteți sigur că nu v-ați imaginat această schimbare?

— Da. S-a manifestat în mai multe feluri. Richard se trezea și cobora pentru micul dejun mai des. Era mai energic. Și-a îmbunătățit igiena personală. Dar cel mai evident lucru a fost că nu mai bea. Nici nu vă pot spune cât de mulțumit eram chiar și numai pentru asta. Eu și soția mea ne-am rugat să reușească, oricare era planul lui, ca blestemul de la Great Holling să dispară în sfârșit și să se bucure de o viață îmbelșugată.

— Blestemul, *monsieur*? Credeți că satul este blestemat?

Fața lui Henry Negus se înroși.

— Nu, nu chiar. Sigur că nu există blesteme, nu? Este o exprimare a soției mele. Pentru că nu a avut un fir de care să se lege, a născocit ideea acestui blestem bazată pe faptul că Richard a fugit de acolo, pe ruperea logodnei și pe singurul lucru pe care îl mai știe în legătură cu Great Holling.

— Care lucru? întrebai.

— Ah.

Henry Negus păru surprins. Apoi spuse:

— Nu, nu cred că știți despre asta. De ce ați ști? Este vorba despre tragedia tânărului reverend de acolo și a soției lui. Richard ne-a scris și ne-a povestit despre asta cu câteva luni înainte să plece de acolo. Cei doi au murit la interval de câteva ore unul de celălalt.

— Chiar așa? Care a fost cauza morții lor? întrebă Poirot.

— Nu știu. Richard nu ne-a dat detalii despre asta în scrisoare și nu știu dacă le cunoștea. A scris doar că a fost o mare tragedie. De fapt, l-am și întrebat despre asta mai târziu, dar mi-a mormăit ceva, ceea ce nu m-a lămurit cu nimic. Cred că era prea preocupat de propriul ghinion pentru a-i mai păsa de al oricui altcuiva.

Capitolul 8

ORDONAREA GÂNDURILOR

Jumătate de oră mai târziu, în timp ce ne grăbeam către gazda noastră, dinspre cafeneaua Pleasant, Poirot spuse:

— … fie aceste evenimente nefericite de acum șaisprezece ani sunt toate legate: destinul tragic al reverendului și al soției lui, ruperea bruscă a logodnei dintre Richard Negus și Ida Gransbury, decizia lui Richard Negus de a uri Great Holling și fuga sa la Devon pentru a deveni un pierde-vară bețiv și risipitor, stând în casa fratelui său!

— Credeți că Richard Negus a început să bea din cauză că a murit reverendul? Oricât ar fi de tentant să facem o conexiune între toate întâmplările, nu este mai mare probabilitatea să nu existe legătură între ele?

— Nu aș spune asta, afirmă Poirot și îmi aruncă o privire tăioasă. Respirați aerul proaspăt al acestei frumoase zile de iarnă, Catchpool. Poate va oxigena micuțele dumneavoastră celule cenușii. Respirați adânc, prietene.

Îi făcui pe plac. Oricum respiram, deci era o prostie să respir adânc.

— *Bon.* Acum gândiți-vă la asta: nu contează doar simplul fapt că tânărul reverend a murit în mod tragic. Contează că *a murit la câteva ore după soția lui.* Asta e foarte neobișnuit. Richard Negus a menționat acest incident într-o scrisoare către fratele său Henry. Câteva luni mai târziu, nu mai este logodit cu Ida Gransbury. Fuge la Devon, unde situația lui se înrăutățește. *Refuză să țină o Biblie în cameră și să se ducă la slujbă, chiar când doamna casei îl roagă.*

— De ce spuneți asta ca și cum ar avea o semnificație specială?

— Ah! Deci durează mai mult până să ajungă oxigenul la micuțele celule cenușii! Nicio grijă, va ajunge până la urmă acolo unde este mai multă nevoie de el, în acel creier precum o perniță pentru ace. Biserica, domnule Catchpool! Un reverend și soția lui mor în mod tragic în Great Holling. La scurt timp după aceea, Richard Negus capătă o aversiune față de sat, de Biserică și de Biblie.

— Ah, înțeleg unde bateți.

— *Bon. Alors,* Richard Negus se duce în Devon, unde timp de mulți ani este în declin, perioadă în care fratele său nu comite nicio indiscreție care l-ar putea salva de la autodistrugere…

— Credeți că Henry Negus a fost neglijent în această privință?

— Nu este vina lui, răspunse Poirot dând din mână. Este englez. Voi, englezii, ați prefera să stați tăcuți în timp ce toate dezastrele ce ar putea fi evitate se desfășoară sub ochii voștri, decât să comiteți greșeala teribilă de a interveni!

— Nu cred că este prea corect ce spuneți, replicai pe un ton ridicat pentru a acoperi zgomotul vântului și vocile oamenilor de pe străzile Londrei.

Poirot îmi ignoră comentariul.

— Timp de mulți ani, Henry Negus își face griji în tăcere în privința fratelui său. Nădăjduiește, și cu certitudine se roagă, iar când aproape că și-a pierdut orice speranță, pare că rugăciunile lui au fost ascultate. Richard Negus se înviorează în mod vizibil acum câteva luni. Pare să pună la cale ceva. Poate că parte din plan era să rezerve trei camere la hotelul Bloxham din Londra, pentru el și două femei pe care le cunoștea din trecutul său în Great Holling, doar știm că asta s-a întâmplat. Apoi, seara trecută, este găsit mort în hotelul Bloxham, cu un buton cu monogramă în gură, în apropiere de fosta lui logodnică, Ida Gransbury, și de Harriet Sippel, o altă locuitoare din sat, care i-a fost cândva vecină. Ambele femei au fost ucise în același fel ca și el.

Poirot se opri. Mersese prea repede, și acum respira greu.

— Catchpool, suspină ștergându-și fruntea cu o batistă frumos împăturită, pe care o scosese din buzunar. Întrebați-vă care este primul eveniment din acest lanț al evenimentelor pe care vi l-am prezentat. Nu este cumva vorba despre moartea tânărului reverend și a soției sale?

— Ei bine, ba da, însă doar dacă presupunem că fac parte din aceeași poveste ca și cele trei victime de la Bloxham. Nu avem dovezi în acest sens, Poirot. Eu tot susțin că povestea bietului reverend nu are nicio legătură cu acest caz.

— La fel cum și *la pauvre* Jennie nu are legătură?

— Exact.

Continuarăm să mergem pe stradă.

— Ați încercat vreodată să alcătuiți un joc de cuvinte încrucișate, Poirot? Vă întreb pentru că… Ei bine, știți că încerc să compun unul acum?

— Ar fi imposibil să stau atât de aproape de dumneavoastră cum stau acum și să nu știu, *mon ami.*

— Da. Corect. Ei bine, am observat ce se întâmplă când încerci să dai definițiile cuvintelor. Este interesant. Să spunem că definiția este „Utilă în bucătărie, patru litere”, și prima literă este „s”. Este foarte ușor să gândești: „Ei bine, trebuie să fie *sare,* pentru că are patru litere, începe cu „s” și este „utilă în bucătărie”.

Deci te convingi că așa este, când de fapt răspunsul corect este „sită”, tot din patru litere, tot utilă în bucătărie și începe tot cu „s”. Înțelegeți?

— Exemplul acesta nu vă ajută, Catchpool. În această situație, eu m-aș gândi și la „sare”, și la „sită” ca fiind la fel de corecte. Numai un neghiob ar considera doar una din variante ca fiind corectă, când ambele se potrivesc.

— Bine, atunci, dacă vreți ceva la fel de corect, ce ziceți de teoria asta: Richard Negus a refuzat să

ținã o Biblie în cameră și să se ducă la biserică pentru că orice s-a întâmplat în Great Holling l-a afectat atât de mult încât i-a clătinat credința? Nu vi se pare că s-ar potrivi la fel de bine? Poate nu are nicio legătură cu moartea reverendului și a soției acestuia. Richard Negus nu ar fi primul care, având probleme, s-a întrebat dacă nu cumva Dumnezeu îl iubește mai puțin decât pe alții!

Această ultimă parte sună mai vehement decât aș fi vrut.

— V-ați întrebat și dumneavoastră asta, Catchpool?

Poirot mă apucă de mânecă pentru a mă opri din mers. Uneori uit că picioarele mele sunt mult mai lungi decât ale lui.

— Sincer să fiu, da. Nu m-a oprit să merg la biserică, dar îmi dau seama că pe unii oameni i-ar opri.

Spre exemplu, pe cei care ar contesta afirmația că au creierele ca niște pernițe pentru ace, mă gândii. Lui Poirot îi spusei:

— Depinde dacă dai vina pe tine sau pe Dumnezeu pentru problemele care te macină.

— Necazurile dumneavoastră au implicat o femeie?

— Câteva femei, toate foarte frumoase, pe care părinții mei sperau să le iau de neveste. Dar am fost ferm și nu am pricopsit-o pe niciuna cu prezența mea.

Începui din nou să merg, grăbit.

Poirot se grăbi să mă prindă din urmă.

— Deci, conform înțelepciunii dumneavoastră, ar trebui să uităm de reverendul și soția lui care au murit în mod tragic? Trebuie să ne prefacem că nu știm nimic despre acest eveniment, pentru a preveni o concluzie greșită? Și trebuie să uităm și de Jennie din același motiv?

— Ei bine, nu, nu aș spune că asta trebuie făcut. Nu spun să *uităm* nimic, doar că…

— Vă spun eu ce trebuie făcut! Trebuie să mergeți în Great Holling. Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus nu sunt pur și simplu niște piese de puzzle. Nu sunt doar obiecte pe care le mișcăm încercând să le potrivim într-un tipar. Înainte să moară, erau oameni, cu vieți și emoții, cu predispoziții prostești, poate chiar cu momente de mare înțelepciune. Trebuie să mergeți acolo unde au trăit cu toții și să aflați cine *sunt* ei cu adevărat, Catchpool.

— Eu? Nu vreți să spuneți „noi”?

— *Non, mon ami.* Poirot va rămâne în Londra. Eu trebuie doar să-mi pun în mișcare mintea, nu corpul, pentru a face progrese. Nu, veți merge dumneavoastră și îmi veți aduce de acolo cea mai completă poveste a călătoriei dumneavoastră. Va fi suficient. Luați două liste de nume: oaspeții de la hotelul Bloxham de miercuri și joi noapte și angajații de la hotel. Aflați dacă vreo persoană din acest sat blestemat recunoaște vreun nume din liste. Întrebați de Jennie și de PIJ. Aveți grijă să nu vă întoarceți până nu aflați povestea despre acest reverend și soția lui, și despre moartea lor tragică din 1913.

— Poirot, trebuie să veniți cu mine, spusei disperat. Sunt depășit de toată treaba asta de la Bloxham. Mă bazez pe dumneavoastră.

— Puteți să vă bazați în continuare, *mon ami.* Vom merge acasă la doamna Blanche Unsworth și ne vom pune ordine în gânduri, pentru ca dumneavoastră să nu ajungeți în Great Holling nepregătit.

Mereu spunea „acasă la doamna Blanche Unsworth”. Asta îmi aducea aminte că așa îi spuneam și eu mai demult, înainte să încep să îi spun „acasă”.

*

„Ne vom pune ordine în gânduri” se materializă în următoarea scenă: Poirot stătea în picioare în fața șemineului din salonul cu volănașe în exces de

culoarea lavandei, dictându-mi, în timp ce eu stăteam pe scaunul de alături și notam fiecare cuvânt pe care îl rostea. Nu am mai auzit niciodată, nici înainte, nici după aceea, o persoană care să vorbească într-un mod atât de ordonat. Protestai când mă puse să notez multe lucruri de care eu eram deja perfect conștient, drept care beneficiai de lunga și entuziasta lui cuvântare pe tema „importanței metodei”. Se pare că mintea mea ca o pernuță pentru ace nu poate să țină minte nimic, deci trebuia să am totul scris.

După ce îmi dictă o listă cu tot ce știam deja, Poirot urmă aceeași procedură și pentru lucrurile pe care nu le știam, dar speram să le aflăm. (M-am gândit să includ cele două liste aici, dar nu vreau să îi plictisesc sau să îi enervez pe alții așa cum am fost eu plictisit și enervat.)

Ca să fiu corect față de Poirot, după ce totul fu notat și îmi aruncai un ochi peste notițe, simții că îmi era totul mai clar: clar și cumplit de descurajator. Pusei jos stiloul și spusei cu un oftat:

— Nu știu dacă vreau să umblu după mine cu o listă nesfârșită de întrebări la care nu am un răspuns pe care nici nu pot spera să îl aflu vreodată.

— Sunteți prea nesigur, Catchpool.

— Da. Ce aș putea face pentru a remedia asta?

— Nu știu. Eu nu sufăr de asta. Nu mă tem că mă voi confrunta cu o problemă căreia să nu-i pot găsi o rezolvare.

— Credeți că veți putea găsi rezolvarea și pentru aceasta?

Poirot zâmbi.

— Vreți să vă încurajez să aveți încredere în mine, pentru că nu aveți încredere în dumneavoastră? *Mon ami,* știți mai multe decât vă dați seama. Mai țineți minte că ați făcut o glumă, la hotel, în sensul că toate cele trei victime au ajuns la hotel miercuri, înainte de crimă? Ați spus: „Este ca și cum ar fi primit o invitație să se

prezinte pentru a fi uciși, una care spunea *Vă rog, veniți cu o zi înainte, pentru ca joi să fie dedicată în întregime uciderii dumneavoastră”*.

— Ei bine, ce-i cu asta?

— Gluma dumneavoastră se baza pe ideea că a fi ucis este o activitate mai mult decât suficientă pentru o zi – ar fi prea mult pentru oricine să străbată țara cu trenul și să fie ucis *în aceeaşi zi!* Criminalul nu vrea ca victimele sale să se obosească prea mult! Asta este amuzant!

Poirot își netezi mustățile, de parcă râsul le-ar fi stricat forma.

— Cuvintele dumneavoastră m-au făcut să mă gândesc, prietene: dacă să fie ucise nu este un efort pentru victime și dacă niciun criminal nu este atât de atent cu cei pe care vrea să îi otrăvească, *de ce nu a ucis victimele miercuri seară*?

— Poate a fost ocupat miercuri seară.

— Atunci de ce nu a aranjat ca victimele să ajungă la hotel marți dimineață și după-masă, în loc de miercuri dimineață și după-masă? Criminalul tot le-ar fi putut ucide atunci când a făcut-o, *n’est-ce pas*? Joi seară, între șapte și un sfert și opt și zece?

Mă străduii să fiu răbdător.

— Poirot, complicați peste măsură totul. Dacă victimele se cunoșteau toate – asta știm că e adevărat –, poate că aveau un motiv să stea în Londra pentru două nopți, motiv ce nu avea legătură cu criminalul. A ales să le ucidă a doua seară pentru că îi convenea mai mult. Nu el le-a invitat la Bloxham. Pur și simplu, știa că vor fi acolo, și când. Și… Mă oprii. Nu contează, e o prostie.

— Spuneți-mi ce anume este o prostie, ceru Poirot.

— Păi, dacă ucigașul este meticulos din fire, poate că nu a planificat crimele pentru prima seară când aveau să sosească victimele în Londra, în caz că trenurile aveau întârziere.

— Poate că și criminalul trebuia să călătorească spre Londra din Great Holling sau din altă parte. Poate că el – sau ea, putea fi și o femeie – nu a vrut să facă o călătorie lungă și obositoare și să comită trei crime în aceeași zi.

— Chiar dacă este așa, victimele ar fi putut să ajungă marți, nu-i așa?

— Dar nu au făcut-o, spuse Poirot simplu. Știm că au ajuns cu o zi înainte de a fi ucise, adică miercuri. Așadar, mă întreb: oare trebuia să se întâmple ceva în care erau implicați ucigașul și cele trei victime, *înaintea săvârșirii crimelor*? Dacă da, atunci poate că ucigașul nu a bătut cale lungă până aici, poate locuiește în Londra.

— Poate, replicai. Și toate astea sunt un mod de a spune în multe cuvinte că nu avem nici cea mai vagă idee despre cele întâmplate sau despre mobilul crimelor. Parcă țin minte că asta am spus încă de la început. Ah, și, Poirot…?

— Da, *mon ami?*

— N-am avut curajul să vă spun mai devreme și știu că nu vă va plăcea. Butonii cu monogramă…

— *Oui?*

— L-ați întrebat pe Henry Negus despre PIJ. Nu cred că astea sunt inițialele individului, oricine ar fi el, proprietarul butonilor. Cred că inițialele sunt PJI. Uitați.

Desenai monograma pe spatele unei bucăți de hârtie. Atât cât putui, reprodusei literele așa cum apăreau pe butoni.

— Observați că „I” este mai mare decât „P” și „J”, care sunt mult mai mici? Este un stil popular de monogramă. Inițiala mai mare este a prenumelui și se pune în mijloc.

Poirot dădu din cap și se încruntă.

— Inițialele din monogramă sunt puse *într-o ordine greșită* intenționat? Nu am mai auzit așa ceva. Cine ar avea o asemenea idee? Este o prostie!

— Mă tem că se practică. Aveți încredere în mine în privința asta. Băieții de la serviciu au butoni cu astfel de monograme.

— *Incroyable.* Englezii nu au deloc simțul ordinii lucrurilor.

— Ei, da, nu mai contează… Ideea e că de PJI trebuie să întrebăm când mergem la Great Holling, nu de PIJ.

Poirot răspunse cu fermitate acestui ultim efort al meu.

— Dumneavoastră, prietene, veți merge la Great Holling. Poirot va rămâne în Londra.

Capitolul 9

O VIZITĂ LA GREAT HOLLING

În următoarea luni dimineață am plecat spre Great Holling, cum mi se ordonase. Când am ajuns, m-am gândit că seamănă cu multe alte sate englezești pe care le văzusem până atunci, și cam asta era de spus în acest sens. Sunt mai multe diferențe între orașe decât între sate, cred eu, și găsești mai multe de spus despre orașe. Aș putea să vorbesc mult și bine despre complexitatea Londrei. Poate este vina mea că nu sunt atât de familiarizat cu locuri precum Great Holling. Mă fac să nu mă simt în largul meu, chiar dacă nu sunt sigur că mă simt așa undeva.

Mi s-a spus că nu voi putea să nu remarc hanul King's Head, unde aveam să stau, dar nu îl remarcai. Norocul meu că era pe aproape un tânăr cu ochelari și cu nasul plin de pistrui, care ținea un ziar la subraț. Apăru în spatele meu, speriindu-mă:

— Așa-i că v-ați pierdut?

— Cred că da. Caut King's Head.

— Ah! exclamă rânjind. Așa m-am gândit și eu când v-am văzut cu valiza. Nu sunteți de pe aici, deci? Din stradă, King's Head arată ca o simplă casă, așa că nu aveți cum să-l vedeți decât dacă mergeți pe strada aia, înțelegeți? Mergeți pe acolo, o luați la dreapta și veți vedea firma și intrarea.

Îi mulțumii și eram gata să-i urmez sfatul, când strigă după mine:

— De unde sunteți?

Îi spusei, iar el replică:

— Nu am fost niciodată la Londra. Cu ce ocazie pe la noi?

— Treburi de serviciu. Auziți, sper să nu par nepoliticos, m-aș bucura să vorbim mai târziu, dar acum aș vrea să mă cazez.

— A, da, nu vreau să vă reţin. Ce fel de serviciu aveţi? Oh, iar încep cu întrebările. Poate vă întreb mai târziu.

Mă salută şi se îndepărtă.

Dădui să merg iar în direcţia hanului, dar strigă după mine:

— Mai jos pe stradă şi la dreapta! Şi mă salută jovial.

Încercase să fie prietenos şi de ajutor, şi ar fi trebuit să fiu recunoscător. Aş fi fost, în mod normal, numai că…

Ei bine, recunosc: nu îmi plac satele. Nu i-am mărturisit lui Poirot înainte de plecare, dar mie unuia mi-am tot repetat-o în timpul călătoriei cu trenul şi apoi din nou, când am coborât în staţie. Nu îmi plăcea strada micuţă şi fermecătoare pe care mă aflam, curbată exact ca litera „S”, plină de căsuţe pe ambele părţi, căsuţe ce păreau mai potrivite pentru creaturi ale pădurii decât pentru oameni.

Nu-mi plăcea nici să mi se pună întrebări iscoditoare pe stradă de către necunoscuţi, deşi eram conştient de ipocrizia mea, de vreme ce eu eram în Great Holling tocmai pentru a interoga necunoscuţi.

Acum, că tânărul cu ochelari plecase, se aşternu o linişte deplină, cu excepţia trilurilor de păsări şi a respiraţiei mele. Dincolo de case, în depărtare, se iveau câmpuri şi dealuri, care în combinaţie cu liniştea mă făcură să mă simt singur. Şi oraşele te pot face să te simţi singur. În Londra, te uiţi la cei care trec pe lângă tine pe stradă şi nu ai idee ce gândesc. Fiecare dintre ei este izolat de tine şi misterios. Şi în sate este valabilă aceeaşi regulă, doar că bănuieşti că tuturor le trece prin minte acelaşi lucru.

Proprietarul hanului King’s Head se dovedi a fi domnul Victor Meakin, care părea cam de cincizeci-şaizeci de ani şi avea un păr rar şi grizonant, din care îi ieşeau vârfurile roz ale

urechilor. Și el se arătă nerăbdător să discute despre Londra:

— Nu vă supărați că vă întreb, v-ați născut acolo, domnule Catchpool? Câți oameni locuiesc acolo? Ce populație are? Este un oraș murdar? Mătușa mea s-a dus acolo odată și a spus că e tare murdar. Dar tot aș vrea să mă duc și eu cândva. Nu i-am zis mătușii, s-ar fi certat cu mine, Dumnezeu s-o odihnească. În Londra, toată lumea are mașină?

Mă bucurai că șirul nesfârșit de întrebări nu îmi lăsa timp să mai și răspund. Dar mă părăsi norocul când ajunse la întrebarea care chiar îl interesa:

— Ce vă aduce la Great Holling, domnule Catchpool? Nu pot să-mi închipui ce treabă ați putea avea aici.

Atunci tăcu și așteptă să răspund, așa că nu avui încotro.

— Sunt polițist. De la Scotland Yard.

— Polițist?

Zâmbetul îi rămase întipărit pe buze, dar acum mă privi cu totul altfel, rece, scrutător și cu dispreț, de parcă făcea presupuneri și trăgea concluzii nefavorabile în privința mea.

— Polițist, repetă. De ce ar veni un polițist aici? Și încă unul important, de la Londra.

Mi se păru că întrebarea nu-mi era adresată, așa că nu răspunsei. În timp ce îmi urca valizele pe scările în spirală, se opri de trei ori să mă privească, fără vreun motiv prea clar.

Camera pe care mi-o dădu era mobilată sărăcăcios și răcoroasă, o foarte bună schimbare față de volănașele doamnei Blanche Unsworth. Din fericire, aici nu îmi adusese nimeni o sticlă de apă caldă și o pătură tricotată. Nu le suport, până și să le văd mă enervează. După părerea mea, cel mai cald lucru din orice pat ar trebui să fie o persoană.

Meakin îmi arătă prin cameră niște lucruri pe care probabil le-aș fi observat și eu, de exemplu patul și dulapul mare din lemn. Încercai să mă arăt

suficient de încântat și de surprins. Apoi, știind că oricum va trebui să fac asta la un moment dat, îi povestii despre treaba pe care o aveam în Great Holling, sperând că îi va satisface curiozitatea și îl va face să mă privească mai puțin circumspect. Îi povestii despre crimele de la hotelul Bloxham.

În timp ce mă asculta, gura i se contractă de parcă făcea sforțări să nu râdă, dar poate mă înșelai.

— Uciși, ziceți? Intr-un hotel simandicos din Londra? Ei, asta da! Doamna Sippel și domnișoara Gransbury, ucise? Și domnul Negus?

— Îi cunoșteați, deci? întrebai, dându-mi jos haina și punând-o în dulap.

— Oh, da, îi cunoșteam.

— Nu vă erau prieteni, să înțeleg?

— Nici prieteni, nici dușmani. Așa e cel mai bine când ai un han de condus. Prietenii și dușmanii îți fac probleme. Se pare că le-au făcut probleme doamnei Sippel și domnișoarei Gransbury, și domnului Negus.

Ce distingeam oare în tonul lui? Să fi fost satisfacție?

— Iertați-mă, domnule Meakin, dar… vă bucurați să aflați de aceste crime sau mi se pare mie?

— Vi se pare, domnule Catchpool. Chiar vi se pare.

Mă contrazise cu maximă stăpânire de sine. Ne privirăm unul pe celălalt câteva clipe. Acum suspiciunea răzbătea din ochii lui, nu mai aveau niciun pic de căldură.

— Mi-ați dat niște vești și am fost curios în legătură cu ele, atâta tot. La fel de curios aș fi în legătură cu orice mi-ar spune un oaspete. Așa e frumos când ai un han. Dar crimă, ce ciudat!

Mă întorsei cu spatele la el și spusei cu fermitate:

— Mulțumesc că m-ați condus în cameră. Mi-ați fost de mare ajutor.

— Cred că aveți de gând să-mi puneți destule întrebări, nu? King's Head este aici din 1911. Sunt cea mai bună sursă.

— Oh, da, desigur. După ce îmi desfac bagajele și mănânc și îmi întind puțin picioarele.

Nu mă încânta prea mult ideea de a vorbi cu acest om, dar eram nevoit.

— Încă un lucru, domnule Meakin, și este foarte important. Vă rog să nu spuneți nimănui ce v-am spus, v-aș fi foarte recunoscător.

— E secret?

— Nu, nu este. Dar aș prefera să le spun eu oamenilor.

— Le veți pune întrebări, nu? Nimeni din Great Holling nu vă va spune ceva interesant.

— Sunt sigur că nu e așa. Deja v-ați oferit să vorbiți cu mine, nu?

Meakin dădu din cap.

— Nu cred că m-am oferit deloc, domnule Catchpool. Am spus că aveți de gând să-mi puneți întrebări, nu că aș vrea să și răspund. Dar vă spun așa…

Arătă cu un deget osos și cu încheieturile umflate spre mine.

— Dacă ați dat peste trei crime în hotelul dumneavoastră simandicos din Londra, și ținând cont că sunteți polițist londonez, ați face mai bine să puneți întrebări acolo, nu aici.

— Insinuați că ați vrea să plec, domnule Meakin?

— Deloc. E treaba dumneavoastră ce faceți. Sunteți bine-venit aici atât cât doriți să stați. Nu mă privește pe mine ce faceți.

Apoi se întoarse și plecă. Dădui din cap, nedumerit. Victor Meakin cel de acum era greu de recunoscut față de cel care mă întâmpinase când intrasem în King's Head, vorbindu-mi despre Londra și mătușa lui. Mă așezai pe pat și mă ridicai imediat, simțind nevoia de aer curat. Păcat

că nu aveam unde altundeva să stau în Great Holling decât aici.

Îmi luai haina pe mine după ce abia ce o dădusem jos, închisei camera cu cheia și coborâi pe scări. Victor Meakin usca pahare de bere în spatele barului. Se aplecă atunci când intrai eu în încăpere.

În colț, la o masă plină cu pahare goale și pline, stăteau doi bărbați. Păreau hotărâți să se îmbete cât mai tare. Amândoi se legănau pe scaune. Unul din cei doi băutori înrăiți era un gnom bătrân cu barbă albă, care îmi aminti de Moș Crăciun. Celălalt era voinic și cu maxilarul proeminent, nu mai în vârstă de douăzeci de ani. Încercă să îi vorbească bătrânului, dar era incoerent din cauza băuturii și nu se putea face înțeles. Din fericire, nici tovarășul lui de băutură nu era în starea potrivită să îl asculte, deci probabil era mai bine că se iroseau doar prostii spuse la beție, și nu cine știe ce replici ilustre.

Aspectul tânărului mă deranjă. Cum ajunsese atât de rău? Părea să încerce un rol care, dacă nu își schimba curând obiceiurile, avea să devină unul permanent.

— Beți ceva, domnule Catchpool? întrebă Meakin.

— Poate mai târziu, vă mulțumesc, spusei și zâmbii cu căldură.

Încerc să mă port cât mai frumos cu cei pe care nu îi agreez sau în care nu am încredere. Nu merge mereu, dar uneori se poartă și ei la fel.

— Mai întâi vreau să-mi dezmorțesc picioarele.

Tânărul beat se ridică șovăielnic. Părea brusc nervos și spuse ceva care începea cu „nu”. Restul fu imposibil de înțeles. Veni împleticit către mine și apoi trecu mai departe. Bătrânul ridică mâna, ceea ce îi luă vreo zece secunde, și arătă spre mine:

— Tu, zise.

Ajunsesem în Great Holling de mai puțin de o oră și deja mă arătaseră cu degetul doi oameni supărați. Poate între săteni era un gest de bun venit, deși mă îndoiam.

— Mă scuzați? replicai.

Moș Crăciun scoase niște sunete pe care le tradusei drept: „Da, dumneata, bunule domn. Vino și stai aici. Aici, pe scaun. Lângă mine, aici. Pe scaunul ăsta de care nu mai are nevoie tânărul pierde-vară, aici".

În mod normal, repetiția m-ar fi enervat, dar de vreme ce mă chinuiam cu traducerea mormăielilor lui, mă bucurai de ea.

— De fapt, voiam să mă plimb prin sat… începui să vorbesc, dar bătrânul se hotărâse deja că nu asta voi face.

— O să fie timp de asta mai târziu! lătră. Acum o să vii dumneata și o să stai jos, și o să stăm de vorbă.

Spre consternarea mea, începu să cânte:

Hai, vino-ncoa,
Hai, vino-ncoa,
Nea polițist de la Londra.

Îl privii pe Meakin, care se uita fix la paharele de bere. Enervat, îi zisei:

— Parcă țin minte că v-am cerut abia acum zece minute să nu discutați cu nimeni despre treburile mele.

— Nu am spus nimic.

Nici măcar nu avu bunul-simț să se uite la mine.

— Domnule Meakin, de unde a aflat domnul acesta că sunt polițist de la Londra, dacă nu i-ați spus dumneavoastră? Nimeni din sat nu știe cine sunt.

— Nu trageți concluzii pripite, domnule Catchpool. Nu veți obține nimic așa, cred eu. Nu am spus nimic nimănui despre dumneavoastră.

Mințea. Știa că nu-l cred, dar nu îi păsa.

*

Învins, mersei să mă așez cu bătrânul gnom în colțul lui din han. Pe grinzile de culoare închisă din jurul nostru, erau hamei și alămuri, și pentru o clipă mi se păru o creatură ciudată cu părul alb, într-un cuib și mai ciudat.

Începu să vorbească de parcă eram în mijlocul discuției:

— … nu-i un domn, ci un pierde-vară, ca și părinții lui. Nu știu să citească sau să-și scrie numele, și nici el nu știe. Barem de latină nici nu mai vorbim! Are douăzeci de ani, și uită-te la el! Când eram de vârsta lui… dar asta a fost demult, în timpuri trecute! Am fost un tânăr strașnic, dar unii irosesc binecuvântările Domnului. Oamenii nu-și dau seama că măreția stă în puterea lor, de-aia nici nu încearcă să o atingă.

— Latină? reușii să răspund.

Măreție? Eu mă simțeam norocos ori de câte ori reușeam să nu mă fac de râs. Vocea bătrânului nu era vulgară, în ciuda nasului coroiat și roșu și a bărbii pline de bere. Dacă nu ar fi fost afectată de băutură, ar fi fost chiar o voce plăcută, mă gândii.

— Deci ați făcut lucruri mărețe?

— Am încercat, și am reușit mult mai mult decât puteam să sper.

— Chiar așa?

— Ah, dar asta a fost demult. Visele nu-ți țin de foame, iar cele mai importante vise nu devin realitate. Nu știam asta când eram tânăr. Mă bucur că n-am știut, spuse oftând. Dar dumneata, bunule domn? Când vei avea marea realizare? Rezolvând misterul asasinării lui Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus?

O spuse de parcă era un țel nedemn.

— Nu l-am cunoscut pe Negus, dar l-am văzut de câteva ori, continuă. La scurt timp după ce am venit eu în sat, el a plecat. Unul vine, altul pleacă, și amândoi din același motiv, amândoi cu inimile îndurerate.

— Ce motiv?

Bătrânul gnom turnă pe gât o cantitate aproape imposibilă de bere cu o mișcare lină.

— Nu a putut niciodată să uite! spuse.

— Cine nu a putut să uite ce? Vreți să spuneți că Ida Gransbury nu a putut să uite faptul că Richard Negus a plecat din Great Holling?

— Că și-a pierdut soțul. Sau așa se spune. Harriet Sippel. Se spune că a ajuns cum a ajuns din cauză că l-a pierdut așa de tânără. Eu cred că este o scuză puerilă. Nu era mult mai mare decât băiatul care stătea pe scaunul pe care stai dumneata acum. Prea tânăr să moară. Nu se mai termină.

— Ce vreți să spuneți cu „a ajuns cum a ajuns", domnule… ah… îmi puteți explica?

— Ce, bunule domn? Ah, da. Visurile nu-ți țin de foame. Mă bucur că eram deja bătrân când mi-am dat seama.

— Mă iertați, dar vreau să mă asigur că am înțeles bine, insistai sperând să rămână la subiect. Vreți să spuneți că Harriet Sippel și-a pierdut soțul la o vârstă fragedă și că văduvia a făcut-o să devină… cum anume?

Spre groaza mea, bătrânul începu să plângă.

— De ce-a trebuit să vină aici? Putea să aibă un soț, copii, o casă a ei, o viață fericită.

— Cine ar fi putut să aibă toate astea? întrebai disperat. Harriet Sippel?

— Dacă nu ar fi spus o minciună de neiertat… De acolo a început toată grozăvia.

Bătrânul se încruntă și spuse, de parcă cineva invizibil i-ar fi pus o întrebare:

— Nu, nu. Harriet Sippel a avut un soț. George. A murit. Tânăr. O boală cumplită. Nu era mult mai mare decât băiatul pierde-vară care a stat unde stați acum. Stoakley.

— Numele lui pierde-vară este Stoakley?

— Nu, bunule domn. Numele *meu* este Stoakley. Walter Stoakley. Pe el nu știu cum îl cheamă.

Bătrânul gnom își trecu degetele prin barbă și continuă:

— Și-a dedicat *viața* lui. Ah, știu de ce, am înțeles mereu de ce. Era un bărbat bun, indiferent ce păcate avea. Ea a sacrificat totul pentru el.

— Pentru… tânărul care a fost aici mai devreme?

Nu, nu părea verosimil, tânărul pierde-vară nu părea un om bun. Noroc că nu e și Poirot aici, mă gândii. Walter Stoakley i-ar fi provocat o criză, cu vorbele lui incoerente.

— Nu, nu. El are doar douăzeci de ani, să știi.

— Da, mi-ați spus asta acum câteva clipe.

— Nu are rost să-ți dedici viața unui risipitor care își pierde timpul bând.

— Da, dar…

— Nu se putea mărita cu vreun puști, nu după ce s-a îndrăgostit de un bărbat bun. Așa că l-a lăsat.

Îmi veni o idee, inspirată de ceea ce spusese chelnerul Rafal Bobak în sala de mese a hotelului Bloxham.

— Ea e cu mult mai mare decât el?

— Cine? întrebă Stoakley, nedumerit.

— Femeia despre care vorbiți. Câți ani are?

— Vreo zece ani mai mult ca tine. Patruzeci și doi, patruzeci și trei, așa.

— Înțeleg.

Mă impresionă că îmi ghicise atât de corect vârsta. Dacă putuse să facă asta, atunci sigur aveam să scot ceva coerent de la el. Așa că mă afundai din nou în discuția haotică:

— Deci, femeia despre care vorbiți este *mai în vârstă* decât tânărul pierde-vară care stătea pe scaunul meu mai devreme?

Stoakley se încruntă.

— Păi, bunule domn, e cu mai mult de douăzeci de ani mai în vârstă! Voi, polițiștii, puneți niște întrebări tare ciudate.

O femeie mai în vârstă și un bărbat mai tânăr, chiar perechea despre care bârfiseră Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus la hotelul Bloxham. Clar făceam progrese.

— Prin urmare, trebuia să se mărite cu un pierde-vară, dar apoi a ales un bărbat bun în locul lui?

— Nu, nu un pierde-vară, replică Stoakley nervos.

Apoi clipi și spuse:

— Ah, dar Patrick! Putea să devină un om mare. Ea și-a dat seama. A înțeles. Dacă vreți să vă iubească femeile, domnule Catchpool, arătați-le că puteți să deveniți un om mare.

— Nu vreau să mă iubească femeile, domnule Stoakley.

— Dar de ce nu?

Respirai adânc.

— Domnule Stoakley, îmi spuneți, vă rog, cum o cheamă pe femeia despre care vorbiți, cea care ați fi vrut să nu fi venit aici, care s-a îndrăgostit de un bărbat bun și care a spus o minciună de neiertat?

— De neiertat, repetă bătrânul gnom.

— Cine este Patrick? Cum îl mai cheamă? Are inițialele PJI? A fost sau este vreo femeie cu numele de Jennie în Great Holling?

— Putea să devină un om mare, repetă trist Stoakley.

— Da, sigur. Dar…

— Și-a sacrificat viața pentru el, și nu cred că ar spune că regretă, chiar și azi. Ce altceva putea să facă? Îl iubea, vezi tu. Nu te poți pune cu iubirea.

Trase de cămașă și o răsuci.

— Mai bine îți smulgi inima din piept.

Cam asta voiam eu să fac vreo jumătate de oră mai târziu, după efortul de a scoate ceva logic de la Walter Stoakley. Făcui tot posibilul, apoi renunțai.

Capitolul 10

SEMNUL CLEVETIRII

Ieșii din hanul King's Head și mă simții foarte bine. Ploua încet. Un bărbat în pardesiu și cu șapcă trecu pe lângă mine grăbit, sperând cu siguranță să ajungă acasă înainte de a se înteți ploaia. Privii în zare către câmpul din fața cârciumii, de care mă despărțea doar un gard viu scund: o întindere imensă de verde, mărginită de șiruri de copaci pe trei laturi. Și, din nou, acea liniște. Nu se auzea nimic în afară de ploaia care cădea pe frunze, nu se vedea nimic în afară de verdeață.

Un sat nu e locul potrivit unde să locuiască o persoană care își dorește să fie distrasă de la gândurile sale, asta este clar. În Londra trece mereu pe lângă tine o mașină, sau o persoană, sau un câine, făcând gălăgie. Acum îmi lipsea acea gălăgie, această liniște era apăsătoare.

Două femei trecură pe lângă mine, și ele tot grăbite, îmi ignorară salutul amical și zoriră mai departe. Abia când auzii peste umăr cuvintele „polițist" și „Harriet" mă întrebai dacă nu cumva dădeam vina pe ploaia altfel nevinovată pentru un fenomen pe care îl generasem chiar eu. Oamenii aceștia fugeau de vremea rea sau de polițistul de la Londra?

În timp ce îmi foloseam micuțele celule cenușii, cum le-ar numi Poirot, încercând să deslușesc afirmațiile elucubrante ale lui Walter Stoakley, se părea că Victor Meakin ieșise din han și îi anunțase pe toți de prezența mea în sat, împotriva dorinței mele exprese. Probabil că i se părea amuzant. Ce om ciudat și antipatic!

Mersei mai departe pe strada în formă de „s". În fața mea, un tânăr ieși dintr-una din case. Mă bucurai să constat că era tânărul cu ochelari și pistrui cu care mă întâlnisem când coborâsem din

tren. Când mă văzu că merg spre el, rămase locului de parcă i se lipiseră tălpile pantofilor de pământ.

— Vă salut! strigai. Am găsit King's Head, mulțumesc pentru ajutor!

Tânărul făcu ochii mari când mă apropiai. Părea că vrea să o întindă. În mod clar, era prea politicos pentru a face asta. Dacă nu aș fi recunoscut atât de ușor pistruii de pe nasul lui, aș fi crezut că nici nu era același băiat pe care îl întâlnisem mai devreme. Avea o atitudine total schimbată, exact ca aceea a lui Victor Meakin.

— Nu știu cine i-a ucis, domnule, se bâlbâi înainte să apuc să îl întreb ceva. Nu știu nimic. Nu am fost niciodată la Londra, v-am spus.

Ei bine, asta explica totul: identitatea mea și motivul pentru care venisem în Great Holling erau deja cunoscute de către toți. Îl înjurai pe Meakin în gând.

— Nu am venit aici ca să aflu despre Londra. I-ați cunoscut pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus?

— Nu pot să stau de vorbă, domnule. Mă tem că am o treabă.

Acum îmi tot spunea „domnule". Prima oară când vorbisem nu făcuse asta, dar atunci nu știa că sunt polițist.

— Ah. Poate stăm de vorbă astăzi, mai târziu?

— Nu, domnule, nu cred că voi avea timp.

— Dar mâine?

— Nu, domnule.

Își mușcă buza de jos.

— Înțeleg. Și dacă insist, fie mă minți, fie nu mai spuneți nimic, nu? În orice caz, vă mulțumesc că ați schimbat aceste câteva cuvinte cu mine. Majoritatea oamenilor mă văd și se grăbesc în direcția opusă.

— Nu are legătură cu dumneavoastră, domnule. Oamenii se tem.

— De ce?

— Au murit trei. Nimeni nu vrea să fie următorul.

Nu știu la ce răspuns mă așteptam, dar nu la acesta. Nu apucai să mai spun ceva, că tânărul trecu pe lângă mine și plecă în goană. Ce îl făcuse oare să creadă că ar putea să existe un „următor”? Mă gândii la ideea lui Poirot legată de un al patrulea buton, care aștepta în buzunarul criminalului să fie pus în gura următoarei victime, și mi se uscă gâtul. Nu puteam permite să apară încă un cadavru așezat formal. *Cu palmele pe podea…*

Nu. Așa ceva nu se va întâmpla, sub nicio formă. Faptul că îmi spusei asta mă făcu să mă simt mai bine.

Mă plimbai pe stradă o vreme, sperând să mai întâlnesc pe cineva, dar nu apăru nimeni. Nu eram încă pregătit să mă întorc la King’s Head, așa că mersei până la capătul satului, unde era gara. Stătui pe peronul unde soseau trenurile dinspre Londra, frustrat că nu mă pot urca într-unul și să mă întorc acasă imediat. Mă întrebai ce va găti Blanche Unsworth pentru cină și dacă îi va plăcea lui Poirot. Apoi îmi întorsei forțat gândurile la Great Holling.

Ce puteam face, dacă toți cei din sat se hotărâseră să mă evite și să mă ignore?

Biserica! Trecusem pe lângă cimitir de câteva ori fără să îmi dau bine seama, fără să mă gândesc la povestea tragică a reverendului și a soției lui care muriseră unul după altul, la interval de câteva ore. Cum de-mi scăpase asta din vedere?

Mă întorsei în sat, direct la biserică. Se numea Holly Saints și era o clădire mică, din aceeași cărămidă gălbuie ca și gara. Iarba din curte era bine îngrijită. Majoritatea mormintelor aveau lângă ele flori proaspete.

În spatele bisericii erau două case, de cealaltă parte a unui zid scund în care era o poartă. Una dintre ele, mai în spate, părea să fie casa

reverendului. Cealaltă clădire, mult mai mică, era lungă și se lipea aproape de zid. Nu avea ușă în spate, dar patru ferestre cam mari pentru o căsuță dezvăluiau privirii șirurile de pietre funerare. Trebuie să fii tare să locuiești aici, mă gândii.

Deschisei poarta de fier și intrai în curtea bisericii. Multe dintre pietrele funerare erau atât de vechi încât numele de pe ele deveniseră ilizibile. Și în timp ce meditam la asta, îmi atrase atenția una nouă și oarecum arătoasă. Era una dintre puținele la care nu erau puse fiori, și numele gravate pe ea îmi tăiară respirația.

Nu putea să fie… dar *sigur* că era!

Patrick James Ive, reverend în sat, și Frances Maria Ive, iubita sa soție.

PJI. Era așa cum îi explicasem lui Poirot: inițiala mai mare din mijlocul monogramei era a prenumelui. Și Patrick Ive fusese cândva reverend în Great Holling.

Mă uitai din nou la data nașterii și cea a morții, ca să mă asigur că nu greșesc. Nu, Patrick și Frances Ive muriseră amândoi în 1913, el la douăzeci și nouă de ani, și ea la douăzeci și opt. Un reverend și soția lui, care au murit în mod tragic la interval de numai câteva ore… Inițialele lui pe cei trei butoni care au ajuns în gurile a trei victime la hotelul Bloxham…

Fir-ar să fie! Poirot avea dreptate, deși nu îmi plăcea să recunosc. *Exista* o legătură. Oare asta însemna și că avea dreptate în privința acelei Jennie? Era și ea implicată?

Sub numele și datele de pe piatra funerară era o poezie, un sonet, dar nu-l știam. Începui să-l citesc:

Că ești bârfit, nu-i – sigur – vina ta!
Cel pur păscut de clevetire-i pururi.

Abia citisem primele două rânduri, când o voce din spatele meu mă împiedică să continui.

— Autorul este William Shakespeare.

Mă întorsei și văzui o femeie de vreo cincizeci de ani, cu o față lungă și osoasă, cu părul șaten, pe alocuri grizonant, și ochi gri-verzui, inteligenți și vioi. Își strânse haina și spuse:

— Au fost lungi discuții dacă numele lui William Shakespeare ar trebui menționat sau nu.

— Unde?

— Sub sonet. Până la urmă, s-a decis să apară pe piatră doar numele…

Se întoarse busc, fără să termine fraza. Când se întoarse din nou spre mine, avea ochii umezi.

— Ei bine, s-a decis să… vreau să spun, am decis eu și răposatul meu soț Charles… ah, *eu* am decis, de fapt. Dar Charles m-a susținut cu loialitate în orice am făcut. Am fost de acord că numele lui William Shakespeare se bucură oricum de atenție și nu trebuie să apară și aici.

Dădu din cap către piatră.

— Dar când v-am văzut citind, m-am simțit obligată să mă furișez lângă dumneavoastră și să vă spun cine a scris sonetul.

— Credeam că sunt singur, spusei întrebându-mă cum de nu o văzusem venind, ținând cont că eram cu fața spre stradă.

— Am intrat pe cealaltă poartă, explică arătând cu degetul mare în spatele ei. Locuiesc în căsuță. V-am văzut pe fereastră.

Cred că expresia de pe chipul meu dădu de înțeles ce părere am despre amplasamentul casei sale, pentru că îmi zâmbi și spuse:

— Dacă mă deranjează priveliștea? Nu, deloc. Am luat căsuța ca să pot supraveghea cimitirul.

Spuse asta ca și cum era ceva normal. Probabil că îmi citea gândurile, pentru că îmi explică:

— Există un singur motiv pentru care mormântul lui Patrick Ive nu a fost profanat, domnule Catchpool, și anume: toată lumea știe că sunt cu ochii pe mormânt. Se apropie de mine și

îmi întinse mâna. Margaret Ernst. Îmi puteți spune Margaret.

— Vreți să spuneți că… Spuneți că sunt oameni în sat care le-ar tulbura odihna lui Patrick și lui Frances Ive?

— Da. Obișnuiam să pun flori la mormânt, dar am înțeles repede că nu avea rost. Florile sunt ușor de distrus, mai ușor decât o piatră. Când nu am mai lăsat flori, nu au mai avut ce să distrugă în afară de piatra funerară în sine, dar deja mă mutasem în căsuță, stăteam de veghe.

— Groaznic să facă cineva așa ceva mormântului unei persoane.

— Ei bine, oamenii sunt groaznici, nu-i așa? Ați citit sonetul?

— Începusem, dar ați venit dumneavoastră.

— Citiți-l acum, îmi ordonă.

Mă întorsei către piatră și citii sonetul în întregime:

Că ești bârfit, nu-i – sigur – vina ta!
Cel pur păscut de clevetire-i pururi.
Și frumusețea veșnic va părea
Suspectă pizmei – corb spurcând azururi.

Fiind de preț, bârfeala-ți poate crește
Doar prețul ce-ți va fi prin vremi cântat;
Căci viermele-n flori fragede prăsește,
Și tu ești floarea ce-a-mprimăvârat.

Să treci capcana crudei tinereți,
Neispitit călcând peste ispită,
E-un preț al tău, de soi; dar nu-i la preț
În ochii pizmei, tot nepriponită.

Căci dacă ciuda nu te-ar ponegri,
Pe-mpărății de suflete-ai domni.[1]

— Ei bine, domnule Catchpool?

— Este un sonet ciudat pentru o piatră funerară.

— Credeți?

— „Clevetire” este un cuvânt dur. Sonetul dă de înțeles că, ei bine, dacă nu mă înșel, adică… a fost contestată onoarea lui Patrick și a lui Frances?

— A fost. De aceea și sonetul. Eu l-am ales. Mi s-a spus că va costa mult să gravăm întregul sonet și că ar trebui să mă mulțumesc cu primele două versuri, de parcă lucrul cel mai important era prețul. Oamenii sunt atât de vulgari!

Margaret Ernst scoase un sunet de dezgust. Puse palma pe piatră, de parcă era creștetul unui copil mult iubit.

— Patrick și Frances Ive au fost oameni buni, care nu ar fi făcut niciodată rău cuiva intenționat. Despre câți oameni poți spune asta, până la urmă?

— Ei bine…

— Nu i-am cunoscut personal, eu și Charles am venit aici după ce au murit ei, dar asta spune doctorul satului, Flowerday, iar el este singurul om din Great Holling pe care merită să îl asculți.

Vrând să verific, să nu fi înțeles eu greșit cumva, spusei:

— Soțul dumneavoastră a fost deci reverend aici, după Patrick Ive?

— Până a murit, acum trei ani, da. Acum este un nou reverend, un băiat studios, necăsătorit și foarte singuratic.

— Și acest doctor Flowerday?…

— Uitați de el, spuse Margaret Ernst repede, ceea ce îmi fixă, desigur, numele în minte.

— Bine, răspunsei deloc sincer.

O cunoșteam pe Margaret Ernst abia de un sfert de oră, dar bănuiam deja că tactica obedienței totale va da roade în privința ei.

— De ce v-a revenit dumneavoastră sarcina alegerii inscripției de pe piatra funerară? Soții Ive nu aveau rude?

— Nu care să fie în stare și interesate, din păcate.

— Doamnă Ernst, Margaret… Nici nu vă pot spune cât de bine-venit în sat m-aţi făcut să mă simt. Este clar că știți cine sunt, deci trebuie să știți și de ce am venit. Nimeni altcineva nu vrea să îmi vorbească, în afară de un domn bătrân de la hanul King's Head, și el nu prea e coerent.

— Nu știu dacă intenția mea era să vă fac să vă simțiți bine-venit, domnule Catchpool.

— Mai puțin nepoftit, atunci. Măcar nu fugiți de mine de parcă aș fi vreo creatură monstruoasă.

Râse.

— Dumneavoastră? Monstruos? Vai de mine!

Nu știui ce să răspund.

— Omul ăsta care vorbea fără noimă la King's Head avea barbă albă?

— Da.

— V-a vorbit pentru că nu se teme.

— Pentru că este mult prea beat pentru a se teme de ceva?

— Nu, pentru că nu a fost… Margaret tăcu și reluă explicația: Nu este în pericol față de ucigașul lui Harriet, al Idei și al lui Richard.

— Dar dumneavoastră?

— V-aș vorbi așa cum am făcut până acum, și așa cum sunt, indiferent de pericol.

— Înțeleg. Sunteți foarte curajoasă?

— Sunt foarte încăpățânată. Spun ce cred că trebuie spus și fac ce cred că trebuie făcut. Iar dacă mi se pare că alții ar dori să tac, atunci fac exact contrariul.

— Este lăudabil, presupun.

— Vi se pare că sunt prea directă, domnule Catchpool?

— Nu, deloc. Dacă spui ce gândești, îți ușurezi viața.

— Și nu cumva ăsta e unul dintre motivele pentru care viața *dumneavoastră* nu a fost niciodată ușoară? Margaret Ernst zâmbi și continuă: Ah, văd că preferați să nu vorbiți despre

dumneavoastră. Foarte bine, atunci. Cum vă par eu, ca persoană? Dacă nu vă deranjează întrebarea.

— Abia ce v-am cunoscut. Dumnezeule! mă gândii. Nefiind pregătit pentru un asemenea dialog, continuai: Îmi păreți o persoană cumsecade, una peste alta.

— Asta e o descriere destul de vagă, nu credeți? Și cam scurtă. Până la urmă, ce înseamnă să fii cumsecade? Cel mai bun lucru pe care l-am făcut vreodată este greșit din punct de vedere moral.

— Da?

Ce femeie ciudată! Mă hotărâi să risc:

— Ceea ce ați spus, că ați face contrariul a ceea ce s-ar aștepta lumea… Victor Meakin mi-a spus că nu va discuta nimeni cu mine. Ar fi încântat dacă ați refuza să mă invitați în casă la o ceașcă de ceai, ca să discutăm mai multe, fără să stăm în ploaie. Ce ziceți?

Margaret Ernst zâmbi. Păru să îmi aprecieze îndrăzneala, așa cum sperasem. Dar observai că privirea îi devenise mai bănuitoare.

— Domnul Meakin ar fi la fel de încântat dacă ați urma exemplul majorității sătenilor și nu mi-ați trece pragul. Îl bucură necazurile oricui. Am putea să îi provocăm o dublă nemulțumire, dacă sunteți dispus?

— Ei bine, atunci se pare că știm ce avem de făcut!

*

— Povestiți-mi ce s-a-ntâmplat cu Patrick și cu Frances Ive, spusei după ce fu gata ceaiul și ne așezarăm în salonul lung și îngust al lui Margaret Ernst, lângă șemineu.

Numea „salon” acea încăpere, deși, la câte cărți erau acolo, ar fi putut-o numi la fel de bine și „bibliotecă”. Pe un perete erau trei portrete ale unui bărbat cu frunte înaltă și sprâncene stufoase, două dintre portrete pictate și unul fotografie. Bănuii că era răposatul soț al lui Margaret, Charles. Mă tulbură să văd trei imagini ale lui

țintuindu-mă cu privirea, așa că mă întorsei către fereastră. Din scaunul meu vedeam foarte bine piatra funerară a familiei Ive și mă gândii că aici obișnuiește să stea Margaret când supraveghează cimitirul.

De la distanța aceasta, sonetul era imposibil de citit. Îl uitasem aproape de tot, cu excepția versului *Cel pur păscut de clevetire-i pururi,* care mi se întipărise în minte.

— Nu, răspunse Margaret Ernst.

— Nu? Nu îmi veți povesti despre Patrick și Frances Ive?

— Nu astăzi. Poate vă voi povesti mâine. Între timp, mai aveți alte întrebări pentru mine?

— Da, dar… vă supărați dacă vă întreb ce se va schimba de azi până mâine?

— Aș vrea să mă gândesc la asta puțin.

— Dar…

— Îmi veți aminti că sunteți un polițist care lucrează la un caz și că este datoria mea să mărturisesc tot ce știu. Dar ce legătură au Patrick și Frances Ive cu cazul dumneavoastră?

Ar fi trebuit să trag de timp și să mă gândesc și eu, dar voiam să văd cum reacționează dacă îi relatez ceva ce nu îi spusesem lui Victor Meakin, deci ceva ce nu avea cum să știe.

— Fiecare dintre cele trei victime a fost găsită cu câte un buton din aur în gură. Toți trei butonii aveau monograma lui Patrick Ive, PIJ.

Îi explicai, ca și lui Poirot, despre inițiala din mijloc a prenumelui, care era mai mare. Spre deosebire de prietenul meu belgian, lui Margaret Ernst nu i se păru sfârșitul lumii că literele erau dispuse în această ordine. Nu se arătă nici uimită sau șocată de cele auzite, ceea ce mi se păru ciudat.

— Acum înțelegeți de ce mă interesează Patrick Ive?

— Da.

— Deci îmi veți povesti despre el?

— Așa cum v-am spus, poate mâine. Mai doriți ceai, domnule Catchpool?

Acceptai, iar ea ieși din cameră. Singur în salon, mă întrebai dacă era tardiv să o rog să îmi spună Edward și, în caz contrar, dacă s-ar cădea să o fac. Mă gândii la asta, știind că nu voi face acest gest, lăsând-o să îmi spună „domnule Catchpool”. Este unul dintre obiceiurile mele cele mai inutile: mă întreb ce să fac, deși nu există niciun dubiu asupra a ceea ce voi face.

Îi mulțumii lui Margaret când se întoarse cu ceaiul și o rugai să îmi povestească despre Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus. Schimbarea fu uimitoare. Nu încercă deloc să schimbe subiectul, și în scurt timp aflai destule lucruri cât să umplu câteva pagini despre două dintre cele trei victime. Spre enervarea mea însă, carnețelul pe care îl luasem cu mine în Great Holling zăcea într-o valiză la hanul King’s Head. Îmi puneam memoria la grea încercare.

— Harriet era o dulceață, cel puțin așa spune legenda satului, începu Margaret. Amabilă, generoasă, întotdeauna zâmbăreață, râdea mereu și se oferea să-și ajute prietenii și vecinii, foarte altruistă, aproape o sfântă. Era hotărâtă să vadă mereu partea plină a paharului, avea o părere bună despre toată lumea. Unii spuneau că era prea credulă, naivă chiar. Nu sunt sigură că sunt de acord cu toate astea. Nimeni nu este perfect, așa cum se spune despre Harriet că era înainte de a se schimba. Poate că este vorba mai mult despre diferența față de cum a devenit… presupuse Margaret încruntându-se. Poate că nu a fost o schimbare atât de radicală, dar oamenii dramatizează când spun povești, nu? Și bănuiesc că până și cea mai senină fire s-ar întuneca după ce ar pierde un soț în floarea vârstei. Se spune că Harriet îi era devotată lui George, ca și el ei. S-a prăpădit în 1911, la douăzeci și șapte de ani – a căzut pe stradă și a murit, deși fusese mereu

sănătos tun. Un cheag de sânge la creier. Harriet a devenit văduvă la douăzeci și cinci de ani.

— Ce greu trebuie să îi fi fost!

— Da, rezonă Margaret. O asemenea pierdere poate să afecteze pe oricine. E interesant că unii o descriu drept naivă.

— De ce spuneți asta?

— „Naiv" presupune o percepție prea roz asupra vieții. Dacă vezi lumea ca fiind minunată și brusc ți se întâmplă o tragedie, poți să ai resentimente și să devii trist, să te simți cumva trădat. Și sigur că, atunci când suferim foarte mult, ne este mai ușor să dăm vina pe alții și să îi persecutăm.

Încercam să îmi ascund puternica dezaprobare față de ceea ce afirmase, când adăugă:

— Este valabil doar pentru *unii,* vreau să spun. Nu pentru toți. Presupun că dumneavoastră vă este mai ușor să vă persecutați singur, nu, domnule Catchpool?

— Îmi place să cred că nu persecut pe nimeni, replicai nemulțumit. Deci să înțeleg că pierderea soțului a avut urmări neplăcute asupra personalității lui Harriet Sippel?

— Da. Eu nu am cunoscut-o pe Harriet cea dulce și blândă. Harriet Sippel pe care am cunoscut-o eu era dușmănoasă și ipocrită. Se purta cu toți de parcă îi erau dușmani, era suspicioasă față de toată lumea. În loc să vadă doar partea bună a lucrurilor, vedea peste tot ceva malefic și se purta de parcă i se încredințase sarcina de a scoate acest rău la iveală și de a-l stârpi. Dacă era vreun nou-venit în sat, ea pornea de la premisa că este o persoană odioasă. Le făcea cunoscute tuturor bănuielile ei și îi încuraja să caute indicii care să i le susțină. Indiferent cu cine avea de-a face, găsea numai defectele la acea persoană. Dacă nu le găsea, le inventa. După ce a murit George, singura ei plăcere era să îi acuze pe ceilalți de răutăți, de parcă asta ar fi făcut-o pe ea un om mai bun. Îi străluceau ochii când prindea de veste despre vreo

greșeală… zise Margaret trecând-o fiorii. De parcă descoperise ceva care îi trezea pasiunea, după moartea soțului, și se agăța cu obstinație de această pasiune. Dar era o pasiune întunecată și distructivă, izvorâtă din ură, nu din dragoste. Partea și mai rea era că oamenii o încurajau, îi susțineau orice acuzație făcea.

— De ce?

— Nu voiau să fie ei următorii. Știau că lui Harriet îi cădea mereu câte o victimă. Nu cred că ar fi putut să trăiască o săptămână fără să-și arunce săgețile otrăvite asupra cuiva.

Îmi amintii de replica tânărului cu ochelari: „Nimeni nu vrea să fie următorul”.

Margaret continuă:

— Se bucurau să condamne orice biet suflet pe care se hotăra ea să-l atace, răsuflând ușurați că astfel avea atenția distrasă de la ei și de la ceea ce făceau. Asta credea Harriet despre prieteni: că sunt oameni care i se alăturau când ea ataca pe cineva vinovat, în opinia ei, de un păcat mai mare sau mai mic.

— Descrieți o persoană care, îmi permit să spun, are mari șanse să fie ucisă.

— Asta fac? Eu cred că oamenii precum Harriet Sippel nu sunt uciși suficient de des.

Margaret ridică sprâncenele.

— Văd că iar v-am șocat, domnule Catchpool. Recunosc că nu ar trebui să vorbesc așa, ca soție de reverend, încerc să fiu o bună creștină, dar am și eu slăbiciunile mele, toți le avem. A mea este că nu pot ierta neputința de a ierta. Vi se pare o contradicție?

— Mi se pare complicat. Vă supărați dacă vă întreb unde ați fost în seara de joi?

Margaret oftă și se uită pe fereastră.

— Am fost unde sunt mereu, stând unde stați dumneavoastră acum, veghind cimitirul.

— Singură?

— Da.

— Mulțumesc.

— Vreți să vă povestesc și despre Ida Gransbury?

Încuviințai, deși cu oarecare neliniște. Mă întrebai cum voi reacționa dacă toate cele trei victime se vor dovedi a fi fost niște monștri răzbunători în timpul vieții. Cuvintele „FIE CA EI SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE" îmi trecură prin minte, urmate de relatarea lui Poirot despre întâlnirea sa cu Jennie, stăruința ei că în sfârșit s-ar face dreptate dacă ar fi ucisă…

— Ida era o nesuferită, continuă Margaret. Era la fel de ipocrită în public ca și Harriet, dar o mânau frica și încrederea în regulile pe care trebuie să le respectăm cu toții, nu plăcerea de a persecuta. Idei nu-i plăcea să denunțe păcatele altora, cum îi plăcea lui Harriet. I se părea însă că era datoria ei morală, ca bun creștin.

— Când spuneți „frică", vă referiți la pedeapsa divină?

— Ah, sigur că da, dar nu numai. Oamenii privesc regulile diferit, fără excepție. Firile rebele, ca mine, nu apreciază constrângerile, nici măcar pe cele rezonabile, dar unora le plac regulile, pentru că îi fac să se simtă în siguranță, protejați.

— Iar Ida Gransbury era o astfel de persoană?

— Așa cred, da. Nu ar fi recunoscut asta. Avea mereu grijă să se prezinte ca o femeie care se conducea doar după principii morale înalte și atât. Ida nu avea nicio slăbiciune umană! Îmi pare rău că a murit, deși a făcut multe rele cât a fost în viață. Spre deosebire de Harriet, Ida credea în izbăvire. Voia să-i salveze pe păcătoși, în timp ce Harriet voia doar să-i facă de rușine și să pară mult mai bună prin comparație cu ei. Cred că Ida l-ar fi iertat pe un păcătos care se căia cu adevărat. O liniștea izbăvirea creștinească. Îi confirma viziunea asupra lumii.

— Ce fel de rele a făcut Ida? Cui?

— Veniți mâine și puneți-mi această întrebare.

Tonul ei păru generos, dar ferm.

— Lui Patrick și lui Frances Ive?

— Mâine, domnule Catchpool.

— Despre Richard Negus ce îmi puteți spune?

— Destul de puține, mă tem. A plecat din Great Holling la scurt timp după ce am venit noi. Cred că era o persoană cu autoritate în sat, un om pe care ceilalți îl ascultau și căruia îi cereau sfaturi. Toată lumea vorbește cu mult respect despre el, toți, în afară de Ida Gransbury. Ea nu a mai vorbit despre el deloc după ce a plecat din Great Holling și a părăsit-o.

— Care dintre ei a hotărât să rupă logodna?

— El.

— De unde știți că nu a mai vorbit despre el după aceea? Poate că le vorbea altora, nu dumneavoastră.

— Ah, Ida nu ar fi vorbit cu mine nici despre Richard Negus, nici despre altcineva. Tot ce știu am aflat de la doctorul satului, Ambrose Flowerday, cel mai de încredere om din lume. Ambrose află tot ce se întâmplă, atâta timp cât nu uită să lase întredeschisă ușa sălii de așteptare de la cabinet.

— Este același doctor Flowerday despre care trebuia să uit mai devreme? Acum trebuie să îi uit și prenumele, se pare.

Margaret ignoră remarca mea.

— Știu sigur că, după ce a părăsit-o, Ida s-a hotărât să nu vorbească și să nu se gândească la Richard Negus. Nu s-a arătat afectată deloc. Oamenii chiar au admirat asta: ce puternică și hotărâtă este! După ce el a plecat, Ida și-a manifestat dorința de a-și dedica iubirea lui Dumnezeu. I s-a părut mai de încredere decât muritorii de rând.

— V-ar surprinde să aflați că Richard Negus și Ida Gransbury au băut un ceai de la ora cinci împreună, într-o cameră de hotel din Londra, joi seară?

Margaret făcu ochii mari.

— M-ar surprinde foarte mult să aflu că cei doi au băut ceaiul *singuri.* Ida marca limite clare și nu le încălca. Din câte știu, așa era și Richard Negus. Odată ce a decis că nu o vrea de soție pe Ida, nu s-ar fi răzgândit, și nu cred că ar fi convins-o pe Ida să se întâlnească cu el, doar ei doi, decât dacă i-ar fi făcut declarații de dragoste și s-ar fi arătat copleșit de regrete.

După o pauză, Margaret continuă:

— Dar presupun că și Harriet Sippel a fost prezentă la această ceremonie a ceaiului, de vreme ce era și ea în hotel?

Dădui din cap.

— Ei bine, atunci, replică. Este clar că ei trei aveau de discutat ceva mai important decât limitele și ideile lor fixe din trecut.

— Și aveți idee ce anume ar fi putut să fie atât de important, nu-i așa?

Margaret se uită pe fereastră, la șirurile de pietre funerare.

— Poate că voi avea niște idei când mă veți vizita mâine.

Capitolul 11

DOUĂ AMINTIRI

În timp ce eu încercam să o conving pe Margaret Ernst să îmi vorbească despre Patrick și Frances Ive înainte ca ea să se simtă pregătită pentru asta, Hercule Poirot, la cafeneaua Pleasant din Londra, depunea un efort la fel de inutil: acela de a încerca să o convingă pe Fee Spring să îi spună ce anume nu își mai amintea.

— Nu vă pot spune decât ce v-am spus deja, îi răspunse de mai multe ori, din ce în ce mai obosită. Am observat ceva ciudat la Jennie în seara aia. Mi-am zis că o să mă gândesc la asta mai târziu, iar acum nu-mi mai aduc aminte ce era. Dacă mă bateți la cap, nu vă ajută cu nimic. Probabil că mi-a ieșit de tot din minte acum. Nu aveți deloc răbdare, asta-i clar.

— Vă rog, încercați să vă aduceți aminte, *mademoiselle.* Ar putea să fie important.

Fee Spring se uită la ușă peste umărul lui Poirot.

— Dacă vreți amintiri, vă va aduce una un bărbat curând. A fost aici acum vreo oră. A venit escortat de un polițist, de parcă era din familia regală. O fi important omul, mă gândesc. Nu erați aici și i-am zis să se întoarcă acum.

Se uită la ceasul dintre două ceainice de pe un raft strâmb.

— Știam că mai veniți azi măcar o dată, ca s-o căutați pe Jennie, deși v-am spus că nu o veți găsi.

— V-a spus domnul cumva cum se numește?

— Nu. Era simpatic și politicos. Respectuos. Nu ca bărbatul ăla murdar, care vă imita vocea. Nu avea dreptul să facă asta, oricât de amuzant i se pare lui.

— *Pardon, mademoiselle.* Bărbatul despre care vorbiți, domnul Samuel Kidd, nu îmi imita vocea.

A încercat, dar nimeni nu poate imita vocea altei persoane.

Fee râse.

— Ba a imitat-o pe a dumneavoastră al naibii de bine! Nici nu aș fi ghicit că nu sunteți dumneavoastră, dacă țineam ochii închiși.

— Atunci nu sunteți suficient de atentă când vorbesc cei din jur, replică Poirot nervos. Fiecare dintre noi are o voce unică, un ritm care este doar al respectivului individ.

Pentru a-și ilustra afirmația, Poirot ridică o ceașcă și spuse:

— La fel de unică precum cafeaua de la cafeneaua Pleasant.

— Beți prea multă, comentă Fee. Nu vă face bine.

— De unde v-a venit ideea asta?

— Nu vă vedeți ochii, domnule Poirot, eu îi văd. Ar trebui să mai beți o ceașcă de ceai din când în când. Ceaiul nu are gust de noroi, și nu-i bai dacă bei mult. Ceaiul face doar bine.

După ce încheie discursul, Fee își îndreptă șorțul.

— Și *ascult* cu atenție când vorbește lumea, ascult cuvintele, nu accentul. Contează ce spun oamenii, nu dacă au accent mai belgian sau mai englezesc.

Ușa cafenelei se deschise și intră un bărbat cu ochii lăsați, ca ai unui basset.

Fee îl înghionti pe Poirot.

— Uitați-l, dar fără escortă, șopti ea.

Bărbatul era Rafal Bobak, chelnerul de la hotelul Bloxham care îi servise pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus la ora șapte și un sfert în seara crimelor. Bobak își ceru scuze pentru deranj și explică faptul că Luca Lazzari le spusese tuturor angajaților de la hotelul Bloxham că dacă vor să discute cu faimosul detectiv Hercule Poirot, atunci îl găsesc sigur la cafeneaua Pleasant de pe aleea St. Gregory’s.

După ce se așezară la masă, Poirot întrebă:

— Ce anume doriți să îmi spuneți? V-ați amintit ceva?

— Mi-am amintit și alte lucruri, domnule, și m-am gândit să vin să vă spun cât le am proaspete în cap. O parte v-am spus deja, dar m-am mai gândit la asta, și e uimitor câte îți revin în minte când te concentrezi.

— Într-adevăr, *monsieur*. Nu trebuie decât să stai liniștit și să-ți folosești micuțele celule cenușii.

— Domnul Negus a venit să ia masa comandată, cum v-am spus, domnule. Doamnele vorbeau despre o femeie și un bărbat, cum am mai spus la hotel. Părea că ea ar fi fost părăsită de el pentru că era prea bătrână sau că nu mai era interesat de ea pentru un oarecare motiv. Cel puțin, asta am înțeles eu, domnule, dar am reușit să îmi amintesc un pic din ce spuneau, așa că vă puteți face o părere și singur.

— Ah! E de foarte mare ajutor!

— Ei bine, domnule, primul lucru pe care mi l-am amintit a fost că doamna Sippel a spus: „Nu a avut de ales, nu? Nu mai are încredere în ea. Acum nici nu l-ar mai interesa, nu se mai îngrijește și e suficient de bătrână ca să-i fie mamă. Dacă voia să afle ce gândește el, nu avea altă soluție decât să o primească pe femeia cu care el vorbește și să discute cu ea”. După ce a spus asta, doamna Sippel a izbucnit în hohote de râs, un râs urâcios, răutăcios, cum v-am spus la hotel.

— Vă rog, continuați, domnule Bobak.

— Ei bine, domnul Negus a auzit ce a spus doamna, pentru că s-a întors dinspre mine, noi tocmai ce schimbam niște politețuri, știți, și a spus: „Of, Harriet, nu este corect. Ida se șochează ușor. Nu o speria”. Și apoi ori Harriet Sippel, ori Ida Gransbury a spus *ceva,* nu-mi pot aduce deloc aminte ce anume, domnule, și îmi pare rău.

— Nu trebuie să vă cereți scuze. Sunt absolut convins că amintirile dumneavoastră se vor dovedi

extrem de importante.

— Sper, domnule, replică Bobak neîncrezător. Următoarea parte pe care mi-o amintesc foarte bine a venit puțin mai târziu, când aranjam masa pentru cei trei oaspeți. Domnul Negus i-a spus doamnei Sippel: „Mintea lui? Nu cred că are minte deloc. Și vă contrazic că este destul de bătrână să îi fie mamă. Vă contrazic cu tărie”. Doamna Sippel a replicat: „Ei bine, nu putem niciunul dovedi că avem dreptate, deci haideți să fim de acord că avem păreri diferite!” Asta e ultimul lucru pe care l-am auzit înainte să ies din cameră, domnule.

— „Nu cred că are minte deloc”, șopti Poirot.

— Ceea ce spuneau nu era deloc amabil, domnule. Aveau doar sentimente de ură la adresa acelei femei despre care vorbeau.

— Vă mulțumesc foarte mult, domnule Bobak, îi spuse Poirot călduros. Povestea dumneavoastră este extrem de utilă. Nici nu speram să aflu exact cuvintele rostite în cadrul discuției, și încă atât de multe dintre ele.

— Aș fi vrut să îmi amintesc mai mult, domnule.

Poirot încercă să îl convingă pe Bobak să bea ceva, dar chelnerul era hotărât să se întoarcă la hotelul Bloxham cât mai repede, nu voia să profite de bunătatea lui Luca Lazzari.

După ce Fee Spring refuză să îi dea încă o ceașcă de cafea, Poirot hotărî să se întoarcă acasă la Blanche Unsworth. Merse încet pe străzile Londrei, în timp ce gândurile îi fugeau. Se tot gândi la cuvintele lui Rafal Bobak: „Nici nu l-ar mai interesa acum… e suficient de bătrână încât să-i fie mamă… Mintea lui? Nu cred că are minte deloc. Și vă contrazic că este destul de bătrână să îi fie mamă… Ei bine, nu putem niciunul dovedi că avem dreptate…”

Când ajunse la rezidența sa temporară, Poirot încă repeta cuvintele. Blanche Unsworth se grăbi către el când intră.

— Ce tot spuneți, domnule Poirot? îl întrebă veselă. Parcă v-aș avea oaspete în dublu exemplar.

Poirot se uită în jos, la corpul său, ce avea o oarecare tendință spre o formă rotundă.

— Sper că nu am mâncat atât încât să mă dublez, *madame.*

— Nu, voiam să spun doi domni Poirot care vorbesc între ei.

Blanche Unsworth își coborî vocea și veni atât de aproape de el, încât Poirot se simți obligat să se lipească de perete pentru a evita contactul fizic.

— A venit un bărbat să vă caute, și vocea lui sună *exact ca a dumneavoastră.* Vă așteaptă în salon. Probabil că este un oaspete din Belgia. Este cam zdrențăros, dar l-am lăsat să intre, de vreme ce nu mirosea rău, și… ei bine, nu am vrut să gonesc o rudă de-a dumneavoastră, domnule Poirot. Probabil că în alte țări sunt alte obiceiuri vestimentare. Doar francezilor le place să se îmbrace așa dichisit, nu?

— Nu-mi este rudă deloc, replică Poirot tăios. Îl cheamă Samuel Kidd și este englez, ca și dumneavoastră, *madame.*

— Are tăieturi pe toată fața, adăugă Blanche Unsworth. De la bărbierit, a zis el. Cred că nu știe cum se face, sărmanul. I-am spus că am ceva să pună pe tăieturi, să se vindece mai repede, dar a râs.

— Pe toată fața? întrebă Poirot încruntându-se. Domnul Kidd pe care l-am cunoscut vineri la cafeneaua Pleasant avea doar o tăietură pe față, pe partea pe care se bărbierise. Bărbatul ăsta din salon are barbă?

— Ah, nu. Nu are deloc păr pe față, în afară de sprâncene. Și nici suficientă piele nu are pe față! Tare aș vrea să-l învățați să se radă fără să se rănească, domnule Poirot. Vai, îmi pare rău, se tângui Blanche, punându-și mâinile la gură. Ați spus că nu vă este rudă, nu-i așa? Tot cred că e belgian. Vorbește exact ca dumneavoastră. M-am

gândit că poate este un frate mai mic. Are cam patruzeci de ani, nu?

Simțindu-se jignit că ar putea cineva să creadă că Samuel Kidd îi este rudă, Poirot puse punct destul de abrupt discuției cu Blanche Unsworth și merse către salon. Aici, găsi persoana despre care i se spusese că îl așteaptă: un bărbat, tot cel pe care îl cunoscuse la cafeneaua Pleasant vineri, care se bărbierise și se tăiase pe față.

— Bună seara, domnule Poirr-oh, spuse Samuel Kidd ridicându-se în picioare. Am păcălit-o, nu-i așa, și m-a lăsat să intru. A crezut că sunt din țara dumneavoastră?

— Bună seara, domnule Kidd. Văd că ați trecut prin multe de când ne-am văzut ultima oară.

— Am trecut prin multe?

— Mă refer la rănile de pe față.

— Ah, aveți dreptate, domnule. Adevărul e că nu-mi place să mă gândesc la o lamă așa aproape de ochii mei. Îmi închipui că ar putea să-mi taie ochiul și mâinile încep să-mi tremure. Sunt ciudat în privința ochilor. Am încercat să-mi impun să mă gândesc la altceva, dar nu a mers. Mereu mă tai.

— Văd. Pot să vă întreb de unde ați știut că mă găsiți la această adresă?

— Domnul Lazzari, de la hotel, mi-a zis că ofițerul Stanley Beer i-a precizat că domnul Catchpool locuiește aici, ca și dumneavoastră, domnule. Îmi pare rău că vă deranjez acasă, dar am vești bune pentru dumneavoastră și m-am gândit că ați vrea să le aflați imediat.

— Și care sunt veștile?

— Doamna căreia i-au căzut cele două chei, cea pe care am văzut-o fugind din hotel după crime… mi-am adus aminte cine este! Mi-am dat seama când mă uitam într-un ziar azi de dimineață. Nu mă prea uit prin ziare.

— Cine este femeia pe care ați văzut-o, *monsieur*? Aveți dreptate, Poirot ar vrea să îi știe numele imediat.

Samuel Kidd își trecu buricele degetelor peste una dintre tăieturi și spuse:

— Mi se pare că nu ai timp și să-ți trăiești viața ta, și să citești despre ale altora. Dacă trebuie să aleg, și cred că trebuie, o să aleg să-mi trăiesc propria viață decât să citesc rezumate ale vieții altora. Cum v-am zis, azi de dimineață m-am uitat în ziar, voiam să văd dacă apare ceva despre crimele de la hotelul Bloxham.

— *Oui,* replică Poirot, încercând să-și păstreze calmul. Și ce ați văzut?

— Ah, scria despre crime, că poliția nu reușește să rezolve cazul și că roagă pe oricine are informații să le spună. Ei bine, eu am spus ce știam, domnule Poirot, cum bine știți. Dar așa cum v-am precizat, la început nu îmi dădeam seama cine este femeia. Ei bine, acum știu!

— Este o veste foarte bună, domnule Kidd. Ar fi și mai bine dacă i-ați menționa numele în următoarea propoziție pe care o veți spune, ca să-l aflu și eu.

— Acolo am văzut-o, știți, poza ei, în ziar. De aceea m-am gândit la ea când m-am uitat în ziar. Este o doamnă cunoscută, domnule. Numele ei este Nancy Ducane.

Poirot holbă ochii.

— Nancy Ducane, artista?

— Da, domnule. Ea este, cu siguranță. Pot să jur. Pictează portrete, asta face. Și e tare frumoasă, probabil din cauza asta am ținut-o minte. Mi-am zis: „Sammy, pe Nancy Ducane ai văzut-o fugind de la hotelul Bloxham în noaptea crimelor”, și acum am venit să vă spun și dumneavoastră.

Capitolul 12

O RANĂ GRAVĂ

A doua zi, imediat după micul dejun, plecai spre casa lui Margaret Ernst de lângă cimitirul Holy Saints din Great Holling. Ușa era întredeschisă. Bătui cât de încet puteam, încercând să nu o deschid și mai mult. Nu răspunse nimeni însă, așa că bătui din nou, mai tare.

— Doamnă Ernst? strigai. Margaret?

Liniște deplină.

Nu știu de ce, dar mă întorsei, având senzația că se mișca ceva prin spatele meu. Poate că era vântul printre copaci.

Împinsei ușa ușor, dar se deschise larg, cu un scârțâit. Primul lucru pe care îl văzui fu o eșarfă pe podea, în bucătărie. Era albastru cu verde, de mătase, cu un model complicat. Ce căuta acolo? Respirai adânc și mă pregătii mintal pentru a intra, iar când o voce spuse „Intrați, domnule Catchpool”, aproape că îmi sări inima din piept.

Margaret Ernst apăru în bucătărie.

— Ah, chiar o căutam, spuse zâmbind, și se aplecă să ia eșarfa de jos. Știam că sunteți dumneavoastră. V-am lăsat ușa deschisă. De fapt, vă așteptam de acum cinci minute, dar dacă ajungeați la nouă dimineața fix, păreați prea nerăbdător, nu?

Mă pofti înăuntru, înfășurându-și eșarfa în jurul gâtului.

Tachinarea ei, deși știam că nu intenționase să mă supere, mă încurajă să fiu mai direct:

— Vreau să aflu adevărul, și nu mă deranjează să se vadă că sunt nerăbdător să îl aflu. Cine ar fi vrut să îi ucidă pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus? Cred că aveți un răspuns la această întrebare, iar eu vreau să-l aflu.

— Ce sunt hârtiile alea?

— Ce? Ah!

Uitasem că le aveam în mână.

— Liste. Oaspeții de la hotelul Bloxham din perioada comiterii crimelor, și angajații de acolo. Speram să vă uitați pe liste și să îmi spuneți dacă recunoașteți vreun nume, după ce îmi răspundeți la întrebarea despre cine ar fi vrut să îi ucidă…

— Nancy Ducane, spuse Margaret.

Luă listele din mâna mea și le studie, încruntându-se.

Îi adresai aceleași cuvinte pe care i le adresase Poirot lui Samuel Kidd în ziua precedentă, deși nu știam asta:

— Nancy Ducane, artista?

— Așteptați o clipă.

Stăturăm în liniște cât timp Margaret se uită pe liste.

— Nu mi-e cunoscut niciun nume de pe liste, îmi pare rău.

— Vreți să spuneți că Nancy Ducane, faimoasa Nancy Ducane care pictează portrete, avea motiv să-i ucidă pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus?

Margaret împături cele două hârtii, mi le dădu înapoi, apoi îmi făcu semn să o urmez către salon. Odată așezați comod în aceleași fotolii ca și ieri, spuse:

— Da. Nancy Ducane, faimoasa artistă. Este singura persoană care îmi trece prin minte și care ar fi dorit să îi ucidă pe Harriet, Ida și Richard și care chiar ar fi fost capabilă să o facă și să scape neprinsă. Nu fiți așa de uimit, domnule Catchpool. Oamenii faimoși fac și ei rele. Totuși, trebuie să recunosc că nici mie nu-mi vine să cred că Nancy ar fi făcut asta. Când am cunoscut-o eu era o femeie foarte educată, și nimeni nu se schimbă chiar atât de mult. Era o femeie *curajoasă.*

Rămăsei tăcut. Mă gândii că problema este tocmai faptul că unii criminali sunt oameni educați

în mare măsură și ies din această rutină la un moment dat, pentru a comite crima.

Margaret zise:

— Am stat trează toată noaptea și m-am întrebat dacă Walter Stoakley ar fi făcut-o, dar nu, este imposibil. Nici nu poate să stea în picioare fără ajutor, darămite să meargă până la Londra. N-avea nicio șansă să comită trei crime.

— Walter Stoakley? întrebai apropiindu-mă de ea. Bețivanul cu care am vorbit ieri la King's Head? De ce ar vrea el să-i ucidă pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus?

— Pentru că Frances Ive era fiica lui, replică Margaret.

Se întoarse către fereastră să se uite iar la pietrele funerare ale soților Ive, și îmi trecu din nou prin minte versul din sonetul de Shakespeare *Cel pur păscut de clevetire-i pururi.*

— M-aș bucura dacă ar fi comis Walter crimele, se destăinui Margaret. Nu-i așa că este oribil din partea mea? M-aș bucura să nu fie Nancy de vină. Walter este bătrân, și nu cred că mai are mult de trăit. Vai, nu vreau să fie de vină Nancy! Am citit în ziare ce bine-i merge ca artistă. A plecat de aici și a devenit cineva. Asta mă bucură. Mă bucuram să mă gândesc că duce o viață prosperă în Londra.

— A plecat de aici? Deci și Nancy Ducane a locuit cândva în Great Holling?

Margaret Ernst încă se uita pe fereastră.

— Da. Până în 1913.

— Anul în care au murit Patrick și Frances Ive. Anul în care Richard Negus a plecat din sat.

— Da.

— Margaret…

Mă aplecai, sperând să îi distrag atenția de la pietrele funerare.

— Sper din tot sufletul că v-ați hotărât să îmi spuneți povestea lui Patrick și Frances Ive. Sunt sigur că dacă o aud, voi înțelege o mulțime de lucruri care acum sunt un mister pentru mine.

Mă privi grav.

— Am hotărât să vă spun povestea, dar cu o condiție. Trebuie să îmi promiteți că nu o veți spune nimănui din sat. Ce vă spun eu nu trebuie să se afle decât în Londra. Acolo puteți să spuneți cui vreți.

— Nu vă faceți nicio grijă în privința asta. Nici nu am cu cine să vorbesc în Great Holling. Toți fug cum văd că mă apropii.

Se întâmplase de două ori în acea dimineață, în timp ce veneam spre casa lui Margaret Ernst. Unul dintre cei care au fugit de mine era un băiat de maximum zece ani. Era doar un copil, dar știa că trebuie să mă ocolească, să mă evite. Eram sigur că îmi știe numele întreg și ce treabă am în Great Holling. În satele mici există un obicei pe care în Londra nu îl are nimeni: oamenii te ignoră într-un fel care te face să te simți extrem de important.

— Am nevoie de o promisiune solemnă, domnule Catchpool, nu de un răspuns evaziv.

— De ce e nevoie de atâtea secrete? Nu știu toți sătenii despre soții Ive și despre ce s-a întâmplat cu ei, indiferent ce-ar fi fost?

Ceea ce spuse Margaret în continuare dădu de înțeles că precauția ei viza un anumit sătean:

— Odată ce veți auzi ce am eu de spus, o să vreți cu siguranță să vorbiți cu doctorul Ambrose Flowerday.

— Bărbatul pe care îmi cereți să-l uit, dar de care îmi amintiți de fiecare dată?

Roși.

— Promiteți-mi că nu îl veți căuta, iar dacă vă întâlniți cu el, că nu veți deschide subiectul soților Ive. Dacă nu îmi promiteți asta, nu vă pot spune.

— Nu știu dacă pot promite. Ce să-i spun șefului meu de la Scotland Yard? M-a trimis aici să pun întrebări.

— Ei bine, atunci… suntem în impas.

Margaret Ernst își încrucișă brațele.

— Dar dacă îl caut pe acest doctor Flowerday și îl rog să îmi spună el povestea? I-a cunoscut pe soții Ive, nu? Ieri ați menționat că, spre deosebire de dumneavoastră, el locuia aici când soții Ive încă trăiau.

— Nu!

Spaima din privirea ei era de neconfundat.

— Vă rog să nu vorbiți cu Ambrose! Nu înțelegeți. Nu aveți cum să înțelegeți.

— De ce anume vă e teamă, Margaret? Îmi păreți o femeie de caracter, dar… ei bine, nu mă pot abține să nu mă întreb dacă nu cumva vreți să îmi spuneți doar o parte din poveste.

— Ah, povestea mea va fi completă. Nu voi omite nimic.

O crezui, fără să știu de ce.

— Atunci, dacă nu aveți de gând să îmi ascundeți nimic, de ce să nu vorbesc cu altcineva despre Patrick și Frances Ive?

Margaret se ridică, merse către fereastră și își sprijini fruntea de geam, blocându-mi vederea către piatra funerară a soților Ive.

— Ce s-a întâmplat aici în 1913 a provocat o rană gravă acestui sat. Au fost afectați toți cei care locuiau aici. Nancy Ducane s-a mutat în Londra după aceea, Richard Negus, în Devon, dar nu a scăpat nimeni. Au luat durerea cu ei. Nu era o rană evidentă, dar o aveau toți. Rănile pe care nu le poți vedea sunt cele mai rele. Iar cei care au rămas, precum Ambrose Flowerday… ei bine, a fost cumplit și pentru ei. Nu știu dacă Great Holling își poate reveni. Încă nu și-a revenit.

Se întoarse către mine.

— Nu se vorbește niciodată despre tragedie, domnule Catchpool. Nimeni de aici nu vorbește despre asta, nu direct. Uneori nu poți decât să taci. Să taci și să uiți. Măcar de-ai putea uita.

Își tot frământa mâinile.

— Vă îngrijorează ce efect ar putea să aibă întrebările mele asupra lui Ambrose Flowerday?

Încearcă să uite?

— V-am spus, este imposibil să uiți.

— Și totuși, ar fi un subiect delicat pentru el?

— Da. Foarte.

— Vă este un bun prieten?

— Nu are legătură cu mine, răspunse tăios. Ambrose este un om bun și nu vreau să-l deranjați. De ce nu puteți fi de acord cu ce vă rog?

— Fie, vă promit, cedai cu părere de rău. Nu voi discuta ce-mi spuneți cu nimeni din sat.

După ce făcui promisiunea, sperai ca locuitorii din Great Holling să mă ignore la fel de mult ca și până atunci, pentru a nu fi tentat să îmi încalc cuvântul. La ce noroc am, probabil că după ce aveam să plec de la Margaret Ernst, aveam să mă întâlnesc cu un doctor Flowerday foarte vorbăreț și dornic să facem conversație.

Răposatul Charles Ernst îmi aruncă priviri pline de ocară din cele trei portrete de pe perete. „Încalcă-ți cuvântul dat soției mele, și vei regreta, ticălosule”, părea să spună privirea lui.

— Dar cum rămâne cu liniștea dumneavoastră? întrebai. Nu vreți să vorbesc cu doctorul Flowerday ca să nu îl supăr, dar mă tem că veți fi și dumneavoastră supărată. Nu vreau să vă provoc nicio suferință.

— Bun.

Margaret răsuflă ușurată.

— Adevărul e că m-aș bucura să am șansa de a povesti oricui altcuiva în afară de mine.

— Atunci, povestiți-mi, vă rog.

Dădu din cap, se întoarse la fotoliul ei și își începu relatarea despre Patrick și Frances Ive; o ascultai cu mare atenție și fără să o întrerup. Am să o redau aici.

*

Zvonul de la care au început toate problemele cu șaisprezece ani în urmă a pornit de la o servitoare care lucra în casa reverendului Patrick Ive, tânărul reverend din Great Holling, și a soției lui, Frances.

Dar nu a fost doar vina servitoarei pentru tragedia ce a urmat. A spus o minciună răutăcioasă, dar i-a spus-o unei singure persoane, și nu servitoarea a răspândit minciuna în sat. Când a început totul, ea chiar s-a retras și abia mai era văzută. Unii au speculat că îi era rușine de ceea ce provocase, așa cum ar fi trebuit să-i fie. Ulterior, ea și-a manifestat regretul că se implicase în situație și a încercat să-și repare greșeala, dar atunci era deja prea târziu.

Desigur că a dat dovadă de cruzime spunând o asemenea minciună chiar și unei singure persoane. Poate că era extenuată după o zi grea de muncă în casa reverendului sau dorea să-și depășească condiția și îi dușmănea pe soții Ive. Poate a sperat să-și facă viața mai interesantă mințind și răspândind bârfe, și poate chiar fusese atât de naivă încât să creadă că nu se va întâmpla nimic rău.

Din păcate însă, confidenta căreia i-a spus minciuna sa cumplită a fost Harriet Sippel. Poate că alegerea aceasta era ușor de înțeles. Înăcrită și răzbunătoare cum era după moartea soțului său, Harriet ar fi primit minciuna cu mare entuziasm, pentru că și-ar fi dorit să fie adevărată. Cineva din sat făcea ceva foarte greșit și, mai rău (sau mai bine, din punctul de vedere al lui Harriet), persoana respectivă era chiar reverendul! Cât trebuie să îi fi sclipit ochii de fericire! Da, Harriet era ascultătorul perfect pentru minciuna calomnioasă a servitoarei, și tocmai de aceea Harriet a fost preferată.

Servitoarea i-a spus lui Harriet Sippel că Patrick Ive era un șarlatan de cea mai joasă speță, că își atrăgea victimele la el acasă noaptea, ori de câte ori soția lui Frances era plecată pe undeva ca să ajute enoriașii – și făcea asta des și că le lua banii pentru a le facilita comunicarea cu rudele lor decedate. Pretindea că mesajele acestea din lumea

de dincolo i se încredințau lui, Patrick Ive, pentru a le transmite mai departe.

Harriet Sippel a spus oricui era dispus să o asculte că Patrick este un șarlatan care păcălise câțiva săteni, probabil din dorința de a face ca păcatul reverendului să pară mai grav și pentru a obține o poveste și mai șocantă. Ulterior, servitoarea a susținut că i-a spus lui Harriet Sippel un singur nume al unei victime: Nancy Ducane.

La momentul respectiv, Nancy Ducane nu era o pictoriță faimoasă, ci doar o simplă tânără. Se mutase în Great Holling în 1910 cu soțul ei William, care acceptase un post de director la școala din sat. William era mult mai în vârstă decât ea. Fata avea optsprezece ani când se căsătoriseră, el aproape cincizeci, iar în 1912 a murit din cauza unei boli respiratorii.

Conform zvonurilor răspândite de Harriet Sippel în iarna grea a anului 1913, Nancy fusese văzută mergând la casa reverendului de mai multe ori, tot timpul pe întuneric; mereu dădea impresia că se furișează și mergea acolo doar în serile în care Frances Ive nu era acasă.

Niciun om cu minte nu ar fi dat crezare acestui fapt. Este imposibil să observi în întuneric, pe chipul cuiva, o expresie care sugerează că se furișează sau orice altă expresie. Ar fi fost imposibil să stabilești identitatea femeii care ieșea din casa reverendului în puterea nopții, în afară de cazul în care aceasta ar fi avut un mers aparte, dar nu era cazul lui Nancy. Persoana care a văzut-o ducându-se și plecând de acolo ar fi trebuit să o urmărească până acasă pentru a-și da bine seama cine era de fapt.

Dar este mai ușor să accepți decât să contești povestea unei persoane mai pline de zel decât tine, iar majoritatea celor din Great Holling asta făceau. Se mulțumeau cu bârfele și i s-au alăturat lui Harriet în a-l acuza pe Patrick Ive de blasfemie și șantaj. Majoritatea au crezut (ori s-au prefăcut că

dau crezare bârfelor, pentru a scăpa de răzbunarea nemiloasă a lui Harriet) că Patrick Ive pretindea a fi mediu în secret și că primea sume considerabile de bani de la enoriașii mai creduli. Sătenii din Great Holling au crezut-o pe Nancy în stare de orice pentru a primi mesaje de la răposatul ei soț William, cu atât mai mult cu cât ajutorul venea din partea reverendului satului. Și ar fi putut să plătească bine pentru un astfel de ajutor.

Sătenii au uitat că îl cunoșteau, aveau încredere și îl simpatizau pe Patrick Ive. Au uitat că reverendul era un om decent și bun și nu au ținut seama de plăcerea lui Harriet Sippel de a-i pune la zid pe presupușii păcătoși. Au dat curs campaniei sale dușmănoase pentru că se temeau să nu îi cadă victime dacă se opuneau, dar nu numai asta i-a convins. Și mai mult i-a influențat faptul că Harriet avea doi aliați foarte puternici: Richard Negus și Ida Gransbury îi sprijineau cauza.

Ida era cunoscută drept cea mai pioasă femeie din Great Holling. Credința ei era de neclintit și rar vorbea fără să citeze din Noul Testament. Era admirată și respectată de toți, chiar dacă nu era genul de femeie pe care ai căuta-o ca să te distrezi. Nu era deloc o companie plăcută, dar se apropia foarte mult de ceea ce satul numea o sfântă. Și era logodită cu Richard Negus, un avocat despre care se spunea că are o minte strălucită.

Inteligența lui Richard și aerul său autoritar îi atrăseseră respectul sătenilor. El a crezut minciuna spusă de Harriet pentru că îi confirma ceea ce vedea cu ochii lui. Și el o surprinsese pe Nancy Ducane, sau o femeie care-i semăna, plecând de la casa reverendului noaptea, de mai multe ori, când soția reverendului era plecată să își viziteze tatăl său la vreun enoriaș.

Richard Negus a crezut zvonul, ca și Ida Gransbury. Ida a fost profund șocată să afle că un reverend precum Patrick Ive se comportase într-un mod atât de necreștinesc. Ea, Harriet și Richard și-

au asumat misiunea de a-l alunga pe Patrick Ive din postul de reverend în Great Holling și de a fi exclus din biserică. Au cerut să-și mărturisească public păcatele. El a refuzat, din moment ce zvonul era lipsit de temei.

Ura sătenilor la adresa lui Patrick Ive s-a extins și asupra lui Frances, despre care se presupunea că știa ce activități eretice și frauduloase practică soțul ei. Femeia a jurat că nu avea habar de nimic. Inițial, a încercat să-i ia apărarea lui Patrick, susținând că soțul ei nu ar face așa ceva niciodată, dar insistențele celor din jur au făcut-o să tacă.

Doar două persoane din Great Holling au refuzat să participe la persecuția soților Ive: Nancy Ducane (din motive evidente, au spus unii) și doctorul Ambrose Flowerday, care vocifera în apărarea lui Frances Ive. Dacă Frances știa ce se petrece în casa reverendului, de ce se întâmpla totul doar când ea lipsea de acasă? Asta era singura dovadă a nevinovăției sale, nu? Doctorul Flowerday a atras atenția că nu ai cum să descifrezi, în întuneric, expresia de pe chipul cuiva care dă de bănuit că se furișează și tot el a declarat că avea de gând să îl creadă pe prietenul lui, Patrick Ive, până când cineva va aduce dovezi de netăgăduit că ar fi făcut ce se credea; el i-a spus lui Harriet Sippel (ziua, pe stradă, de față cu mai mulți martori) că, fără îndoială, ea făcuse mai mult rău în ultima jumătate de oră decât făcuse Patrick Ive în toată viața lui.

Ambrose Flowerday nu a câștigat popularitate susținând această opinie, dar este unul dintre puținii oameni cărora nu le pasă ce crede lumea despre ei. L-a apărat pe Patrick Ive și în fața autorităților bisericești și le-a spus că, după părerea lui, nu există niciun sâmbure de adevăr în acele bârfe. Era foarte îngrijorat pentru Frances Ive, care la acel moment era deja într-o stare deplorabilă. Nu mai mânca, nu mai dormea și nu ieșea din casă sub nicio formă. Patrick Ive era disperat. Nu îl mai

interesau poziția de reverend în sat și reputația. Nu-și dorea decât să își revină soția lui.

Între timp, Nancy Ducane nu făcuse nicio afirmație, nici în sensul infirmării, nici al confirmării zvonurilor. Cu cât o provoca mai tare Harriet Sippel, cu atât era mai hotărâtă să tacă. Apoi, într-o zi, s-a răzgândit. I-a mărturisit lui Victor Meakin că avea ceva important de spus, pentru a pune capăt prostiilor care se întâmplau de prea mult timp. Victor Meakin a râs, și-a frecat mâinile și s-a furișat afară din hanul King's Head. La scurt timp după aceea, toată suflarea din Great Holling știa că Nancy Ducane voia să facă un anunț.

Patrick și Frances Ive au fost singurii care nu au venit la han. Ceilalți au venit toți la King's Head, inclusiv servitoarea care lansase zvonul și pe care nu o mai văzuse nimeni de săptămâni întregi, toți dornici să asiste la următoarea etapă a dramei.

După un surâs cald către Ambrose Flowerday, Nancy Ducane, calmă și directă, le-a vorbit oamenilor. Le-a spus că povestea conform căreia Patrick Ive luase bani de la ea pentru a-i transmite mesaje de la soțul ei decedat era o mare minciună. Dar nu tot ce se spusese a fost o minciună. A recunoscut că îl vizitase pe Patrick Ive de mai multe ori, noaptea, când soția lui nu era acasă. Făcuse asta pentru că ea și Patrick Ive erau îndrăgostiți unul de celălalt.

Sătenii au tresărit, șocați. Unii au început să șușotească. Alții și-au pus mâinile la gură sau au strâns mâna celui de alături.

Nancy a așteptat ca lumea să se liniștească și a continuat: „Am greșit că ne-am întâlnit în secret și că ne-am lăsat pradă tentației, dar nu am putut să stăm departe unul de celălalt. Când ne întâlneam la casa reverendului, nu făceam decât să vorbim despre sentimentele noastre și despre cât erau de imposibile. Cădeam de acord că nu trebuie să mai fim niciodată singuri, dar apoi Frances pleca din

nou pe unde și… ei bine, dragostea noastră era atât de puternică, încât nu am putut rezista”.

Cineva a întrebat: „Deci, doar ați vorbit? Ei, pe naiba!” Nancy i-a asigurat încă o dată pe toți că ea și Patrick Ive nu au avut niciun contact fizic.

„Acum v-am spus adevărul. E un adevăr pe care aș fi preferat să nu îl declar, dar este singurul mod de a pune capăt acestor minciuni abjecte. Aceia dintre voi care știu ce înseamnă să iubești profund nu ne veți condamna pe mine și pe Patrick. Cei care ne condamnați sunteți lipsiți de iubire în suflet și mi-e milă de voi.”

Apoi Nancy i s-a adresat direct lui Harriet: „Harriet, tu ai cunoscut iubirea cândva, dar când l-ai pierdut pe George, ai făcut un inamic din ea și un bun prieten din ură”.

Hotărâtă să demonstreze că are dreptate, Harriet s-a ridicat în picioare și, respingând iute spusele lui Nancy ca pe ale unei ușuratice mincinoase, l-a acuzat pe Patrick Ive cu și mai multă înverșunare decât la început: nu numai că profita de pe urma mesajelor de pe lumea cealaltă, dar se mai și întâlnea cu o femeie ușuratică atunci când soția lui nu era acasă. Era un eretic și se făcea vinovat de adulter! Chiar mai rău decât crezuse Harriet! Era revoltător ca un om atât de păcătos să se numească reverend în Great Holling.

Nancy Ducane a plecat de la King’s Head la jumătatea discursului lui Harriet, nemaisuportând să îl asculte. Câteva secunde mai târziu, servitoarea familiei Ive a fugit de acolo, roșie la față și cu ochii în lacrimi.

Majoritatea sătenilor nu știau ce să creadă. Erau nedumeriți de cele auzite. Și apoi Ida Gransbury a fost în asentimentul lui Harriet. Deși nu se mai făcea distincția între zvon și realitate, a spus ea, era clar că Patrick Ive se dovedea vinovat de diverse păcate și nu mai trebuia să fie reverend în Great Holling.

Cu acest aspect au fost de acord majoritatea sătenilor. Da, era adevărat.

Richard Negus nu a vorbit nici atunci când i-a cerut părerea logodnica lui, Ida. I-a spus însă mai târziu doctorului Ambrose Flowerday că era îngrijorat de felul în care evoluau lucrurile. „Un păcătos, indiferent ce făcuse", era suficient pentru Ida, dar nu și pentru el. S-a declarat dezgustat de modul oportunist în care Harriet Sippel l-a acuzat pe Patrick Ive de o dublă vină. Reușise să transforme cuvintele lui Nancy „nu asta, ci asta" în „asta *și* asta", neavând dovezi sau justificări.

Ida folosise cuvintele „fără dubiu" la King's Head; Richard Negus i-a spus doctorului Ambrose Flowerday că acum nu avea niciun fel de dubiu că oamenii (inclusiv el, spre rușinea lui) spuseseră minciuni despre Patrick Ive. Dacă și Nancy Ducane mințise? Dacă dragostea ei pentru Patrick Ive era neîmpărtășită, iar el se întâlnise cu ea în secret, la insistențele ei, doar pentru a încerca să îi explice că trebuia să-și reprime acele sentimente pe care le nutrea pentru el?

Doctorul Flowerday a fost de acord: nimeni nu știa cu certitudine dacă Patrick Ive a greșit cu ceva, iar el susținuse asta de la bun început. Doar pe el îl mai primeau soții Ive în casă, iar la vizita următoare, i-a relatat lui Patrick ce spusese Nancy Ducane la King's Head. Patrick nu a făcut decât să dea din cap. Nu a comentat în ce măsură spusele lui Nancy sunt adevărate sau false. Între timp, Frances Ive era într-o stare tot mai proastă, fizic și mental.

Richard Negus nu a putut-o convinge pe Ida Gransbury să îi împărtășească punctul de vedere, iar relația lor a devenit tensionată. Sătenii, în frunte cu Harriet, i-au persecutat în continuare pe Patrick și pe Frances Ive, formulând acuzații tot timpul. Ida a făcut demersuri la forurile superioare să îi dea afară pe soții Ive din casă, din biserică și din satul Great Holling, spre binele lor.

Și atunci a avut loc tragedia: Frances Ive, nemaiputând suporta umilința și ticăloșia, s-a otrăvit și a pus capăt vieții sale nefericite. Soțul ei a găsit-o și a știut imediat că totul era pierdut. Nu mai avea rost să îl cheme pe doctorul Flowerday, Frances nu mai putea fi salvată. De asemenea, Patrick Ive știa că nu va putea trăi cu vina și rușinea, așa că s-a sinucis și el.

Ida Gransbury i-a sfătuit pe săteni să se roage pentru sufletele păcătoase ale lui Patrick și Frances Ive, în speranța că vor fi iertați, deși era greu de crezut.

Harriet Sippel nu a considerat că ar trebui să aibă parte de mila Domnului; Patrick și Frances aveau să ardă în iad, așa le-a spus adepților ei într-ale persecuției, și exact asta și meritau să li se întâmple.

La câteva luni după moartea soților Ive, Richard Negus a rupt logodna cu Ida Gransbury și a plecat din Great Holling. Nancy Ducane a plecat la Londra, iar servitoarea care spusese minciuna cea cumplită a dispărut din sat.

Între timp, Charles și Margaret Ernst au venit și au preluat casa parohială. S-au împrietenit repede cu Ambrose Flowerday, care s-a străduit să le relateze întreaga istorie tristă. Le-a spus că Patrick Ive, indiferent dacă a făcut sau nu greșeala de a o iubi pe Nancy Ducane, fusese unul dintre cei mai generoși și mai blânzi oameni pe care i-a cunoscut vreodată și cel care ar fi meritat cel mai puțin să fie clevetit.

Mențiunea pe care o făcuse despre clevetire îi inspirase lui Margaret ideea sonetului de pe piatra funerară. Charles Ernst s-a opus ideii, nu dorea să-i provoace pe săteni, dar Margaret a insistat, hotărâtă că biserica Holy Saints trebuie să-și manifeste susținerea față de Patrick și Frances Ive. „Le-aș face mult mai multe lui Harriet Sippel și Idei Gransbury decât să le provoc”, a spus ea. Și, da, când rostise cuvintele acestea, se gândise la

crimă, dar ca la una care se comitea numai în imaginația ei, nu ca la una pe care premedita să o săvârșească.

*

După ce termină de povestit, Margaret Ernst tăcu. Trecu o vreme până să mai vorbim.

În cele din urmă, zisei:

— Înțeleg de ce mi-ați dat numele lui Nancy Ducane când v-am întrebat cine ar fi avut un motiv pentru cele trei crime. Dar l-ar fi ucis și pe Richard Negus? El nu le-a mai susținut pe Harriet Sippel și pe Ida Gransbury după ce minciuna servitoarei a fost pusă la îndoială.

— Nu vă pot spune decât ce aș fi simțit eu dacă aș fi fost Nancy. L-aș ierta pe Richard Negus? Nu, nu l-aș ierta. Dacă el nu ar fi susținut de la început minciunile lui Harriet și ale servitoarei, poate Ida Gransbury nu le-ar fi crezut nici ea. Trei oameni din Great Holling au declanșat ostilitatea față de Patrick Ive. Acei trei oameni au fost Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus.

— Și servitoarea?

— Ambrose Flowerday nu crede că ea a dorit să provoace ce s-a întâmplat. Era cu siguranță nefericită imediat ce lumea a început să îi dușmănească pe soții Ive.

Mă încruntai.

— Dar din punctul de vedere al unei Nancy Ducane vinovate de crimă – să zicem doar de dragul discuției –, dacă nu-l poate ierta pe Richard Negus, care a înțeles în cele din urmă că greșise, de ce să ierte o fată de la care a pornit minciuna?

— Poate că nu a iertat-o. Poate că a ucis-o și pe ea. Nu știu unde s-a dus servitoarea, dar poate Nancy Ducane știa. Ar fi putut s-o caute și s-o ucidă. Ce s-a întâmplat? V-ați schimbat la față.

— Cum… cum o cheamă pe servitoare? mă bâlbâii, temându-mă de răspuns. „Nu se poate”, se auzi o voce în mintea mea, dar apoi adăugă: „Și totuși, cum ar putea fi altfel?”

— Jennie Hobbs. Domnule Catchpool, vă e rău? Nu arătați prea bine.

— Avea dreptate! Jennie chiar *se află* în pericol!

— Cine avea dreptate?

— Hercule Poirot. Mereu are dreptate. Cum este posibil așa ceva?

— De ce păreți atât de supărat din cauza asta? Doreați să nu aibă?

— Nu. Nu, cred că nu doream asta, spusei oftând. Dar acum mă tem că Jennie Hobbs este în pericol, dacă mai este în viață.

— Înțeleg. Ce ciudat!

— Ce este ciudat?

Margaret oftă.

— În ciuda a tot ce am spus, nu-mi vine să cred că vreo persoană poate fi în pericol din cauza lui Nancy Ducane. Cu sau fără motiv, nu o văd comițând crime. Va suna ciudat, dar… un om nu poate să ucidă fără să se afunde în oroare și lucruri neplăcute, nu credeți?

Dădui din cap.

— Nancy aprecia distracția, frumusețea, plăcerea și iubirea. Toate lucrurile fericite. Nu ar fi vrut să aibă de-a face cu ceva atât de urât precum crima.

— Dacă nu Nancy Ducane, atunci cine? Poate bătrânul bețivan Walter Stoakley? Are un motiv întemeiat, ținând cont că este tatăl lui Frances Ive. Poate dacă nu ar mai bea câteva zile, ar fi în stare să ucidă trei oameni.

— Walter nu s-ar putea abține de la băutură nici măcar o oră. Vă asigur că nu pe Walter Stoakley îl căutați, domnule Catchpool. Spre deosebire de Nancy Ducane, el nu a dat niciodată vina pe Harriet, Ida sau Richard pentru ce i s-a întâmplat lui Frances. S-a învinuit pe sine.

— De aici și băutura?

— Da. După ce și-a pierdut fiica, Walter Stoakley s-a hotărât să se sinucidă, și cred că va reuși în scurt timp.

— În ce fel ar fi putut să se facă vinovat de sinuciderea lui Frances?

— Walter nu a locuit în Great Holling de la început. S-a mutat aici ca să fie mai aproape de mormintele lui Patrick și Frances. Nu o să vă vină să credeți, dar până la moartea lui Frances, Walter Stoakley era un clasicist renumit, profesor la colegiul Saviour de la Universitatea Cambridge. Acolo a studiat Patrick Ive să devină reverend. Patrick era orfan. A rămas orfan de mic, iar Walter l-a luat sub aripa lui. Jennie Hobbs, care avea șaisprezece ani pe atunci, era cameristă la colegiu. Era cea mai bună cameristă de la Saviour, și Walter Stoakley s-a asigurat că ea va avea grijă de camera lui Patrick. Apoi Patrick s-a căsătorit cu Frances Stoakley, fiica lui Walter, și, când s-au mutat la biserica Holy Saints din Great Holling, Jennie a venit cu ei. Înțelegeți?

Încuviințai.

— Walter Stoakley se învinuiește pentru că le-a făcut cunoștință lui Patrick Ive și Jennie Hobbs. Dacă Patrick și Frances nu o luau pe Jennie cu ei la Great Holling, nu ar fi avut cum să spună acea minciună cumplită care a dus la moartea lor.

— Iar eu nu aș fi obligată să veghez asupra unei pietre funerare pentru a mă asigura că nu e vandalizată.

— Cine-ar fi făcut asta? Harriet Sippel? Înainte de a fi ucisă, vreau să spun.

— Ah, nu, arma lui Harriet era gura ei otrăvită, nu mâinile. Nu ar fi deranjat un mormânt. Nu, tinerii neastâmpărați din sat ar face asta, dacă ar avea ocazia. Erau copii când au murit Patrick și Frances, dar au auzit poveștile de la părinții lor. Dacă întrebați pe oricine de aici, în afară de Ambrose Flowerday și de mine, o să vă spună că Patrick a fost un om foarte rău, că el și soția lui practicau magia neagră. Am impresia că majoritatea cred asta tot mai mult, pe măsură ce trece timpul. Trebuie să creadă asta, nu? Ori fac

asta, ori se detestă pe ei înșiși la fel de mult cât îi detest eu.

Voiam să clarific ceva.

— Richard Negus s-a despărțit de Ida Gransbury pentru că a continuat să îl acuze pe Patrick Ive și după ce el a încetat să mai facă asta? A rupt logodna după declarația lui Nancy de la King's Head?

Pe fața lui Margaret apăru o expresie ciudată. Spuse:

— În ziua aceea, la King's Head, a fost începutul… Se opri, și apoi continuă: Da. Nu a suportat înverșunarea cu care își susținea propriile acțiuni și pe cele ale lui Harriet.

Brusc, Margaret se închise în sine. Îmi dădu impresia că tocmai decisese să îmi ascundă ceva important.

— Ați spus că Frances Ive a luat otravă. Cum? De unde a avut-o? Și cum a murit Patrick Ive?

— La fel: otravă. Ați auzit de abrin?

— Nu.

— Se prepară dintr-o plantă obișnuită la tropice. Frances Ive a făcut rost de câteva fiole de undeva.

— Iertați-mă, dar dacă au luat amândoi aceeași otravă și au fost găsiți împreună, cum s-a stabilit că Frances s-a sinucis prima și că Patrick a urmat-o abia după ce a găsit-o pe ea?

Margaret păru îngrijorată.

— Nu veți spune nimănui din Great Holling ce vă zic? Doar la Scotland Yard, în Londra?

— Da.

Hotărâi că, pentru moment, Hercule Poirot era echivalent cu Scotland Yard.

— Frances Ive i-a scris un bilet de adio soțului ei înainte de a-și lua viața. Era clar că se aștepta ca el să-i supraviețuiască. Și Patrick a lăsat un bilet care…

Se opri. Așteptai.

Până la urmă spuse:

— Din cele două bilete se înțelegea ordinea evenimentelor.

— Ce s-a întâmplat cu biletele?

— Le-am distrus. Ambrose Flowerday mi le-a dat mie, iar eu le-am aruncat în foc.

Mi se păru foarte ciudat.

— De ce să faceți așa ceva?

— Eu… îngăimă Margaret suspinând și întorcându-și privirea de la mine. Nu știu, adăugă hotărâtă.

Cu siguranță știa. Dar era clar că nu avea de gând să-mi dezvăluie motivul. Dacă o mai întrebam, s-ar fi retras în ea și mai mult.

Mă ridicai să-mi dezmorțesc picioarele.

— Aveți dreptate într-o privință. Acum, că știu cum au murit Patrick și Frances Ive, chiar vreau să vorbesc cu doctorul Ambrose Flowerday. Era în sat când s-a întâmplat totul. Oricât de credibilă e povestea dumneavoastră…

— Nu. Mi-ați promis.

— Aș vrea să vorbesc cu el despre Jennie Hobbs, de exemplu.

— Vă spun eu despre ea. Ce vreți să știți? Patrick și Frances Ive nu se puteau lipsi de ea. Țineau mult la ea. Toți ceilalți o credeau potolită, politicoasă, inofensivă, până a spus o minciună periculoasă. Eu, una, nu cred că o persoană care e în stare să urzească o asemenea minciună poate fi considerată inofensivă. Și avea o gândire care îi depășea condiția. Felul ei de-a vorbi s-a schimbat.

— Cum?

— Ambrose a spus că s-a întâmplat brusc. Într-o zi vorbea cum te-ai aștepta să vorbească o servitoare, a doua zi avea o voce nouă, rafinată și vorbea foarte corect.

Folosind sintagme corecte din punct de vedere gramatical, îmi zisei: „Oh, să nu deschidă niciunul gurile”. Trei guri, în fiecare câte un buton cu monogramă: corect din punct de vedere

gramatical. Fir-ar să fie, probabil că Poirot avusese dreptate și în privința asta.

— Ambrose a spus că Jennie și-a schimbat vocea, imitându-i pe Patrick și pe Frances Ive. Erau amândoi oameni educați, vorbeau foarte corect.

— Margaret, vă rog să îmi spuneți adevărul: de ce sunteți atât de disperată să nu vorbesc cu Ambrose Flowerday? Vă temeți că îmi va spune ceva ce nu vreți să aflu?

— Nu v-ar ajuta cu nimic să vorbiți cu el, iar pe el l-ar incomoda foarte mult, răspunse hotărâtă. Puteți să îi terorizați pe toți ceilalți săteni, spuse zâmbind, dar cu privirea aspră. Se tem deja, cei vinovați sunt prinși unul câte unul, și în sinea lor toți se știu vinovați, dar s-ar teme și mai mult dacă v-ar auzi spunând că dumneavoastră credeți că ucigașul nu va fi mulțumit până ce toți cei care au ajutat la distrugerea lui Patrick și Frances Ive nu vor fi trimiși în flăcările iadului.

— Asta ar fi cam exagerat, comentai.

— Am un simț al umorului mai neortodox. Charles se plângea mereu de asta. Nu i-am spus niciodată, dar nu cred în rai și iad. Cred în Dumnezeu, dar nu în Acela despre care auzim mereu.

Probabil că părui speriat. Nu voiam să discut teologie; voiam să mă întorc la Londra cât de repede posibil și să îi spun lui Poirot ce aflasem.

Margaret continuă:

— Există un singur Dumnezeu, desigur, dar nu cred nicio clipă că vrea să urmăm reguli fără să ne punem întrebări cu privire la ele sau că vrea să fim nedrepți cu aceia care nu le respectă întocmai.

Apoi zâmbi mai cald și spuse:

— Cred că Dumnezeu vede lumea așa cum o văd și *eu,* nu cum o vedea Ida Gransbury. Nu sunteți de aceeași părere?

Mormăii ceva de neînțeles.

— Biserica ne învață că doar Dumnezeu ne poate judeca, urmă ea. De ce nu le-a spus asta pioasa Ida Gransbury lui Harriet Sippel și acoliților ei? De ce l-a condamnat doar pe Patrick Ive? Dacă pretinzi că ești un creștin model, ar trebui să înțelegi învățăturile de bază.

— Văd că sunteți încă supărată.

— O să fiu supărată până mor, domnule Catchpool. Trebuie să fii supărat, când păcătoșii mai mari îi persecută pe păcătoșii mai mici în numele moralității.

— Ipocrizia este un lucru urât, admisei.

— Unii ar spune că nu este o greșeală să fii cu persoana pe care o iubești cu adevărat.

— În privința asta, nu știu ce să zic. Dacă ești căsătorit…

— Ei, dați-o încolo de căsătorie!

Margaret se uită la tablourile de pe perete și vorbi către ele:

— Îmi pare rău, Charles, dragul meu, dar dacă doi oameni se iubesc, atunci, oricât ar contraveni Bisericii sau regulilor… ei bine, dragostea este dragoste, nu? Știu că nu-ți place când spun asta.

Nici mie nu îmi prea plăcu.

— Dragostea poate aduce multe probleme, afirmai. Dacă Nancy Ducane nu l-ar fi iubit pe Patrick Ive, eu nu mai aveam de elucidat acum trei crime.

— Ce prostie ați spus, comentă Margaret strâmbând din nas către mine. Ura îi face pe oameni să ucidă, domnule Catchpool, nu dragostea. Niciodată dragostea. Fiți rațional.

— Mereu am fost de părere că regulile cel mai greu de urmat îți testează cel mai bine caracterul, replicai.

— Da, dar ce aspecte ale caracterului ni le testează? Credulitatea, poate. Sau prostia. Biblia, așa plină de reguli cum e, este doar o carte scrisă de niște oameni. Ar trebui să aibă un avertisment

pe ea: „Cuvântul Domnului, denaturat și interpretat greșit de către om”.

— Trebuie să plec, anunțai repede, pentru că nu îmi plăcea turnura pe care o luase discuția. Trebuie să mă întorc la Londra. Vă mulțumesc mult pentru ajutor și pentru timpul acordat. M-ați ajutat enorm.

— Iertați-mă, spuse Margaret în timp ce mă conducea la ușă. De obicei nu vorbesc așa deschis decât cu Ambrose și cu Charles-de-pe-perete.

— Atunci cred că ar trebui să mă simt onorat.

— Mi-am petrecut întreaga viață respectând regulile din Biblia cea veche. De aceea știu că este o prostie să faci asta. Când iubiții nu țin cont de nicio precauție și se întâlnesc, eu îi admir! Și o admir și pe persoana care a ucis-o pe Harriet Sippel. Nu mă pot abține. Asta nu înseamnă că sunt de acord cu crima. Nu. Acum plecați, până nu mai spun cine știe ce.

Mergând înapoi către King’s Head, mă gândii că o conversație este un lucru foarte ciudat, care te poate conduce în orice direcție. De cele mai multe ori, te lasă într-un punct foarte îndepărtat de discuția inițială, fără să mai știi cum să revii. Pe drum, cuvintele lui Margaret Ernst îmi trecură prin minte: *Oricât ar contraveni Bisericii sau regulilor… ei bine, dragostea este dragoste, nu?*

Odată ajuns la King’s Head, trecui pe lângă Walter Stoakley, care sforăia de zor, și Victor Meakin, care mă studia cu viu interes, și urcai scările să îmi fac bagajul.

Plecai cu următorul tren către Londra și îmi luai rămas-bun de la Great Holling cu mare bucurie, în timp ce trenul părăsea peronul. Oricât de fericit eram că plec, aș fi vrut să fi vorbit cu doctorul Ambrose Flowerday. Ce avea să spună Poirot când urma să îi povestesc despre promisiunea făcută lui Margaret Ernst? Nu avea să îi placă, desigur, și probabil că avea să spună ceva despre englezi și simțul nostru ridicol al onoarei, iar eu aveam să plec rușinat capul și să-mi cer iertare printre dinți

în loc să spun ce cred cu adevărat: reușești mereu să afli mai multe de la oameni dacă le respecți dorințele. Dacă nu le dai de înțeles oamenilor că vrei să afli ceva cu orice preț, vei fi surprins să constați că vin chiar ei să îți mărturisească la momentul potrivit.

Știind că Poirot mă va dezaproba, mă hotărâi să nu-mi pese. Dacă Margaret Ernst putea să nu fie de acord cu Dumnezeu, nu era nicio problemă ca nici eu să nu fiu de acord cu Poirot din când în când. Dacă dorea să discute cu Ambrose Flowerday, nu avea decât să vină în Great Holling și să vorbească personal cu el.

Speram să nu fie nevoie. Trebuia să ne concentrăm atenția asupra lui Nancy Ducane. Și să îi salvăm viața lui Jennie, dacă nu cumva era deja prea târziu. Mă mustră conștiința că ignorasem pericolul în care se afla. Dacă reușeam să o salvăm, era meritul lui Poirot. Și dacă reușeam să rezolvăm cazul crimelor de la hotelul Bloxham, era tot meritul lui Poirot. La Scotland Yard s-ar marca drept un succes al meu, în mod oficial, dar toți aveau să știe că era victoria lui Poirot, nu a mea. Șefii mei mă lăsaseră de capul meu tocmai pentru că știau de implicarea lui Poirot în acest caz… sau poate mă lăsaseră în seama prietenului meu belgian. Aveau încredere că Hercule Poirot va face ce trebuie, nu eu.

Începui să mă gândesc dacă nu cumva ar fi de preferat să greșesc și să ratez rezolvarea cazului, de unul singur, decât să îl rezolv grație implicării lui Poirot, dar până să ajung la o concluzie, mă fură somnul.

Visai, pentru prima oară într-un tren – toți cei pe care îi cunoșteam mă acuzau de ceva ce nu făcusem, în vis, îmi văzui piatra funerară, cu numele meu pe ea în loc de cel al lui Patrick și al lui Frances Ive, cu sonetul despre „clevetire” sub nume. Lucea ceva metalic în pământul de lângă piatră și știui că era un buton cu monogramă

îngropat acolo. Mă trezii brusc când trenul ajunse la Londra. Eram scăldat în sudoare, iar inima îmi bătea tare de să-mi sară din piept.

Capitolul 13

NANCY DUCANE

Nu aveam de unde să știu că Poirot aflase deja de posibila implicare a lui Nancy Ducane în cele trei crime. În timp ce eu fugeam cu trenul din Great Holling, Poirot aranjă la Scotland Yard o vizită la doamna Ducane, în casa ei din Londra.

Reuși să facă asta mai târziu, în aceeași zi, cu ofițerul Stanley Beer drept escortă. Ușa casei mari și albe din Belgravia fu deschisă de o servitoare cu un șorț alb, apretat. Poirot crezu că va fi condus către un salon aranjată cu bun-gust pentru a o aștepta pe Nancy Ducane, dar o găsi stând în picioare în hol, în fața scărilor.

— *Monsieur* Poirot? Bine ați venit! Văd că sunteți însoțit de un polițist. Mi se pare destul de neobișnuit.

Stanley Beer scoase un sunet înfundat și roși. Nancy Ducane era o femeie de o frumusețe rară, cu pielea de culoarea piersicilor cu frișcă, păr negru bogat și ochi de un albastru-închis, cu gene lungi. Părea să aibă vreo patruzeci de ani și era îmbrăcată elegant, în albastru și verde-închis precum penele de păun. Pentru prima dată în viață, Poirot nu era persoana cel mai elegant îmbrăcată din încăpere.

— Încântat să vă cunosc, *madame* Ducane, spuse cu o plecăciune. Vă admir abilitățile artistice. Am avut șansa să văd câteva dintre lucrările dumneavoastră în cadrul unor expoziții pe parcursul ultimilor ani. Aveți un talent rar.

— Vă mulțumesc. Sunteți foarte amabil. Dacă îi dați hainele și pălăriile Tabithei, putem merge să ne așezăm comod undeva și să vorbim. Doriți un ceai sau o cafea?

— *Non, merci.*

— Bine, atunci. Urmați-mă.

Intrară într-un salon micuț, plin cu portrete, despre care am fost fericit mai târziu doar să aflu, fără să fiu nevoit să îl vizitez în persoană. Atâtea perechi de ochi atârnând pe perete…

Poirot întrebă dacă toate tablourile erau creațiile lui Nancy Ducane.

— Ah, nu, răspunse ea. Puține dintre ele sunt ale mele. Cumpăr tot atâtea câte vând, ceea ce mi se pare normal. Sunt pasionată de artă.

— Și eu sunt pasionat de artă, se destăinui Poirot.

— M-aș simți teribil de singură dacă m-aș uita numai la lucrările mele. Când pun pe perete un tablou realizat de un alt artist, mă simt ca și cum aș avea un bun prieten acolo.

— *D'accord.* Ați spus-o foarte succint, *madame.*

Odată așezați, Nancy spuse:

— Pot să trec direct la subiect și să vă întreb ce vă aduce aici? Ați spus la telefon că doriți să îmi percheziționați casa. Sunteți bine-veniți să faceți asta, dar de ce este necesar?

— Poate ați citit în ziar că trei oaspeți ai hotelului Bloxham au fost uciși în seara de joi, săptămâna trecută, *madame.*

— La hotelul Bloxham?

Nancy râse, apoi îi încremeni expresia.

— Doamne, iartă-mă… vorbiți serios? *Trei?* Sunteți sigur? Hotelul Bloxham este extraordinar, așa am crezut mereu. Nu pot să-mi închipui că ar fi cineva ucis acolo.

— Deci cunoașteți hotelul?

— Ah, da. Merg des pentru ceaiul de după-masă. Directorul Lazzari este un *scump.* Sunt faimoși pentru cornulețele lor, să știți, cele mai bune din Londra. Îmi cer scuze… spuse, și se poticni. Nu vreau să bălmăjesc despre cornulețe dacă trei oameni au fost uciși. Este groaznic. Dar nu văd ce legătură are asta cu mine.

— Deci nu ați citit despre crime în ziare? întrebă Poirot.

— Nu. Buzele lui Nancy Ducane formară o linie dreaptă. Preciză: Nu citesc ziarele și nici nu le vreau în casă. Sunt pline de nefericire. Evit nefericirea cât de mult pot.

— Deci nu cunoașteți numele celor trei victime?

— Nu. Și nici nu doresc să le știu, replică Nancy tremurând.

— Mă tem că trebuie să vi le spun, fie că doriți să le știți, fie că nu. Numele lor sunt Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus.

— Ah, nu, nu. Vai, *monsieur* Poirot!

Nancy își puse o mână la gură. Tăcu aproape un minut, apoi spuse:

— Nu cumva este o glumă? Vă rog, spuneți-mi că este o glumă.

— Nu este o glumă. Îmi pare foarte rău, *madame.* V-am supărat.

— M-a supărat să aud acele nume. Nu mă interesează dacă sunt morți sau nu, atât timp cât nu trebuie să mă gândesc eu la ei. Știți, încerci să eviți lucrurile care te necăjesc, dar nu reușești mereu și… eu evit nefericirea mai mult decât alți oameni.

— Ați suferit foarte mult?

— Nu vreau să vorbesc despre problemele personale, replică Nancy Ducane întorcându-se.

Pe Poirot nu l-ar fi ajutat cu nimic să îi spună că el exact asta dorea. Nimic nu îl fascina mai mult decât pasiunile și suferințele necunoscuților pe care probabil că nu avea să îi mai vadă vreodată.

Totuși spuse:

— Atunci să revenim la problemele poliției pentru care am venit aici. Vă sunt cunoscute numele celor trei victime?

Nancy încuviință.

— Am locuit cândva într-un sat numit Great Holling, în Culver Valley. Nu știți satul. Nimeni nu îl știe. Harriet, Ida și Richard mi-au fost vecini. Nu i-am văzut și nu am mai auzit nimic despre ei de ani buni. Din 1913, când m-am mutat la Londra. Chiar au fost *uciși?*

— *Oui, madame.*

— La hotelul Bloxham? Dar ce căutau ei acolo? De ce veniseră la Londra?

— Asta este una dintre multele întrebări la care încă nu am răspuns, recunoscu Poirot.

— Nu are sens să fie uciși.

Nancy țâșni de pe scaun și începu să se miște înainte și înapoi între ușă și perete.

— Singura persoană care ar fi făcut asta *nu* a făcut-o!

— Cine este această persoană?

— Ah, nu mă luați în seamă.

Nancy se întoarse pe scaun.

— Mă scuzați. Veștile dumneavoastră m-au șocat, după cum puteți vedea. Nu vă pot ajuta. Și… nu vreau să fiu nepoliticoasă, dar cred că aș dori să plecați.

— Vă refereați la dumneavoastră ca fiind singura persoană care ar fi comis aceste crime, *madame*? Dar totuși nu le-ați comis?

— Nu le-am comis… zise Nancy încet, în timp ce privirea ei sărea de colo, colo, prin cameră. Ah, dar acum înțeleg ce doriți. Ați auzit vreo poveste despre mine și credeți că i-am ucis eu. De aceea doriți să îmi perchiziționați casa. Ei bine, nu am ucis pe nimeni. Căutați cât vreți, *monsieur* Poirot. Rugați-o pe Tabitha să vă conducă prin fiecare cameră, sunt foarte multe, s-ar putea să ratați una dacă nu o aveți pe ea drept ghid.

— Mulțumesc, *madame.*

— Nu veți găsi nimic incriminator, pentru că nu aveți ce. Tare aș mai vrea să plecați! Nici nu vă pot spune cât m-ați supărat.

Stanley Beer se ridică în picioare.

— Am să încep, anunță. Vă mulțumim pentru cooperare, doamnă Ducane.

Ieși din cameră, închizând ușa după el.

— Sunteți deștept, nu-i așa? spuse Nancy Ducane de parcă asta era o bilă neagră pentru

Poirot. Atât de deștept pe cât se spune că sunteți. Îmi dau seama după privire.

— Se crede că am o minte superioară, *oui.*

— Ce mândru păreți! În opinia mea, o minte superioară este inutilă dacă nu este însoțită și de o inimă superioară.

— *Naturellement.* Suntem iubitori de artă, deci trebuie să credem asta. Arta se adresează inimii și sufletului mai mult decât minții.

— Sunt de acord, spuse încet Nancy. Știți, *monsieur* Poirot, ochii dumneavoastră… sunt mai mult decât inteligenți. Au străbătut cale lungă în trecut. Par să știe multe. Ah, nu înțelegeți ce vreau să spun cu asta, dar așa este. Ar fi minunați într-un tablou, dar acum nu vă mai pot picta, după ce ați adus acele trei nume în casa mea.

— Mare păcat.

— E vina dumneavoastră, declară Nancy. Își împreună mâinile. Of, cred că mai bine vă spun: vorbeam despre mine mai devreme. Eu sunt cea care i-ar ucide pe Harriet, Ida și Richard, dacă ar face-o cineva, dar, după cum v-am spus, nu am făcut-o. Așa că nu înțeleg ce s-ar fi putut întâmpla.

— Vă erau antipatici?

— Îi detestam. Mi-am dorit de multe ori să moară. Vai de mine!

Nancy își plesni obrajii cu palmele.

— Chiar sunt morți? Probabil că ar trebui să mă bucur sau să mă simt ușurată. Vreau să mă bucur, dar nu pot face asta cât timp mă gândesc la Harriet, Ida și Richard. Ce ironie, nu-i așa?

— De ce vă erau atât de antipatici?

— Nu aș vrea să vorbesc despre asta.

— *Madame*, nu aș întreba dacă nu aș crede că este necesar.

— Și totuși nu vreau să răspund.

Poirot oftă.

— Unde ați fost joi seară, săptămâna trecută, între orele șapte și un sfert și opt?

Nancy se încruntă.

— Nu am idee. Abia îmi aduc aminte ce trebuie să fac săptămâna *asta.* Ah, staţi puţin. Joi, da. Eram peste stradă, la prietena mea Louisa. Louisa Wallace. Îi terminasem portretul, aşa că i l-am dus şi am rămas la cină. Cred că am fost acolo de la şase până pe la zece. Poate aş mai fi stat dacă nu era acolo soţul Louisei, St. John. Este îngrozitor de snob. Louisa este o scumpă, nu vede defecte la nimeni, sigur cunoaşteţi genul acesta de oameni. Îi place să creadă că eu şi St. John ne simpatizăm foarte mult, pentru că suntem amândoi artişti, dar eu nu îl pot suporta. Este *convins* că arta lui este superioară artei mele şi îmi spune asta de câte ori are ocazia. Plante şi peşti, asta pictează el. Frunze uscate plictisitoare, cod cu ochii reci şi eglefini!

— Este un artist care pictează animale şi plante?

— Nu mă interesează pictorii care nu pictează niciodată chipuri umane, replică sec Nancy. Îmi pare rău, dar aşa stau lucrurile. St. John susţine că nu poţi picta un chip fără să-i spui povestea, şi odată ce începi să redai povestea, distorsionezi imaginile, sau nişte prostii din astea! Ce, Doamne, iartă-mă, este rău în a spune o poveste?

— St. John Wallace îmi va spune aceeaşi poveste despre seara de joi de săptămâna trecută ca şi dumneavoastră? îmi va confirma că aţi fost la el acasă de la ora şase până pe la zece?

— Sigur că da. Este absurd, *monsieur* Poirot. Îmi puneţi întrebările pe care i le-aţi pune unui criminal, iar eu nu sunt o criminală. Cine v-a spus că eu trebuie să fi comis aceste crime?

— Aţi fost văzută fugind de la hotelul Bloxham, într-o stare de mare agitaţie, la scurt timp după ora opt. În timp ce fugeaţi, v-au căzut două chei din mână. V-aţi aplecat să le ridicaţi de jos şi apoi aţi fugit. Martorul care v-a văzut v-a recunoscut chipul din ziare şi a spus că sunteţi faimoasa artistă Nancy Ducane.

— Asta e pur şi simplu imposibil. Martorul dumneavoastră se înşală. Întrebaţi-i pe St. John şi

Louisa Wallace.

— Îi voi întreba, *madame. Bon,* acum am altă întrebare pentru dumneavoastră: vă sunt cunoscute inițialele PIJ, sau poate PJI? Ar putea fi cineva din Great Holling.

Nancy se făcu albă ca varul.

— Da, șopti. Patrick James Ive. Era reverendul.

— Ah! Acest reverend a murit în mod tragic, nu? El și soția lui?

— Da.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu am să vorbesc despre asta. Nu am să vorbesc!

— Este extrem de important. Vă implor să îmi spuneți.

— N-am s-o fac! strigă Nancy. Nu aș putea nici dacă aș vrea. Nu înțelegeți. Nu am vorbit despre asta de foarte mult timp… Eu…

Deschise în zadar gura de câteva ori în efortul de a articula câteva cuvinte. Apoi fața i se schimonosi de durere.

— Ce li s-a întâmplat lui Harriet, Idei și lui Richard? Cum au fost uciși?

— Cu otravă.

— Of, ce îngrozitor! Dar potrivit.

— Cum așa, *madame*? Patrick Ive și soția lui au murit otrăviți?

— V-am spus că nu vorbesc despre ei!

— Ați cunoscut și o femeie pe nume Jennie în Great Holling?

Nancy suspină și își puse o mână la gât.

— Jennie Hobbs. Nu am nimic de spus despre ea, absolut nimic. Nu-mi mai puneți întrebări!

Clipi pentru a-și opri lacrimile.

— De ce sunt oamenii atât de cruzi, *monsieur* Poirot? Știți de ce? Nu, nu-mi răspundeți! Să vorbim despre altceva, ceva vesel. Să vorbim despre artă, pentru că ne place amândurora.

Nancy se ridică și se îndreptă către un portret mare din partea stângă a ferestrei. Reprezenta un

bărbat cu păr negru în dezordine, cu gura mare și gropiță în bărbie. Zâmbea. Părea că îi vine să râdă.

— Tatăl meu, precizează Nancy. Albinus Johnson. Poate îi știți numele.

— Îmi sună cunoscut, deși nu-mi dau seama acum de unde, spuse Poirot.

— A murit în urmă cu doi ani. L-am văzut ultima oară când aveam nouăsprezece ani. Acum am patruzeci și doi.

— Condoleanțele mele.

— Nu eu am pictat portretul. Nu știu cine l-a pictat sau când. Nu este semnat sau datat, deci nu am o părere prea bună despre artistul amator, oricine ar fi, dar… este tatăl meu care zâmbește, de aceea l-am pus pe perete. Dacă ar fi zâmbit mai mult în viața reală…

Nancy se întrerupse și se întoarse spre Poirot.

— Vedeți? St. John greșește. Arta trebuie să înlocuiască poveștile reale și triste cu variante mai fericite.

Cineva bătu tare la ușă și apăru ofițerul Stanley Beer. Poirot își dădu seama ce urma după felul în care Beer se uita numai la el, evitând privirea lui Nancy.

— Am găsit ceva, domnule.

— Ce anume?

— Două chei. Erau în buzunarul unei haine, o haină albastră-închis, cu blană la mâneci. Servitoarea mi-a spus că este a doamnei Ducane.

— Care două chei? întrebă Nancy. Vreau să le văd. Nu țin chei în buzunarele de la haină niciodată. Am un sertar pentru chei.

Beer continuă să o evite. În schimb, se apropie de scaunul lui Poirot. Când ajunse lângă el, deschise pumnul.

— Ce are acolo? întrebă Nancy nerăbdătoare.

— Două chei cu numere de camere gravate pe ele, de la hotelul Bloxham, anunță solemn Poirot. Camerele 121 și 317.

— Ar trebui să-mi spună ceva numerele acelea? întrebă Nancy.

— Două dintre cele trei crime au fost comise în aceste camere, *madame*: 121 și 317. Martorul care v-a văzut fugind de la hotel în seara aceea a afirmat că v-au căzut două chei din mână și că aveau numere pe ele: o sută și ceva și trei sute și ceva.

— Ei, ce coincidență *extraordinară*! Vai, *monsieur* Poirot! Nancy râse. Sunteți *sigur* că sunteți deștept? Nu vedeți ceva atât de evident? Mustața aia enormă vă împiedică să vedeți? Cineva vrea să-mi însceneze aceste crime. Aproape că mă intrigă! Aș putea să mă distrez încercând să aflu cine vrea asta – de îndată ce cădem de acord că nu sunt în drum spre spânzurătoare.

— Cine ar fi putut să vă pună cheile în buzunarul hainei, de joia trecută până acum? o întrebă Poirot.

— De unde să știu eu? Oricine a trecut pe lângă mine pe stradă, aș putea spune. Port des haina aia albastră. Știți, aproape că n-are niciun sens.

— Vă rog să-mi explicați.

Ea căzu pe gânduri câteva clipe. Apoi își reveni și spuse:

— Oricine i-a urât pe Harriet, Ida și Richard suficient cât să-i omoare… ei bine, m-ar fi simpatizat pe mine. Și totuși încearcă să-mi însceneze mie crima.

— S-o arestez, domnule? îl întrebă Stanley Beer pe Poirot. O duc la secție?

— Ei, nu fiți ridicoli! se precipită Nancy. Spun că este o înscenare, iar dumneavoastră presupuneți că eu sunt făptașul? Sunteți polițist sau papagal? Dacă vreți să arestați pe cineva, arestați-l pe martorul ăla al dumneavoastră. Dacă nu cumva este și ucigaș, nu numai mincinos. La asta v-ați gândit? Duceți-vă imediat peste stradă și aflați

adevărul de la St. John și Louisa Wallace. Doar așa o să terminați cu prostiile.

Poirot se ridică oarecum cu dificultate, scaunul fiind incomod pentru o persoană de înălțimea și constituția lui.

— Vom face *précisément* asta, spuse. Apoi, către Stanley Beer: Deocamdată nu arestăm pe nimeni, domnule ofițer. Nu cred că ați fi păstrat cele două chei dacă ați fi comis crimele din camerele 121 și 317 de la hotelul Bloxham, *madame.* De ce nu le-ați fi aruncat?

— Exact. Aș fi scăpat de ele imediat, nu?

— Îi voi vizita pe domnul și doamna Wallace imediat.

— De fapt, pe lord și lady Wallace o să-i vizitați. Louisei nu i-ar păsa, dar St. John nu v-ar ierta dacă i-ați ignora titlul.

*

La scurt timp după aceea, Poirot stătea lângă Louisa Wallace, care privea absolut fascinată portretul ei făcut de Nancy Ducane, așezat pe perete, în salon.

— Nu-i așa că este perfect? șopti ea. Nici nu mă flatează, nici nu mă jignește. Cu fața mea rotundă și puternic colorată, există mereu riscul să arăt ca o soție de fermier, dar nu e cazul aici. Nu sunt fermecătoare, dar arăt bine, cred. St. John a rostit cuvântul „voluptuoasă”, pe care nu l-a mai folosit la adresa mea până acum, dar portretul l-a făcut să se gândească la el.

Râse.

— Nu e minunat că există în lume oameni atât de talentați precum Nancy Ducane?

Lui Poirot îi era greu să se concentreze asupra portretului. Echivalentul Tabithei a lui Nancy Ducane era pentru Louisa Wallace o fată neîndemânatică pe nume Dorcas, care scăpase din mână haina lui Poirot de două ori deja, iar o dată îi scăpase pe jos și pălăria, de care se împiedicase apoi.

Casa familiei Wallace ar fi putut să fie frumoasă în alte condiții, dar, așa cum o găsi Poirot, era departe de a fi astfel. Cu excepția pieselor de mobilier grele de pe lângă pereți, toate lucrurile din casă păreau să fi fost purtate de vânt și apoi să fi căzut în locuri ciudate și nepotrivite. Poirot nu suportă dezordinea, îl împiedică să gândească limpede.

În cele din urmă, după ce îi ridică haina și pălăria, Dorcas se retrase, iar Poirot rămase singur cu Louisa Wallace. Stanley Beer era în continuare la Nancy Ducane, pentru a termina percheziția, iar lordul Wallace nu era acasă. Se părea că plecase în acea dimineață către casa de la țară a familiei. Poirot observă câteva „frunze uscate și plictisitoare, cod cu ochii reci și eglefini" pe pereți, așa cum se exprimase Nancy, și se întrebă dacă tablourile acelea erau operele lui St. John Wallace.

— Îmi cer scuze pentru Dorcas, spuse Louisa. Este foarte nouă, și cea mai neîndemânatică fată cu care ne-am pricopsit vreodată, dar nu mă dau bătută. N-au trecut decât trei zile. Va învăța, cu timp și răbdare. Măcar de nu și-ar mai face atâtea griji! Știu că asta e problema: își spune că nu trebuie sub nicio formă să scape haina și pălăria domnului important, și asta îi imprimă în minte ideea de-a le scăpa, ceea ce se și întâmplă. Este înnebunitor!

— Într-adevăr, aprobă Poirot. Lady Wallace, în legătură cu joia trecută…

— Ah, da, acolo rămăsesem, și apoi v-am adus aici să vă arăt portretul. Da, Nancy a fost aici în acea seară.

— De la ce oră până la ce oră, *madamei*

— Nu mai reține exact. Știu că am vorbit să vină la șase cu portretul și nu țin minte să fi remarcat că a întârziat vreun pic. Nu mai țin minte când a plecat, îmi pare rău. Dacă ar fi să presupun, aș spune cam pe la ora zece, poate puțin mai târziu.

— Și a fost aici tot timpul, până când a plecat? Nu a plecat și s-a întors, de exemplu?

— Nu.

Louisa Wallace păru intrigată.

— A venit la șase cu tabloul, și apoi am fost împreună până când a plecat. Despre ce e vorba?

— Îmi puteți confirma că doamna Ducane nu a plecat de aici mai devreme de ora opt și jumătate?

— Vai de mine, da! A plecat mult mai târziu decât opt și jumătate. La ora aia încă eram cu toții la masă.

— Care „toți”?

— Eu, Nancy, St. John.

— Și dacă aș vorbi cu soțul dumneavoastră, ar confirma asta?

— Da. Sper că nu insinuați că mint, *monsieur* Poirot.

— Nu, nu. *Pas du tout.*

— Bun, răspunse cu hotărâre Louisa Wallace. Se întoarse către portretul ei de pe perete. Culorile sunt talentul ei special, să știți. Ah, sigur că surprinde personalitatea în figura redată, dar punctul ei forte este felul în care folosește culorile. Priviți cum cade lumina pe rochia mea verde.

Poirot înțelese la ce se referea femeia. Verdele părea mai deschis la un moment dat, pentru ca imediat după aceea să pară mai închis. Nu era o singură nuanță peste tot. Lumina părea să se schimbe în timp ce te uitai la tablou, acesta era talentul lui Nancy Ducane. Portretul o înfățișa pe Louisa Wallace stând pe un scaun, purtând o rochie verde decoltată, iar pe o masă de lemn din spatele ei erau o cană și un castron albastre. Poirot se tot plimba prin cameră, inspectând tabloul din diferite unghiuri și poziții.

— Am vrut să-i plătesc lui Nancy suma corectă pentru portret, dar nici n-a vrut să audă, spuse Louisa Wallace. Am mare noroc cu o prietenă atât de generoasă. Știți, cred că soțul meu este puțin gelos pe tablou. Toată casa e plină de tablourile lui,

abia dacă mai avem un perete liber. *Doar* tablourile lui, până când a apărut acesta. Este o rivalitate copilărească între el și Nancy. Nu o iau în seamă. Sunt amândoi străluciți, fiecare în felul său.

Așadar, Nancy Ducane îi făcuse tabloul cadou Louisei Wallace. Oare chiar nu voia nimic în schimb, sau poate sperase la un alibi? Unii prieteni loiali nu ar putea refuza dacă li s-ar cere să spună o minciună nevinovată după ce ar primi un asemenea cadou generos. Poirot stătu pe gânduri dacă ar trebui să îi mărturisească Louisei Wallace că se află la ea în legătură cu un caz de crimă. Încă nu spusese asta.

Șirul gândurilor lui se întrerupse când apăru Dorcas, care năvăli în cameră cu un aer disperat:

— Mă scuzați, domnule!

— Ce s-a întâmplat?

Poirot se aștepta să spună că a dat foc, din greșeală, hainei sau pălăriei lui.

— Doriți ceai sau cafea, domnule?

— Pentru asta ai venit?

— Da, domnule.

— Nu și pentru un alt motiv? Nu s-a întâmplat nimic?

— Nu, domnule.

Dorcas părea tulburată.

— *Bon.* Atunci, da, te rog, aș vrea o cafea. Mulțumesc.

— Imediat, domnule.

— Ați văzut? se plânse Louisa Wallace în timp ce fata se grăbea să iasă din cameră. Vă vine să credeți? Am crezut că e pe punctul de a ne anunța că trebuie să plece imediat la căpătâiul mamei sale pe moarte! E culmea. Ar trebui s-o concediez imediat, dar și un servitor incapabil este mai bun decât niciunul. Nu mai găsești fete pregătite în zilele noastre.

Poirot se arătă îngrijorat. Nu dorea să discute despre servitori. Era mult mai interesat de ideile sale, mai ales de cea care îi venise în timp ce

Louisa Wallace se plângea de Dorcas, iar el privea fix cana și castronul albastre din tablou.

— *Madame,* dacă îmi mai puteți acorda puțin timp… celelalte tablouri de pe pereți sunt ale soțului dumneavoastră?

— Da.

— Așa cum ați spus, și el este un artist desăvârșit. M-aș simți onorat dacă mi-ați arăta și restul casei, *madame.* Aș vrea să admir tablourile soțului dumneavoastră. Ați spus că sunt pe toți pereții?

— Da. Mi-ar plăcea să vă fac turul artei lui St. John Wallace, și veți constata că nu am exagerat.

Louisa zâmbi încântată și bătu din palme.

— Ce distractiv! Deși mi-ar fi plăcut să fie St. John aici, el v-ar fi spus mult mai multe despre tablouri decât știu eu. Dar am să-mi dau silința. Ați fi uimit câtă lume vine aici fără să se uite sau să ceară lămuriri despre tablouri, *monsieur* Poirot. Dorcas, de exemplu. Ar putea atârna cinci sute de cârpe de bucătărie înrămate pe pereți, și ea nu ar observa diferența. Să începem din hol, ce ziceți?

Norocul lui că aprecia arta, se gândi Poirot în timp ce i se arătau multe specii de păianjeni, plante și pești. În privința rivalității dintre St. John Wallace și Nancy Ducane, își formase deja o părere. Tablourile lui Wallace erau meticulos și atent executate, dar nu te făceau să simți nimic. Nancy Ducane era mult mai talentată. Surprinsese esența ființei Louisei Wallace și o închisese în acel tablou, făcând-o la fel de plină de viață ca în realitate. Poirot dori să mai privească o dată tabloul înainte să plece, și nu doar pentru a verifica din nou acel detaliu important pe care credea că îl observase.

Dorcas apăru pe scări.

— Cafeaua dumneavoastră, domnule.

Poirot, care fusese în biroul lui St. John Wallace, păși către ea ca să-i ia ceașca din mâini. Fata se trase înapoi, de parcă nu se așteptase ca el să vină

spre ea, vărsând mare parte din conținutul cești pe șorț.

— Vai de mine! îmi pare rău, domnule, sunt o neîndemânatică. Vă fac alta.

— Nu, nu, te rog. Nu este nevoie.

Poirot luă ceașca cu restul cafelei și o bău repede, înainte să o mai verse cineva.

— Acesta este preferatul meu, cred, spuse Louisa Wallace din birou.

Arăta către un tablou pe care Poirot nu-l avea în raza vizuală.

— *Rochița-rândunicii albastră. Solanum Dulcamara.* Patru august, anul trecut, vedeți? Acesta a fost cadoul meu de la St. John la aniversarea a treizeci de ani de căsătorie. Frumos, nu?

— Sigur nu mai vreți o ceașcă de cafea, domnule? întrebă Dorcas.

— Patru aug… *Sacré tonnerre,* murmură Poirot în timp ce îl cuprindea o senzație de entuziasm.

Se întoarse în birou și privi tabloul cu rochița-rândunicii albastră.

— A răspuns deja la întrebare, Dorcas. *Nu* mai vrea o altă ceașcă de cafea.

— Nu-i nicio problemă să mai fac, doamnă, nu-i nicio problemă. A dorit cafea, și nu prea mai era nimic în ceașcă până a ajuns la dumnealui.

— Dacă nu este nimic acolo, atunci vezi nimic, spuse Poirot enigmatic. Te gândești la nimic. Este foarte dificil să observi nimic, chiar și pentru Hercule Poirot, până nu vezi altundeva ceea ce trebuia să fie acolo. Îi luă mâna lui Dorcas și o sărută. Scumpă tânără doamnă, ce mi-ați adus este mai prețios decât o cafea!

— Oo, spuse Dorcas clătinându-și capul și privindu-l. Vi s-au făcut ochii ciudați și verzi, domnule.

— Ce vreți să spuneți, *monsieur* Poirot? întrebă Louisa Wallace. Dorcas, du-te și fă ceva util.

— Da, doamnă.

Fata plecă în grabă.

— Vă sunt dator dumneavoastră și lui Dorcas, *madame.* Când am ajuns aici, acum o jumătate de oră, nu vedeam lucrurile clar. Vedeam doar confuzie și puzzle-uri. Acum încep să pun lucrurile cap la cap… Este foarte important să gândesc fără să fiu întrerupt.

— Ah, spuse Louisa dezamăgită. Ei bine, dacă trebuie să plecați…

— Ah, nu, nu, m-ați înțeles greșit. *Pardon, madame.* Este vina mea: nu am fost clar. Sigur că vom continua turul tablourilor. Mai sunt multe de studiat! După aceea, am să plec și am să mă gândesc.

— Sunteți sigur? îl întrebă Louisa privindu-l cu oarecare neliniște. Ei bine, așa facem atunci, dacă nu vă plictisesc prea mult.

Începu din nou cu comentariile entuziaste despre tablourile soțului său, în timp ce mergeau dintr-o cameră într-alta.

Într-un dormitor de la etaj pentru oaspeți, ultima cameră, erau o cană și un castron albe, cu o emblemă cu roșu, verde și alb. Se mai aflau și o masă din lemn și un scaun. Poirot le recunoscu din tabloul lui Nancy Ducane.

— *Pardon, madame,* dar unde sunt cana și castronul albastre din tablou?

— Cana și castronul albastre din tablou? repetă Louisa confuză.

— Cred că ați pozat pentru tabloul lui Nancy Ducane în această cameră, *n 'est-ce pas?*

— Da. Și… stați puțin! Setul acesta de cană și castron este din camera cealaltă!

— Dar nu este acolo. Este aici.

— Așa e. Dar… atunci unde sunt cele albastre?

— Nu știu, *madame.*

— Ei, probabil că sunt în altă cameră. Poate în a mea. Probabil că le-a încurcat Dorcas.

Plecă repede să caute obiectele care lipseau.

Poirot o prinse din urmă.

— Nu mai este niciun set de cană și castron în alt dormitor, o anunță el.

După ce verifică cu atenție, Louisa Wallace spuse printre dinți:

— Ce fată incapabilă! Vă zic eu ce s-a-ntâmplat, *monsieur* Poirot. Dorcas le-a spart și îi e teamă să îmi spună. Să mergem să vorbim cu ea, bine? Va nega, desigur, dar este singura explicație posibilă. Nu dispar căni și castroane, și nici nu se mută singure dintr-o cameră într-alta.

— Când le-ați văzut ultima oară, *madame?*

— Nu știu. Nu le-am văzut de ceva vreme. Nici nu intru în dormitoarele pentru oaspeți.

— Este posibil să le fi luat Nancy Ducane când a plecat de aici joi seară?

— Nu. De ce-ar face asta? Ar fi o prostie! Am stat în ușă și ne-am luat la revedere, și nu avea nimic în mână în afară de cheia de la casă. Și, oricum, Nancy nu este hoață. Dorcas, pe de altă parte… Asta s-a întâmplat! Nu le-a spart, le-a furat, sunt sigură, dar cum pot să dovedesc? Sigur o să nege.

— *Madame*, fiți amabilă și faceți-mi favoarea de-a nu o acuza pe Dorcas de furt sau de altceva. Nu cred că ea este de vină.

— Ei bine, atunci unde sunt cana și castronul albastre?

— La asta trebuie să mă gândesc, spuse Poirot. Am să plec într-o clipă, dar înainte de asta, aș putea să mă mai uit o dată la remarcabilul portret pe care vi l-a făcut Nancy Ducane?

— Da, vi-l arăt cu mare plăcere.

Louisa Wallace și Hercule Poirot se duseră împreună în salon. Stătură în fața portretului.

— Ce fată! șopti Louisa. Acum, tot ce văd când mă uit la tablou sunt cana și castronul.

— *Oui.* Ies în evidență, nu?

— Erau în casa mea, și acum nu mai sunt, iar tot ce pot face este să mă uit la un tablou cu ele și să

mă întreb ce s-a întâmplat! Vai de mine, ce zi urâtă s-a dovedit să fie astăzi!

*

De îndată ce Poirot ajunse la ea acasă, Blanche Unsworth îl întrebă ca de obicei dacă îi poate aduce ceva.

— Chiar ați putea, îi spuse el. Aș vrea o coală de hârtie și niște creioane, să desenez. Creioane colorate.

Blanche se întristă.

— Vă pot aduce hârtie, dar nu am creioane colorate decât dacă vă interesează culoarea creioanelor obișnuite.

— Ah! Gri, cea mai bună culoare.

— Glumiți cu mine, domnule Poirot? Gri?

— *Oui.*

Poirot își atinse tâmpla cu degetul:

— Culoarea micuțelor celule cenușii.

— Ah, nu. Prefer un roz sau un lila pal.

— Culorile nu contează – o rochie verde, o cană și un castron albastre, sau unele albe.

— Nu vă înțeleg, domnule Poirot.

— Nici nu vă cer să mă înțelegeți, doamnă Unsworth, doar să-mi aduceți repede un creion și niște hârtie. Și un plic. Astăzi am vorbit mult despre artă. Acum Hercule Poirot va încerca să-și compună propria creație artistică!

După douăzeci de minute, Poirot o chemă din nou pe Blanche Unsworth la masa din salon. Când apăru, el îi întinse plicul închis.

— Vă rog să sunați la Scotland Yard din partea mea, îi ceru el. Spuneți-le să trimită pe cineva aici și să ducă asta imediat ofițerului Stanley Beer. I-am scris numele pe plic. Explicați-le, vă rog, că este important. Are legătură cu crimele de la hotelul Bloxham.

— Credeam că desenați ceva, spuse Blanche.

— Desenul meu este închis în plic împreună cu o scrisoare.

— Oh. Atunci nu pot să văd desenul, nu?

Poirot zâmbi.

— Nici nu trebuie să îl vedeți, *madame,* decât dacă lucrați pentru Scotland Yard. Din câte știu, nu lucrați pentru ei.

— Oh.

Blanche Unsworth părea ofensată.

— Ei bine, atunci presupun că ar trebui să dau acest telefon pentru dumneavoastră.

— *Merci, madame.*

Când se întoarse, cinci minute mai târziu, ținea mâna la gură și era îmbujorată.

— Vai de mine, domnule Poirot! Vai, ce veste proastă pentru noi toți! Nu înțeleg ce e cu acești oameni, chiar nu înțeleg.

— Ce veste?

— Am sunat la Scotland Yard, cum mi-ați spus. Au zis că trimit pe cineva să ia plicul. Și imediat cum am închis, a sunat telefonul. Vai, domnule Poirot, este îngrozitor!

— Calmați-vă, *madame.* Spuneți-mi, vă rog.

— S-a mai comis o crimă la Bloxham! Nu înțeleg ce se întâmplă cu hotelurile astea simandicoase, chiar nu înțeleg.

Capitolul 14

GÂNDURI ÎN OGLINDĂ

Când ajunsei în Londra, mă dusei imediat la Pleasant, sperând să îl găsesc pe Poirot acolo, dar singura figură cunoscută din cafenea era chelnerița al cărei păr Poirot îl descria ca fiind „în vânt”. Mereu mi s-a părut înviorătoare, și îmi plăcea cafeneaua și pentru că era ea acolo. Cum o chema oare? Poirot îmi spusese. Ah, da: Fee Spring, prescurtat de la Euphemia.

Îmi era simpatică mai ales pentru că avea obiceiul liniștitor de a spune mereu aceleași două lucruri când mă vedea. Primul era că avea ambiția să schimbe numele lui Pleasant din „cafenea” în „ceainărie”, pentru a se potrivi cu beneficiile aduse de băuturi. Al doilea era:

— Cum se mai poartă Scotland Yardul cu dumneavoastră? Mi-ar plăcea să lucrez acolo, dar numai dac-aș putea fi șefă, să știți.

— Ah, sunt sigur că ați conduce trupele în scurt timp, îi spusei. La fel cum mă aștept să vin aici într-o zi și să văd scris afară „Ceainăria Pleasant”.

— Nu prea cred. Este singurul lucru pe care nu mă lasă să-l schimb. Domnului Poirot nu i-ar prea plăcea, nu?

— Ar fi îngrozit.

— Să nu-i spuneți nici dumnealui, nici altcuiva.

Fee susținea că nu mai dezvăluise nimănui intenția de a schimba denumirea locului unde lucra.

— Nu spun, o asigurai. Știți ce? Veniți și lucrați cu mine la rezolvarea crimelor, și eu îl întreb pe șeful meu dacă ne putem schimba numele în Ceainăria Scotland Yard. Bem mult ceai acolo, deci nu ar fi chiar o minciună.

— Hmm.

Fee nu se arătă impresionată.

— Am auzit că polițistele nu mai pot continua să lucreze dacă se mărită. Nu-i bai, aș prefera să rezolv crime cu dumneavoastră decât să am un soț de îngrijit acasă.

— Deci am rezolvat!

— Așa că să nu mă cereți de nevastă.

— Nicio teamă!

— Tare cuceritor mai sunteți, ai?

Pentru a ieși din încurcătură, spusei:

— N-am să cer pe nimeni de nevastă, dar dacă părinții îmi pun pistolul la tâmplă, am să vă cer pe dumneavoastră înaintea oricui. Așa e bine?

— Mai bine pe mine decât pe vreo visătoare plină de romantism. Ar fi tare dezamăgită.

Nu despre romantism voiam să discut, așa că spusei:

— În ceea ce privește rezolvarea crimelor… urmează cumva să vină Poirot? Speram să fie aici, așteptând-o pe Jennie Hobbs să apară din nou.

— Jennie Hobbs? Deci i-ați aflat numele de familie. Domnul Poirot va fi încântat să afle despre cine și-a tot făcut griji. Poate acum n-o să mă mai bată la cap. De câte ori mă întorc, îmi stă în cale, punându-mi aceleași întrebări despre Jennie. Eu nu-l întreb unde sunteți dumneavoastră, niciodată!

Mă cam încurcă această ultimă afirmație.

— De ce l-ați întreba?

— Nu l-aș întreba și nu-l întreb. Trebuie să ai grijă ce întrebări le pui celor care conduc interogatorii. Ați mai aflat ceva despre Jennie?

— Mă tem că nu vă pot spune.

— Atunci, ce-ar fi să vă spun eu ceva? Domnul Poirot va vrea să știe.

Fee mă împinse către o masă liberă. Ne așezarăm. Spuse:

— În seara aia, când a venit Jennie foarte agitată, joia trecută. I-am zis domnului Poirot că am observat ceva, dar că nu-mi dădeam seama ce. Ei, mi-am amintit. Era întuneric și nu trăsesem perdelele. Niciodată nu le trag. Mai bine să fie

lumină și pe alee, așa zic eu. Cei care se uită înăuntru o să vrea să intre.

— Mai ales dacă vă văd pe dumneavoastră, glumii eu.

Făcu ochii mari.

— Exact asta era! spuse.

— Ce vreți să spuneți?

— După ce i-am cerut să închidă ușa, Jennie s-a dus la geam și s-a uitat afară. Se purta de parcă o urmărea cineva. S-a tot uitat pe geam, dar tot ce putea să vadă era chiar fața ei, încăperea și pe mine, reflexia mea, adică. Și eu am văzut-o pe ea. Așa mi-am dat seama cine e. Întrebați-l pe domnul Poirot. Am zis „Ah, tu erai!" înainte să se întoarcă cu fața. Geamul era ca o oglindă, înțelegeți, pentru că aici era lumină, și afară întuneric. Acum, poate spuneți că *încerca* să se uite afară chiar dacă nu prea reușea, dar nu-i așa.

— Ce vreți să spuneți?

— Nu se uita afară după cineva care ar fi urmărit-o. Se uita la mine așa cum și eu mă uitam la ea. Ochii mei îi vedeau pe ai ei reflectați, iar ai ei pe ai mei, ca într-o oglindă, mă înțelegeți?

Dădui din cap.

— Dacă poți vedea pe cineva în oglindă înseamnă că și respectiva persoană te vede, spusei.

— Exact. Și Jennie se uita la mine, pot să jur. Aștepta să vadă ce spun sau ce fac pentru că intrase așa valvârtej. O să sune ciudat, domnule Catchpool, dar mi se părea că văd *mai mult* decât ochii ei. Parcă îi vedeam și gândurile, dacă nu vi se pare prea bizar. Jur că aștepta să fac eu primul pas.

— Orice persoană cu puțină minte ar aștepta să faceți primul pas, zisei zâmbind.

— Nț, scoase un sunet de iritare Fee. Nici nu știu cum de-am uitat, drept să vă zic. Mi-e ciudă pe mine că nu mi-am amintit mai înainte. Jur că nu mi-am imaginat. Reflexia ei se uita țintă la a mea, drept în ochi, de parcă…

Fee se încruntă.

— De parcă eu eram pericolul, nu cineva de pe stradă. Dar de ce să se uite așa la mine? Înțelegeți ceva din asta? Eu nu.

*

După ce trecui pe la Scotland Yard să văd cum stau lucrurile, mă întorsei acasă, unde îl găsii pe Poirot pregătindu-se să plece. Stătea lângă ușa deschisă, cu haina și pălăria puse, îmbujorat și cu un aer neliniștit, de parcă nu avea stare. De obicei, el nu avea problema asta. Blanche Unsworth nu acordă atenție sosirii mele, ceea ce era ciudat, ci se agita în legătură cu o mașină care întârziase. Și ea era îmbujorată.

— Catchpool, trebuie să plecăm imediat către hotelul Bloxham, mă informă Poirot aranjându-și mustățile cu degetele înmănușate. Cum ajunge mașina.

— Trebuia să fie aici de zece minute, explică Blanche. Probabil că avantajul întârzierii este că îl luați și pe domnul Catchpool cu dumneavoastră.

— Care este urgența? întrebai.

— A mai fost comisă o crimă, mă anunță Poirot. La hotelul Bloxham.

— Vai de mine!

Pentru câteva secunde, o panică îngrozitoare mă străbătu. Îmi tot trecea prin minte aranjatul cadavrelor. Unu, doi, trei, patru… Opt mâini fără viață, cu palmele în jos…

Ține-l de mână, Edward…

— Victima este Jennie Hobbs? îl întrebai pe Poirot, în timp ce îmi zvâcnea sângele în timpane.

— Nu știu. Ah! Deci ați aflat și dumneavoastră numele ei. *Signor* Lazzari ne-a anunțat telefonic, întrucât eu nu am putut să-l contactez. *Bon,* în sfârșit a ajuns mașina.

Mă îndreptai spre ea, dar ceva mă trăgea înapoi. Era Blanche Unsworth, care mă apucase de mânecă.

— Aveți grijă acolo, da, domnule Catchpool? N-aș suporta să pățiți ceva.

— Voi avea, sigur.

Făcu o grimasă.

— Nu cred că ar trebui să vă duceți, insistă. Ce căuta acolo cel care a fost ucis acum? Au fost uciși deja trei oameni la Bloxham, și asta săptămâna trecută! De ce nu s-a dus să stea altundeva, dacă nu voia să pățească nimic? Nu-i corect să ignore avertismentele și să vă pună pe toți pe drumuri acum.

— Am să-i spun asta cadavrului fără întârziere.

Mă gândii că dacă zâmbesc și spun cuvintele potrivite, o să mă simt mai bine.

— Spuneți-le ceva și celorlalți oaspeți, dacă tot vă ocupați de asta, mă sfătui Blanche. Anunțați-i că am două camere libere aici. N-o fi așa de simandicos ca la Bloxham, dar la mine sunt toți vii dimineața, când ne trezim.

— Catchpool, vă rog să vă grăbiți, spuse Poirot din mașină.

Mă grăbii să îi dau valizele lui Blanche și să mă supun.

Pe drum, Poirot spuse:

— Am sperat să previn o a patra crimă, *mon ami.* Am dat greș.

— Eu n-aș gândi așa.

— *Non?*

— Ați făcut tot ce-ați putut. Doar pentru că a reușit criminalul să mai ucidă, nu înseamnă că ați dat greș.

Fața lui Poirot exprimă dispreț.

— Dacă asta e părerea dumneavoastră, atunci sunteți polițistul favorit al oricărui criminal. Evident că am dat greș!

Ridică mâna pentru a nu mă lăsa să vorbesc.

— Vă rog, nu mai spuneți absurdități. Povestiți-mi despre vizita în Great Holling. Ce-ați mai aflat, în afară de numele de familie al lui Jennie?

Îi relatai toată călătoria cu lux de amănunte, simțindu-mă din ce în ce mai bine pe măsură ce vorbeam, dar observai ceva ciudat: ochii lui

deveneau tot mai verzi. Era ca și cum cineva îndrepta lanterne spre ei din interiorul capului său, făcându-i să licăre tot mai puternic.

Când îmi încheiai relatarea, spuse:

— Așadar, Jennie a fost camerista lui Patrick Ive la colegiul Saviour de la Universitatea Cambridge. Asta e foarte interesant.

— De ce?

În loc de răspuns, primii altă întrebare.

— După ce ați vizitat-o prima oară pe Margaret Ernst, nu ați urmărit-o să vedeți unde se duce?

— Să o urmăresc? Nu. Nu aveam motive să cred că s-ar duce undeva. Se pare că își petrece tot timpul privind pe fereastră la piatra funerară a soților Ive.

— Aveați *toate* motivele să credeți că se va duce undeva sau că o va vizita cineva, replică Poirot aspru. Gândiți-vă, Catchpool. Nu a vrut să vă vorbească despre Patrick și Frances Ive în prima zi când ați discutat cu ea, *n'est-ce pas*? „Veniți înapoi mâine", a spus. Când v-ați dus, v-a spus toată povestea. Nu v-ați gândit că motivul amânării a fost să se consulte cu o altă persoană?

— Nu. Nu m-am gândit la asta. Mi s-a părut o femeie care vrea să se gândească bine, nu să ia în pripă o decizie importantă. Și o femeie hotărâtă să ia singură decizii, nu genul care s-ar grăbi să ceară sfatul unui prieten. De aceea nu am bănuit nimic.

— Eu, dimpotrivă, bănuiesc, replică Poirot. Bănuiesc că Margaret Ernst a dorit să se pună de acord cu doctorul Ambrose Flowerday asupra a ceea ce să spună.

— Ei, probabil că ar fi vorbit cu el – în cazul în care ar fi vorbit cu cineva –, recunoscui. I-a pomenit numele de multe ori în conversație. Este clar că îl admiră.

— Și totuși nu l-ați căutat pe doctorul Flowerday.

Poirot pufăi.

— Aveți prea multă onoare ca să faceți asta, dacă ați depus jurământul tăcerii. Și din cauza bunei-cuviințe specific englezești spuneți că îl „admiră”, nu că îl „iubește”? Margaret Ernst îl *iubește* pe Ambrose Flowerday, asta reiese clar din ceea ce mi-ați spus! Este emoționată când vorbește despre acest reverend și soția sa, *pe care nu i-a cunoscut niciodată*? Nu, sunt emoțiile doctorului Flowerday, simte emoțiile *lui* legate de moartea tragică a reverendului Ive și a soției sale, erau bunii *lui* prieteni, înțelegeți, Catchpool?

Mormăii ceva. Mi se păruse că Margaret Ernst avea principii, că era condusă de ideea de dreptate ce li s-ar face soților Ive, dar știam că ar fi fost prostesc să spun asta. Poirot nu ar fi făcut decât să îmi țină morală despre faptul că nu recunosc sentimentele amoroase. Pentru a-l face să se gândească și la altceva decât la șirul meu lung de inabilități și greșeli, îi spusei despre vizita mea la Pleasant și discuția cu Fee Spring.

— Ce credeți că înseamnă asta? îl întrebai în timp ce mașina lovi ceva voluminos de pe drum.

Din nou, Poirot îmi ignoră întrebarea. Mă întrebă dacă îi spusesem tot.

— Tot ce s-a întâmplat în Great Holling, da. Singurele vești noi sunt legate de autopsiile de azi. Toate cele trei victime au fost otrăvite. Cianură, așa cum am presupus. Dar iată ceva ciudat: nu au fost depistate în stomac urme de mâncare consumată recent. Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus nu mâncaseră de câteva ore înainte să fie uciși. Așa că avem de-a face cu un ceai de după-masă lipsă pe care să-l deslușim.

— Ah! Acest mister este deslușit.

— Deslușit? Aș zice că este un mister creat. Greșesc?

— Of, Catchpool, spuse Poirot trist. Dacă mi se face milă de dumneavoastră și vă dau eu răspunsul, nu vă veți mai dezvolta abilitatea de a gândi singur, și trebuie! Am un foarte bun prieten

despre care nu v-am vorbit. Îl cheamă Hastings. Îl provoc adesea să își folosească micuțele celule cenușii, dar știu că nu va putea niciodată ține pasul cu mine.

Mă gândii că se pregătea să îmi facă un compliment de genul *„Dumneavoastră,* pe de altă parte…”, în schimb spuse:

— Nici dumneavoastră nu veți putea. Nu vă lipsesc nici inteligența, nici sensibilitatea, nici măcar originalitatea. Vă lipsește doar încrederea. În loc să căutați răspunsul, căutați în jur pe cineva care să îl găsească și să vi-l spună – *eh bien,* îl găsiți pe Hercule Poirot! Dar Poirot nu este doar un dezlegător de enigme, *mon ami.* Este și un ghid, un profesor. Vrea să gândiți singur, la fel ca el. La fel cum face această femeie despre care vorbiți, Margaret Ernst, care nu se bazează pe Biblie, ci pe propria judecată.

— Da. Mi s-a părut foarte arogant din partea ei, răspunsei tăios.

Aș fi vrut să dezvolt ideea, dar tocmai ajunseserăm la hotelul Bloxham.

Capitolul 15

AL PATRULEA BUTON

Aproape că ne ciocnirăm de Henry Negus, fratele lui Richard Negus, în holul hotelului Bloxham. Ținea un mic diplomat într-o mână. În cealaltă avea o valiză mare, pe care o puse jos pentru a discuta cu noi.

— Tare-aș vrea să mai fiu un bărbat tânăr și puternic, spuse respirând greu. Cum merge cazul, dacă-mi pot permite să vă întreb?

Îmi dădui seama după tonul și expresia sa că nu știa de cea de-a patra crimă. Tăcui, curios să văd ce va spune Poirot.

— Suntem siguri că îl vom rezolva, răspunse Poirot intenționat vag. Ați petrecut noaptea aici, *monsieur*?

— Noaptea? Ah, din cauza valizei. Nu, am stat la Langham. Nu am putut suporta să stau aici, deși domnul Lazzari s-a oferit să mă cazeze. Am venit să iau lucrurile lui Richard.

Henry Negus înclină capul către valiză, dar nu se uită la ea, de parcă evita să o privească. Mă uitai la eticheta din carton, cu numele *R. Negus* pe ea.

— Ei bine, ar trebui să mă grăbesc, adăugă Negus. Vă rog să mă țineți la curent.

— Așa vom face, îl asigurai. La revedere, domnule Negus! îmi pare foarte rău pentru ce s-a întâmplat cu fratele dumneavoastră.

— Vă mulțumesc, domnule Catchpool. *Monsieur* Poirot…

Negus părea jenat, poate chiar nervos. Mi se păru că înțeleg motivul: decisese să se țină tare în fața tragediei și nu voia să i se amintească de tristețea lui când încerca să se concentreze asupra lucrurilor practice.

În timp ce Negus ieșea din hotel, îl văzui pe Luca Lazzari grăbindu-se către noi, ținându-se cu

mâinile de cap. Avea fața acoperită de sudoare.

— Ah, *monsieur* Poirot, domnule Catchpool! În sfârșit! Ați aflat vestea dezastruoasă? Ce zile nefericite la hotelul Bloxham! Vai, ce zile nefericite!

Mi se părea mie sau își aranjase mustața să semene cu a lui Poirot? Era o imitație nereușită, dacă asta intenționase. Mă fascina ideea că o a patra crimă în hotelul său îi provocase o asemenea dispoziție jalnică. Când doar trei oaspeți fuseseră uciși la hotelul Bloxham, își păstrase veselia. Poate că, de data aceasta, victima nu era un oaspete, ci un angajat al hotelului.

— Nu știu cine este sau unde, declară Lazzari. Veniți, haideți cu mine. O să vedeți dumneavoastră.

— Nu știți unde e? întrebă Poirot în timp ce îl urmam pe director către lift. Ce vreți să spuneți? Nu e aici, la hotel?

— Ah, dar unde în hotel? Ar putea fi oriunde! se plânse Lazzari.

Ne apropiarăm de Rafal Bobak, care împingea un cărucior pe rotile plin de cearceafuri ce păreau că au nevoie să fie spălate. Își plecă ușor capul către noi în semn de salut.

— *Monsieur* Poirot, spuse Bobak, oprindu-se când ne văzu. M-am tot gândit la ce s-a spus în camera 317 în seara crimelor, să văd dacă îmi mai amintesc ceva.

— *Oui?* spuse Poirot, plin de speranță.

— Nu mi-am mai amintit nimic, domnule. Îmi pare rău.

— Nu vă faceți probleme. Vă mulțumesc pentru că ați încercat, domnule Bobak.

— Uitați, interveni Lazzari. Vine liftul, și mi-e teamă să intru în el! În propriul meu hotel! Nici nu mai știu peste ce o să dau. Mi-e teamă să mă mai duc undeva, să mai deschid o ușă… Mi-e teamă de umbrele de pe holuri, de podelele care scârțâie…

În timp ce liftul urca, Poirot încercă să afle ceva de la agitatul director al hotelului, dar nu reuși. Lazzari părea incapabil să lege mai mult de șase cuvinte.

— Domnișoara Jennie Hobbs a rezervat camera… Cum? Da, păr blond… Dar apoi unde s-a dus?… Da, pălărie maro… Am *pierdut*-o!… Nu avea valize… Chiar eu am văzut-o, da… Am ajuns prea târziu la cameră! Ce? Da, o haină. Maro-deschis…

Ajungând la etajul patru, îl urmarăm pe Lazzari, care se grăbea pe coridor.

— Harriet Sippel a stat la primul etaj, vă amintiți? îl întrebai pe Poirot. Richard Negus a stat la etajul al doilea, și Ida Gransbury la al treilea. Oare asta înseamnă ceva?

Până să îl ajungem din urmă pe Lazzari, acesta deja deschisese ușa camerei 402.

— Domnilor, veți vedea cea mai anormală scenă de urâțenie în frumosul hotel Bloxham. Pregătiți-vă.

După ce lansă avertizarea, deschise ușa cu atâta forță, încât aceasta se izbi de peretele camerei.

— Dar… unde este cadavrul? întrebai.

În cameră nu era, așezat precum celelalte. Mă cuprinse o senzație de ușurare.

— Nu știe nimeni, Catchpool, anunță Poirot pe un ton calm, dar din care răzbătea enervarea. Sau poate îi era teamă?

Pe podea, între măsuță și scaun, exact unde fuseseră așezate cadavrele din camerele 121, 238 și 317, era o baltă de sânge, cu o dâră lungă care dădea de înțeles că ceva fusese târât prin sânge. Poate cadavrul lui Jennie Hobbs? Probabil brațul, ținând cont de forma urmei de sânge. Erau câteva semne mici, ce întrerupeau dâra de sânge, care ar fi putut să fie urme de degete…

Îmi întorsei privirea, dezgustat de imagine.

— Uitați, Poirot.

Într-un colț al camerei era o pălărie maro-închis, cu borul în sus. Se afla ceva înăuntru, un obiect mic și metalic. Să fi fost oare…?

— Pălăria lui Jennie, recunoscu Poirot cu vocea tremurândă. Cea mai mare temere a mea a devenit realitate, Catchpool. Iar în pălărie… spuse, mergând către ea încet. Da, exact cum am prevăzut, în pălărie este un buton. Al patrulea buton, cu monograma PIJ pe el.

Mustățile începură să i se miște energic și îmi imaginai ce grimase ascundeau.

— Poirot a fost un prost că a permis să se întâmple asta. Un prost demn de dispreț!

— Nimeni nu v-ar putea acuza de… începui.

— *Non!* Nu încercați să mă consolați! Întotdeauna vreți să evitați durerea și suferința, Catchpool, dar eu nu sunt ca dumneavoastră! Nu pot să suport o asemenea… lașitate. Vreau să-mi manifest regretul, fără să încercați dumneavoastră să mă opriți. Este necesar!

Rămăsei înmărmurit. Voise să mă facă să tac și reușise.

— Catchpool, spuse brusc, ca și cum credea că nu mai eram atent. Observați urmele de sânge lăsate aici. Cadavrul a fost târât prin sânge pentru a lăsa această… urmă. Vi se pare logic? întrebă.

— Ei bine… da, aș spune că da.

— Priviți atent direcția mișcării, nu spre fereastră, ci dinspre ea.

— Și ce înseamnă asta?

— De vreme ce cadavrul lui Jennie nu este aici, trebuie să fi fost scos din cameră. Urma de sânge *nu duce spre fereastră, ci spre coridor,* așadar… spuse Poirot, privindu-mă insistent.

— Așadar? repetai timid.

Apoi, pe măsură ce mă luminam, adăugai:

— Ah, știu ce vreți să spuneți: semnele, urmele, au fost lăsate când criminalul a târât cadavrul lui Jennie Hobbs din balta de sânge spre ușă?

— *Non.* Uitați-vă la lățimea ușii, Catchpool. Priviți-o cu atenție, este o ușă *lată.* Ce vă spune asta?

— Nu prea multe, admisei, crezând că este cel mai bine să fiu sincer. Unui criminal care vrea să scoată cadavrul victimei dintr-o cameră de hotel nu i-ar păsa dacă ușa camerei este lată sau îngustă.

Poirot dădu din cap, părând de neconsolat, și bombăni ceva. Apoi se întoarse către Lazzari:

— *Signor,* vă rog să-mi spuneți tot ce știți, de la început.

— Sigur că da. Desigur.

Lazzari își drese vocea și continuă:

— O femeie pe nume Jennie Hobbs a rezervat o cameră. A dat buzna în holul hotelului și a aruncat banii pe tejghea de parcă se întâmplase o nenorocire, *monsieur* Poirot. A cerut o cameră de parcă voia să se ascundă de un demon care o urmărea! Am condus-o în cameră chiar eu, apoi am plecat și am început să mă gândesc ce să fac. Să anunț poliția că a apărut o femeie pe nume Jennie la hotel? Dumneavoastră m-ați întrebat în mod special de o femeie pe nume Jennie, *monsieur* Poirot, dar trebuie să fie multe femei în Londra cu acest nume, și nu doar una dintre ele ar avea motive să fie supărată, chiar dacă motivele nu au legătură cu o crimă. Cum să știu eu dacă…

— *Signor,* vă rog să treceți la subiect, îl întrerupse Poirot. Ce ați făcut?

— Am așteptat cam o jumătate de oră, apoi am venit aici, la etajul patru, și am bătut la ușă. Nu a răspuns nimeni! Așa că am coborât să iau cheia.

În timp ce Lazzari vorbea, mersei către fereastră și mă uitai afară. Orice priveliște era mai bună decât sângele, pălăria și blestematul buton cu monogramă. Camera 402 avea vedere la grădină, ca și camera lui Richard Negus, numărul 238. Mă uitai la grădină, dar curând îmi mutai privirea, deoarece și grădina mi se părea sinistră: rânduri de

obiecte neînsufleţite sudate parcă împreună, ca şi cum se ţinuseră de mâini prea mult timp.

Mă pregăteam să mă întorc spre Poirot şi Lazzari, când zării două persoane în grădină. Stăteau lângă o roabă maro. Le vedeam doar creştetul capului. Erau un bărbat şi o femeie, şi se îmbrăţişau. Femeia păru că se împiedică sau că o lasă picioarele, şi capul îi căzu într-o parte. Bărbatul o ţinu mai strâns. Făcui un pas în spate, dar nu destul de repede; bărbatul privise în sus şi mă văzuse deja. Se înroşi la faţă imediat. Mai făcui un pas în spate, ca să nu mai văd grădina. Sărmanul Brignell, mă gândii; ce jenat trebuie să fie că l-am prins giugiulindu-se, ţinând cont cât îi era de ruşine şi să vorbească în public.

Lazzari continua să povestească:

— Când m-am întors cu cheia universală, am bătut din nou la uşă, pentru a mă asigura că nu o deranjez pe domnişoară, dar tot nu a deschis uşa! Aşa că am deschis-o eu… şi am găsit ceea ce vedeţi!

— Jennie Hobbs a cerut o cameră la etajul patru în mod special? întrebai.

— Nu. Chiar eu i-am dat camera, recepţionerul meu de încredere, John Goode, era ocupat cu altceva. Domnişoara Hobbs a spus: „Daţi-mi orice cameră, dar grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă, vă rog!”

— A fost lăsat vreun bilet la recepţie care să anunţe crima? întrebă Poirot.

— Nu. De data asta, nu a fost niciun bilet, ne lămuri Lazzari.

— S-au comandat ori livrat băuturi sau mâncare pentru această cameră?

— Nu, nimic.

— I-aţi întrebat pe toţi cei care lucrează în hotel?

— Pe toţi, da, *monsieur* Poirot. Am căutat peste tot…

— *Signor,* acum câteva clipe aţi descris-o pe Jennie Hobbs ca fiind o tânără domnişoară. Cam

câți ani credeți că avea?

— Oh… vă cer scuze. Nu, nu era tânără. Dar nici bătrână.

— Să fi avut cam treizeci de ani? întrebă Poirot.

— Cred că avea cam patruzeci, dar este greu să estimezi vârsta unei doamne.

Poirot încuviință.

— O pălărie maro și o haină maro-deschis. Păr blond. Panică, neliniște și vârsta cam de patruzeci de ani. Jennie Hobbs pe care o descrieți pare a fi aceeași Jennie Hobbs pe care am întâlnit-o la cafeneaua Pleasant joia trecută. Dar putem fi siguri că a fost ea? A fost văzută de două ori, de două persoane diferite…

Tăcu brusc, deși mustățile lui se mișcau încă.

— Poirot? zisei.

Ochii lui, foarte verzi în acel moment, erau ațintiți asupra lui Lazzari.

— *Signor,* trebuie să vorbesc din nou cu acel chelner foarte atent, Rafal Bobak. De asemenea, cu Thomas Brignell și cu John Goode. De fapt, trebuie să vorbesc cu fiecare angajat cât mai curând cu putință și să-i întreb de câte ori i-a văzut fiecare dintre ei pe Harriet Sippel, Richard Negus și Ida Gransbury, înainte sau după ce au fost uciși.

Descoperise, în sfârșit, ceva important. În timp ce trăgeam această concluzie, mă auzii suspinând, pentru că îmi dădusem seama de ceva.

— Poirot, șoptii.

— Ce este, prietene? Ați descoperit niște piese ale puzzle-ului? Poirot înțelege acum ceva ce nu a realizat mai înainte, dar mai sunt multe întrebări, piese care nu se potrivesc.

— Am…

Îmi dresei vocea. Îmi venea greu să vorbesc, fără să știu de ce.

— Am văzut adineauri o femeie în grădină.

Nu putui să spun că era în brațele lui Thomas Brignell sau să descriu modul ciudat în care păruse să o lase picioarele și cum îi căzuse capul într-o

parte. Era pur și simplu prea *ciudat.* Mi-ar fi fost rușine să spun cu voce tare ce bănuiam.

Din fericire însă, reușii să scot la lumină un detaliu important:

— Purta o haină maro-deschis, îi spusei lui Poirot.

Capitolul 16

MINCIUNĂ PENTRU MINCIUNĂ

Câteva ore mai târziu, când se întoarse Poirot de la hotel, eram cufundat în compunerea cuvintelor mele încrucișate.

— Catchpool, spuse pe un ton sever. De ce stați așa, pe întuneric? Nu cred că vedeți să scrieți.

— E destulă lumină de la foc. Oricum, acum nu scriu, mă gândesc. Nu că m-ar ajuta cu ceva. Nu-mi dau seama cum fac oamenii ăștia care compun rebusuri pentru ziare. Eu lucrez la unul de luni de zile, și tot nu reușesc să-l termin. Cred că m-ați putea ajuta dumneavoastră. Știți un cuvânt care să însemne „asasinat” și să aibă cinci litere?

— Catchpool, repetă pe un ton și mai sever.

— Hm?

— Mă luați de prost, sau chiar dumneavoastră sunteți prost? Cuvântul din cinci litere care înseamnă „asasinat” este „crimă”.

— Da, ăsta e destul de evident. La el m-am gândit prima oară.

— Mă bucur să aud asta, *mon ami.*

— Ar fi perfect dacă „crimă” ar începe cu „d”. Dar nu începe cu „d”, și cum un alt cuvânt se termină în „d” …

Dădui din cap, consternat.

— Lăsați cuvintele încrucișate. Avem multe de discutat.

— Nu cred și nu am să cred că Thomas Brignell a ucis-o pe Jennie Hobbs, declarai ferm.

— Vă este milă de el.

— Da, și pot să pun pariu că nu e un criminal. De unde știți că nu are o prietenă cu o haină maro-deschis? Maro e o culoare des întâlnită la haine!

— Este ajutorul de recepționer, afirmă Poirot. De ce-ar sta în grădină, lângă o roabă?

— Poate că s-a-ntâmplat ca roaba să fie acolo!

— Și domnul Brignell stă cu prietena lui chiar lângă ea?

— Ei bine, de ce nu? replicai, exasperat. Este mai plauzibil decât ideea că Brignell a dus cadavrul lui Jennie Hobbs în grădină, plănuind să-l care apoi cu o roabă undeva, după care s-a prefăcut că o ține în brațe când m-a văzut uitându-mă pe fereastră. S-ar putea spune, la fel de bine, că…

Mă oprii și inspirai adânc.

— Vai de mine, continuai, *asta* o să spuneți, nu-i așa?

— Ce anume, *mon ami*? Ce credeți că va spune Poirot?

— Rafal Bobak e chelner, deci de ce să împingă un cărucior cu rufe murdare?

— *Exactement.* Și de ce împinge căruciorul cu rufe murdare prin holul elegant al hotelului spre ieșirea principală? Rufele nu se spală în hotel? *Signor* Lazzari ar fi observat asta dacă n-ar fi fost atât de îngrijorat cu privire la cea de-a patra victimă din hotel. Sigur, nu ar fi bănuit ceva în privința domnului Bobak, doar angajații săi sunt mai presus de orice suspiciune în ochii lui.

— Ia stați puțin.

Pusei în sfârșit cuvintele încrucișate pe masa de lângă mine.

— La asta vă refereați când vorbeați despre lățimea ușii, nu-i așa? Coșul de rufe ar fi putut fi împins cu ușurință în camera 402, deci de ce să nu fie împins înăuntru până la capăt? De ce să târască cadavrul, când asta ar fi presupus mai mult efort?

Poirot încuviință, mulțumit.

— Într-adevăr, *mon ami.* Exact aceste întrebări speram să vi le puneți.

— Dar… chiar vreți să spuneți că Rafal Bobak ar fi putut să o ucidă pe Jennie Hobbs, să-i arunce cadavrul în coșul cu rufe murdare și să-l ducă afară, pe stradă, trecând chiar pe lângă noi? S-a și oprit să vorbească cu noi!

— Corect, deși nu avea nimic de spus. Ce este? Credeți că sunt crud pentru că nutresc gânduri neplăcute despre persoane care ne-au fost de ajutor?

— Ei bine…

— Este lăudabil că le acordați tuturor prezumția de nevinovăție, prietene, dar nu așa se prind criminalii. Dacă tot sunteți nemulțumit de mine, haideți să vă mai dau o idee în legătură cu domnul Henry Negus. Avea o valiză foarte mare cu el, nu-i așa? Destul de mare cât să fi încăput în ea trupul unei femei subțiri.

Îmi acoperii fața cu palmele.

— Nu știu dacă mai pot suporta. Henry Negus? Nu. Îmi pare rău, dar nu. Era în Devon în noaptea crimelor. Mi s-a părut totalmente de încredere.

— Vreți să spuneți că el și soția lui *susțin* că el era în Devon, mă corectă rapid Poirot. Să ne întoarcem la problema urmei de sânge care sugerează că trupul ar fi fost târât către ușă… Sigur, poți căra o valiză goală până în mijlocul unei camere, unde un cadavru așteaptă să fie băgat în valiză. Dar, din nou, trebuie să ne întrebăm: de ce să târăști cadavrul lui Jennie Hobbs către ușă?

— Vă rog, Poirot, dacă trebuie să purtăm discuția asta, haideți să nu o facem acum.

Păru deranjat de disconfortul meu.

— Foarte bine, replică brusc. De vreme ce nu sunteți dispus să discutăm despre posibilități, dați-mi voie să vă spun ce s-a întâmplat aici, la Londra, cât timp erați în Great Holling. Poate vă veți simți mai în largul dumneavoastră cunoscând faptele.

— Mult mai în largul meu, da.

După ce își aranjă puțin mustățile, Poirot se așeză într-un fotoliu și începu să-mi relateze conversațiile sale cu Rafal Bobak, Samuel Kidd, Nancy Ducane și Louisa Wallace cât timp eu fusesem în Great Holling. Mă durea capul când termină de povestit. Riscai să îl provoc la o poveste și mai lungă când spusei:

— Nu cumva ați omis niște lucruri importante?

— Spre exemplu?

— Ei bine, această servitoare împiedicată și nepricepută a Louisei Wallace, Dorcas. Ați sugerat că v-ați dat seama de ceva important când stăteați pe scări cu ea, dar nu ați spus despre ce anume este vorba.

— Este adevărat. Nu am spus.

— Și acel desen misterios pe care l-ați trimis la Scotland Yard, ce-i cu el? Ce-ați desenat? Ce-ar trebui să facă Stanley Beer cu el?

— Nici asta nu v-am spus.

Poirot avu obrăznicia să dea impresia că regretă asta, ca și cum nu ar fi fost alegerea lui.

Insistai prostește:

— Și de ce-ați vrut să știți precis de câte ori au fost văzuți Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus de către angajații hotelului? Ce legătură are asta? Nici acest lucru nu l-ați explicat.

— Poirot face omisiuni peste tot!

— Ca să nu mai vorbim despre omisiunile de mai devreme. Care erau cele două caracteristici foarte neobișnuite pe care le-au avut în comun crimele de la hotelul Bloxham și izbucnirea lui Jennie Hobbs de la cafeneaua Pleasant? Ați spus că au avut două lucruri foarte neobișnuite în comun.

— Într-adevăr, așa am spus. *Mon ami,* nu v-am spus aceste lucruri pentru că vreau să deveniți un detectiv.

— După cazul ăsta, am să devin nebun, de niciun folos pentru cineva, exclamai, lăsând ca sentimentele mele să iasă la iveală. Este cel mai înnebunitor lucru!

Auzii un zgomot care suna a bătaie în ușa salonului.

— E cineva acolo? întrebai.

— Da, răspunse cu reticență Blanche de dincolo de ușă. Mă scuzați că vă deranjez la ora asta, domnilor, dar a venit o doamnă în vizită la domnul Poirot. Spune că este urgent.

— Conduceți-o înăuntru, *madame.*

Peste câteva secunde, mă văzui față în față cu artista Nancy Ducane. Majoritatea bărbaților ar fi găsit-o nespus de frumoasă, eram sigur.

Poirot făcu prezentările foarte politicos.

— Vă mulțumesc că m-ați primit.

Ochii umflați ai lui Nancy Ducane dădeau de înțeles că plânsese destul de mult. Purta o haină verde-închis, aparent scumpă.

— Mă simt îngrozitor să dau buzna așa peste dumneavoastră. Vă rog să mă iertați pentru deranj. Am încercat să mă conving să nu vin, dar, după câte puteți vedea, n-am reușit.

— Vă rog, luați loc, doamnă Ducane, spuse Poirot. Cum ne-ați găsit?

— Cu ajutorul Scotland Yardului, ca un adevărat detectiv.

Nancy încercă să zâmbească.

— Ah! Poirot alege o casă unde crede că nu îl va găsi nimeni, iar poliția trimite pe toată lumea la ușa lui! Nu contează, *madame.* Sunt încântat să vă văd, deși sunt puțin surprins.

— Aș vrea să vă povestesc ce s-a întâmplat în Great Holling acum șaisprezece ani, zise Nancy. Ar fi trebuit să vă spun mai devreme, dar mi-ați provocat un șoc teribil când ați pomenit acele nume pe care speram să nu le mai aud niciodată.

Își descheie haina și o dădu jos. Făcui semn spre un fotoliu.

Se așeză și spuse:

— Nu e o poveste frumoasă.

*

Nancy Ducane vorbi calm, cu o privire înspăimântată. Ne spuse aceeași poveste pe care mi-o relatase și Margaret Ernst în Great Holling, despre tratamentul calomnios și plin de cruzime aplicat reverendului Patrick Ive. Când vorbi despre Jennie Hobbs, îi tremură vocea:

— Ea a fost cea mai rea dintre toți. Era îndrăgostită de Patrick, înțelegeți? Ah, nu pot

demonstra asta, desigur, dar mereu am să cred așa. I-a făcut ce i-a făcut exact *ca una care îl iubea,* a spus o minciună cumplită despre el pentru că era geloasă. El era îndrăgostit de mine, iar ea voia să-l rănească, să-l pedepsească. Când Harriet a crezut minciuna, Jennie și-a dat seama ce rău făcuse și s-a îmbolnăvit din cauza asta; cred că îi era și foarte rușine, probabil că se ura, dar nu a făcut nimic să repare răul provocat, nimic! S-a ascuns printre umbre și a sperat să nu o observe nimeni. Oricât îi era de teamă de Harriet, trebuia să fi avut curajul să se ridice și să recunoască: „Am zis o minciună cumplită și îmi pare rău!”

— *Pardon, madame.* Afirmați că nu puteți demonstra că Jennie era îndrăgostită de Patrick Ive. Dar vă pot întreba de unde știți dumneavoastră că era? Așa cum ați spus, este de neconceput ca o persoană care îl iubea să fi răspândit asemenea zvonuri.

— Nu am niciun dubiu că Jennie îl iubea pe Patrick, insistă cu încăpățânare Nancy. A părăsit un iubit la Cambridge când s-a mutat cu Patrick și Frances, știați asta?

Dădurăm din cap că nu.

— Trebuiau să se căsătorească. Era fixată și data, cred. Jennie nu a putut să se despartă de Patrick, așa că a anulat nunta și l-a urmat.

— Nu ar fi putut să fie atașată de Frances Ive? întrebă Poirot. Sau de ambii? Poate simțea loialitate, nu romantism.

— Eu, una, nu cred că sunt prea multe femei care pun loialitatea față de angajatori deasupra potențialelor lor căsătorii, nu? replică Nancy.

— Cu siguranță că nu, *madame.* Dar ce îmi spuneți dumneavoastră nu se prea potrivește. Dacă Jennie era predispusă la sentimente de gelozie, de ce a simțit pornirea să spună această minciună îngrozitoare abia când Patrick Ive s-a îndrăgostit de dumneavoastră? De ce nu i-a stârnit invidia

căsătoria lui cu Frances Ive, care a avut loc cu mult înainte?

— De unde știți că nu i-a provocat-o? Patrick locuia în Cambridge când a cunoscut-o pe Frances și s-au căsătorit. Jennie Hobbs îi era servitoare și atunci. Poate și atunci a șoptit ceva răutăcios în urechea cuiva, dar acea persoană, nefiind Harriet Sippel, a hotărât să nu spună mai departe.

Poirot încuviință.

— Aveți dreptate. Ar fi fost posibil.

— Majoritatea oamenilor nu vor să răspândească zvonuri urâte, slavă cerului, replică Nancy. Poate că în Cambridge nu era nimeni la fel de rău cum a devenit Harriet Sippel și nimeni la fel de dornic să conducă o cruciadă în numele pioșeniei și al moralei, precum Ida Gransbury.

— Văd că nu vorbiți despre Richard Negus.

Nancy păru supărată.

— Richard era un om bun. A regretat că a contribuit la întreaga tărășenie. Ah, a regretat profund când a înțeles că Jennie spusese o minciună îngrozitoare și când a constatat ce ființă fără inimă era Ida. Mi-a scris acum câțiva ani, să-mi spună că problema îl macină. A spus că eu și Patrick am greșit că ne-am purtat așa, și în această privință nu își va schimba niciodată părerea, jurămintele de căsătorie sunt jurăminte, dar ajunsese să creadă că pedeapsa nu este întotdeauna cea mai bună cale de urmat, chiar și atunci când știi sigur că s-a comis o greșeală.

— Asta v-a scris dumneavoastră? întrebă Poirot ridicând sprâncenele.

— Da. Probabil că nu sunteți de acord.

— Aceste probleme sunt complicate, *madame.*

— Dar dacă pedepsind o persoană pentru păcatul că s-a îndrăgostit de cine nu trebuie nu faci decât să provoci un păcat și mai mare? Și mai rău: două decese, unul al unei persoane care nu a comis *niciun* păcat.

— *Oui.* Exact dilemele de acest fel complică problemele acestea.

— Richard mi-a scris că, fiind creștin, nu putea să creadă că Dumnezeu ar fi vrut ca el să persecute un om atât de blând cum era Patrick.

— Pedeapsa și persecuția sunt lucruri diferite, afirmă Poirot. Se pune problema și dacă s-a încălcat o regulă sau o lege. Să te îndrăgostești… *en fin,* nu putem schimba ceea ce simțim, dar putem alege dacă acționăm sau nu în baza acestor sentimente. Dacă se comite o crimă, atunci trebuie să te asiguri că legea este aplicată corect în cazul criminalului, fără ură sau dușmănie, fără dorința de răzbunare, care contaminează totul și este cu adevărat malefică.

— Dorința de răzbunare, repetă Nancy Ducane și începu să tremure. Exact asta a fost. Harriet Sippel era orbită de dorința de răzbunare. Era dezgustător.

— Și totuși, povestind, nu ați vorbit cu ură despre Harriet Sippel, observai. Îi descrieți comportamentul ca fiind dezgustător, ca și cum v-ar întrista. Nu păreți supărată pe ea așa cum sunteți pe Jennie Hobbs.

— Cred că aveți dreptate.

Nancy oftă.

— Îi eram devotată lui Harriet. Când eu și soțul meu, William, ne-am mutat în Great Holling, Harriet și George Sippel ne-au fost cei mai buni prieteni. Apoi George a murit, iar Harriet a devenit un monstru. Dar dacă ai ținut cândva mult la o persoană, îți vine greu s-o condamni, nu credeți?

— Este fie imposibil, fie irezistibil, declară Poirot.

— Imposibil, cred eu. Îți imaginezi că și cele mai urâte gesturi sunt provocate de o suferință, nu fac parte din caracterul lor. Nu am putut-o ierta pe Harriet pentru felul în care s-a purtat cu Patrick. Nu m-am putut convinge nici măcar să încerc. În același timp, m-am gândit că a fost la fel de oribil

pentru ea cum a fost și pentru toți ceilalți că s-a schimbat.

— O vedeați ca pe o victimă?

— A tragediei de a-și pierde mult iubitul soț, da. Și era atât de tânără! O persoană poate să fie și victimă, și călău în același timp.

— Era ceva ce aveați în comun cu Harriet, observă Poirot. Faptul că v-ați pierdut soții atât de tinere.

— Va suna foarte crud, dar nu există termen de comparație, lămuri Nancy. George Sippel era totul pentru Harriet, întregul ei univers. Eu m-am măritat cu William pentru că era înțelept și îmi inspira siguranță, și trebuia să scap din casa tatălui meu.

— Ah, da. Albinus Johnson, spuse Poirot. Mi-am dat seama după ce am plecat de la dumneavoastră că îmi e cunoscut numele. Tatăl dumneavoastră făcea parte dintr-un cerc de agitatori ruși și englezi, de la sfârșitul secolului trecut. A stat un timp în închisoare.

— Era un om periculos, zise Nancy. Nu puteam să vorbesc cu el despre… ideile lui, dar știam că era de părere că poți omorî oricâți oameni dacă acei oameni sunt o piedică în acțiunea ta de a face din lumea asta un loc mai bun – mai bun potrivit propriei *lui* definiții. Cum, Doamne, iartă-mă, poate fi îmbunătățit ceva prin ucidere în masă și măcelărire? Cum pot fi lucrurile îmbunătățite de oameni care nu vor decât să distrugă, care nu pot să vorbească despre speranțe și vise fără să li se schimonosească fețele de ură și furie?

— Sunt absolut de acord cu dumneavoastră, *madame.* O acțiune condusă de ură și furie nu ne va schimba viețile în bine. *Ce n'est pas possible.* Este o idee greșită din față.

Nancy zise:

— Când l-am cunoscut pe William Ducane, nu m-am îndrăgostit de el, dar l-am plăcut. L-am respectat. Era calm și politicos, nu se purta și nu

vorbea nervos. Dacă nu returna o carte la bibliotecă în termen, avea remușcări.

— Un om cu conștiință.

— Da, și cu simțul proporției, și modest. Dacă îi stătea ceva în cale, mai curând ocolea el decât să mute obstacolul. Știam că nu ne va umple casa cu bărbați hotărâți să facă lumea un loc și mai urât prin actele lor de violență. William aprecia arta și frumosul. Era la fel ca mine, din acest punct de vedere.

— Înțeleg, *madame.* Dar nu îl iubeați pe William Ducane cu pasiune, așa cum Harriet Sippel își iubea soțul?

— Nu. Bărbatul pe care îl iubeam cu pasiune era Patrick Ive. Din prima clipă când l-am văzut, inima mea i-a aparținut în întregime. Mi-aș fi dat viața pentru el. Când l-am pierdut, am înțeles în sfârșit cum s-a simțit Harriet când l-a pierdut pe George. Crezi că îți poți imagina, dar nu poți. Țin minte că mi s-a părut morbidă Harriet când m-a rugat, după înmormântarea lui George, să mă rog pentru moartea ei ca să fie din nou lângă el. Am refuzat să fac asta. I-am spus că-i va trece durerea cu timpul și că, într-o bună zi, își va găsi un nou scop în viață.

Nancy se opri ca să-și stăpânească furia, apoi continuă:

— Din păcate, l-a găsit. A găsit alinare în suferința altora. Văduva Harriet era o hoașcă nefericită. Aceea era femeia care a fost ucisă la hotelul Bloxham din Londra. Harriet, pe care am cunoscut-o și iubit-o, a murit împreună cu George.

Se uită brusc la mine.

— Ați spus că sunt supărată pe Jennie. Nu am niciun drept să fiu. Și eu sunt la fel de vinovată ca și ea pentru că l-am dezamăgit pe Patrick.

Nancy începu să plângă și își acoperi fața cu mâinile.

— Liniștiți-vă, *madame.* Liniștiți-vă, o consolă Poirot întinzându-i o batistă. Cum l-ați dezamăgit

pe Patrick Ive? Doar ne-ați spus că v-ați fi sacrificat și viața pentru el.

— Sunt la fel de rea ca Jennie, o lașă dezgustătoare! Când m-am ridicat în picioare la King's Head și am mărturisit că eu și Patrick eram îndrăgostiți și ne întâlneam pe ascuns, nu am spus adevărul. Ah, întâlnirile secrete erau adevărate, iar eu și Patrick ne iubeam cu disperare, asta era adevărat. Dar…

Nancy păru prea supărată să mai vorbească. Umerii îi tremurau în timp ce plângea în batistă.

— Cred că înțeleg, *madame.* În ziua aceea, la King's Head, ați spus că relația dumneavoastră cu Patrick Ive fusese nevinovată. Aceea a fost minciuna dumneavoastră. A ghicit corect Poirot?

Nancy se lamentă, disperată:

— Nu am suportat ideea de bârfe, suspină. Toate poveștile alea despre întâlniri macabre cu sufletele morților, copii care șușoteau pe stradă despre blasfemie… Eram îngrozită! Nu vă dați seama cât de îngrozitoare sunt atâtea voci care te acuză și te condamnă, toate ațintite asupra unui singur om, asupra unui om *bun!*

Îmi puteam imagina. Îmi puteam imagina atât de clar, încât speram să nu mai vorbească despre asta.

— Trebuia să fac ceva, *monsieur* Poirot. Și m-am gândit: „Am să lupt împotriva acestor minciuni cu ceva bun și curat: adevărul". Adevărul era dragostea mea pentru Patrick și a lui pentru mine, dar l-am întinat cu minciuni! Aceea a fost greșeala mea. În frenezia de care eram cuprinsă, nu am gândit limpede. Am întinat iubirea mea pentru Patrick cu minciuni. Relația noastră nu a fost nevinovată, dar am spus că așa a fost. Mi-am închipuit că nu am alternativă decât să mint. A fost oribil din partea mea. Îngrozitor!

— Sunteți foarte dură cu dumneavoastră, observă Poirot. Prea dură.

Nancy se șterse la ochi.

— Tare-aș vrea să vă pot crede. *De ce* nu am spus tot adevărul? Gestul meu de a-l apăra pe Patrick de acele minciuni ordinare ar fi trebuit să fie nobil, dar l-am distrus. Pentru asta mă căiesc în fiecare zi. Mulțimea aia de vânători de păcate de la King's Head, care răgea și scuipa în stânga și-n dreapta, toți au fost împotriva mea. M-au crezut o păcătoasă, iar Patrick era diavolul în persoană. Ce mai conta dacă ne condamnau puțin mai mult? Nici nu știu dacă puteau să fie mai revoltați decât erau.

— Atunci, de ce n-ați spus adevărul? întrebă Poirot.

— M-am gândit că așa ar fi mai ușor de suportat pentru Frances. Ca să evităm un scandal și mai mare. Dar apoi Frances și Patrick s-au sinucis, și am pierdut orice speranță de-a mai repara ceva. Sunt sigură că s-au sinucis, orice-ar spune lumea, adăugă Nancy.

— Acest fapt a fost contestat? zise Poirot.

— Conform opiniei doctorului și variantei oficiale, decesele lor au fost accidentale, dar nimeni din Great Holling nu crede asta. Sinuciderea este un păcat în ochii Bisericii. Doctorul din sat a vrut să apere reputația lui Patrick și a lui Frances atât cât mai putea, cred. Îi simpatiza foarte mult și le-a luat apărarea când nimeni altcineva nu a făcut-o. Este un om bun doctorul Flowerday, unul dintre puținii din Great Holling. Își dădea seama că este o minciună răutăcioasă.

Nancy râse, deși lăcrima.

— Minciună pentru minciună și dinte pentru dinte.

— Sau adevăr pentru adevăr? sugeră Poirot.

— Ah! Da, într-adevăr. Nancy păru surprinsă. Vai de mine, v-am distrus batista.

— Nu contează. Am și altele. Mai vreau să vă pun o întrebare, *madame:* vă e cunoscut numele Samuel Kidd?

— Nu. Ar trebui?

— Nu a locuit în Great Holling când ați locuit și dumneavoastră acolo?

— Nu. Norocul lui, oricine-ar fi, adăugă Nancy cu amărăciune.

Capitolul 17

FEMEIA MAI ÎN VÂRSTĂ ȘI BĂRBATUL MAI TÂNĂR

— Așadar… reluă Poirot după ce Nancy plecă și rămaserăm din nou singuri. Nancy Ducane este de acord cu Margaret Ernst că soții Ive s-au sinucis, dar, oficial, decesele sunt înregistrate drept accidentale. Ambrose Flowerday a spus această minciună pentru a apăra reputația lui Patrick și a lui Frances Ive atât cât mai era posibil.

— Extraordinar! replicai. Margaret Ernst nu a spus nimic despre asta.

— Atunci mă întreb dacă nu cumva am găsit motivul pentru care v-a făcut să promiteți că nu veți discuta cu doctorul. Dacă Ambrose Flowerday este mândru de minciuna pe care a spus-o, suficient de mândru cât să o mărturisească? În cazul în care Margaret Ernst a vrut să îl protejeze…

— Da. Ar putea fi motivul pentru care a vrut să mă țină departe de el.

— Dorința de a proteja o înțeleg foarte bine!

Vocea lui Poirot mustea de emoție.

— Nu trebuie să vă învinuiți pentru Jennie, Poirot. Nu ați fi avut cum s-o protejați.

— Ați spus ceva foarte înțelept, Catchpool. Ar fi fost imposibil pentru oricine să o protejeze pe Jennie, chiar și pentru Hercule Poirot. Era prea târziu să mai fie salvată chiar înainte de-a o cunoaște eu, acum înțeleg asta. Era mult, mult prea târziu. Oftă. Este interesant că de data asta a fost sânge, deși dățile trecute s-a folosit otravă și nu a curs sânge, nu credeți? spuse.

— Mă tot întreb unde a dispărut cadavrul lui Jennie. În hotelul Bloxham s-a căutat peste tot, și nimic!

— Nu vă întrebați unde este, Catchpool. Asta nu contează. Întrebați-vă de ce. Fie că a fost scos din hotel cu un coș de rufe, într-o valiză sau cu roaba, întrebarea este de ce? De ce nu a fost lăsat în cameră, la fel ca în cazul celorlalte crime?

— Ei bine, care este răspunsul? Îl știți, deci spuneți-mi-l și mie.

— Într-adevăr, replică Poirot. Totul poate fi explicat, dar mă tem că nu este o explicație prea plăcută.

— Plăcută sau nu, vreau s-o aud.

— Cu timpul, veți afla totul. Pentru moment, vă spun atât: niciun angajat al hotelului Bloxham nu i-a văzut pe Harriet Sippel, Ida Gransbury sau Richard Negus mai mult decât o dată, cu excepția unui bărbat: Thomas Brignell. El l-a văzut pe Richard Negus de două ori: prima oară când Negus a ajuns la hotel, miercuri, iar Brignell i-a înregistrat cazarea, și din nou joi seară, când s-a întâlnit cu domnul Negus pe coridor, și acesta i-a cerut vin. Poirot chicoti, mulțumit. Gândiți-vă la asta, Catchpool. Începeți să înțelegeți ce sugerează acest lucru?

— Nu.

— Ah.

— Fir-ar să fie, Poirot!

Niciodată nu a fost rostită o singură silabă – *Ah* – într-un mod mai enervant.

— V-am spus, prietene, nu mai așteptați să vi se ofere mereu răspunsurile.

— Pur și simplu n-am idee! Din multe puncte de vedere, pare că ucigașa este Nancy Ducane, dar are un alibi confirmat de Lady Louisa Wallace. Deci… Cine altcineva ar vrea să-i omoare pe Harriet Sippel, Ida Gransbury, Richard Negus, iar acum și pe Jennie Hobbs?

Tropăiam prin salon, nervos că nu puteam să găsesc un răspuns la întrebare.

— Dacă ucigașul este Henry Negus, Rafal Bobak sau Thomas Brignell, deși cred că sunteți

nebun să-i suspectați, ce motiv ar fi putut să aibă? Ce legătură are oricare dintre acești oameni cu cele petrecute în Great Holling acum șaisprezece ani?

— Henry Negus are cel mai vechi și mai comun motiv din lume: banii. Nu ne-a spus chiar el că fratele lui, Richard, își risipea moștenirea? Ne-a mai spus și că soția lui refuza să-l dea afară din casă pe Richard. Dacă Richard Negus moare, Henry Negus nu mai trebuie să-l întrețină. Dacă Richard nu moare, ar putea să-l coste pe fratele său o mică avere.

— Și Harriet Sippel și Ida Gransbury? Jennie Hobbs? De ce le-ar fi ucis Henry Negus și pe ele?

— Nu știu, dar aș putea să speculez, răspunse Poirot. Cât despre Rafal Bobak și Thomas Brignell, nu pot găsi motive pentru ei, doar dacă nu cumva unul dintre ei nu este cine pretinde că este.

— Cred că am putea face niște cercetări.

— Dacă întocmim o listă cu potențiali suspecți, ce ziceți de Margaret Ernst și doctorul Ambrose Flowerday? Nu erau îndrăgostiți de Patrick Ive, dar ar fi putut fi motivați de dorința de a-l răzbuna. Margaret Ernst susține că era singură acasă în noaptea crimelor. Iar despre doctorul Flowerday nu știm unde era, pentru că dumneavoastră ați promis să nu vorbiți cu el și, din păcate, v-ați ținut promisiunea. Poirot va trebui să se ducă în Great Holling personal.

— V-am spus că trebuia să mă fi însoțit, îi amintii. Dar dacă ați fi venit, nu ați fi putut să vorbiți cu Nancy Ducane, Rafal Bobak și restul. Această doamnă mai în vârstă și bărbatul mai tânăr despre care i-a auzit Bobak vorbind pe Harriet, Ida și Richard Negus, dacă îl credem că i-a auzit… m-am tot gândit, și am făcut o listă de cupluri.

Scosei lista din buzunar. (Recunosc că speram să îl impresionez pe Poirot, dar fie nu fu impresionat, fie o ascunse bine, în cazul în care simțise asta.)

— George și Harriet Sippel, citii cu voce tare. Patrick și Frances Ive. Patrick Ive și Nancy Ducane. William Ducane și Nancy Ducane. Charles și Margaret Ernst. Richard Negus și Ida Gransbury. În niciunul dintre aceste cupluri femeia nu este mai în vârstă decât bărbatul, cu siguranță nu ar putea fi niciuna descrisă ca „destul de în vârstă să îi fie mamă”.

— Of, spuse Poirot dând semne de nerăbdare. Nu gândiți, prietene. De unde știți că există acest cuplu, cu femeia mai în vârstă și bărbatul mai tânăr?

Îl privii fix, întrebându-mă dacă nu cumva o luase razna.

— Păi, Walter Stoakley a vorbit despre ei la King’s Head, iar Rafal Bobak i-a auzit pe…

— *Non, non,* mă întrerupse Poirot. Nu sunteți atent la detalii. La King’s Head, Walter Stoakley vorbea despre *femeia care a pus capăt relației romantice cu bărbatul,* nu-i așa? Pe când conversația dintre cele trei victime pe care Rafal Bobak a surprins-o era despre un *bărbat care nu mai era interesat din punct de vedere romantic de o femeie care încă tânjea după dragostea lui.* Cum ar putea să fie aceiași oameni, același cuplu? Este adevărat exact contrariul: *nu au cum* să fie același cuplu!

— Aveți dreptate, admisei dezolat. Nu m-am gândit la asta.

— Erați prea încântat de cum se legau lucrurile, de aceea. Un bărbat mai tânăr și o femeie mai în vârstă *aici*, și o femeie mai în vârstă și un bărbat mai tânăr *acolo. Voilà,* presupuneți că sunt aceleași persoane!

— Da, așa am presupus. Poate că mi-am ales greșit meseria.

— *Non.* Sunteți perspicace, Catchpool. Nu mereu, dar uneori. M-ați ajutat să ies dintr-un tunel al confuziei. Mai țineți minte când ați spus că orice ar ascunde Thomas Brignell, o face din motive

personale pentru care se simte jenat? Acea remarcă m-a ajutat toarte mult, într-adevăr foarte mult!

— Ei bine, mă tem că eu sunt tot în tunel și nu văd lumina de la niciunul din capete.

— Vă promit ceva, spuse Poirot. Mâine, imediat după micul dejun, vom face o vizită împreună. După aceea, veți înțelege mai multe decât înțelegeți acum. Sper că la fel voi face și eu.

— Presupun că nu-mi permiteți să întreb pe cine vom vizita?

— Puteți să mă întrebați, *mon ami,* răspunse Poirot zâmbind. Am sunat la Scotland Yard să aflu adresa. Ați recunoaște-o, cred, dacă v-aș spune-o.

Ceea ce, în mod evident, nu avea de gând să facă.

Capitolul 18

BATE LA UȘĂ SĂ VEZI CINE RĂSPUNDE

A doua zi dimineață, pe drum către această vizită, dispoziția lui Poirot era la fel de schimbătoare ca și vremea din Londra, neputându-se hotărî dacă vrea să fie însorită sau înnorată. Acum părea să fie mulțumit de sine și liniștit, peste o clipă se încrunta de parcă îl preocupa ceva.

Ajunserăm în sfârșit la o casă modestă de pe o stradă îngustă.

— Yarmouth numărul 3, declară Poirot, în timp ce stăteam în fața casei. De unde știți adresa asta, Catchpool? Vă este cunoscută, nu?

— Da. Stați o clipă, îmi amintesc imediat. Da, este adresa lui Samuel Kidd, nu?

— Într-adevăr. Martorul nostru dornic să ne ajute, care a văzut-o pe Nancy Ducane fugind de la hotelul Bloxham și scăpându-i două chei din mână, *deşi Nancy Ducane nu avea cum să fie acolo după ora opt în seara crimelor.*

— Pentru că era acasă la Louisa Wallace, adăugai. Am venit, prin urmare, să-l speriem pe domnul Kidd și să aflăm cine l-a pus să mintă?

— *Non.* Domnul Kidd nu este acasă astăzi. S-a dus la serviciu, cred.

— Atunci…

— Haideți să jucăm un joc, „bate la ușă să vezi cine răspunde”, propuse Poirot zâmbind enigmatic. Haideți. Aș bate chiar eu, dacă nu aș avea mănușile. Nu vreau să le murdăresc.

Bătui la ușă și așteptai, întrebându-mă dacă Poirot chiar se aștepta să răspundă cineva la ușa unei case al cărei singur locatar era altundeva. Deschisei gura să îl întreb, dar imediat o închisei la loc. Nu avea niciun rost, evident. Îmi adusei aminte cu nostalgie de o vreme, în urmă cu vreo

două săptămâni, când credeam că are rost să adresezi o întrebare clară cuiva care știe răspunsul.

Ușa casei numărul 3 de pe Yarmouth se deschise și mă trezii privind în ochii mari ai unei persoane care nu era Samuel Kidd. La început, mă simții nedumerit, pentru că era un chip pe care nu îl cunoșteam. Apoi văzui cum i se schimonosește fața de groază și îmi dădui seama cine trebuia să fie.

— Bună dimineața, *mademoiselle* Jennie! spuse Poirot. Catchpool, dumneaei este Jennie Hobbs. Dumnealui, *mademoiselle,* este prietenul meu, domnul Edward Catchpool. Poate țineți minte că am vorbit despre dumnealui la cafeneaua Pleasant. Dați-mi voie să-mi exprim încântarea că vă găsesc în viață.

Acesta fu momentul în care realizai că nu știu nimic. Neînsemnatele crâmpeie de certitudine pe care mă bazasem se dovedeau a fi false. De unde, Doamne, iartă-mă, știuse Poirot că o va găsi aici pe Jennie Hobbs? Era pur și simplu incredibil! Și totuși iată-ne în această situație.

După ce Jennie își veni puțin în fire, iar expresia feței i se schimbă într-una defensivă, ne invită înăuntru și ne rugă să așteptăm într-o cameră mică, mobilată sărăcăcios. Spuse că revine imediat.

— Mi-ați zis că e prea târziu s-o salvați! îi reproșai supărat lui Poirot. M-ați mințit.

Dădu din cap.

— De unde am știut că o voi găsi aici? Datorită dumneavoastră, *mon ami.* Din nou l-ați ajutat pe Poirot.

— Cum?

— Vă invit să vă gândiți la conversația pe care ați purtat-o cu Walter Stoakley la King's Head, la ce a spus despre o femeie care ar fi putut avea un soț, copii, o casă a ei și o viață fericită. Vă aduceți aminte?

— Ce-i cu asta?

— O femeie care și-a dedicat viața unui bărbat bun? Care a sacrificat totul pentru el? Apoi, mai târziu, domnul Stoakley a spus: „Nu se putea căsători cu un puști, nu după ce se îndrăgostise de un bărbat bun. Așa că l-a părăsit”. Țineți minte că mi-ați spus asta, *mon ami*?

— Normal! Nu sunt imbecil.

— Ați crezut că ați găsit femeia în vârstă și bărbatul mai tânăr, *n'est-ce pas*? Rafal Bobak se referise la ei la hotelul Bloxham – ne-a spus că cele trei victime discutau despre ei – și ați crezut că Walter Stoakley se gândise la același cuplu, așa că l-ați întrebat cu cât era mai în vârstă această femeie față de bărbatul a cărui dragoste o respinsese, deoarece ați crezut că l-ați auzit spunând: „Nu se putea căsători cu un puști[12]”. Dar, prietene, nu asta ați auzit!

— Ba da, asta am auzit.

— *Non.* L-ați auzit spunând: „Nu se putea căsători cu *Sam Kidd*”, domnul Samuel Kidd.

— Dar… dar… ei, fir-ar să fie!

— Ați tras o concluzie greșită pentru că Walter Stoakley mai folosise de câteva ori cuvântul „puști”. Îl numise așa pe tânărul cu care băuse. *Eh bien,* mulți ar fi comis aceeași eroare în locul dumneavoastră. Nu fiți prea aspru cu dumneavoastră.

— Și apoi, pentru că nu am înțeles bine, l-am întrebat pe Stoakley despre diferența de vârstă dintre femeia care s-ar fi putut căsători, dar nu a făcut-o, și acel pierde-vară cu care băuse el înainte să ajung eu. Probabil că s-a întrebat de ce mă interesa, de vreme ce Jennie Hobbs nu avea nicio legătură cu acel pierde-vară.

— *Oui.* Probabil că v-ar fi întrebat asta, dacă nu ar fi fost pierdut în aburii alcoolului. Ah, asta e, spuse Poirot și ridică din umeri.

— Deci Jennie Hobbs a fost logodită cu Samuel Kidd, reluai încercând să asimilez informația. Și…

l-a părăsit când a plecat din Cambridge pentru a veni în Great Holling cu Patrick Ive?

Poirot încuviință.

— Fee Spring, chelnerița de la Pleasant, mi-a spus că Jennie a suferit în trecut. Mă întreb la ce se referea.

— Nu am găsit deja răspunsul? A suferit pentru că l-a părăsit pe Samuel Kidd.

— Cred că este mai probabil să fi fost din pricina morții lui Patrick Ive, bărbatul pe care îl iubea. Cred că de aceea și-a schimbat felul de a vorbi, pentru a părea mai de teapa lui, sperând că astfel ar vedea-o ca pe o egală, nu ca pe o servitoare.

— Nu vă temeți că ar putea să dispară din nou? întrebai privind către ușa închisă a salonașului. Ce face, de ce durează atât de mult? Știți, ar trebui s-o ducem direct la spital, dacă nu s-a dus deja.

— La spital? întrebă Poirot surprins.

— Da. A pierdut destul de mult sânge la hotel.

— Mergeți prea departe cu presupunerile, replică Poirot.

Păru că ar mai avea ceva de spus, dar chiar atunci intră Jennie pe ușă.

*

— Vă rog să mă iertați, *monsieur* Poirot, îi spuse.

— Pentru ce, *mademoiselle*?

O liniște tensionată se instală în cameră. Voiam să spun ceva, orice, doar ca liniștea să se risipească, dar mă îndoii de abilitatea mea de a mă face util.

— Nancy Ducane, spuse Poirot încet și răspicat. De ea fugeați când ați intrat în cafeneaua Pleasant? De ea vă temeați?

— Știu că i-a ucis pe Harriet, Ida și Richard la hotelul Bloxham, șopti Jennie. Am citit în ziare.

— De vreme ce v-am găsit în casa lui Samuel Kidd, fostul dumneavoastră logodnic, putem să

presupunem că v-a spus ce a văzut în seara crimelor?

Jennie încuviință.

— Era Nancy, și fugea de la Bloxham. I-au căzut două chei pe jos, așa mi-a spus el.

— Este o coincidență *incroyable, mademoiselle.* Nancy Ducane, care a ucis deja trei oameni și vrea să vă ucidă și pe dumneavoastră, este văzută părăsind în fugă scena crimelor comise de ea exact de către bărbatul cu care aveați de gând la un moment dat să vă căsătoriți!

Jennie rosti un „Da” aproape imperceptibil.

— Poirot consideră suspectă o coincidență atât de mare. Mințiți și acum și ați mințit și când m-ați cunoscut!

— Nu! Jur că…

— De ce ați luat o cameră la hotelul Bloxham, știind că Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus au fost uciși acolo? Nu aveți niciun răspuns la asta, din câte văd!

— Dați-mi voie să vorbesc și veți afla. Mă săturasem să fug. Mi s-a părut mai simplu să se termine, în sfârșit.

— Chiar așa? Ați acceptat cu calm soarta ce vă aștepta? Ați acceptat-o și v-ați lăsat în voia ei?

— Da.

— Atunci de ce i-ați spus domnului Lazzari, directorul hotelului, să vă dea o cameră „repede, repede”, de parcă fugeați de cineva? Și, de vreme ce nu sunteți rănită, al cui sânge era cel din camera 402?

Jennie începu să plângă, legănându-se ușor. Poirot se ridică și o ajută să se așeze, spunându-i:

— Stați jos, *mademoiselle.* Este rândul meu să stau în picioare și să vă spun cum știu, fără dubiu, *că tot ce mi-ați spus vreodată a fost o minciună.*

— Stați ușor, îl avertizai.

Jennie părea gata să leșine.

Lui Poirot păru să nu îi pese.

— Uciderea lui Harriet Sippel, a Idei Gransbury și a lui Richard Negus a fost anunțată într-un bilet, spuse. „FIE CA EI SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE. 121. 238. 317.” Acum, mă întreb: un criminal care merge cu un calm neobrăzat către recepție și pune un bilet ce anunță trei crime, este oare această persoană genul care să intre în panică, să fugă din hotel cu respirația tăiată, să-i cadă cheile din mână în fața unui martor? Suntem îndreptățiți să credem că panica ucigașei Nancy Ducane s-a declanșat doar *după* ce a lăsat biletul la recepție? De ce să se fi declanșat atunci? Iar dacă Nancy Ducane a ieșit din hotelul Bloxham la scurt timp după ora opt, cum putea să fie în același timp și la cină cu prietena ei Lady Louisa Wallace?

— Poirot, nu credeți că ar trebui s-o luați mai ușor? intervenii.

— Nu. Vă întreb așa, *mademoiselle* Jennie: de ce ar fi lăsat Nancy Ducane vreun bilet? De ce trebuiau să fie descoperite cele trei cadavre imediat după ora opt seara? Cameristele de la hotel le-ar fi găsit oricum cadavrele. Care era graba? Iar dacă *madame* Ducane a fost suficient de calmă și de calculată să se ducă la recepție și să lase un bilet, fără să trezească vreo suspiciune, asta înseamnă că a fost capabilă să gândească la rece la ce avea de făcut. Atunci, de ce nu a pus cele două chei în buzunarul de la haină înainte să iasă din hotel? Le ține în mână, prostește, și îi cad pe jos în fața domnului Kidd, care poate să și recunoască numerele de pe ele: o sută și ceva și trei sute și ceva. Tot printr-o fericită coincidență, el recunoaște chipul misterioasei femei și, după ce se preface că nu știe cine este, ne poate furniza numele lui Nancy Ducane. Vi se par plauzibile toate acestea, domnișoară Hobbs? Lui Hercule Poirot nu i se par deloc plauzibile, nu când vă găsește aici, în casa domnului Kidd, și știe că Nancy Ducane are un alibi!

Jennie plângea în hohote.

Poirot se întoarse către mine.

— Mărturia lui Samuel Kidd a fost o minciună de la un cap la altul, Catchpool. El și Jennie Hobbs s-au gândit să-i însceneze lui Nancy Ducane uciderea lui Harriet Sippel, a Idei Gransbury și a lui Richard Negus.

— Nici nu știți cât greșiți! strigă Jennie.

— Știu că sunteți o mincinoasă, *mademoiselle.* Am bănuit de la început că întâlnirea mea cu dumneavoastră de la Pleasant avea legătură cu crimele de la hotelul Bloxham. Cele două evenimente, dacă socotim trei crime drept un singur eveniment, aveau în comun două caracteristici foarte neobișnuite.

Asta mă făcu să stau drept în scaun. Așteptam de prea mult timp să aflu aceste asemănări.

Poirot continuă:

— Unu, o similitudine psihologică: în ambele cazuri s-a făcut sugestia că victimele sunt mai vinovate decât criminalul. Biletul lăsat la recepția de la Bloxham, „FIE CA EI SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE", sugerează că Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus meritau să moară, iar că ucigașul lor a făcut dreptate. Iar la cafenea, *mademoiselle* Jennie, mi-ați spus că meritați să muriți și că, odată ce veți fi ucisă, în sfârșit se va fi făcut dreptate.

Așa era. Cum de îmi scăpase asta?

— Apoi mai este a doua similitudine, care nu este psihologică, este circumstanțială: erau *prea multe indicii* legate atât de crimele de la hotelul Bloxham, cât și de conversația mea cu Jennie cea speriată de la cafenea – prea multe informații care ieșeau la iveală prea curând! Prea multe indicii care apăreau imediat, ca și cum cineva voia să dea o mână de ajutor poliției. Am reușit să aflu un număr surprinzător de fapte dintr-o conversație scurtă în cafenea. Această Jennie se simțea vinovată. Făcuse ceva îngrozitor. Nu voia ca

ucigașul ei să fie pedepsit. A avut grijă să îmi spună: „Of, sper să nu deschidă niciunul gurile” pentru ca, atunci când aveam să aflu despre cele trei cadavre de la hotelul Bloxham cu butoni în gură, să îmi aduc aminte că mi-a spus ea asta, să fac legătura, eu sau subconștientul meu.

— Vă înșelați în privința mea, *monsieur* Poirot, protestă Jennie.

Poirot o ignoră și își continuă discursul:

— Să ne gândim la crimele de la hotelul Bloxham. Și acolo am primit multe informații, suspect de multe: Richard Negus a plătit pentru cele trei camere și pentru mașinile care să vină la gară. Cele trei victime locuiau sau locuiseră în satul Great Holling. Apoi, indiciul ajutător, inițialele „PIJ” de pe butoni, ca să ne conducă la motivul pentru care cei trei au fost pedepsiți, comportamentul lor nemilos față de reverendul Patrick Ive. Mai mult, biletul de la recepție dădea de înțeles că motivul crimelor era răzbunarea sau setea de dreptate. Este destul de rar ca un criminal să-și noteze, în mod atât de util, motivul pentru care a comis crima și să îl lase la vedere, nu-i așa?

— De fapt, unii criminali vor să le fie cunoscut motivul, afirmai.

— *Mon ami,* replică Poirot cu o răbdare exagerată. Dacă Nancy Ducane dorea să îi ucidă pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus, ar fi făcut asta într-un mod care conducea atât de clar la ea? Dorește să fie spânzurată? Și de ce a plătit Richard Negus totul, deși era în pragul sărăciei, după câte spune fratele său? Nancy Ducane este o femeie bogată. Dacă e o criminală care și-a invitat victimele la Londra pentru a le ucide, de ce să nu le plătească și camerele de la hotel și transportul? Nimic nu se leagă!

— Lăsați-mă să vorbesc, *monsieur* Poirot! Am să vă spun adevărul.

— Prefer să spun eu adevărul deocamdată, *mademoiselle.* Iertați-mă, dar mă consider mai de

încredere. Înainte să îmi spuneți povestea dumneavoastră, m-ați întrebat dacă m-am retras din activitate, nu-i așa? Ați făcut mare tam-tam pentru a vă asigura că nu am puterea să arestez pe cineva sau să aplic legea în această țară. Doar după ce v-am asigurat că nu am această competență v-ați confesat. *Dar deja vă spusesem că am un prieten la Scotland Yard.* Ați vorbit cu mine nu pentru că bănuiați că nu am puterea să arestez un criminal, *ci pentru că știați că am influență asupra poliției,* pentru că doreați să se pună crimele pe seama lui Nancy Ducane și să o vedeți spânzurată!

— Nu-mi doresc deloc *așa ceva!* exclamă Jennie.

Apoi își întoarse fața scăldată în lacrimi către mine și spuse:

— Vă rog, opriți-l!

— Mă voi opri când voi fi pregătit, replică Poirot. Erați un client obișnuit al cafenelei Pleasant, *mademoiselle.* Chelnerițele au confirmat asta. Vorbesc mult despre clienții lor când aceștia nu sunt de față. Cred că le-ați auzit vorbind și despre mine, domnul european pretențios, cu mustață, fost polițist pe continent, și despre prietenul meu, Catchpool, aici de față, de la Scotland Yard. Le-ați auzit spunând că iau cina la Pleasant în fiecare seară de joi, la ora șapte și jumătate fix. Oh, da, *mademoiselle,* ați știut unde să mă găsiți și ați știut că Hercule Poirot ar fi foarte potrivit să servească scopurilor dumneavoastră mârșave! Ați venit la cafenea într-o aparentă stare de teroare, dar era o minciună, teatru! V-ați uitat pe geam mult timp, ca și cum vă temeați că vă urmărise cineva, *dar nu aveați ce să vedeți pe geamul acela decât reflexia încăperii în care vă găseați.* Și una dintre chelnerițe a observat că ochii dumneavoastră reflectați în geam o urmăreau pe ea, nu strada. Vă făceați calculele, nu-i așa? „Oare va bănui cineva că mă prefac

speriată? Oare chelnerița aia atentă își va da seama și îmi va da planurile peste cap?”

Mă ridicai în picioare.

— Poirot, nu mă îndoiesc că aveți dreptate, dar nu puteți să o tot acuzați pe biata femeie fără s-o lăsați să spună ceva în apărarea ei.

— Tăceți din gură, Catchpool! Nu cumva v-am explicat deja că domnișoara Hobbs se pricepe să creeze aparența că e foarte supărată, când, de fapt, este calmă și calculată?

— Sunteți un bărbat fără inimă! strigă Jennie.

— *Au contraire, mademoiselle.* Vă va veni rândul să vorbiți, stați liniștită, dar înainte de toate am o întrebare pentru dumneavoastră. Mi-ați spus: „Of, să nu deschidă niciunul gurile!” De unde ați știut că Nancy Ducane a pus câte un buton în gurile victimelor după ce le-a ucis? Mi se pare ciudat să fi știut asta. V-a amenințat doamna Ducane că va face asta? Cred că un criminal ar amenința pentru a semăna teroare – „Dacă te prind, îți tai gâtul!”, sau ceva asemănător –, dar nu îmi pot imagina că un criminal ar spune: „După ce te ucid, o să pun un buton cu monogramă în gura ta!” Nu îmi imaginez să spună cineva asta, și sunt un om cu o imaginație foarte bogată! Și, scuzați-mă, *mademoiselle,* o ultimă observație. Orice vină ați fi avut în ceea ce privește moartea lui Patrick și a lui Frances Ive, alți trei oameni au fost la fel de vinovați ca dumneavoastră, dacă nu chiar mai mult: Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus. Au fost cei care au dat curs minciunii dumneavoastră și au stârnit întregul sat împotriva reverendului Ive și a soției sale. Acum, la Pleasant mi-ați spus: „Odată ce voi muri *eu,* se va face în sfârșit dreptate” și ați pus accentul pe „eu”, „odată ce voi muri *eu”.* De aici deduc faptul că știați deja că Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus erau morți. Dar dacă mă uit la toate dovezile, așa cum mi-au fost ele prezentate, este posibil ca *cele*

trei crime de la hotelul Bloxham să nu fi fost comise încă.

— Opriți-vă, vă rog, *opriți-vă!* plânse Jennie.

— Cu plăcere, imediat. Lăsați-mă doar să spun că era aproape opt fără un sfert când mi-ați spus acele cuvinte, „Odată ce voi muri *eu,* se va face în sfârșit dreptate", și totuși știm că la ora opt și zece minute s-au descoperit cele trei crime de la hotelul Bloxham. Iar dumneavoastră, Jennie Hobbs, ați știut dinainte de ele. Cum?

— Dacă vă opriți din acuzații pentru o clipă, vă spun! Am fost atât de disperată! A fost un chin să țin secretul și să tot mint. Nu mai suport!

— *Bon,* spuse Poirot calm. Brusc, părea mai binevoitor. Ați suferit un șoc teribil astăzi, nu-i așa? Poate că acum ați înțeles că nu îl puteți păcăli pe Poirot?

— Am înțeles. Lăsați-mă să vă spun povestea de la început. Mă voi simți eliberată să pot spune, în sfârșit, tot adevărul.

Jennie vorbi mult după aceea, și nici eu, nici Poirot nu o întrerupserăm până când nu ne dădu ea de înțeles că terminase. Ceea ce urmează sunt cuvintele ei și sper să fie o reconstituire completă și fidelă a povestirii sale.

Capitolul 19

ÎN SFÂRȘIT, ADEVĂRUL

I-am distrus viața singurului bărbat pe care l-am iubit vreodată, și mi-am distrus-o și pe a mea odată cu a lui.

Nu am intenționat ca lucrurile să ia această turnură. Nu mi-aș fi imaginat niciodată că niște vorbe prostești rostite de mine ar putea provoca un asemenea dezastru. Ar fi trebuit să mă gândesc mai bine și să tac din gură, dar mă simțeam rănită, și, într-un moment de slăbiciune, sentimentele de ură au ieșit la suprafață.

L-am iubit pe Patrick Ive cu fiecare fibră a corpului meu. M-am silit să nu-l iubesc. Eram logodită cu Sam Kidd când am început să lucrez pentru Patrick, eram camerista lui la Colegiul Saviour din Cambridge, unde studia. Îmi plăcea Sam, dar inima mea i-a aparținut lui Patrick din primele săptămâni când l-am cunoscut, și știam că, indiferent cât m-aș fi străduit, sentimentele mele nu aveau să se schimbe. Patrick avea toate calitățile pe care le-ar putea avea un om. Ținea la mine, dar pentru el eram doar o servitoare. Chiar și după ce am învățat să vorbesc precum fiica unui profesor de la Cambridge, ca Frances Ive, în ochii lui Patrick am rămas o servitoare loială și nimic mai mult.

Sigur că știam despre el și Nancy Ducane. Am tras cu urechea la niște conversații. Știam cât o iubea și nu puteam să suport asta. Acceptasem de mult că îi aparținea lui Frances, nu mie, dar nu puteam suporta ideea că se îndrăgostise de o femeie care nu era soția lui, iar acea femeie nu eram eu.

Preț de câteva clipe, am vrut să-l pedepsesc. Câteva clipe doar, nu mai mult. Să îi provoc tot atâta suferință câtă îmi provocase el mie. Așa că

am inventat o minciună sfruntată despre el și, Dumnezeu să mă ierte, i-am spus-o lui Harriet Sippel. M-a alinat doar atât timp cât am spus-o: că acele cuvinte de dragoste pe care Patrick i le șoptea lui Nancy – pe care eu le ascultasem în secret de mai multe ori – nu erau de fapt ale lui, ci ale răposatului ei soț, William Ducane, transmise de dincolo de mormânt. Știam că este o prostie, dar când i-am spus asta lui Harriet Sippel, pentru câteva clipe, a părut să fie adevărat.

Apoi Harriet a trecut la treabă, umplând satul de cuvinte cumplite la adresa lui Patrick, iar Ida și Richard au ajutat-o, lucru pe care nu l-am înțeles niciodată. Ar fi trebuit să se știe ce ființă plină de venin devenise; toată lumea din sat știa. Cum au putut să se întoarcă împotriva lui Patrick și să se alieze cu ea? Ah, dar știam răspunsul: era vina mea. Richard și Ida știau că zvonul nu pornise de la Harriet, ci de la servitoarea care îi fusese mereu devotată lui Patrick și care nu ar fi avut motiv să mintă.

Mi-am dat seama imediat că gelozia mă împinsese la un gest îngrozitor, oribil. L-am văzut pe Patrick cum suferea, și pe Frances, și am vrut să îi ajut, dar nu știam cum! Harriet o văzuse pe Nancy intrând și ieșind din casa parohială noaptea. Și Richard Negus o văzuse. Dacă recunoșteam că mințisem, trebuia să dau altă explicație pentru vizitele nocturne ale lui Nancy la Patrick. Și nu i-ar fi luat mult lui Harriet să ajungă la adevăratul motiv.

Adevărul rușinos este că sunt cumplit de lașă. Oamenilor de teapa lui Richard Negus și a Idei Gransbury nu le pasă de părerea celorlalți despre ei, dacă ei sunt convinși că dreptatea este de partea lor, dar mie îmi pasă. Mereu am vrut să fac o impresie bună. Dacă recunoșteam că am mințit, m-ar fi urât toți din sat, și pe bună dreptate. Nu sunt o persoană puternică, *monsieur Poirot.* Nu am făcut și nu am spus nimic pentru că mi-era teamă. Apoi

Nancy, oripilată de minciună și de faptul că lumea o credea, a mărturisit: că ea și Patrick se iubeau și că se întâlniseră în secret, deși nu se întâmplase nimic carnal între ei.

Eforturile lui Nancy de a-l apăra pe Patrick nu au făcut decât să înrăutățească lucrurile. „Deci nu este numai un șarlatan care își înșală enoriașii și își bate joc de Biserică, dar mai comite și adulter!”, asta au început să spună. A fost prea mult pentru Frances, care s-a sinucis. Când Patrick a găsit-o, și-a dat seama că nu poate să trăiască cu povara acestei vini, pentru că, până la urmă, dragostea lui pentru Nancy fusese cea care provocase toate problemele. Nu își respectase îndatoririle față de Frances. S-a sinucis și el.

Doctorul din sat a spus că decesele au fost accidentale, dar nu era adevărat. S-au sinucis amândoi, încă un păcat în ochii celor pioși, precum Ida Gransbury, și ai celor răzbunători, ca Harriet Sippel. Patrick și Frances au lăsat amândoi bilete, știți? Le-am găsit și i le-am dat doctorului Ambrose Flowerday. Cred că le-a ars. A spus că nu va oferi nimănui încă un motiv să îi condamne pe Patrick și Frances. Doctorul Flowerday era dezgustat de felul în care satul se întorsese împotriva lor.

Moartea lui Patrick mi-a frânt inima, și frântă a rămas până în ziua de azi, *monsieur* Poirot. Îmi doream să mor, dar Patrick fiind mort, am simțit că trebuie să rămân vie pentru el, să îl iubesc și să gândesc de bine despre el, de parcă asta ar fi putut combate faptul că toți cei din Great Holling îl credeau un diavol!

Singura mea consolare era că nu sufeream doar eu. Richard Negus se simțea rușinat de rolul său în poveste. A fost singurul dintre acuzatorii lui Patrick care și-a schimbat părerea. Când Nancy și-a spus povestea, el și-a dat seama că minciuna mea sfruntată nu putea să fie adevărată.

Înainte de a se muta la fratele său, în Devon, Richard m-a căutat și m-a întrebat direct. Aș fi dorit să recunosc că nu era niciun dram de adevăr în ce spusesem, dar nu am avut curaj, așa că nu am spus nimic. Am tăcut din gură, de parcă mi-ar fi mâncat pisica limba, și Richard mi-a interpretat tăcerea drept o recunoaștere a vinii.

Am plecat din Great Holling la scurt timp după ce a plecat și el. Inițial, m-am dus la Sammy să îi cer ajutorul, dar nu puteam sta în Cambridge, îmi aducea aminte de Patrick prea mult, așa că m-am mutat la Londra. A fost ideea lui Sammy. Și-a găsit un serviciu aici și, datorită unor oameni cu care mi-a făcut și mie cunoștință, mi-am găsit și eu de lucru. Sammy îmi este devotat așa cum i-am fost eu lui Patrick. Ar trebui să îi fiu recunoscătoare pentru asta. M-a cerut din nou de soție, dar n-am putut accepta, țin la el ca la un foarte bun prieten.

Odată cu mutarea la Londra, a început un nou capitol în viața mea. Nu mă puteam bucura, mă gândeam în fiecare zi la Patrick, eram în agonie că nu îl voi mai vedea niciodată. Apoi am primit o scrisoare de la Richard Negus în septembrie. Trecuseră cincisprezece ani, dar eu nu am simțit că mă ajunsese din urmă trecutul, pentru că nu îl lăsasem în urmă niciodată!

Richard făcuse rost de adresa mea de la singura persoană din Great Holling care o avea, doctorul Ambrose Flowerday. Nu știu de ce, dar voiam să știe cineva de acolo unde sunt. Țin minte că atunci am gândit că nu vreau să dispar fără urmă. Am simțit că…

Nu, nu voi spune asta. Nu este adevărat că aș fi avut o viziune despre un viitor în care Richard Negus m-ar căuta din nou și mi-ar cere ajutorul pentru a îndrepta greșelile trecutului. Dar voi spune că am avut o presimțire, deși nu aș fi putut să o exprim în cuvinte. Știam că satul Great Holling încă nu terminase cu mine, și nici eu cu el.

De aceea am avut grijă să-i trimit adresa mea de la Londra doctorului Flowerday.

Richard mi-a scris că voia să mă vadă, și nici prin cap nu mi-a trecut să îl refuz. A venit la Londra săptămâna următoare. M-a întrebat fără niciun preambul dacă aș vrea să-l ajut să-și îndrepte greșeala pe care o făcuse în urmă cu atâția ani. I-am spus că nu cred că se mai poate face ceva în acest sens. Patrick era mort. Asta nu se mai putea îndrepta. Richard a spus: „Da. Patrick și Frances sunt morți, iar tu și eu nu vom mai fi niciodată fericiți. Dar dacă am face un sacrificiu pe măsura greșelii?”

Nu am înțeles. L-am întrebat la ce se referea. Mi-a zis:

— Dacă noi i-am omorât pe Patrick și Frances Ive, iar eu cred că asta am făcut, nu ar fi corect să plătim cu viețile noastre? Nu suntem oricum incapabili să ne bucurăm de viață? De ce oare? De ce oare timpul nu ne vindecă rănile, așa cum ar fi normal? Poate pentru că nu merităm să trăim câtă vreme Patrick și Frances sunt în pământ?

Ochii lui Richard se întunecaseră în timp ce vorbea, din căprui se făcuseră negri. A zis:

— Legea îi pedepsește pe cei care iau viețile celor nevinovați provocându-le moartea. Am scăpat de lege.

Aș fi putut să-i spun că nici eu, nici el nu pusesem mâna pe o armă să îi ucidem pe Patrick și Frances, acesta ar fi fost adevărul în privința faptelor. Dar cuvintele lui m-au afectat atât de profund, încât am știut că are dreptate, deși mulți ar fi zis că greșește. În timp ce el vorbea, inima mi s-a umplut de un sentiment asemănător speranței pentru prima oară în cincisprezece ani. Nu puteam să îl învii pe Patrick, dar puteam să mă asigur că plăteam pentru ceea ce îi făcusem.

— Îmi cereți să-mi iau viața? l-am întrebat pe Richard, de vreme ce nu exprimase asta clar.

— Nu. Și nici eu nu mi-o voi lua. Nu mă gândesc la sinucideri, ci la execuții pentru care ne oferim voluntari. Cel puțin eu mă ofer. Nu vreau să te forțez să faci la fel.

— Nu suntem vinovați doar noi, i-am adus aminte.

— Nu, nu suntem doar noi vinovați, a recunoscut și el.

Ceea ce a spus în continuare aproape că mi-a făcut inima să nu mai bată:

— Te-ar surprinde să afli că Harriet Sippel și Ida Gransbury au ajuns să vadă lucrurile ca mine?

I-am spus că nu puteam să cred asta. Harriet și Ida nu ar fi recunoscut niciodată că făcuseră ceva crud și de neiertat, așa credeam. Richard mi-a spus că asta era și părerea lui cândva. Dar a zis:

— Le-am convins. Oamenii mă ascultă, Jennie. Mereu m-au ascultat. Le-am convins pe Harriet și Ida, nu cu acuze dure, ci exprimându-mi necontenit nesfârșitul regret și dorința de a compensa răul făcut. A durat ani de zile, câți au trecut de când am vorbit noi ultima oară, dar ușor, ușor Harriet și Ida au ajuns să vadă lucrurile ca mine. Sunt amândouă niște femei profund nefericite, vezi tu: Harriet, de când i-a murit soțul, și Ida, de când am rupt logodna cu ea.

Am dat să spun că nu cred, dar Richard a continuat să vorbească. M-a asigurat că Harriet și Ida au recunoscut că sunt responsabile pentru moartea lui Patrick și a lui Frances Ive și că vor să plătească pentru greșeala lor.

— Psihologia situației este fascinantă, mi-a zis. Harriet este mulțumită atât timp cât poate pedepsi pe cineva. Acum, acea persoană ar fi ea. Nu uita că este nerăbdătoare să se ducă lângă soțul ei, în rai. Nici nu vrea să se gândească la faptul că s-ar putea să ajungă altundeva.

Rămăsesem fără cuvinte din cauza șocului. I-am spus că nu voi crede așa ceva niciodată. Richard m-a asigurat că voi crede după ce voi vorbi cu

Harriet și cu Ida și îmi vor confirma. Trebuia să mă întâlnesc cu ele, să văd cât se schimbaseră.

Nu îmi puteam imagina că Harriet sau Ida se schimbaseră și mă temeam că le-aș ucide dacă m-aș trezi în aceeași cameră cu ele.

Richard a spus:

— Trebuie să înțelegi că le-am oferit o scăpare din suferința lor, și să fii sigură că suferă. Nu poți face atâta rău cuiva fără să nu îți afecteze propriul suflet. Ani de zile, Harriet și Ida s-au agățat de convingerea că au avut dreptate în privința lui Patrick, dar, în timp, au înțeles că eu le ofeream ceva și mai bun: iertare din partea lui Dumnezeu. Sufletul păcătos tânjește după mântuire, Jennie. Cu cât îi negăm mai mult izbăvirea, cu atât suferă după ea mai mult. Cu ajutorul meu, Harriet și Ida au înțeles că disprețul pe care îl resimțeau tot mai mult în fiecare zi viza de fapt propriile fapte, răutatea pe care au încercat atât de mult să o îmbrace în straie de virtute, și nu avea nicio legătură cu păcatele închipuite ale lui Patrick Ive.

Ascultându-l pe Richard, am înțeles că până și cea mai intransigentă persoană, precum Harriet, ar putea fi convinsă de el. Avea un fel de a pune problema care te făcea să vezi lumea altfel. Mi-a cerut permisiunea să le aducă pe Harriet și pe Ida la următoarea noastră întâlnire și, deși cu inima plină de îndoieli și temeri, am acceptat.

Chiar dacă am crezut tot ce îmi spusese Richard, am fost șocată când, două zile mai târziu, m-am găsit în aceeași cameră cu Harriet Sippel și cu Ida Gransbury și am văzut cu ochii mei că erau atât de schimbate precum susținuse Richard. Sau erau la fel ca de obicei, dar își dirijau totala lipsă de milă către ele însele. Am clocotit de ură când le-am auzit vorbind despre „bietul și blândul Patrick” și despre „sărmana și inocenta Frances”. Nu aveau niciun drept să spună asemenea cuvinte.

Toți patru am fost de acord că trebuie să facem ceva pentru a ne îndrepta greșelile. Eram criminali,

nu în sensul strict al legii, ci în sensul dreptății, iar criminalii trebuie să plătească cu propria viață. Doar după ce muream ne-ar fi putut ierta Dumnezeu.

— Noi patru suntem judecătorii, juriul și călăii, a spus Richard. Ne vom executa unul pe celălalt.

— Și cum vom face asta? a întrebat Ida, privindu-l cu adorație.

— M-am gândit la o metodă, a zis el. Am să mă ocup eu de detalii.

Așa ne-am semnat toți condamnările la moarte, fără proteste. Nu am simțit decât alinare. Țin minte cum am gândit că nu-mi va fi teamă să ucid cât timp victima mea nu se va teme să moară. „Victima” nu este cuvântul potrivit. Nu știu care ar fi cuvântul potrivit.

Și atunci Harriet a spus:

— Stați puțin. Cum rămâne cu Nancy Ducane?

*

Știam ce insinuează înainte să dea explicații. „Ah, da”, am gândit, „este aceeași Harriet Sippel”. Patru morți pentru o cauză nobilă nu erau destule pentru ea, dorea o a cincea.

Richard și Ida au întrebat-o la ce se referă.

— Trebuie să moară și Nancy Ducane, a replicat Harriet cu o privire dură. L-a ademenit pe bietul Patrick, a anunțat satul de faptele lor rușinoase și i-a frânt inima bietei Frances.

— Oh, nu, am zis eu alarmată. Nancy nu ar renunța niciodată la viața ei, și… Patrick a iubit-o!

— E la fel de vinovată ca și noi, a insistat Harriet. Trebuie să moară. Trebuie să murim toți, altfel totul este în zadar. Dacă facem asta, atunci trebuie făcut cum se cuvine. Mărturisirile lui Nancy au făcut-o pe Frances Ive să se sinucidă. Și eu mai știu ceva ce voi nu știți.

Richard i-a cerut să ne spună tuturor imediat. Cu o licărire șireată în ochi, Harriet a spus:

— Nancy a vrut ca Frances să știe că inima lui Patrick îi aparținea. A spus ce a spus din gelozie și

răzbunare. Mi s-a confesat. Este la fel de vinovată ca și noi, chiar mai mult, dacă vreți să știți părerea mea. Iar dacă nu este de acord să moară, ei bine, atunci…

Richard și-a ținut capul în mâini mult timp. Eu, Harriet și Ida am așteptat în tăcere. Am realizat atunci că Richard era liderul nostru. Orice avea să ne ceară, noi aveam să executăm.

— Bine, atunci, se învoi el, deși nu părea încântat. Nu-mi place să recunosc, dar, da, Nancy Ducane nu ar fi trebuit să umble cu bărbatul altei femei. Nu ar fi trebuit să anunțe satul despre relația ei cu Patrick, așa cum a făcut-o. Nu știm dacă Frances Ive s-ar mai fi sinucis dacă nu se întâmpla asta. Din păcate, Nancy Ducane trebuie să moară.

— Nu! am strigat eu.

Nu puteam să mă gândesc decât la ce ar fi simțit Patrick dacă ar fi auzit acele cuvinte.

— Îmi pare rău, Jennie, dar Harriet are dreptate, a zis Richard. Ceea ce vrem noi să facem este un gest curajos și dificil. Nu putem să ne forțăm să recurgem la acest sacrificiu, lăsând o altă persoană la fel de vinovată ca noi să trăiască. Nu o putem ierta pe Nancy de păcatele ei.

Am vrut să țip și să fug de acolo, dar m-am forțat să rămân. Eram sigură că Harriet mințise în legătură cu motivul pentru care vorbise Nancy la King's Head. Nu credeam că Nancy își recunoscuse gelozia și acționase din dorința de a-i face rău lui Frances Ive, dar nu aveam curajul să spun asta în fața lui Harriet, și oricum nu aveam dovezi. Richard a spus că trebuie să se gândească la un plan de acțiune.

După două săptămâni, a venit să mă vadă, singur. Decisese asupra a ceea ce trebuia să se întâmple, așa a spus. Doar noi doi aveam să știm întregul adevăr, și Sammy, desigur, pentru că îi spun totul.

Richard a spus că le vom anunța pe Harriet și pe Ida că planul era să ne ucidem între noi și să îi

înscenăm crimele lui Nancy Ducane. De vreme ce Nancy locuiește la Londra, trebuia să se întâmple la Londra, la un hotel, a stabilit Richard, urmând să plătească el totul.

Odată ajunși la hotel, avea să fie simplu: Ida ar fi ucis-o pe Harriet, Richard pe Ida, iar eu pe Richard. Fiecare criminal, când îi venea rândul, urma să pună un buton cu inițialele lui Patrick Ive în gura victimei și să aranjeze scena crimei pentru a arăta la fel cu celelalte, ca poliția să creadă că toate… decesele… au fost provocate de aceeași persoană. Era să spun crimele, dar nu asta au fost. Au fost execuții. Vedeți dumneavoastră, ne-am gândit că după ce oamenii sunt executați, se aplică o anumită procedură, nu? Cei de la pușcărie trebuie să facă același lucru cu toate cadavrele, să le așeze la fel, cu respect și demnitate. *Un ceremonial,* așa a zis Richard.

Ida și Harriet și-ar fi dat adresele din Great Holling la hotel, deci prevăzusem că poliția va ajunge în scurt timp în sat, va pune întrebări și o va bănui pe Nancy. Cine altcineva era un suspect atât de evident? Sammy putea să mărturisească faptul că o văzuse fugind din hotel după a treia crimă și că i-ar fi căzut niște chei din mână. Da, trei chei de camere. Și cheia lui Richard făcea parte din plan. Ida trebuia să ia cheia de la camera lui Harriet și să încuie ușa cu ea. Richard trebuia să facă la fel, să ia cu el cheia lui Harriet și a Idei când pleca de la Ida din cameră, după ce o ucidea. Apoi eu îl ucideam pe Richard, îi închideam ușa, luam toate cheile, mă întâlneam cu Sammy în fața hotelului Bloxham și i le dădeam lui. Apoi Sammy le strecura cumva în casa lui Nancy Ducane sau, cum s-a și întâmplat, în buzunarul de la haină, într-o zi, pe stradă, pentru a o incrimina.

Nu cred că mai contează, dar Patrick nu a purtat niciodată butoni cu monogramă. Nu a avut niciodată așa ceva. Richard Negus i-a comandat, pentru a le da polițiștilor un indiciu. Tot din plan

făcea parte și să lăsăm pălăria mea și sânge în a patra cameră de hotel, ca să credeți că am fost ucisă în camera aceea, că Nancy Ducane se răzbunase pentru moartea iubitului, ucigându-ne pe toți. Richard l-a lăsat bucuros pe Sammy să facă rost de sânge. Era de la o pisică de pe stradă, dacă vreți să știți. Tot Sammy trebuia să lase și biletul la recepție în seara crimelor: „FIE CA EI SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE", cu numerele celor trei camere. Trebuia să îl lase pe tejgheaua de la recepție când nu era nimeni prin preajmă, după ora opt. Treaba mea era să rămân vie și să mă asigur că o vor spânzura pe Nancy Ducane pentru cele trei crime, chiar patru, dacă o socoteam și pe a mea.

Cum să duc asta la îndeplinire? Ei bine, fiind a patra persoană pe care Nancy ar fi dorit să o ucidă, a patra vinovată pentru ce i s-a întâmplat lui Patrick, trebuia să spun poliției că mă tem că voi fi ucisă. Asta am făcut la cafeneaua Pleasant, și dumneavoastră ați fost ascultătorul meu, *monsieur* Poirot. Aveți dreptate, v-am mințit. Ați avut dreptate și în privința faptului că o auzisem pe chelneriță vorbind despre detectivul de pe continent care vine în fiecare joi, la ora șapte și jumătate, și care uneori ia cina cu prietenul lui mult mai tânăr, care lucrează la Scotland Yard. Cum le-am auzit vorbind, am știut că sunteți perfect.

Dar ați tras o concluzie greșită, *monsieur* Poirot. Ați spus că vorbele mele „Odată ce voi muri *eu,* se va face în sfârșit dreptate" însemnau că știam deja de cele trei crime, dar eu nu știam dacă Richard, Harriet și Ida sunt vii sau morți, pentru că până atunci deja stricasem totul. Mă gândeam doar că, după planul lui Richard și al meu, aveam să trăiesc mai mult decât ei. Deci, vedeți, ar fi putut fi încă vii când am spus eu asta.

Ar trebui să fac o precizare: erau două planuri, unul cu care fuseseră de acord Harriet și Ida și

altul pe care îl știam doar eu și Richard. Harriet și Ida știau așa: Ida o va omorî pe Harriet, Richard pe Ida, eu pe Richard. Apoi îmi înscenam crima la Bloxham, folosind sângele adus de Sammy. Aș fi trăit doar până ce o vedeam pe Nancy Ducane spânzurată, și apoi mă sinucideam. Dacă Nancy reușea să scape de spânzurătoare, trebuia să o ucid eu și apoi să mă sinucid. Eu trebuia să fiu ultima care murea, pentru că trebuia să joc teatru. Sunt o actriță destul de bună dacă îmi propun asta. Când am plănuit să vă întâlnesc la cafenea, *monsieur* Poirot… Harriet Sippel nu ar fi putut să joace teatru așa. Nici Ida sau Richard. Deci eu trebuia să fiu cea care rămânea vie.

Planul pe care îl știau Harriet și Ida nu era planul adevărat al lui Richard. Când a venit să mă vadă, la două săptămâni după vizita la Londra a lui Harriet și a Idei, mi-a mărturisit că îl măcinase mult întrebarea dacă ar trebui să moară și Nancy. La fel ca mine, nu credea nici el că i-ar fi spus lui Harriet că la King's Head vorbise din alt motiv decât acela de a-i lua apărarea lui Patrick.

Pe de altă parte, Richard credea că Harriet avea dreptate. Morțile lui Patrick și Frances Ive fuseseră provocate de acțiunile necugetate ale mai multor oameni și era greu să nu o considerăm și pe Nancy Ducane printre cei responsabili.

Am fost foarte surprinsă și speriată când Richard a mărturisit că nu luase o decizie în privința lui Nancy și că mă lăsa pe mine să fac asta. După ce mureau el, Harriet și Ida, puteam să aleg eu: fie să fac tot posibilul pentru a o vedea pe Nancy spânzurată, fie să mă sinucid și să las un alt bilet la recepție, care ar fi conținut adevărul despre morțile noastre.

L-am implorat pe Richard să nu mă lase să hotărăsc singură. De ce eu? Asta voiam să știu.

— Pentru că, Jennie, mi-a zis, și nu o să uit asta, pentru că ești cea mai bună dintre noi. Nu ai fost niciodată pătrunsă de măreția virtuților tale. Da, ai

spus o minciună, dar ți-ai dat seama de greșeală imediat. Am crezut minciuna o perioadă inacceptabil de lungă, deși nu aveam nicio dovadă, și am susținut campania pornită împotriva unui bărbat bun și nevinovat. Un bărbat cu defecte, da, nu un sfânt. Dar cine este perfect?

— Bine, i-am zis lui Richard. Am să aleg eu.

Mă simțeam flatată să fiu lăudată în felul ăsta, probabil.

Și așa ne-am făcut planurile. Acum, vreți să vă spun de ce au mers prost?

Capitolul 20

CUM S-AU STRICAT PLANURILE

— Sigur că da, zise Poirot. Spuneți-ne. Eu și Catchpool murim de nerăbdare.

— A fost vina mea, afirmă Jennie, a cărei voce era deja răgușită. Sunt o lașă. Mi-a fost frică să mor. Așa distrusă cum eram fără Patrick, mă obișnuisem cu nefericirea mea și nu voiam să mor. Orice fel de viață, chiar și una plină de regrete, e mai bună decât nimic! Vă rog să nu mă condamnați că spun un lucru necreștinesc, dar nu sunt sigură că aș crede în viața de după moarte. M-am temut din ce în ce mai tare pe măsură ce data stabilită pentru execuții se apropia, mă temeam și că va trebui să ucid. M-am gândit la implicații, mi-am imaginat cum aș sta închisă într-o cameră cu Richard, privindu-l cum bea otravă, și nu voiam să fac asta. Dar fusesem de acord! Promisesem.

— Planul care păruse atât de simplu cu luni în urmă acum părea imposibil, declară Poirot. Sigur că nu puteați să discutați despre temerile dumneavoastră cu Richard Negus, care vă stima atât de mult. Poate și-ar fi schimbat părerea despre dumneavoastră dacă recunoșteați că aveați îndoieli. Poate v-a fost teamă că va decide să vă execute chiar el, cu sau fără voia dumneavoastră.

— Da! Eram îngrozită că va face asta. Aflasem din discuțiile noastre cât era de important pentru el ca toți patru să murim. Mi-a spus odată că dacă Harriet și Ida nu ar fi fost de acord să fie executate, el ar fi „făcut ce trebuia făcut și fără încuviințarea lor”. Așa s-a exprimat. Știind asta, cum să mă duc la el și să îi spun că mă răzgândisem, că nu eram pregătită nici să ucid, nici să mor?

— Cred că v-ați făcut reproșuri pentru reticența dumneavoastră, *mademoiselle.* Ați crezut că aceste

crime și decese erau ceea ce trebuia făcut, nu-i așa?

— În mintea mea, rațional, asta credeam, da. Am sperat că îmi voi descoperi niște rezerve noi de curaj pentru a trece prin asta.

— Și ce voiați să faceți cu Nancy Ducane? o întrebai.

— Nu știam. Panica mea din seara când ne-am întâlnit era sinceră, *monsieur* Poirot. Nu puteam decide ce să fac în nicio privință! L-am lăsat pe Sammy să spună povestea lui cu cheile, să o identifice pe Nancy. Am lăsat să se întâmple asta, spunându-mi că mă pot duce oricând la poliție să spun adevărul, să o salvez. Dar… nu am făcut acest lucru. Richard m-a crezut un om mai bun decât el, dar s-a înșelat, s-a înșelat amarnic! O parte din mine încă o invidiază pe Nancy pentru că Patrick a iubit-o, aceeași dușmănie care a provocat toate problemele în Great Holling. Și… știam că, dacă-mi recunosc participarea la un complot pentru a învinui o femeie inocentă de crimă, aș fi băgată la închisoare. Îmi era teamă.

— Spuneți-ne, vă rog, *mademoiselle,* ce ați făcut? Ce s-a întâmplat în ziua acestor… execuții de la hotelul Bloxham?

— Trebuia să ajung acolo la ora șase. Atunci ne înțeleseserăm să ne întâlnim.

— Cei patru care ați conspirat?

— Da, și Sammy. Mi-am petrecut ziua urmărind ceasul cum își mișca limbile spre acea oră. Când s-a făcut aproape cinci, am știut că nu o puteam face. Nu puteam! Nu m-am dus la hotel deloc. Am fugit pe străzile Londrei, plângând de frică. Nu știam unde să mă duc și ce să fac, așa că am tot fugit. Aveam senzația că Richard Negus este undeva, mă caută, furios că l-am dezamăgit. Am mers la cafeneaua Pleasant la ora stabilită, gândindu-mă că măcar partea aceea o puteam face, chiar dacă nu îl puteam ucide pe Richard, potrivit planului. Când am ajuns la cafenea, chiar mă temeam pentru viața

mea. Nu am jucat teatru. Mă gândeam că *Richard* mă va ucide, nu Nancy, și eram convinsă că în acest caz ar fi făcut ceea ce trebuia. Chiar meritam să mor! Nu v-am spus nicio minciună, *monsieur* Poirot. Vă amintiți ce v-am zis, că mă temeam că voi fi ucisă? Mă temeam, de Richard. Că făcusem ceva îngrozitor în trecut? Făcusem, și dacă Richard m-ar fi găsit și ucis, așa cum credeam că o va face, chiar nu doream să fie pedepsit pentru asta. Știam că îl dezamăgisem. Înțelegeți? Poate că Richard își dorea să moară, dar eu voiam să trăiască. Chiar dacă i-a făcut rău lui Patrick, era un om bun.

— *Oui, mademoiselle.*

— Am vrut să vă spun adevărul în seara aceea, *monsieur* Poirot, dar nu am avut curaj.

— Deci credeați că Richard Negus avea să vă găsească și să vă ucidă pentru că nu ați ajuns la hotelul Bloxham să îl ucideți pe el?

— Da. M-am gândit că nu ar vrea să moară fără să afle de ce nu m-am dus la hotel, așa cum plănuisem.

— Și totuși era mort, spusei eu, căzut pe gânduri.

Jennie încuviință.

Acum pricepeam că totul avea sens: poziționarea identică a cadavrelor, în linie dreaptă, cu picioarele spre ușă, între măsuță și scaun. Așa cum spusese Poirot, Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus nu aveau cum să fi căzut toți, în mod natural, în aceeași poziție.

Erau dubios de multe asemănări între cele trei scene, și acum crezui că înțeleg de ce: conspiratorii voiau ca poliția să presupună că avea de-a face cu un singur criminal. Orice detectiv ar fi bănuit asta, văzând butonii în gurile victimelor și faptul că ar fi apărut cadavrele la același hotel, în aceeași seară, dar criminalii erau cuprinși de paranoia. *Ei* știau că sunt mai mulți criminali, de aceea se temeau, cum fac de obicei cei vinovați, că alții ar descoperi adevărul. Așa că au făcut eforturi

mari pentru a crea trei scene ale crimelor care erau *mai asemănătoare decât era nevoie.*

Aranjarea cadavrelor, drepte și în aceeași poziție, se potrivea cu ideea conform căreia decesele de la hotelul Bloxham nu erau crime, ci execuții. Într-adevăr, după o execuție au loc proceduri standard, formalități și ritualuri. Probabil că părea mai important să facă ceva cu cadavrele decât să le lase în poziția în care căzuseră, cum ar fi procedat orice criminal.

Îmi trecu prin minte o imagine cu o Jennie Hobbs mult mai tânără, la Cambridge, trecând dintr-o cameră în alta, făcând paturile. Le-ar fi făcut pe toate la fel, urmând un tipar… Tresării, apoi mă întrebai de ce mă îngrozea atât imaginea unei tinere care face paturi.

Paturi, paturi de moarte…

Tipare, și distrugerea tiparelor…

— Richard Negus s-a sinucis, mă trezii vorbind. Trebuie să se fi sinucis. A încercat să facă să pară că a fost o crimă, pe același tipar cu celelalte două, pentru a trezi bănuiala că este unul și același ucigaș. Dar el a trebuit să își încuie camera pe *dinăuntru.* Apoi a ascuns cheia în spatele șemineului, pentru a părea că o luase ucigașul, și a deschis larg fereastra. Dacă s-ar fi găsit cumva cheia, ne-am fi întrebat, cum am și făcut, de ce închisese criminalul ușa pe dinăuntru, ascunsese cheia în cameră, și apoi fugise pe fereastră, *dar tot am fi presupus că era vorba despre un singur criminal.* Asta era important pentru Negus. Pe când, dacă fereastra era închisă și cumva găseam cheia, am fi putut trage o singură concluzie: că Richard Negus se sinucisese. Nu putea risca să tragem o astfel de concluzie, înțelegeți? În acest caz, nu se mai puteau pune crimele în cârca lui Nancy Ducane. Este mai probabil să presupunem că Negus le-a ucis pe Harriet Sippel și pe Ida Gransbury înainte să se sinucidă.

— Da, spuse Jennie. Cred că aveți dreptate.

— Poziția diferită a butonului… șopti Poirot, ridicând din sprâncene și dându-mi de înțeles că voia să continui.

Zisei:

— Butonul era mai adânc în gura lui Negus pentru că a avut convulsii din cauza otrăvii și a deschis gura. Se așezase în linie dreaptă pe jos și își pusese butonul între buze, dar i-a căzut în gură. Spre deosebire de Harriet Sippel și de Ida Gransbury, Richard Negus nu a avut un criminal lângă el când a murit, deci butonul nu a putut fi așezat cu grijă unde trebuia.

— *Mademoiselle* Jennie, credeți că domnul Negus ar fi înghițit otrava, s-ar fi așezat jos și ar fi murit fără să încerce să afle de ce nu ați venit la hotel?

— Nu am crezut până nu am citit despre moartea lui în ziar.

— Ah, replică Poirot, cu o expresie imposibil de descifrat.

— Richard a așteptat să moară în acea joi seară mult timp, nerăbdător ca vina și chinul de atâția ani să se sfârșească, afirmă Jennie. Cred că, odată ajuns la Bloxham, nu a mai vrut decât să se termine totul, și atunci când eu nu am ajuns să îl ucid, s-a sinucis.

— Mulțumesc, *mademoiselle.*

Poirot se ridică în picioare și se clătină puțin până își găsi echilibrul, după ce stătuse atât de mult timp jos.

— Ce se va întâmpla cu mine, *monsieur* Poirot?

— Vă rog să stați aici, în această casă, până când eu sau domnul Catchpool ne întoarcem cu informații. Dacă faceți greșeala de a mai fugi încă o dată, nu va fi în avantajul dumneavoastră.

— Nici dacă stau aici nu am vreun avantaj, replică Jennie. Avea o expresie stranie, o privire pierdută. Nu vă faceți griji pentru mine, domnule Catchpool. Este în regulă, sunt pregătită, adăugă.

Cuvintele ei, rostite cu intenția de a mă liniști, mă îngroziră. Se purta ca o clarvăzătoare care știa că urmau lucruri cumplite. Oricare erau acestea, știui că eu nu eram pregătit pentru ele, și nici nu îmi doream să fiu.

Capitolul 21

TOȚI DEMONII SUNT AICI

Cu excepția faptului de a-mi spune de două ori că trebuie să ajungem în Great Holling, Poirot tăcu până ajunserăm acasă. Părea preocupat de ceva și era clar că nu avea chef de discuții.

Acasă, îl găsirăm pe tânărul Stanley Beer așteptându-ne.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Poirot. Ați venit în legătură cu opera de artă pe care am creat-o?

— Mă scuzați, domnule? Ah, emblema dumneavoastră? Nu a fost nicio problemă, domnule. De fapt…

Beer băgă mâna în buzunar și scoase un plic.

— Aveți răspunsul aici.

— Mulțumesc, domnule ofițer. Dar atunci s-a întâmplat altceva? Sunteți neliniștit, *non*?

— Da, domnule. Ne-a contact la Scotland Yard un anume Ambrose Flowerday, doctor în satul Great Holling. A solicitat să se deplaseze acolo domnul Catchpool de îndată, întrucât este nevoie de dumnealui.

Poirot mă privi, apoi reveni la Stanley Beer.

— Chiar aveam de gând să plecăm acolo imediat. Știți ce anume l-a determinat pe doctorul Flowerday să solicite prezența lui Catchpool?

— Mi-e teamă că da. Nu este o situație fericită, domnule. O femeie pe nume Margaret Ernst a fost atacată. E foarte posibil să moară…

— Oh, nu, murmurai.

— … și spune că trebuie să îl vadă pe domnul Catchpool înainte să moară. Din câte am vorbit cu doctorul Flowerday, v-aș sfătui să vă grăbiți, domnule. Vă așteaptă o mașină să vă ducă la gară.

Cunoscând Firea metodică a lui Poirot și faptul că îi displăcea orice activitate haotică, spusei:

— Am putea întârzia o jumătate de oră, să ne pregătim?

Beer se uită la ceas.

— Cinci, maximum zece minute, dar nu mai mult, domnule, altfel pierdeți trenul.

Trebuie să recunosc, cu rușine, că Poirot fu jos cu valiza, gata de plecare, înaintea mea.

— Grăbiți-vă, *mon ami.*

În mașină, mă hotărâi că trebuie să vorbesc, chiar dacă Poirot nu era într-o dispoziție comunicativă.

— Dacă nu m-aș fi dus în satul ăla blestemat, Margaret Ernst nu ar fi fost atacată. Sigur m-a văzut cineva ducându-mă la ea și cât de mult am stat.

— Ați stat cât a fost nevoie să vă spună tot, sau aproape tot. Ce-ar putea obține cineva încercând să o ucidă, când ea deja a spus ce știe poliției?

— Răzbunare. Pedeapsă. Deși nu prea are sens. Dacă Nancy Ducane este nevinovată, iar Jennie Hobbs și Samuel Kidd sunt de vină, adică dacă doar ei mai sunt vii dintre cei vinovați, atunci de ce ar vrea Jennie sau Kidd să o ucidă pe Margaret Ernst? Nu mi-a spus nimic care să îl incrimineze pe vreunul dintre ei și nu le-a făcut niciun rău lui Patrick sau Frances Ive.

— Sunt de acord. Jennie Hobbs și Samuel Kidd nu ar vrea să o ucidă pe Margaret Ernst, presupun.

Ploaia se izbea de geamurile mașinii. Era greu să auzi și să te concentrezi.

— Dar cine atunci? întrebai. Tocmai ce ne bucuram că am aflat toate răspunsurile…

— Sper că nu ați gândit așa ceva, Catchpool?

— Ba da. Probabil că îmi veți spune că m-am înșelat, dar părea să se lege totul, nu? Totul era clar până am auzit că Margaret Ernst a fost atacată.

— El îmi spune că totul era clar! declară Poirot uitându-se cu un surâs la geamul mașinii izbit de ploaie.

— Ei bine, mie mi s-a părut simplu. Toți criminalii erau morți. Ida a ucis-o pe Harriet, cu consimțământul lui Harriet, și a fost ucisă de Richard, de asemenea, cu consimțământul ei. Apoi, când Jennie nu a mai ajuns la hotel să îl ucidă cum plănuiseră, Negus s-a sinucis. Jennie Hobbs și Samuel Kidd nu au ucis pe nimeni. Desigur, au conspirat să provoace trei decese, dar acele decese nu au fost de fapt crime, după părerea mea. Au fost…

— Execuții prin consimțământ?

— Exact.

— Ce plan bine organizat au făcut, nu? Harriet Sippel, Ida Gransbury, Richard Negus și Jennie Hobbs. Să le spunem A, B, C și D pentru moment, și ne va deveni și mai limpede organizarea planului lor.

— De ce să nu le spunem pe nume?

Poirot mă ignoră.

— A, B, C și D, toți chinuiți de vină și căutând izbăvirea sufletului. Se pun de acord că trebuie să plătească pentru un păcat din trecut cu propriile vieți și plănuiesc să se ucidă între ei. B îl ucide pe A, apoi C îl ucide pe B, iar D îl ucide pe C.

— Doar că D nu l-a ucis pe C, nu? D este Jennie Hobbs, și ea nu l-a ucis pe Richard Negus.

— Poate că nu, dar așa trebuia să facă potrivit planului. D trebuia să rămână vie până când E, Nancy Ducane, era spânzurată pentru uciderea lui A, B și C. Doar atunci ar fi putut D să… Poirot se opri. „D”, repetă. „Deces.” Acesta este cuvântul corect.

— Cum?

— Pentru cuvintele dumneavoastră încrucișate. Un cuvânt care înseamnă moarte, din cinci litere. Mai țineți minte? Ați spus cuvântul „crimă”, dar ar fi mers doar dacă crimă ar fi început…

Tăcu, dând din cap.

— Dacă crimă ar fi început cu „d”. Da, țin minte. Poirot, vă simțiți bine?

Ochii lui deveniseră iar verzi – verdele acela ciudat – și luminoși, cum se întâmpla uneori.

— *Comment? Mais bien évidement!* Dacă „crimă” ar începe cu „d”! Sigur că da! Asta el *Mon ami,* nici nu știți cât de mult m-ați ajutat. Acum cred că… da, asta e. Asta trebuie să fie. Bărbatul mai tânăr și femeia mai în vârstă, ah, cât de clar îmi este acum!

— Vă rog, explicați-mi.

— Da, da. Când voi fi pregătit.

— De ce nu sunteți pregătit acum? Ce așteptați?

— Trebuie să îmi dați mai mult de douăzeci de secunde pentru a-mi pune cap la cap ideile, Catchpool. Trebuie să fac asta, pentru a vă explica dumneavoastră, care nu înțelegeți nimic. Fiecare cuvânt al dumneavoastră îmi arată că nu înțelegeți nimic. Vorbiți despre faptul că aveți toate răspunsurile, dar povestea pe care am auzit-o în dimineața aceasta de la Jennie Hobbs este o broderie complicată de minciuni! Nu vă dați seama de asta?

— Ei bine… vreau să spun că… ah…

— Richard Negus este de acord cu Harriet Sippel că Nancy Ducane trebuie să fie spânzurată pentru trei crime pe care nu le-a comis? Vrea să lase soarta lui Nancy în mâinile lui Jennie Hobbs? Richard Negus, liderul, figura autoritară respectată, același Richard Negus care timp de șaisprezece ani s-a simțit groaznic de vinovat pentru că l-a condamnat pe Patrick Ive pe nedrept? Richard Negus, care a înțeles prea târziu că este greșit să condamni un om pentru defectele sale? Care a rupt logodna cu Ida Gransbury întrucât ea insista dogmatic că trebuie pedepsită fiecare greșeală cu maximă intransigență? *Acest* Richard Negus ar fi fost de acord cu ideea că Nancy Ducane, a cărei singură crimă a fost să iubească un bărbat care nu putea să fie al ei, trebuia condamnată de lege și spânzurată pentru trei crime pe care nu le-a comis? Pfui! E o prostie! Nu are

niciun sens. Este o fantezie imaginată de Jennie Hobbs pentru a ne induce din nou în eroare.

Ascultai mare parte din această expunere cu gura căscată.

— Sunteți sigur, Poirot? Am crezut-o, îndrăznesc să spun.

— Evident că sunt sigur. Nu ne-a spus Henry Negus că fratele său și-a petrecut cei șaisprezece ani retras, nevăzând și nevorbind cu nicio persoană? Și totuși, după spusele lui Jennie Hobbs, a petrecut acești ani convingându-le pe Harriet Sippel și Ida Gransbury că erau vinovate de moartea lui Patrick și Frances Ive și că trebuiau să plătească pentru asta. Cum a putut Richard Negus să facă asta fără ca fratele său, Henry, să observe comunicarea regulată cu cele două femei din Great Holling?

— S-ar putea să aveți dreptate în această privință. Nu m-am gândit la asta.

— Este un aspect minor. Trebuie să fi observat ceea ce era mult mai evident în neregulă în povestea lui Jennie?

— Să îi înscenezi trei crime unei persoane nevinovate este fără doar și poate în neregulă.

— Catchpool, nu vorbesc despre aspectele morale în neregulă, ci despre fapte imposibile. Așa mă forțați să vă explic înainte de a fi eu pregătit, ducându-mă la exasperare? *Bien,* am să vă semnalez un detaliu în speranța că vă va ghida către altele. Cum au ajuns cheile de la camerele 121 și 317 de la hotelul Bloxham în haina albastră a lui Nancy Ducane, în varianta lui Jennie Hobbs?

— Le-a pus Samuel Kidd acolo. Ca s-o învinuiască pe Nancy.

— I le-a strecurat în buzunar, pe stradă?

— Probabil că e ușor să faci asta.

— Da, dar cum a obținut Samuel Kidd cele două chei? Jennie ar fi trebuit să le găsească în camera 238, împreună cu cheia lui Richard Negus, când se ducea să îl ucidă, l-ar fi dat aceste chei lui Samuel

Kidd după ce ieșea din camera 238. Dar în varianta ei, nu s-a dus în camera lui Richard Negus de la hotelul Bloxham în seara crimelor. Domnul Negus a încuiat ușa dinăuntru și s-a sinucis, după ce ascunsese cheia în spatele șemineului. Deci, cum a obținut Samuel Kidd celelalte două chei?

Așteptai câteva clipe, în caz că îmi venea în minte răspunsul. Nu-mi veni.

— Nu știu.

— Poate că atunci când Jennie Hobbs nu a venit, Samuel Kidd și Richard Negus au improvizat: primul l-a ucis pe cel de-al doilea și a luat cheile de la camerele lui Harriet Sippel și Ida Gransbury. În acest caz, de ce nu a luat și cheia de la camera domnului Negus? De ce a ascuns-o în spatele șemineului? Singura explicație pertinentă este că Richard Negus a dorit ca suicidul lui să pară o crimă. *Mon ami,* asta ar fi obținut la fel de ușor dacă Samuel Kidd ar fi luat cheia din cameră. Și nu ar mai fi fost nevoie să deschidă fereastra, pentru a lăsa impresia că ucigașul a fugit pe acolo.

Argumentele lui păreau întemeiate.

— De vreme ce Richard Negus a încuiat ușa dinăuntru, cum a intrat Samuel Kidd în camera 238 pentru a lua celelalte două chei?

— *Précisément.*

— Dar dacă a intrat pe geam, după ce s-a cățărat pe pom?

— Catchpool, gândiți-vă. Jennie Hobbs susține că nu s-a dus la hotelul Bloxham în seara aceea. Deci, fie Samuel Kidd a cooperat cu Richard Negus pentru a pune planul în aplicare fără ea, fie cei doi nu au cooperat. Dacă nu au cooperat, atunci de ce să intre neinvitat domnul Kidd în camera domnului Negus, pe fereastră, ca să ia cele două chei? Ce motiv ar fi avut să facă asta? Iar dacă ar fi cooperat, atunci Samuel Kidd ar fi avut trei chei pentru a le pune în buzunarul lui Nancy Ducane, nu două. În plus… dacă Richard Negus s-ar fi sinucis, așa cum credeți acum, și din cauza asta ar

fi căzut butonul mai adânc în gură, atunci cine i-a aranjat cadavrul în poziție perfectă? Credeți că un om poate să ia otravă și apoi să reușească să se așeze într-o poziție extrem de precisă? *Non! Ce n'est pas possible.*

— Va trebui să mă gândesc la asta altădată. M-ați amețit de tot. Acum am o mulțime de întrebări în minte pe care nu le aveam înainte.

— Spre exemplu?

— De ce au comandat victimele noastre sendvișuri, prăjituri și cornulețe, dar apoi nu le-au mâncat? Iar dacă nu au mâncat ce au comandat, de ce nu erau încă pe farfurii în camera Idei Gransbury? Ce s-a întâmplat cu mâncarea?

— Ah! Acum gândiți ca un adevărat detectiv. Hercule Poirot vă instruiește să vă folosiți micuțele celule cenușii.

— V-ați gândit la asta, la problema cu mâncarea?

— *Bien sûr.* De ce nu i-am cerut lui Jennie Hobbs să explice asta, când i-am pus atât de multe alte întrebări? Nu am întrebat-o pentru că am vrut să aibă impresia că i-am crezut povestea când am plecat de la ea. Deci nu îi puteam pune o întrebare la care nu ar fi avut cum să îmi dea un răspuns.

— Poirot! Fața lui Samuel Kidd!

— Unde, *mon ami?*

— Nu, nu vreau să spun că îi văd fața, ci că… Mai țineți minte că, atunci când l-ați întâlnit prima oară la Pleasant, a spus că s-a tăiat bărbierindu-se? Avea o tăietură pe o mică porțiune rasă de pe gât, iar restul feței era acoperită de barbă.

Poirot încuviință

— Dacă nu era o tăietură de la bărbierit, ci o rană făcută de o ramură de copac? Dacă s-a rănit când intra sau ieșea pe fereastră din camera 238? Știa că urma să ne spună acea minciună că o văzuse pe Nancy Ducane fugind din hotel și nu a vrut să facem legătura între rana lui și copacul de

lângă fereastra lui Richard Negus, așa că s-a ras și s-a tăiat puțin.

— Știind că vom presupune că a început să se bărbierească, s-a rănit și s-a oprit, completă Poirot. Apoi, când m-a vizitat acasă la Blanche Unsworth, nu mai avea barbă, dar era plin de tăieturi, *pentru a-mi aduce mie aminte că nu se poate bărbieri fără să se taie. Eh bien,* dacă îl vedeam așa, atunci aș fi presupus că toate rănile de pe fața lui sunt de la bărbierit.

— Nu păreți prea entuziasmat. De ce?

— Pentru că este atât de evident. Am ajuns la această concluzie cu mai mult de două ore în urmă.

— Ah, replicai pierzându-mi entuziasmul. Stați puțin… dacă Samuel Kidd s-a zgâriat pe față în pomul de lângă camera lui Richard Negus, înseamnă că *ar fi putut* să intre în cameră și să ia cheile de la camerele 121 și 317. Nu?

— Nu avem timp acum să discutăm despre ce înseamnă asta, răspunse Poirot pe un ton aspru. Ajungem la gară. Este clar din întrebarea dumneavoastră că nu ați ascultat cu atenție.

*

Doctorul Ambrose Flowerday se dovedi a fi un bărbat înalt, solid, de vreo cincizeci de ani, cu păr aspru și negru ce încărunțise la tâmple. Avea cămașa șifonată și îi lipsea un nasture. Ne lăsase mesaj să mergem la casa parohială, și acolo eram acum, în picioare, într-un hol rece cu tavan înalt și podele din lemn zgâriate.

Toată casa părea să îi fi fost cedată doctorului Flowerday, pentru a o folosi temporar ca spital pentru un singur pacient. Ne deschise ușa o asistentă în uniformă. În alte circumstanțe, aș fi devenit curios cu privire la situație, dar nu mă puteam gândi decât la biata Margaret Ernst.

— Cum se simte? întrebai după ce se făcură toate prezentările.

Fața doctorului se schimonosi de durere, dar apoi își reveni oarecum.

— Nu-mi e permis decât să spun că se descurcă bine, ținând cont de circumstanțe.

— Cine anume nu vă permite? întrebă Poirot.

— Margaret. Nu suportă discursurile defetiste.

— Și e adevărat ce v-a rugat să ne spuneți?

După un moment de tăcere, doctorul Flowerday încuviință.

— Majoritatea nu ar fi supraviețuit atât de mult după un asemenea atac. Margaret este puternică și hotărâtă. A fost atacată violent, dar, fir-ar să fie, am s-o țin în viață chiar de-ar fi ultimul lucru pe care îl fac.

— Ce i s-a întâmplat?

— Doi neisprăviți din sat au venit noaptea în curtea bisericii și… ei bine, au făcut lucruri despre care nici nu vreau să vorbesc mormântului soților Ive. Margaret i-a auzit. Chiar și când doarme adânc este vigilentă. A auzit cum se izbește un metal de piatră. Când a ieșit, încercând să-i oprească, au atacat-o cu lopata pe care o aveau cu ei. Nu le-a păsat că o lasă lată! Asta i-a fost clar și polițistului din sat când i-a arestat, câteva ore mai târziu.

Poirot spuse:

— Scuzați-mă, doctore. *Știți* cine a atacat-o pe doamna Ernst? Cei doi neisprăviți despre care vorbiți au mărturisit?

— Cu mândrie chiar, răspunse doctorul Flowerday printre dinți.

— Deci sunt arestați?

— Oh, da, sunt la poliție.

— Cine sunt? întrebai.

— Frederick și Tobias Clutton, tată și fiu. Doi bețivani.

Mă întrebai dacă fiul nu era cumva acel pierde-vară cu care băuse Walter Stoakley la King's Head. (Mai târziu descoperii că aveam dreptate, el era.)

— Au zis că Margaret i-a încurcat. Cât despre mormântul soților Ive…

Doctorul Flowerday se întoarse către mine și continuă:

— Vă rog să înțelegeți că nu vă învinuiesc pentru asta, dar vizita dumneavoastră a agitat spiritele. Ați fost văzut mergând acasă la Margaret. Tot satul știe ce părere are ea în privința soților Ive. Știau că povestea pe care ați asculta-o în casa ei nu l-ar descrie pe Patrick Ive drept un ticălos și un șarlatan, ci ca pe victima unei campanii susținute de cruzime și calomnie, campania întregului sat. Asta le-a trezit dorința de a se răzbuna din nou pe Patrick. Cum el e mort și nu îi mai pot face rău, i-au profanat mormântul. Margaret a prevăzut că se va întâmpla până la urmă. Stă la geam și veghează mereu, sperând să îi poată opri. Știți că nici nu i-a cunoscut pe Patrick și Frances Ive? V-a spus asta? Erau prietenii mei. Tragedia lor îmi provoca mie suferință, nedreptatea făcută lor mă obseda. Dar au contat pentru Margaret de la început. A oripilat-o că se întâmplase așa ceva în parohia cea nouă a soțului ei. S-a asigurat că și lui îi pasă de asta. A fost mare noroc că au venit Charles și Margaret în Great Holling. Nu ți-ai putea dori o aliată mai bună. Aliați, se corectă doctorul.

— Putem să vorbim cu Margaret? întrebai.

Dacă avea să moară, și aveam senzația că asta urma, în ciuda dorinței doctorului de a o ține în viață, atunci trebuia să aud ce avea de spus cât încă nu era prea târziu.

— Sigur că da, răspunse Ambrose Flowerday. Ar fi foarte supărată pe mine dacă nu v-aș conduce la ea.

Eu, Poirot și asistenta îl urmarăm pe scările din lemn într-un dormitor. Încercai să nu îmi manifest șocul când văzui bandajele, sângele, vânătăile și umflăturile care îi acopereau fața lui Margaret Ernst. Îmi dădură lacrimile.

— Au venit, Ambrose? întrebă ea.

— Da.

— *Bonjour, madame* Ernst. Sunt Hercule Poirot. Nici nu vă pot spune cât regret…

— Vă rog, spuneți-mi Margaret. Domnul Catchpool este cu dumneavoastră?

— Da, sunt aici, reușii să îngaim.

Nu puteam să înțeleg cum un bărbat ar putea răni o femeie în asemenea hal. Aceia nu erau oameni, ci bestii. Monștri.

— Vă dați silința amândoi să aveți expresii politicoase, care să nu mă alarmeze? întrebă ea. Am ochii atât de umflați încât sunt închiși, nu vă pot vedea fețele. Presupun că Ambrose v-a spus că am să mor?

— *Non, madame.* Nu a spus nimic de acest fel.

— Nu? Ei bine, el oricum asta crede.

— Margaret, draga mea…

— Se înșală. Sunt mult prea furioasă ca să mor.

— Vreți să ne spuneți ceva? întrebă Poirot.

Margaret scoase un sunet ciudat. Sună aproape ca un râs.

— Da, dar aș vrea să nu mă întrebați atât de repede și pe un ton atât de precipitat, de parcă ar fi vreo grabă, de parcă aș trage să mor! Ambrose v-a indus în eroare, dacă asta credeți. Acum trebuie să mă odihnesc. Cu certitudine, voi fi nevoită să mă apăr de multe ori pe ziua de azi de acuzația că trag să mor! Ambrose, le spui tu ce trebuie să știe, da?

Pleoapele ei se mișcară.

— Da. Dacă așa preferi, spuse doctorul, holbând ochii. Margaret? Margaret!

— Lăsați-o, interveni asistenta. Lăsați-o să doarmă.

— Să doarmă, repetă doctorul Flowerday, părând confuz. Sigur că da, are nevoie de odihnă.

— Ce dorește să ne spuneți, doctore? întrebă Poirot.

— Mai bine mergeți în salon, zise asistenta.

— Nu, răspunse Flowerday. Nu plec de lângă ea. Și trebuie să am o discuție privată cu domnii, deci lăsați-ne singuri câteva clipe, vă rugăm.

Tânăra se supuse și ieși din cameră.

Flowerday mi se adresă:

— V-a spus mare parte din poveste, nu? Ce le-a făcut acest sat blestemat soților Ive?

— S-ar putea să știm mai multe decât credeți, observă Poirot. Am vorbit atât cu Nancy Ducane, cât și cu Jennie Hobbs. Mi-au spus că decesele lui Patrick și Frances Ive au fost declarate oficial accidentale. Dar Margaret Ernst i-a spus lui Catchpool că au luat otravă intenționat pentru a se sinucide, mai întâi ea, și apoi și el. O otravă numită abrin.

Flowerday confirmă.

— Așa este. Frances și Patrick au lăsat amândoi bilete, ultimele lor cuvinte către cei vii. Am declarat că, în opinia mea, decesele lor au fost accidentale. Am mințit.

— De ce? întrebă Poirot.

— Sinuciderea este un păcat în ochii Bisericii. După cât fusese Patrick de calomniat, nu suportam să li se mai aducă încă o acuză. Iar sărmana Frances, care nu a greșit cu nimic și a fost o bună creștină…

— *Oui. Je comprends.*

— Știam că erau câteva persoane care ar fi țopăit de bucurie la ideea că au reușit să îi împingă la un asemenea gest. Nu am vrut să le dau satisfacție. Mai ales lui Harriet Sippel.

Poirot zise:

— Vă pot întreba ceva, doctore Flowerday? Dacă v-aș spune că Harriet Sippel a ajuns să-și regrete comportamentul dezgustător față de Patrick Ive, ați crede că ar fi posibil?

— Să regrete?

Ambrose Flowerday râse sinistru.

— Aș crede că ați înnebunit dac-ați spune așa ceva, *monsieur* Poirot! Harriet nu regreta nimic din ce făcea. Și nici eu nu regret, să știți. Mă bucur că am mințit acum șaisprezece ani. Aș face la fel și acum. Dați-mi voie să vă spun că gloata condusă

de Harriet Sippel și Ida Gransbury era malefică. Altfel nu poate fi descrisă. Fiind un om educat, cred că vă este cunoscută *Furtuna* lui Shakespeare? „Iadul este gol…”?

— „Și toți demonii sunt aici”, completă Poirot citatul.

— Exact.

Doctorul Flowerday se întoarse către mine.

— De aceea nu a vrut Margaret să vorbiți cu mine, domnule Catchpool. Și ea este mândră că am mințit pentru binele lui Patrick și Frances, dar este mai precaută decât mine. Se temea că mă voi lăuda cu gestul meu sfidător, așa cum tocmai am făcut, comentă zâmbind amar. Știu că acum trebuie să suport consecințele. Am să-mi pierd dreptul de practică și poate chiar libertatea, probabil așa și merit. Minciuna pe care am spus-o l-a ucis pe Charles.

— Soțul lui Margaret? întrebai.

Doctorul încuviință.

— Mie și lui Margaret nu ne păsa dacă oamenii șușoteau „Mincinoșii!” după noi pe stradă, dar pe Charles îl deranja teribil. I-a afectat sănătatea. Dacă nu eram atât de hotărât să mă lupt cu satul ăsta malefic, poate că Charles ar fi trăit și azi.

— Unde sunt biletele de rămas-bun ale soților Ive? întrebă Poirot.

— Nu știu. I le-am dat lui Margaret acum șaisprezece ani. Nu am mai întrebat-o despre ele de atunci.

— Le-am ars.

— Margaret, șopti Ambrose Flowerday și se grăbi să se ducă lângă ea. Ești trează.

— Țin minte tot ce era scris în ele. Mi s-a părut important să țin minte și m-am asigurat că o fac.

— Margaret, trebuie să te odihnești. Te obosește să vorbești.

— Biletul lui Patrick spunea să-i transmitem lui Nancy că a iubit-o și că o va iubi mereu. Nu i-am spus. Cum să-i spun, fără să-l dau de gol pe

Ambrose? Dar… acum, că s-a aflat adevărul, trebuie să-i spui, Ambrose. Spune-i ce a scris Patrick.

— Așa am să fac. Nu-ți face griji, Margaret, am să mă ocup de tot.

— Ba îmi fac griji. Nu le-ai spus lui *monsieur* Poirot și domnului Catchpool despre amenințările lui Harriet după ce au fost îngropați Patrick și Frances. Spune-le acum.

Închise din nou ochii și, după câteva clipe, adormi.

— Ce amenințări, doctore? ceru lămuriri Poirot.

— Harriet Sippel a venit într-o zi la casa parohială, cu vreo zece, douăzeci de adepți după ea, și a anunțat că sătenii din Great Holling vor să îi dezgroape pe Patrick și Frances Ive. Fiind sinucigași, nu aveau dreptul să fie îngropați în pământ sfințit, după legea Domnului. Margaret a venit la ușă și i-a spus că vorbește prostii: aceasta fusese regula Bisericii creștine, dar ieșise din uz din 1880, și eram în 1913. Odată ce mori, sufletul tău îi revine lui Dumnezeu, și persoana respectivă nu mai poate fi judecată de oameni. Adepta credincioasă a lui Harriet Sippel, Ida Gransbury, a susținut că dacă era un păcat să te sinucizi și nu puteai fi înmormântat în pământ sfânt în 1880, atunci era la fel și acum. Dumnezeu nu își schimbă opinia cu privire la ce este sau nu acceptabil, asta susținea. Când a auzit ce a spus logodnica lui, Richard Negus a rupt logodna cu hoașca fără inimă și a plecat la Devon. A fost cea mai bună decizie pe care ar fi putut-o lua.

— De unde au avut Patrick și Frances Ive abrinul pe care l-au folosit să se sinucidă? întrebă Poirot.

Ambrose Flowerday păru surprins.

— Este o întrebare la care nu mă așteptam. De ce vă interesează?

— Mă întreb dacă nu cumva de la dumneavoastră?

— Ba da, recunoscu doctorul tresărind, de parcă îl durea ceva. Frances a furat substanța de la mine de acasă. Am lucrat la tropice câțiva ani și am adus acasă niște fiole cu otravă. Eram tânăr pe atunci, dar voiam să o folosesc mai târziu în viață dacă aveam nevoie, în cazul unei boli incurabile. Văzând prin ce agonie trec unii dintre pacienții mei, voiam să-mi pot cruța organismul de asemenea chinuri. Nu aveam cunoștință de faptul că Frances știa de cele două fiole cu otravă din sertar, dar cred că le-a căutat într-o zi. Așa cum am spus, cred că merit să fiu pedepsit. Orice ar spune Margaret, mereu am simțit că adevăratul ucigaș al lui Frances nu a fost ea însăși, ci eu.

— *Non.* Nu trebuie să vă învinuiți, îl asigură Poirot. Dacă era hotărâtă să își curme viața, ar fi făcut-o oricum, cu sau fără o fiolă de abrin.

Așteptai ca Poirot să treacă la întrebări despre cianură, de vreme ce, dacă un doctor are acces la o otravă, are și la altele, în schimb spuse:

— Doctore Flowerday, nu am de gând să dezvălui nimănui că decesele lui Patrick și Frances Ive nu au fost accidentale. Veți rămâne liber și veți putea practica medicina.

— Cum? întrebă Flowerday, mutându-și privirea uimit de la Poirot la mine.

Dădui din cap și eu, displăcându-mi faptul că Poirot nu îmi ceruse și mie părerea. Până una, alta, era treaba mea să aplic legea pe acest teritoriu. Dacă m-ar fi consultat, oricum aș fi fost de acord să nu demaște minciuna susținută de Ambrose Flowerday.

— Vă mulțumesc. Sunteți un om generos și drept.

— *Pas du tout,* se apără Poirot de complimentul lui Flowerday. Mai am o întrebare pentru dumneavoastră, doctore: sunteți căsătorit?

— Nu.

— Dacă îmi permiteți, cred că ar trebui să fiți.

Inspirai adânc.

— Sunteți necăsătorit, nu? Și Margaret Ernst este văduvă de câțiva ani buni. Este evident că o iubiți foarte mult, și cred că și ea simte la fel. De ce nu o cereți de soție?

Sărmanul doctor Flowerday păru să facă eforturi de a-și masca surprinderea. Apoi spuse:

— Eu și Margaret am convenit acum mult timp că nu ne vom căsători. Nu ar fi fost corect. După ce am făcut, deși am simțit că era necesar, după ce s-a întâmplat cu bietul Charles… ei bine, nu se cădea să fim fericiți în acel mod, oricât ne-ar fi mers de bine împreună. A fost prea multă suferință.

O priveam pe Margaret și îi văzui pleoapele deschizându-se.

— A fost destulă suferință, spuse ea încet.

Flowerday își acoperi gura cu pumnul strâns.

— Of, Margaret… fără tine, ce rost ar mai avea?

Poirot se ridică.

— Doctore, spuse pe tonul său cel mai grav, doamna Ernst este de părere că va supraviețui. Ar fi mare păcat să vă mențineți hotărârea de-a nu acorda fericirii nicio șansă. Doi oameni buni care se iubesc nu ar trebui să fie despărțiți, dacă nu există motive să fie astfel.

Și odată rostite aceste cuvinte, ieși din cameră.

*

Îmi doream să fugim repede la Londra, dar Poirot insistă că trebuia să vadă mormintele lui Patrick și Frances Ive înainte.

— Vreau să pun flori la morminte, *mon ami.*

— Este februarie, prietene. De unde flori?

Asta provocă o lungă lamentație cu privire la vremea englezească.

Piatra funerară era doborâtă, plină de noroi. Erau câteva urme suprapuse în noroi, care sugerau că cele două bestii, Frederick și Tobias Clutton, săriseră pe piatră după ce o trântiseră jos cu lopata.

Poirot își scoase mânușile. Se aplecă și, folosind vârful degetului arătător de la mâna dreaptă, trasă

în noroi conturul unei flori mari, asemenea desenului unui copil.

— *Voilà,* zise. O floare în februarie, în ciuda oribilei vremi englezești.

— Poirot, v-ați umplut de noroi pe deget!

— *Oui.* De ce păreți atât de surprins? Nici măcar faimosul Hercule Poirot nu poate crea o floare în noroi păstrându-și mâinile curate. Noroiul se spală, nu vă faceți griji. Se poate face oricând după aceea manichiura.

— Sigur că se poate face, declarai zâmbind. Mă bucur că sunteți atât de interesat de subiect.

Poirot scosese o batistă. Îl privii fascinat cum o folosi să șteargă piatra funerară de noroi, pufăind în timp ce se tot mișca, aproape să se dezechilibreze de câteva ori.

— Iată! declară. *C'est mieux!*

— Da, este mai bine.

Poirot se încruntă uitându-se în jos.

— Unele imagini sunt atât de descurajante încât speri să nu le fi putut vedea vreodată. Trebuie să credem că Patrick și Frances Ive se odihnesc împreună în pace.

Cuvântul „împreună" îmi atrase atenția. Îmi aduse în minte un alt cuvânt: despărțiți. Probabil că mă schimbasem la față.

— Catchpool? S-a întâmplat ceva cu dumneavoastră, ce anume?

Împreună. Despărțiți.

Patrick Ive era îndrăgostit de Nancy Ducane, dar, mort fiind, împărțea mormântul cu aceeași femeie alături de care fusese și în timpul vieții: soția lui, Frances. Sufletul lui își găsise pacea sau suferea după Nancy? Oare Nancy se întreba și ea același lucru? Își dorea oare ca morții să poată vorbi cu cei vii, pentru că îl iubea atât de mult pe Patrick? Oricine iubise și pierduse pe cineva și-ar fi dorit asta…

— Catchpool! Ce vă trece prin minte în această clipă? Trebuie să știu.

— Poirot, mi-a venit cea mai absurdă idee. Vă spun repede, ca să-mi ziceți că sunt nebun. Și mă bâlbâii entuziasmat până îi spusei. Mă înșel, desigur, concluzionai.

— Oh, nu, nu, nu. Nu, *mon ami,* nu vă înșelați deloc, spuse și suspină. Desigur! Cum de nu mi-am dat seama, cum? *Mon Dieu!* Vă dați seama ce înseamnă asta? La ce concluzie trebuie să ajungem?

— Nu, mă tem că nu.

— Ah. *Dommage.*

— Fir-ar să fie, Poirot! Nu e corect să mă faceți să-mi spun eu ideea, dar pe a dumneavoastră să nu o spuneți!

— Nu avem timp de discuții acum. Trebuie să ne întoarcem repede la Londra, unde veți împacheta lucrurile lui Harriet Sippel și ale Idei Gransbury.

— Ce?

Mă încruntai, confuz, întrebându-mă dacă auzul îmi juca feste.

— *Oui.* Lucrurile domnului Negus au fost deja strânse de fratele său, dacă vă amintiți.

— Da, dar…

— Nu mă contraziceți, Catchpool. Nu va dura mult să strângeți în valize lucrurile din camerele de hotel ale doamnelor. În sfârșit înțeleg acum, înțeleg totul. Toate soluțiile micuțelor mele puzzle-uri, fiecare piesă este acum la locul ei! Știți, seamănă cu jocurile de cuvinte încrucișate.

— Nu faceți această comparație, vă rog. Voi urî cuvintele încrucișate dacă le comparați cu acest caz.

— Doar când vezi toate răspunsurile la un loc, îți dai seama că ai dreptate, continuă Poirot, ignorându-mă. Până atunci, cât încă lipsesc niște răspunsuri, s-ar putea să îți dai seama că un detaliu care credeai că se potrivește, de fapt, nu se potrivește deloc.

— În acest caz, eu sunt o integramă necompletată, fără niciun cuvânt descoperit, replicai.

— Dar nu pentru mult timp, prietene, nu pentru mult timp. Poirot va avea nevoie încă o dată de sala de mese de la hotelul Bloxham!

Capitolul 22

CRIMELE CU MONOGRAMĂ

În după-amiaza următoare, la patru și un sfert, eu și Poirot stăteam la un capăt al sălii de mese de la hotelul Bloxham, așteptând ca oamenii să se așeze la diferitele mese. Angajații hotelului veniseră toți la ora patru, așa cum promisese Luca Lazzari că se va întâmpla. Le zâmbii celor pe care îi cunoșteam: John Goode, Thomas Brignell, Rafal Bobak. Ei dădură din cap, neliniștiți, în semn de salut.

Lazzari stătea lângă ușă, gesticulând amplu din mâini în timp ce vorbea cu ofițerul Stanley Beer. Beer se tot ferea și mai făcea un pas în spate, pentru a evita vreo lovitură din partea lui Lazzari. Eram prea departe să aud ce spunea, iar încăperea era destul de gălăgioasă, dar auzii „aceste crime cu monogramă” de câteva ori.

Așa le numea Lazzari? Toată lumea din țară le spunea așa cum le botezaseră ziarele: crimele din hotelul Bloxham. Evident că Lazzari găsise o denumire mai ingenioasă, pentru ca mult iubitul său hotel să nu rămână asociat cu tragicul eveniment. Era atât de evident, încât mă enervă, dar știam că dispoziția mea era de fapt datorată eșecului în a face bagaje. Îmi fac cu ușurință bagajele înainte să plec undeva, dar asta se întâmplă pentru că nu iau cu mine decât strictul necesar. Hainele Idei Gransbury trebuie să se fi înmulțit cât stătuse la hotelul Bloxham. Deși mi-am petrecut mult timp împachetând și încercând să bag toate lucrurile în valiză, apăsând pe ea cu toată greutatea, tot nu am reușit. Sigur există un talent feminin special pentru așa ceva, pe care bărbații neîndemânatici ca mine nu îl vor avea niciodată. M-am simțit extraordinar de ușurat când Poirot mi-

a cerut să mă opresc și să merg în sala de mese a hotelului la ora patru.

Samuel Kidd, îmbrăcat într-un costum elegant din flanel gri, ajunsese la patru și cinci minute împreună cu Jennie Hobbs, care acum era palidă. Două minute mai târziu sosi și Henry Negus, fratele lui Richard, iar la zece minute după el un grup de patru: un bărbat și trei femei, una dintre ele fiind Nancy Ducane. Avea ochii roșii, plini de lacrimi. Intrând în sală, încercă, deși fără succes, să se ascundă după o eșarfă dintr-un material diafan.

Îi șoptii lui Poirot:

— Nu vrea să vadă lumea că a plâns.

— Nu, răspunse el. Poartă eșarfa pentru că speră să nu fie recunoscută, nu pentru că îi este rușine de lacrimile ei. Nu este nimic greșit în a-ți manifesta sentimentele în public, deși voi, englezii, așa aveți impresia.

Nu aveam de gând să schimbăm subiectul, eram mult mai interesat de Nancy Ducane.

— Probabil că nu vrea să fie asaltată de fani înfocați care să-i cadă la picioare.

Poirot, în calitatea sa de persoană oarecum faimoasă, căreia i-ar fi plăcut să aibă fani aruncându-i-se la picioare, păru să aibă dorința de a contrazice și acest punct de vedere.

Îi distrăsei atenția cu o întrebare:

— Cine sunt cei trei care au venit cu Nancy Ducane?

— Lord St. John Wallace, Lady Louisa Wallace și servitoarea lor, Dorcas.

Se uită la ceas și își țuguie buzele, apoi spuse:

— Am întârziat deja cincisprezece minute! De ce nu pot oamenii să fie punctuali?

Observai că Thomas Brignell și Rafal Bobak se ridicaseră amândoi în picioare, dând impresia că doresc să spună ceva, deși încă nu începuserăm.

— Domnilor, vă rog, luați loc! le spuse Poirot.

— Dar, domnule Poirot, eu trebuie să…

— Dar eu…

— Nu vă agitați, *messieurs.* Vă asigur că Poirot știe deja lucrurile pe care doriți să i le spuneți și că vă va spune dumneavoastră și tuturor celorlalți exact acele lucruri. Aveți răbdare, vă rog.

Bobak și Brignell se așezară la loc, mai liniștiți. Mă surprinse să văd că femeia brunetă de lângă Brignell întinse mâna către el. El o strânse și se ținură de mâini tot timpul. Văzui ce priviri își aruncau unul celuilalt și înțelesei că erau iubiți. Dar aceasta nu era cu siguranță femeia pe care o văzusem în brațele lui Brignell în grădina hotelului.

Poirot îmi șopti:

— Femeia pe care o săruta Brignell în grădină, lângă roabă, avea părul blond, *non*? Femeia cu haina maro?

Îmi oferi un zâmbet enigmatic. Apoi se adresă mulțimii:

— Acum, că suntem toți, vă pot ruga să faceți liniște și să fiți atenți? Vă mulțumesc mult tuturor.

În timp ce Poirot vorbea, mă uitai la fețele celor din sală. Aceea era cumva…? Vai de mine! Ea era! Fee Spring, chelnerița de la Pleasant, stătea în spatele sălii. La fel ca și Nancy Ducane, încercase să își ascundă fața cu o pălărie elegantă, dar nu izbutise. Îmi făcu cu ochiul, parcă spunând că așa meritam, eu și Poirot, pentru că ne-am oprit să bem ceva și i-am spus unde ne duceam după aceea. Fir-ar să fie, de ce nu rămăsese ștrengărița la cafenea, unde îi era locul?

— Trebuie să vă rog să aveți răbdare astăzi, anunță Poirot. Trebuie să aflați și să înțelegeți multe lucruri pe care încă nu le cunoașteți acum.

Da, mă gândii, asta descria la perfecție situația în care mă aflam. Știam cam tot atât cât știau și angajații de la hotelul Bloxham. Poate chiar și Fee Spring înțelegea mai bine decât mine ce se întâmplase. Probabil că Poirot o invitase la acest eveniment de proporții pe care îl pregătise. Trebuie

să recunosc, nu am înțeles și nu am să înțeleg vreodată de ce îi trebuia un public atât de numeros. Doar nu era o producție de teatru. Când rezolvam eu o crimă, și avusesem norocul să fac asta de câteva ori fără ajutorul lui Poirot, pur și simplu îi prezentam concluziile mele șefului meu, iar apoi îl arestam pe răufăcătorul cu pricina.

Mă întrebai, deși prea târziu, dacă ar fi trebuit să îi cer lui Poirot să îmi spună totul dinainte, înainte să înceapă spectacolul. Iată-mă conducând teoretic această anchetă și neavând nici cea mai vagă idee de dezlegarea misterului pe care urma să ne-o ofere.

„Orice-ar avea de gând să spună, dă, Doamne, să fie genial", mă rugai. „Dacă o nimerește, iar eu stau aici, lângă el, nu va bănui nimeni că am fost, și încă sunt, la fel de nedumerit ca la începutul anchetei."

— Povestea este prea lungă pentru a o spune fără ajutor, declară Poirot. Aș abuza de vocea mea. Vă rog, prin urmare, pe toți să ascultați alți doi povestitori. Mai întâi, ascultați-o pe doamna Nancy Ducane, faimoasa pictoriță care ne-a făcut onoarea să ni se alăture astăzi.

Asta mă luă prin surprindere, deși, după figura lui Nancy Ducane, pe ea nu. Părea evident că se aștepta ca Poirot să o roage să vorbească. Probabil că vorbiseră despre asta mai înainte.

Murmure de uimire umplură sala când Nancy se ridică, purtând încă eșarfa, și veni lângă mine, de unde o puteau vedea toți.

— Ați dat-o de gol, acum fanii ei înfocați știu că este ea, îi șoptii lui Poirot.

— *Oui,* spuse zâmbind. Și totuși ține eșarfa în jurul feței când vorbește.

Toată lumea ascultă cu mare atenție povestea lui Nancy despre ea și Patrick Ive: dragostea interzisă, vizitele ilicite la casa parohială în miez de noapte, minciunile despre cum lua el bani de la congregație pentru a le transmite mesaje de

dincolo de mormânt celor dragi. Nu-i rosti numele lui Jennie Hobbs când o menționă în legătură cu minciuna care declanșase întreaga dramă.

Nancy povesti cum mărturisise totul la hanul King's Head, cum le spusese sătenilor din Great Holling despre legătura ei cu Patrick Ive, care nu fusese nevinovată, deși așa pretinsese la acel moment. Îi tremură vocea când aminti despre morțile tragice ale celor doi, Patrick și Frances Ive. Nu spuse decât că muriseră otrăviți, nimic mai mult. Nu preciză dacă decesele fuseseră accidentale sau sinucideri. Mă întrebai dacă așa o rugase Poirot, spre binele lui Ambrose Flowerday și al lui Margaret Ernst.

Înainte de a-și relua locul, Nancy adăugă:

— Îi sunt la fel de devotată lui Patrick acum, pe cât i-am fost mereu. N-am să încetez niciodată să-l iubesc. Într-o bună zi, vom fi din nou împreună.

— Mulțumesc, *madame* Ducane, spuse Poirot cu o plecăciune. Trebuie să vă spun acum ceva ce am descoperit de curând, cred că vă va bucura. Înainte să moară, Patrick a scris… o scrisoare. În acea scrisoare, a cerut să vi se transmită că vă iubește și că vă va iubi mereu.

— Oh! replică Nancy, apoi își acoperi gura cu mâna și clipi des. *Monsieur* Poirot, nici nu vă dați seama cât de fericită m-ați făcut.

— *Au contraire, madame.* Îmi pot imagina foarte bine. Mesajul de dragoste, livrat după moartea celui mult iubit… este un ecou al zvonurilor false despre Patrick Ive: că transmitea mesaje de dincolo de mormânt. Și cine nu ar vrea să primească un astfel de mesaj de la persoana mult iubită și pierdută?

Nancy Ducane se duse înapoi la locul ei și se așeză. Louisa Wallace o bătu pe umăr.

— Iar acum va vorbi o altă femeie care l-a cunoscut și iubit pe Patrick Ive: fosta sa servitoare, Jennie Hobbs. *Mademoiselle* Hobbs?

Jennie se ridică și merse unde stătuse și Nancy. Nici ea nu părea surprinsă de rugăminte. Spuse, cu o voce tremurândă:

— L-am iubit pe Patrick Ive la fel de mult ca Nancy. Dar mie nu mi-a împărtășit sentimentele. Pentru el eram doar o servitoare loială. Eu am lansat zvonul ticălos despre el. Am spus o minciună de neiertat. Eram geloasă că o iubea pe Nancy, și pe mine nu. Deși nu l-am ucis cu mâinile mele, cred că, calomniindu-l așa cum am făcut-o, i-am pricinuit moartea. Eu și alți trei: Harriet Sippel, Richard Negus și Ida Gransbury, cei trei care au fost uciși în acest hotel. Toți patru am regretat mai târziu ce am făcut. Am regretat profund. Așa că am făcut un plan ca să îndreptăm lucrurile.

Observai fețele șocate ale angajaților de la Bloxham în timp ce Jennie le relata planul pe care ni-l descrisese mie și lui Poirot acasă la Samuel Kidd, și de ce anume nu mersese bine. Louisa Wallace țipă îngrozită când auzi despre înscenarea făcută lui Nancy Ducane pentru cele trei crime, ca să fie spânzurată.

— Să faceți în așa fel încât o femeie nevinovată să fie condamnată la moarte pentru trei crime pe care nu le-a comis nu este dreptate! strigă St. John Wallace. Este depravare!

Nimeni nu îl contrazise, cel puțin nu cu voce tare. Fee Spring nu părea la fel de șocată precum ceilalți, observai. Părea doar foarte atentă.

— Nu am vrut să îi înscenez crimele lui Nancy, afirmă Jennie. Nu am vrut! Credeți ce doriți.

— Domnule Negus, interveni Poirot. Domnule *Henry* Negus, credeți că era posibil ca fratele dumneavoastră să facă un astfel de plan?

Henry Negus se ridică.

— N-aș vrea să mă pronunț, *monsieur* Poirot. Richard pe care l-am cunoscut eu nu ar fi visat să ucidă pe nimeni, desigur, dar Richard care s-a întors să locuiască în Devon cu mine, acum

șaisprezece ani, *nu era cel pe care îl știam eu.* Ah, fizic era la fel, dar nu mai era același om. Mi-e teamă că nu am ajuns niciodată să îl cunosc pe omul care a devenit. Deci nu pot comenta cât ar fi fost de probabil să se poarte în vreun fel sau altul.

— Mulțumesc, domnule Negus. Și dumneavoastră, domnișoară Hobbs, adăugă Poirot fără entuziasm. Puteți lua loc.

Se întoarse către mulțime.

— Deci vedeți, doamnelor și domnilor, povestea domnișoarei Hobbs, dacă este adevărată, ne lasă fără criminali de arestat și judecat. Ida Gransbury a ucis-o pe Harriet Sippel, cu permisiunea ei. Richard Negus a ucis-o pe Ida Gransbury, tot cu permisiunea ei, iar apoi el s-a sinucis când Jennie Hobbs nu a venit să îl ucidă, așa cum se stabilise. S-a sinucis și a făcut să pară că a fost crimă, încuind ușa camerei și ascunzând cheia în spatele șemineului, apoi deschizând fereastra. Poliția trebuia să creadă că ucigașa, Nancy Ducane, a luat cheia cu ea și a fugit pe fereastra deschisă, coborând pe pom. Dar, conform declarației lui Jennie Hobbs, *nu există criminali,* nimeni nu a ucis pe nimeni fără permisiunea victimei!

Poirot privi în sală.

— Niciun criminal, repetă. Și totuși, chiar dacă ar fi adevărat, tot ar mai fi doi criminali vii și care trebuie pedepsiți: Jennie Hobbs și Samuel Kidd, care au conspirat să îi înscenezе crima lui Nancy Ducane.

— Sper că îi închideți pe amândoi, *monsieur* Poirot! replică Louisa Wallace.

— Eu nu închid sau deschid porțile închisorii, *madame.* Cu asta se ocupă prietenul meu Catchpool și colegii lui. Eu doar dezleg mistere și scot la lumină adevărul. Domnule Samuel Kidd, vă rog să vă ridicați.

Kidd, părând jenat, se ridică.

— Rolul dumneavoastră în plan era să duceți biletul la recepția hotelului, nu-i așa? „FIE CA EI

SĂ NU SE ODIHNEASCĂ NICIODATĂ ÎN PACE. 121. 238. 317.”

— Da, domnule. Așa era, cum a spus Jennie.

— Jennie vă dăduse acest bilet mai înainte, ca să puteți face asta?

— Da. Mi l-a dat mai devreme, în cursul zilei. Dimineață.

— Și când trebuia să îl puneți pe tejgheaua de la recepție?

— După ora opt seara, cum a spus Jennie. Imediat cum puteam, după ora opt, dar să mă asigur că nu mă vedea nimeni.

— Cine v-a dat această indicație? întrebă Poirot.

— Jennie.

— Și tot de la Jennie aveați și indicația să puneți cheile de la camere în buzunarul lui Nancy Ducane?

— Așa e, lămuri Kidd pe un ton iritat. Nu știu de ce-mi puneți întrebările astea, când abia ce v-a spus ea totul.

— Am să vă explic. *Bon.* Conform planului inițial, așa cum am auzit-o toți spunând pe Jennie Hobbs, cheile de la cele trei camere, 121, 238 și 317, trebuiau luate din camera lui Richard Negus de către Jennie, după ce îl omora, și date lui Samuel Kidd, care să le pună undeva – în buzunar, după cum s-a întâmplat – pentru a o incrimina pe Nancy Ducane. *Dar Jennie Hobbs nu s-a dus la hotelul Bloxham în seara crimelor, conform declarației sale.* Nu a avut curajul. Deci vă întreb, domnule Kidd, de unde ați luat cheile de la camerele 121 și 317?

— De unde am… de unde am luat cele două chei?

— Da. Asta v-am întrebat. Vă rog să răspundeți.

— Eu… ei bine, dacă vreți să știți, am făcut singur rost de chei. Am aranjat cu un angajat al hotelului să-mi dea cheia universală. Și mi-a dat-o. Apoi am dat-o înapoi, după ce am folosit-o. Totul a fost discret.

Eram destul de aproape de Poirot cât să aud sunetul de dezaprobare pe care îl scoase.

— Care angajat, *monsieur*? Sunt toți aici, în sală. Arătați-o pe persoana care v-a dat cheia.

— Nu mai țin minte cine a fost. Un bărbat, doar asta vă pot spune. Nu țin minte figurile, spuse frecându-și zgârieturile de pe față cu degetul mare și arătătorul.

— Deci ați intrat în cele trei camere cu această cheie universală?

— Nu, doar în 238. Acolo trebuia să fi fost toate cheile, pentru ca Jennie să le ia, dar am găsit doar două. Așa cum ați spus, una fusese ascunsă în spatele șemineului. Nu am vrut să caut prin cameră după a treia, cu cadavrul domnului Negus acolo.

— Mințiți, îl acuză Poirot. Nu contează. Veți afla că nu puteți să mințiți și să ieșiți din această încurcătură. Dar să trecem mai departe. Nu, nu vă așezați la loc. Mai am o întrebare pentru dumneavoastră și Jennie Hobbs. Făcea parte din plan ca Jennie să vină la cafeneaua Pleasant, la ora șapte și jumătate în seara crimelor, și să-mi povestească despre faptul că se temea pentru viața ei?

— Da, răspunse Jennie, privindu-l nu pe Poirot, ci pe Samuel Kidd.

— Iertați-mă, atunci, dar nu înțeleg ceva important. V-a fost prea teamă să puneți în aplicare planul, ați afirmat, deci nu ați ajuns la hotel la ora șase. Dar planul a continuat și fără dumneavoastră, se pare. Singura schimbare a fost că Richard Negus s-a sinucis, da? Și-a pus singur otrava în băutură, nu i-ați pus-o dumneavoastră. Este corect ce am spus până acum, *mademoiselle?*

— Da, este.

— În acest caz, dacă singura schimbare a fost că Richard Negus s-a sinucis în loc să fie ucis, putem presupune că decesele au avut loc conform planului: după ce s-au comandat sendvișuri și

cornulețe, între ora șapte și un sfert și ora opt. Da, domnișoară Hobbs?

— Așa e, răspunse.

Nu mai părea la fel de sigură cum fusese doar cu puțin timp înainte.

— Atunci cum ar fi putut face parte din plan ca dumneavoastră să îl ucideți pe Richard Negus? Ne-ați spus că aveați de gând să mă căutați la cafeneaua Pleasant puțin după ora șapte și un sfert, în aceeași seară, știind că voi fi acolo pentru cina de joi seara. Este imposibil de ajuns de la hotelul Bloxham la cafeneaua Pleasant în mai puțin de o jumătate de oră. Nu este posibil, orice mijloc de transport ai folosi. Deci, chiar dacă Ida Gransbury o ucidea pe Harriet Sippel, iar Richard Negus pe Ida Gransbury cât mai repede cu putință după șapte și un sfert, nu ați fi avut timp să îl ucideți pe Richard Negus în camera 238 după aceea și să ajungeți la cafeneaua Pleasant când ați ajuns. Ar trebui să credem că, în tot acest plan meticulos, nu s-a gândit nimeni la imposibilitățile practice?

Fața lui Jennie devenise albă ca varul. Probabil la fel și a mea, deși nu mă puteam vedea.

Povestea ei avea o fisură evidentă, pe care Poirot o semnalase, și totuși eu nu o observasem. Pur și simplu nu îmi trecuse prin cap.

Capitolul 23

ADEVĂRATA IDA GRANSBURY

Samuel Kidd chicoti și se întoarse spre mulțime, pentru a-l auzi cât mai mulți.

— Domnule Poirot, ținând cont că sunteți mândru de capacitatea dumneavoastră de deducție, nu vă prea duce mintea! Eu am auzit-o pe Jennie vorbind despre asta de mai multe ori ca dumneavoastră, asta pot spune. Planul nu era să se întâmple crimele la ora șapte și un sfert. Nu știu de unde v-a venit ideea. Planul era să se întâmple după ora șase. Comanda pentru mâncare de la ora șapte și un sfert nu făcea parte din plan.

— Așa e, sări Jennie. Păru să-și reia calmul, acum, că fostul ei logodnic, ager la minte, îi oferise o scăpare. Nu pot decât să cred că întârzierea a fost cauzată de faptul că nu am ajuns eu acolo la șase, cum plănuiserăm. Probabil că ceilalți au discutat despre faptul că eu nu am apărut. Eu așa aș fi făcut, în locul lor. Poate că discuția despre ce era de făcut a durat mult.

— Ah, *bien sûr.* Dar nu m-ați corectat acum câteva clipe, totuși, când am spus că decesele s-au petrecut conform planului, între orele șapte și un sfert și opt. Și nu ați menționat nici că nu ar fi făcut parte din plan comanda pentru ceaiul foarte târziu.

— Îmi pare rău. Ar fi trebuit să vă corectez, zise Jennie. Eu sunt… adică, totul este copleșitor.

— Acum spuneți că planul era ca decesele să se întâmple la ora șase?

— Da, și ca totul să fie gata până la șapte fără un sfert, pentru a putea ajunge la Pleasant până la și jumătate.

— În acest caz, am o altă întrebare pentru dumneavoastră, *mademoiselle.* De ce trebuia ca domnul Samuel Kidd să aștepte *o oră întreagă*

după ce Harriet, Ida și Richard erau morți și după ce plecați de la hotel, pentru a duce biletul la recepție? De ce nu trebuia să îl ducă domnul Kidd, de exemplu, la șapte și un sfert, sau la și jumătate chiar? De ce la opt?

Jennie făcu un pas în spate, de parcă o izbise ceva.

— De ce nu la opt? întrebă sfidător. Ce strica să mai aștepte?

— Puneți niște întrebări prostești, domnule Poirot, interveni Sam Kidd.

— Sunt perfect de acord cu dumneavoastră, *mademoiselle,* nu strica să aștepte. Totuși, trebuie să ne întrebăm – de ce să mai lase un bilet? De ce să nu așteptați să descopere cameristele cadavrele, dimineață? Jennie? Nu vă uitați la Samuel Kidd. Uitați-vă la Hercule Poirot! Răspundeți la întrebare.

— Eu… eu nu știu! Poate că Richard…

— Nu! Niciun poate că Richard! o întrerupse Poirot. Dacă nu răspundeți dumneavoastră la întrebare, am să răspund eu. I-ați spus domnului Kidd să lase biletul la recepție după ora opt pentru că *planul inițial era să pară că decesele s-au întâmplat între ora șapte și un sfert și opt!*

Poirot se întoarse către mulțimea înmărmurită și tăcută:

— Să ne gândim la ceaiul de după-masă pentru trei persoane, comandat și dus în cameră Idei Gransbury, la numărul 317. Să ne imaginăm că respectivele trei victime voluntare, puse în încurcătură de absența lui Jennie Hobbs, erau nelămurite ce să facă și s-au dus în camera Idei Gransbury pentru a discuta. Catchpool, dacă ar urma să vă lăsați executat pentru un păcat din trecut, ați comanda prăjituri și cornulețe chiar înainte de asta?

— Nu. Aș fi prea agitat ca să mănânc sau să beau ceva.

— Probabil că trioul nostru de călăi a considerat că trebuie să-și întremeze forțele înainte de acțiune, speculă Poirot. Apoi, când a ajuns mâncarea, nu au putut să o mănânce. Dar unde a dispărut toată această mâncare?

— Mă întrebați pe mine? replică Jennie. Mi-e teamă că nu știu, nu eram acolo.

— Să ne întoarcem la momentul acestor decese, afirmă Poirot. Doctorul poliției a fost de părere că în toate cele trei cazuri decesul a survenit între orele patru și opt și jumătate. Dovezi circumstanțiale au restrâns apoi acest interval între șapte și un sfert și opt și zece. *Eh bien*, să studiem dovezile circumstanțiale. Chelnerul Rafal Bobak le-a văzut pe cele trei victime vii la ora șapte și un sfert, când a livrat mâncarea în camera 317, iar Thomas Brignell l-a văzut viu pe Richard Negus la șapte și jumătate în holul hotelului, când Negus l-a complimentat pe Brignell pentru eficiența sa, l-a rugat să se asigure că vor apărea pe nota lui ceaiul și prăjiturile și a cerut vin. Deci, pare că niciunul dintre decese nu a survenit înainte de ora șapte și un sfert și că decesul lui Richard Negus nu s-ar fi putut produce înainte de șapte și jumătate. Și totuși sunt câteva detalii care nu se potrivesc. În primul rând, mâncarea care a dispărut, despre care știm că nu a mâncat-o Harriet Sippel, Ida Gransbury sau Richard Negus. Nu cred că o persoană care urmează să ucidă pentru prima oară s-ar gândi să mănânce un cornuleț înainte. Prin urmare, de ce să comanzi mâncare pe care nu ai de gând să o mănânci, *dacă nu ca să apari în ochii unor martori că ești viu la ora șapte și un sfert*? Și de ce era necesar ca victimele noastre să fie văzute vii la ora aceea? Nu mă pot gândi decât la o explicație care să se potrivească în povestea lui Jennie Hobbs: dacă ar fi știut cumva că Nancy Ducane nu are un alibi credibil pentru ora dintre șapte și un sfert și opt și un sfert, atunci complicii ar fi făcut să pară că în acel interval s-au produs crimele. Dar

Nancy Ducane are un alibi foarte solid pentru acea oră, nu-i așa, Lady Wallace?

Louisa Wallace se ridică în picioare.

— Da, are. A fost cu mine și cu soțul meu până la ora zece seara, am luat cina.

— *Merci beaucoup, madame. Alors,* nu mă pot gândi decât la un alt motiv pentru care era vital să se creeze impresia că decesele s-au petrecut între șapte și un sfert și opt și zece: între acele ore, Jennie Hobbs are un alibi de netăgăduit. Eu, Hercule Poirot, știu extrem de bine că nu putea să fi fost la hotelul Bloxham atunci. Era cu mine la cafeneaua Pleasant între șapte și treizeci și cinci și șapte și cincizeci, și deja am vorbit despre cât timp ar dura să meargă dintr-o parte în cealaltă. Adaug toate acestea la convingerea mea că decesele nu s-au produs între orele șapte și un sfert și opt și zece, și încep să mă întreb: de ce să se facă un efort atât de mare pentru a dovedi că Jennie Hobbs nu ar fi avut cum să comită crimele, *din alt motiv decât că le-a comis*?

Jennie sări de pe scaun.

— Nu am omorât pe nimeni! Jur că nu! E clar că au murit între ora șapte și un sfert și opt și zece, este evident pentru toată lumea, numai pentru dumneavoastră nu!

— Stați jos și tăceți din gură, domnișoară Hobbs, dacă nu vă întreb eu nimic, replică rece Poirot.

Fața lui Samuel Kidd era desfigurată de furie.

— Inventați totul, domnule Poirot! De unde știți că nu au comandat mâncarea pentru că le era pur și simplu foame? Dacă mie sau dumneavoastră nu ne-ar fi, nu înseamnă că lor nu le era.

— Atunci de ce nu au mâncat, domnule Kidd? întrebai. Unde au dispărut toate acele sendvișuri și prăjituri?

— Cel mai bun ceai de la ora cinci din Londra! bombăni Luca Lazzari.

— Vă spun eu unde au dispărut, Catchpool, răspunse Poirot. Criminalul nostru a făcut o greșeală în legătură cu ceaiul de la ora cinci, una dintre multe altele. Dacă mâncarea ar fi rămas pe farfurii în camera 317, ca să o găsească poliția, nu ar fi fost niciun mister. S-ar fi presupus că ucigașul a ajuns și a întrerupt fericita întâlnire înainte ca festinul să înceapă. Dar criminalul crede că toată acea mâncare neconsumată va trezi suspiciuni. Nu vrea să-și pună nimeni întrebarea „De ce să comanzi mâncare și să nu o mănânci?”

— Atunci ce s-a ales de mâncare? insistai. Unde a dispărut?

— Complicii au luat-o de la fața locului. Oh, da, doamnelor și domnilor, cu certitudine a existat o conspirație pentru a comite aceste trei crime! Dacă nu am fost cumva clar până acum, Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus erau deja morți înainte de ora șapte și un sfert în acea joi.

Luca Lazzari făcu un pas în față.

— *Monsieur* Poirot, iertați-mă că vă întrerup, dar trebuie să vă spun că Rafal Bobak, unul dintre cei mai loiali chelneri ai mei, nu ar minți. A văzut cele trei victime vii și nevătămate când a dus mâncarea la ora șapte și un sfert. Vii și nevătămate! Trebuie să fie o greșeală în ceea ce spuneți.

— Nu e nicio greșeală. Dar aveți dreptate dintr-un punct de vedere: chelnerul dumneavoastră, Rafal Bobak, este cu adevărat un martor exemplar. A văzut trei oameni în camera 317 când a dus ceaiul de la ora cinci, *dar aceia nu erau Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus.*

Toată lumea suspină șocată. Făcui și eu la fel, storcându-mi creierii încercând să-mi dau seama cine altcineva ar fi putut să fie. Jennie Hobbs nu, ea era deja în drum spre cafeneaua Pleasant. Atunci cine?

— Poirot, spusei iritat, susțineți că trei oameni *s-au dat drept* victimele pentru a da impresia că

erau încă în viață când li s-a dus mâncarea?

— Nu chiar, nu. De fapt, doi oameni se dădeau drept *două* dintre victime. A treia persoană, Ida Gransbury… ea nu era un impostor, îmi pare rău să spun. Nu, din păcate ea era chiar Ida Gransbury. Domnule Bobak, țineți minte ce mi-ați spus despre ce ați auzit și văzut când ați dus ceaiul de la ora cinci în camera 317? Eu țin minte fiecare cuvânt, pentru că mi-ați spus de două ori. Vă deranjează dacă reproduc cuvintele dumneavoastră și pentru cei de față?

— Nu, domnule, nu mă deranjează.

— *Merci.* Ați ajuns și le-ați găsit pe cele trei victime părând să fie vii și să vorbească despre niște persoane pe care le cunoșteau. Ați auzit-o pe Harriet Sippel, sau pe femeia căreia bărbatul din cameră i-a spus „Harriet” mai târziu, rostind: „Nu a avut de ales, nu? Nu mai are încredere în ea. Acum nici nu l-ar mai interesa, nu se mai îngrijește și e suficient de bătrână ca să-i fie mamă. Dacă voia să afle ce gândește el, nu avea altă soluție decât să o primească pe femeia cu care el vorbește și să discute cu ea”. În acel moment, bărbatul din cameră nu a mai interacționat cu dumneavoastră și a spus: „Of, Harriet, nu este corect. Ida se șochează ușor. Nu o speria!” Până acum am redat cu acuratețe, domnule Bobak?

— Da, domnule.

— Mi-ați spus că *fie Ida, fie Harriet* a spus ceva ce nu ați ținut minte și că apoi bărbatul despre care credeați că este Richard Negus a replicat: „Mintea lui? Nu cred că are minte deloc. Și nu sunt de acord cu afirmația *destul-de-bătrână-ca-să-i-fie-mamă.* O contrazic vehement!” Atunci ați auzit-o pe femeia care se dădea drept Harriet râzând și replicând: „Ei bine, niciunul dintre noi nu poate dovedi că are dreptate, așa că haideți să fim de acord că nu suntem de acord!” Corect?

Rafal Bobak confirmă din nou că Poirot avea dreptate.

— *Bon.* V-aș putea spune, domnule Bobak, că remarca făcută *fie de Ida, fie de Harriet,* pe care nu o mai țineți minte, a fost făcută de Harriet? Sunt convins, absolut convins că nu ați auzit-o pe Ida Gransbury spunând *nici măcar un cuvânt* cât timp ați fost în cameră și că nu i-ați văzut chipul, pentru că stătea cu spatele la dumneavoastră.

Bobak se încruntă, concentrându-se. În cele din urmă spuse:

— Cred că aveți dreptate, domnule Poirot. Nu, nu i-am văzut chipul domnișoarei Ida Gransbury. Și… nu cred că am auzit-o vorbind deloc, acum, că tot ați adus vorba.

— Nu ați auzit-o vorbind, *monsieur,* din simplul motiv că respectiva Ida Gransbury, așezată pe scaun și cu spatele la ușă, *fusese deja ucisă până la ora șapte și un sfert. Când ați dus ceaiul de la ora cinci, cea de-a treia persoană din camera 317 era o femeie moartă!*

Capitolul 24

CANA ȘI CASTRONUL ALBASTRE

Câțiva oameni exclamară tulburați. Este posibil ca și eu să fi fost unul dintre ei. Este ciudat: am văzut multe cadavre, prin prisma profesiei mele, și, uneori, scenele mi s-au părut tulburătoare, dar niciun cadavru, în sine, nu ar putea să fie la fel de terifiant precum o femeie moartă așezată pe un scaun, ca și cum ar lua parte la o discuție agreabilă și un ceai cu prietenii.

Bietului Rafal Bobak îi tremurau buzele la gândul că fusese mai aproape de o asemenea monstruozitate decât ar vrea să fie orice om sănătos la cap.

— De aceea a trebuit dusă mâncarea în camera Idei Gransbury, continuă Poirot. Camera lui Richard Negus, numărul 238, ar fi fost cea mai convenabilă pentru o întâlnire a celor trei victime, fiind la etajul al doilea. Ceaiul de la ora cinci s-ar fi adăugat la nota de plată a domnului Negus fără ca acesta să mai facă vreo precizare în acest sens. Dar desigur că cele trei victime nu puteau fi văzute în viață pentru ultima oară de către Rafal Bobak la ora șapte și un sfert în camera lui Richard Negus! Ar fi trebuit să mute cadavrul Idei Gransbury din camera ei, 317, în care fusese ucisă cu câteva ore mai devreme. Ar fi fost prea riscant. Aproape sigur i-ar fi surprins cineva.

Fețele șocate ale oamenilor muți de uimire alcătuiau un tablou memorabil. Mă întrebai dacă nu cumva Luca Lazzari va trebui să angajeze curând un nou personal. Eu, unul, cu siguranță nu aveam de gând să mă mai întorc la hotelul Bloxham după ce se încheia acest caz, și mulți dintre cei din sală gândeau probabil același lucru.

Poirot continuă cu explicațiile:

— Doamnelor și domnilor, gândiți-vă la altruismul, la mărinimia lui Richard Negus. Ah, ce generos a fost să insiste să plătească el mâncarea și ceaiul și transportul individual cu mașina, de la gară la hotel, pentru Harriet și Ida. De ce nu au venit împreună cu trenul și apoi cu mașina la hotel? Și de ce să fie Richard Negus atât de preocupat ca nota de plată să îi revină lui, dacă știa foarte bine că el, Harriet Sippel și Ida Gransbury urmau să moară?

Era o întrebare foarte bună. Toate aspectele pe care le semnala Poirot erau foarte pertinente și, mai mult decât atât, lucruri la care ar fi trebuit să mă gândesc și eu. Pur și simplu, îmi scăpase faptul că atât de multe aspecte legate de povestea lui Jennie Hobbs nu se potriveau cu faptele. Cum de trecusem cu vederea asemenea inadvertențe?

Poirot spuse:

— Bărbatului care l-a imitat pe Richard Negus la șapte și un sfert pentru Rafal Bobak și din nou, la opt și zece, pentru domnul Thomas Brignell nu îi păsa de nota de plată! Știa că nici el, nici complicii săi nu vor fi nevoiți să o plătească. Ieșise să arunce mâncarea. Cum a aruncat-o? Într-o valiză! Catchpool, îl mai țineți minte pe vagabondul pe care l-ați văzut lângă hotel când ne-am plimbat noi cu autobuzul? Un vagabond care mânca dintr-o valiză, *non*? L-ați descris drept „vagabondul care a furat frișca”. Spuneți-mi, l-ați văzut cumva mâncând frișcă?

— Vai de mine! Da! Mânca… o prăjitură cu frișcă.

Poirot încuviință.

— Din valiza pe care a găsit-o aruncată lângă hotelul Bloxham, în mod fericit plină cu gustările pentru ceaiul de la ora cinci pentru trei persoane! Iată încă un test pentru memoria dumneavoastră, *mon ami:* mai țineți minte că mi-ați spus în timpul primei mele vizite la Bloxham că Ida Gransbury adusese cu ea suficiente haine cât să umple un

dulap? Și totuși avea o singură valiză în cameră, la fel ca și Richard Negus și Harriet Sippel, care aduseseră considerabil mai puține haine cu ei. În această după-amiază, v-am rugat să îi puneți lucrurile Idei Gransbury în valiză, și ce ați observat?

— Că nu încăpeau, recunoscui simțindu-mă ultimul prost.

Se părea că eram blestemat să mă simt ca un prost în legătură cu valiza Idei Gransbury, dar acum din cu totul alt motiv.

— V-ați învinuit pentru asta, afirmă Poirot. Mereu faceți asta, dar, de fapt, era imposibil ca toate hainele ei să încapă, deoarece fuseseră aduse la hotelul Bloxham în două valize. Nici măcar Hercule Poirot nu ar fi putut să le facă să încapă într-o singură valiză!

Apoi se întoarse către personalul hotelului și zise:

— Când se întorcea, după ce aruncase valiza cu mâncare, acest bărbat s-a întâlnit în hol cu ajutorul de recepționer, Thomas Brignell, chiar lângă ușa sălii în care ne aflăm. De ce a discutat cu Brignell despre nota de plată? Dintr-un singur motiv: *pentru a-i lăsa lui Brignell impresia că Richard Negus era încă viu la ora șapte și jumătate.* Jucând rolul domnului Negus, a spus ceva incorect: că Negus își permitea să plătească, pe când Harriet Sippel și Ida Gransbury nu și-ar fi permis. Asta nu era adevărat! Henry Negus, fratele lui Richard, vă poate confirma că Richard nu mai avea niciun venit și că îi rămăsese foarte puțin din moștenirea de la tatăl său. Dar bărbatul care se dădea drept Richard Negus nu știa asta. A presupus că dacă Richard Negus era un domn, cândva avocat, atunci sigur avea mulți bani. Când Henry Negus a vorbit cu Catchpool și cu mine, ne-a spus că de când se mutase la Devon, fratele său Richard era deprimat. Era foarte retras și nu avea nicio poftă de viață, este corect, domnule Negus?

— Mi-e teamă că da, confirmă Henry Negus.

— Foarte retras! Vă întreb eu: pare acesta un bărbat care s-ar răsfăța cu vin și prăjituri, și bârfe răutăcioase, alături de două femei, într-un hotel scump din Londra? Nu! Bărbatul care a primit ceaiul de la ora cinci de la Rafal Bobak și pentru care Thomas Brignell a adus vin nu era Richard Negus. Acest bărbat l-a complimentat pe domnul Brignell pentru eficiența sa și a spus ceva de genul „știu că mă pot baza pe dumneavoastră să rezolvați asta, sunteți foarte eficient. Puneți mâncarea și băuturile pe nota mea, Richard Negus, camera 238”. Cuvintele sale au fost atent alese pentru a-l face pe Thomas Brignell să creadă că bărbatul acesta, acest Richard Negus, îi cunoștea eficiența și că, *drept urmare, se mai întâlniseră înainte.* Domnul Brignell s-ar fi putut simți puțin vinovat, poate, pentru că nu își amintea de întâlnirile anterioare cu domnul Negus și atunci avea să fie hotărât să nu îl mai uite. Avea să-l țină minte de atunci încolo pe acest bărbat cu care se întâlnise de două ori. Normal, lucrând într-un hotel mare din Londra, se întâlnește cu sute de oameni în fiecare zi! Sunt sigur că se întâmplă adesea ca oaspeții să îi știe numele și chipul, deși el le-a uitat pe ale lor. Ei sunt, pur și simplu, *en masse,* oaspeți!

— Mă scuzați, *monsieur* Poirot, trebuie să intervin, se grăbi Luca Lazzari. În mare, aveți dreptate, dar în situația particulară a lui Thomas Brignell, nu. Are o memorie excepțională pentru chipuri și nume. Excepțională!

Poirot zâmbi apreciativ.

— Da? *Bon.* Atunci am dreptate.

— În legătură cu ce? întrebai.

— Aveți răbdare și ascultați, Catchpool. Am să explic cum s-au petrecut evenimentele. Bărbatul care se dădea drept Richard Negus era în holul hotelului miercuri, când s-a cazat domnul Negus, cu o zi înainte de crime. Probabil că voia să studieze terenul, ca să se pregătească pentru rolul

pe care urma să îl joace. Oricum, l-a văzut pe Richard Negus când a ajuns. De unde știa că este Richard Negus? Am să revin la acest aspect. Dar știa. L-a văzut pe *Thomas Brignell* făcând formalitățile necesare și dându-i domnului Negus cheia de la cameră. A doua seară, după ce s-a dat drept domnul Negus pentru a primi ceaiul de la ora cinci și a ieșit ulterior să arunce mâncarea, acest bărbat se întorcea spre camera 317 când s-a întâlnit cu Thomas Brignell. Este un bărbat ager la minte și întrevede aici o minunată oportunitate pentru a consolida încercarea de a deruta poliția. Îl oprește pe Brignell și vorbește cu acesta ca și cum el, impostorul, ar fi Richard Negus. Îi amintește lui Brignell numele său și îi dă de înțeles că s-au mai întâlnit. De fapt, Thomas Brignell nu l-a mai văzut pe acest bărbat, dar ține minte numele de când l-a cazat pe Richard Negus. Și iată, brusc, un bărbat care îi vorbește cu încredere, amical și dând impresia că se cunosc, și care își spune Richard Negus. Thomas Brignell presupune că trebuie să fie Richard Negus. Nu își amintește chipul său, dar își reproșează că i-a scăpat asta.

Fața lui Thomas Brignell se înroși teribil.

Poirot continuă:

— Bărbatul care s-a dat drept Richard Negus a cerut un pahar cu vin. De ce? Pentru a prelungi întâlnirea lui cu Brignell, pentru a fi mai ușor pentru recepționer să și-l amintească? Pentru a-și liniști nervii întinși la maximum cu niște alcool? Poate din ambele motive. Acum, dacă îmi permiteți o mică paranteză: în acest pahar de vin s-au găsit rămășițe de cianură, ca și în ceștile de ceai ale lui Harriet Sippel și Ida Gransbury. Dar nu ceaiul sau vinul le-a ucis pe cele trei victime. Nu ar fi putut. Aceste băuturi au ajuns prea târziu pentru a le ucide, la mult timp după ce crimele fuseseră deja comise. Paharul de vin și ceștile de ceai de pe măsuțe erau esențiale pentru a aranja scenele crimelor, pentru a da falsa impresie că, de

fapt, crimele au fost comise după ora șapte și un sfert. De fapt, cianura care i-a ucis pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus li se dăduse mult mai devreme, pe altă cale. Lângă chiuveta fiecărei camere se afla câte un pahar, nu-i așa, *signor* Lazzari?

— *Și, monsieur* Poirot. Așa este.

— Așa cred că a fost ingerată otrava, cu apă. Apoi paharul a fost spălat cu grijă și pus la loc lângă chiuvetă. Domnule Brignell, i se adresă în mod neașteptat Poirot, determinându-l să se facă mic în scaun, de parcă ar fi tras cineva în direcția lui. Nu vă place să vorbiți în public, dar v-ați făcut curaj pentru asta prima oară când ne-am adunat în această sală. Ne-ați vorbit despre întâlnirea dumneavoastră cu domnul Negus pe coridor, *dar nu și despre vin, deși am întrebat despre asta.* Mai târziu, m-ați căutat și ați adăugat detaliul despre vin. Când v-am întrebat de ce nu ați menționat de la început acest aspect, nu mi-ați răspuns. Nu am înțeles de ce, dar prietenul meu aici de față, Catchpool, a spus ceva care dovedește multă atenție și înțelepciune și care m-a luminat. A spus că sunteți o persoană cu conștiință, *care nu ați ascunde ceva într-o investigație a unei crime decât dacă ar fii ceva personal, jenant pentru dumneavoastră și ați fi sigur că nu are nicio legătură cu cazul.* A pus punctul pe i cu această afirmație, nu-i așa?

Brignell încuviință timid.

— Permiteți-mi să explic, spuse Poirot pe un ton ridicat, deși în sală era liniște. Când ne-am întâlnit în această sală, data trecută, am întrebat dacă i-a dus cineva vinul domnului Negus în cameră. Nu a spus nimeni nimic. De ce nu a spus Thomas Brignell: „Nu i l-am dus în cameră, dar i-am dus un pahar cu vin”? Vă spune Poirot! Nu a făcut asta pentru că avea dubii și nu voia să riște să spună ceva neadevărat. Domnul Brignell a fost singurul angajat al hotelului care a văzut-o pe una dintre

cele trei victime de mai multe ori, sau, pentru a fi exacți, a fost făcut să creadă că l-a văzut pe Richard Negus mai mult decât o singură dată. Știa că îi oferise un pahar cu vin unui bărbat care își spunea Richard Negus și care se purtase ca și cum se mai întâlniseră, dar acest bărbat nu arăta ca Richard Negus pe care Thomas Brignell îl mai văzuse. Țineți minte, domnul Lazzari ne-a spus că domnul Brignell are o memorie excelentă pentru chipuri și nume. De aceea nu a spus nimic în legătură cu vinul! Era distras de gândurile sale. O voce șoptea în mintea sa: „Trebuie să fi fost tot el, același bărbat. Dar nu era tot el, l-aș fi recunoscut". Câteva clipe mai târziu, domnul Brignell și-a spus: „Sunt nebun? Sigur că era Richard Negus, dacă a spus că așa îl cheamă! Pentru prima oară, memoria mea îmi joacă feste. Și bărbatul vorbea exact ca Richard Negus, cu accentul lui englezesc de om educat". Lui Thomas Brignell i s-ar fi părut *incroyable* ca o persoană să se dea drept alta pentru a-l păcăli. După ce a ajuns la concluzia că bărbatul fusese Richard Negus, domnul Brignell s-a hotărât să se ridice și să îmi spună că l-a întâlnit pe domnul Negus pe coridor la ora șapte și jumătate în seara crimelor, dar i-a fost prea jenă să spună despre vin pentru că se temea că va părea drept un imbecil, întrucât nu răspunsese la întrebarea mea de mai devreme. Cu siguranță aș fi întrebat, de față cu toți, „De ce nu mi-ați spus despre asta mai devreme?", și domnul Brignell ar fi fost teribil de stânjenit să răspundă: „Pentru că eram prea ocupat să mă gândesc cum se face că domnul Negus avea alt chip decât în momentul în care l-am întâlnit prima oară". Domnule Brignell, puteți să confirmați că este adevărat ceea ce am spus? Nu trebuie să vă temeți că ați părea un prost. Ba din contră. Era un alt chip. Era un alt bărbat.

— Slavă cerului, replică Brignell. Tot ce ați spus este corect, domnule Poirot.

— *Bien sûr,* zise Poirot lipsit de modestie. Nu uitați, doamnelor și domnilor, că același nume nu înseamnă neapărat și aceeași persoană. Când *signor* Lazzari mi-a descris-o pe femeia care a luat o cameră la acest hotel folosind numele Jennie Hobbs, am crezut că probabil era aceeași pe care o întâlnisem la cafeneaua Pleasant. Părea să fie aceeași: păr blond, pălărie maro-închis, haină maro-deschis. Dar două persoane care au văzut fiecare dintre ele o singură dată o femeie care corespunde acestei descrieri nu pot să fie sigure că au văzut aceeași femeie. Asta m-a pus pe gânduri. Deja bănuiam că Richard Negus, al cărui cadavru îl văzusem eu, și cel viu, văzut de Rafal Bobak și Thomas Brignell în seara crimelor, nu erau una și aceeași persoană. Apoi mi-am amintit cum mi s-a spus că în seara de miercuri, când a ajuns la hotelul Bloxham, Richard Negus a fost cazat de Thomas Brignell. Dacă aveam dreptate bănuind asta, atunci el ar fi fost adevăratul Richard Negus. Și, brusc, am înțeles problema lui Thomas Brignell. Cum putea el să spună în public că un bărbat părea să aibă două chipuri diferite? Toată lumea l-ar fi crezut nebun!

— Numai dumneavoastră păreți nebun, domnule Poirot, declară acid Samuel Kidd.

Poirot continuă de parcă nu l-ar fi auzit.

— Acest impostor nu semăna cu Richard Negus la înfățișare, dar nu am niciun dubiu că vocea lui era o imitație perfectă. Sunteți un imitator excelent, nu-i așa, domnule Kidd?

— Nu-l ascultați pe acest om! E un mincinos!

— Nu, domnule Kidd. Dumneavoastră sunteți un mincinos. Doar m-ați imitat și pe mine de mai multe ori.

Fee Spring se ridică în spatele sălii.

— Trebuie să-l credeți pe domnul Poirot. Spune adevărul. L-am auzit pe Samuel Kidd imitându-i accentul. Cu ochii închiși, nici nu mi-aș fi dat seama că nu este el.

— Samuel Kidd nu minte doar cu vocea, precizează Poirot. Prima oară când l-am văzut, s-a manifestat drept un om cu inteligență medie și cu o înfățișare neîngrijită: îi lipsea un nasture de la cămașă, și aceasta era pătată. Barba era rasă parțial. Domnule Kidd, vă rog să le spuneți tuturor celor prezenți de ce ați făcut asemenea eforturi pentru a părea neglijent prima dată când ne-am întâlnit.

Samuel Kidd privi în față, hotărât. Nu spuse nimic. Ochii lui erau plini de dușmănie.

— Foarte bine, dacă nu vorbiți, voi explica eu. Domnul Kidd s-a rănit la obraz când cobora din pomul de lângă camera numărul 238 a hotelului, cea a lui Richard Negus. Dacă un bărbat îngrijit are o rană pe față, asta ar putea ridica semne de întrebare, nu? Un bărbat atent la aspectul său ar avea grijă să nu se taie pe față când se bărbierește. Domnul Kidd nu dorea să mă gândesc la asta. Nu dorea să mă întreb dacă nu cumva a coborât recent dintr-un pom după ce ieșise pe o fereastră, așa că s-a prezentat într-un mod neîngrijit.

A apărut ca un bărbat care ar fi suficient de neatent încât să se taie bărbierindu-se și apoi, pentru a evita alte tăieturi, ar umbla cu fața pe jumătate nerasă! Desigur că un bărbat atât de neglijent ar folosi neîndemânatic lama de ras și s-ar răni, asta trebuia să creadă Poirot, și asta a și crezut inițial.

— Stați puțin, Poirot, intervenii. Dacă vreți să spuneți că Samuel Kidd a ieșit pe fereastră din camera lui Richard Negus și s-a dat jos din pom…

— Spun oare atunci și că l-a ucis pe Richard Negus? *Non.* Nu el a făcut asta. Doar l-a ajutat pe ucigașul lui Richard Negus. Cât privește identitatea acestei persoane… încă nu v-am dezvăluit numele său.

— Nu, nu l-ați dezvăluit, replicai aspru. Și nu mi-ați spus cine erau cei trei din camera 317 când Rafal Bobak a dus ceaiul de la ora cinci. Ați spus că victimele erau deja decedate la acel moment…

— Și erau. Una dintre cele trei persoane din camera 317 la ora șapte și un sfert era Ida Gransbury, moartă, dar așezată pe scaun pentru a părea vie, dacă nu se uita nimeni la fața ei. O alta era Samuel Kidd, care juca rolul lui Richard Negus.

— Da, asta am înțeles, dar cine era cea de-a treia persoană? întrebai aproape disperat. Cine era femeia care se dădea drept Harriet Sippel, care bârfea răutăcios? Nu putea să fie Jennie Hobbs. După cum ați spus, Jennie trebuia să fie deja în drum spre cafeneaua Pleasant la acel moment.

— Ah, da, femeia care bârfea răutăcios, repetă Poirot. Am să vă spun cine era acea femeie, prietene. Acea femeie era Nancy Ducane.

*

Sala se umplu de strigăte de uimire.

— Oh, nu, monsieur Poirot, spuse Luca Lazzari. *Signora* Ducane este unul dintre cele mai mari talente artistice ale țării. Și este și o prietenă loială a acestui hotel. Sigur vă înșelați!

— Nu mă înșel, *mon ami.*

Mă uitai la Nancy Ducane, care stătea jos și avea un aer de resemnare. Nu nega nimic din ce spusese Poirot.

Faimoasa artistă Nancy Ducane conspirase cu Samuel Kidd, fostul logodnic al lui Jennie Hobbs? Nu fusesem mai uimit în viața mea! Ce putea să însemne asta?

— Nu v-am spus că *madame* Ducane poartă eșarfa aceea astăzi pentru că speră să nu fie recunoscută, Catchpool? Ați presupus că voiam să spun „recunoscută drept faimoasa pictoriță de portrete”. Nu! Nu voia să fie recunoscută de Rafal Bobak ca fiind acea Harriet pe care el a văzut-o în camera 317 în seara crimelor! Vă rog să vă ridicați și să vă dați jos eșarfa, doamnă Ducane.

Nancy făcu întocmai.

— Domnule Bobak, aceasta este femeia pe care ați văzut-o?

— Da, domnule Poirot. Ea era.

Urmă un sunet imperceptibil, dar ușor de auzit: cei din sală își trăgeau respirația.

— Nu ați recunoscut-o drept faimoasa pictoriță de portrete, Nancy Ducane?

— Nu, domnule. Nu știu nimic despre artă, și am văzut-o doar din profil. Ținea capul întors în partea opusă.

— Sunt sigur de asta, în caz că erați amator de artă și ați fi putut să o recunoașteți.

— Am observat-o imediat cum a intrat astăzi însă, pe ea și pe acest domn Kidd. Am încercat să vă spun, dar nu m-ați lăsat să vorbesc, domnule.

— Da, și la fel a încercat și Thomas Brignell să îmi spună că l-a recunoscut pe Samuel Kidd, precizează Poirot.

— Doi dintre cei despre care am crezut că au fost uciși, și intră vii și nevătămați în sală!

Era evident din vocea lui că Rafal Bobak încă nu își revenise din șoc.

— Cum rămâne cu alibiul lui Nancy Ducane, cel oferit de Lord și Lady Wallace? întrebai.

— Mi-e teamă că nu era adevărat, explică Nancy. Este vina mea. Vă rog să nu îi învinuiți. Îmi sunt prieteni dragi și doreau să mă ajute. Nici St. John, nici Louisa nu au știut că am fost la hotelul Bloxham în seara crimelor. Le-am jurat că nu am fost acolo, iar ei au avut încredere în mine. Sunt oameni buni și curajoși, nu au vrut să mă vadă învinuită de trei crime pe care nu le-am comis. *Monsieur* Poirot, cred că înțelegeți tot, deci trebuie să știți că nu am ucis pe nimeni.

— Să minți poliția în cadrul anchetei unei crime nu este curaj, *madame.* Este de neiertat. Când am plecat de la dumneavoastră de acasă, știam deja că sunteți o mincinoasă, Lady Wallace!

— Cum îndrăzniți să vorbiți așa cu soția mea? sări St. John Wallace.

— Îmi pare rău dacă adevărul nu este pe placul dumneavoastră, Lord Wallace.

— De unde ați știut, *monsieur* Poirot? întrebă soția lui.

— Aveați o nouă servitoare, Dorcas. A venit cu dumneavoastră aici, astăzi, pentru că v-am rugat să o aduceți. Este importantă în această poveste. Mi-ați spus că Dorcas lucrează la dumneavoastră doar de câteva zile, și am constatat și eu că este cam neîndemânatică. Mi-a adus o ceașcă de cafea și a vărsat mare parte din conținut. Din fericire însă, nu s-a vărsat tot, și am putut să beau puțină. Imediat am recunoscut-o drept cafeaua de la Pleasant. Cafeaua lor este de neconfundat, nu mai există alta la fel nicăieri altundeva.

— Măi să fie! strigă Fee Spring.

— Într-adevăr, *mademoiselle.* A avut un efect profund asupra minții mele. Imediat am așezat câteva piese din puzzle la locul lor. Cafeaua tare face foarte bine creierului.

Poirot se uită cu subînțeles la Fee când spuse asta. Ea își țuguie buzele în semn de dezacord.

— Această servitoare nu prea capabilă… scuzați-mă, *mademoiselle* Dorcas, sunt sigur că situația se va îmbunătăți cu timpul… era proaspăt angajată! Am așezat acest fapt alături de cafeaua de la Pleasant și mi-a venit o idee. Dar dacă Jennie Hobbs fusese servitoarea Louisei Wallace înaintea lui Dorcas? Știam de la chelnerița de la Pleasant că Jennie se ducea acolo adesea pentru a face diferite cumpărături pentru cea care o angajase, o doamnă din înalta societate. Jennie vorbea despre ea ca fiind o „lady”. Nu ar fi fost interesant ca Jennie să fi lucrat până în urmă cu doar câteva zile pentru femeia care îi oferea un alibi lui Nancy Ducane? O coincidență extraordinară, sau poate deloc o coincidență! La început, gândurile mele privind acest aspect au mers într-o direcție greșită. M-am gândit: „Nancy Ducane și Louisa Wallace sunt prietene și au conspirat să o ucidă pe *la pauvre* Jennie”.

— Ce idee ridicolă! replică indignată Louisa Wallace.

— O minciună sfruntată! adăugă soțul ei, St. John.

— Nu o minciună, *pas du tout.* O greșeală. Jennie nu este moartă, după câte putem vedea. Dar nu am greșit presupunând că, până nu demult, a fost servitoare în casa Louisei și a lui St. John Wallace, înainte de *mademoiselle* Dorcas. După ce a vorbit cu mine la Pleasant în seara crimelor, Jennie a trebuit să părăsească reședința Wallace cât mai repede. Știa că voi ajunge acolo curând pentru a mi se confirma alibiul lui Nancy Ducane. Dacă aș fi găsit-o acolo, lucrând pentru femeia care oferea acel alibi, aș fi devenit imediat suspicios. Catchpool, spuneți-mi, spuneți-ne tuturor, ce aș fi bănuit?

Respirai adânc, rugându-mă să nu Fi înțeles greșit, și spusei:

— Ați fi bănuit că Jennie Hobbs și Nancy Ducane complotau pentru a ne induce în eroare.

— Foarte corect, *mon ami.*

Poirot îmi zâmbi fericit. Apoi spuse către public:

— Cu puțin timp înainte de a gusta cafeaua și de a face legătura cu Pleasant, privisem un tablou al lui St. John Wallace, cadoul pentru soția sa la aniversarea căsătoriei. Era o reprezentare a unei rochița-rândunicii albastre. Era datat patru august anul trecut, și Lady Wallace a subliniat acest lucru. Atunci Poirot a realizat ceva: portretul lui Nancy Ducane reprezentând-o pe Louisa Wallace, pe care tocmai îl văzuse, nu era datat. Ca amator de artă, am participat la nenumărate expoziții în Londra. Am văzut lucrări ale doamnei Ducane de multe ori. Tablourile ei au mereu data pe ele, în colțul din dreapta jos, și inițialele ei: NAED.

— Sunteți mai atent decât majoritatea celor care participă la expoziții, observă Nancy.

— Hercule Poirot este mereu atent la tot. *Madame,* cred că portretul Louisei Wallace avea

data pe el, dar ați acoperit-o. De ce? Pentru că nu era un tablou recent. Voiați să cred că i-ați adus portretul Louisei Wallace în seara crimelor și că era așadar o lucrare finalizată recent. M-am întrebat de ce nu ați înscris pe el o dată nouă, falsă, și răspunsul a fost evident: dacă lucrările dumneavoastră vor dăinui sute de ani și dacă istoricii de artă vor fi interesați de ele, cum vor fi cu certitudine, nu doreați să îi induceți în eroare pe acești oameni cărora le-ar păsa de opera dumneavoastră. Nu, singurii pe care doreați să îi induceți în eroare erau Hercule Poirot și poliția!

Nancy Ducane înclină capul și spuse pe un ton gânditor:

— Ce perspicace sunteți, *monsieur* Poirot. Chiar înțelegeți, nu?

— *Oui, madame.* Înțeleg că ați ajutat-o pe Jennie Hobbs să își găsească de lucru în casa Louisei Wallace. Ați vrut să o ajutați pe Jennie când a venit la Londra, înțeleg că ea nu a făcut niciodată parte dintr-un plan pentru a vă înscena o crimă, deși l-a lăsat pe Richard Negus să creadă altfel. De fapt, doamnelor și domnilor, Jennie Hobbs și Nancy Ducane au fost prietene și aliate încă de când locuiau în Great Holling. Cele două femei care l-au iubit enorm și necondiționat pe Patrick Ive au pus la cale un plan aproape suficient de abil încât să mă păcălească pe mine, Hercule Poirot, dar nu suficient de abil totuși!

— Minciuni, numai minciuni! plânse Jennie.

Nancy nu spuse nimic.

Poirot continuă:

— Să revenim pentru o clipă la casa soților Wallace. În portretul Louisei Wallace pictat de Nancy Ducane, pe care l-am studiat foarte de aproape și pentru destul de mult timp, erau o cană și un castron. Când m-am plimbat prin cameră și le-am privit din diferite unghiuri, au rămas de un albastru fără nuanțe diferite, neinteresante. Toate celelalte culori se schimbau în mod subtil în timp

ce le priveam din alte unghiuri, în funcție de lumină. Nancy Ducane este o artistă sofisticată. Este genială în privința culorilor, dar nu și când se grăbește și nu este atentă la artă, ci la a se proteja pe ea și pe prietena ei Jennie Hobbs. Pentru a ascunde o informație, Nancy a pictat albastre, în grabă, cana și castronul din tablou, deși în realitate nu erau așa. De ce a făcut asta?

— Pentru a acoperi data? sugerai.

— *Non.* Cana și castronul erau în partea de sus a tabloului, iar Nancy Ducane pune data în colțul din dreapta jos, explică Poirot. Lady Wallace, nu v-ați așteptat să doresc să facem turul casei, de jos până sus. Ați crezut că odată ce vorbim și văd portretul dumneavoastră pictat de Nancy Ducane, aș fi mulțumit și aș pleca. Dar am vrut să văd aceste obiecte albastre, cana și castronul, care erau pictate în tablou cu mai puțină subtilitate decât restul lucrării. Și le-am găsit! Lady Wallace a părut surprinsă că lipseau, dar uimirea ei era o prefăcătorie. Într-un dormitor de sus erau o cană și un castron, însă albe, și cu o emblemă pe ele. Acestea trebuiau să fie cana și castronul din portret, m-am gândit, dar nu erau albastre. *Mademoiselle* Dorcas, Lady Wallace mi-a spus că probabil le-ați spart sau furat dumneavoastră.

— Nu am făcut așa ceva! răspunse Dorcas, supărată. Nici n-am văzut vreo cană sau castron albastre în casa aia!

— Din cauză că nu au fost niciodată, tânără doamnă! lămuri Poirot. M-am întrebat de ce a acoperit în grabă Nancy Ducane cana și castronul din portret cu albastru? Ce spera să ascundă? Trebuia să fie emblema, am concluzionat. Emblemele nu sunt pur decorative, aparțin uneori unor familii sau, în alte cazuri, unor colegii ale unor universități renumite.

— Colegiul Saviour, Cambridge, mă luă gura pe dinainte.

Îmi amintii că Stanley Beer vorbise despre o emblemă înainte să plec cu Poirot spre Great Holling.

— *Oui,* Catchpool. Când am plecat de la familia Wallace, am desenat repede emblema, ca să nu o uit.

Nu sunt artist, dar a fost suficient de bine redată. L-am rugat pe ofițerul Beer să afle de unde provenea. Așa cum l-ați auzit toți spunând pe prietenul meu Catchpool, emblema de pe cana și castronul din casa Wallace era cea a colegiului Saviour, Cambridge, unde Jennie Hobbs a lucrat pe post de cameristă pentru reverendul Patrick Ive. V-au fost oferite în dar de rămas-bun când ați plecat către Great Holling împreună cu Patrick și Frances Ive, nu-i așa, domnișoară Hobbs? Când v-ați mutat acasă la Lord și Lady Wallace, le-ați luat cu dumneavoastră. Când ați plecat de acolo în grabă pentru a vă ascunde acasă la domnul Kidd, le-ați uitat însă. Nu vă puteați gândi la astfel de detalii în acele momente. Cred că ulterior au fost mutate de către Lady Wallace din camera servitorilor, unde ați stat, într-un dormitor pentru oaspeți, unde puteau fi admirate de către vizitatorii pe care spera să îi impresioneze.

Jennie nu răspunse. Figura ei devenise total inexpresivă.

— Nancy Ducane nu a vrut să își asume nici cel mai mic risc, observă Poirot. Știa că, după comiterea crimelor, eu și Catchpool vom pune întrebări în satul Great Holling. Dacă bătrânul bețivan Walter Stoakley, fost profesor la Colegiul Saviour, ne-ar fi spus că i-a dat cana și castronul în dar lui Jennie Hobbs? Dacă apoi le vedeam în portretul lui Lady Louisa Wallace, am fi făcut legătura cu Jennie Hobbs și deci legătura dintre Nancy Ducane și Jennie Hobbs, o legătură nu de dușmănie și invidie, cum ni se spusese de către ambele femei, ci una de prietenie și complicitate. *Madame* Ducane nu își putea asuma riscul să

facem această legătură din cauza portretului, așa că a pictat cana și castronul albastre în grabă și fără subtilități artistice.

— Nu toate lucrările unui artist pot fi cele mai bune, *monsieur* Poirot, spuse Nancy.

Mă sperie să constat cât de rezonabilă părea, că o persoană care fusese complice la trei crime era atât de politicoasă și rațională când făcea conversație.

— Poate că sunteți de acord cu doamna Ducane, Lord Wallace? întrebă Poirot. Și dumneavoastră sunteți pictor, deși cu un alt stil. Doamnelor și domnilor, St. John Wallace este un artist care pictează plante. I-am văzut lucrările în fiecare cameră a casei sale când am vizitat-o pe Lady Louisa; a fost amabilă să mi le arate, la fel cum a fost de amabilă și să îi ofere un alibi fals lui Nancy Ducane. Vedeți dumneavoastră, Lady Louisa este o femeie bună. Este cel mai periculos tip de om bun: atât de inconștientă de rău încât nici nu îl observă în imediata sa apropiere! A crezut în inocența lui Nancy Ducane și i-a oferit un alibi pentru a o proteja. Ah, simpatica și talentata Nancy Ducane este foarte convingătoare! L-a convins pe Lordul Wallace că dorea să încerce și ea să picteze în stilul lui. Lordul Wallace are multe cunoștințe și este renumit, având acces la orice plante îi trebuie pentru lucrările sale. Nancy Ducane l-a rugat să obțină pentru ea niște plante de cassava, din care se extrage cianura!

— Cum, Doamne, iartă-mă, ați putea să știți asta? sări St. John Wallace.

— Am presupus, *monsieur*. Nancy Ducane v-a spus că avea nevoie de această plantă pentru arta sa, nu-i așa? Și ați crezut-o.

Poirot se adresă din nou mulțimii:

— Adevărul este că nici Lord, nici Lady Wallace nu ar putea să creadă că o bună prietenă a lor ar fi capabilă de crimă. I-ar pune într-o lumină prea proastă. Reputația lor, vă dați seama! Chiar și

acum, când tot ceea ce spun eu se potrivește perfect cu ceea ce ei știu că e adevărat, St. John și Louisa Wallace își spun că sigur mă înșel, sunt doar un detectiv de pe continent cu tot felul de idei. Atât este de perversă natura umană, mai ales în cazul unor *idées fixes* snoabe!

— *Monsieur* Poirot, nu am ucis pe nimeni, precizează Nancy. Știu că sunteți convins că spun adevărul. Vă rog să le spuneți clar celor din sală că nu am ucis pe nimeni.

— Nu pot face asta, *madame. Je suis désolé.* Nu le-ați administrat otrava dumneavoastră, dar ați complotat la uciderea a trei persoane.

— Da, dar numai pentru a salva o altă viață, se apără Nancy. Nu sunt vinovată de nimic! Jennie, haide să-i spunem varianta noastră, cea adevărată. Odată ce o va auzi, va înțelege că am făcut ce am făcut doar pentru a ne salva propriile vieți.

Toată lumea aștepta în liniște. Nu crezui că Jennie se va clinti, dar până la urmă se ridică. Își ținea strâns geanta în față cu ambele mâini și se îndrepta spre Nancy.

— Viețile noastre nu meritau să fie salvate, spuse.

— Jennie! strigă Sam Kidd, și brusc se ridică și el și se grăbi către ea.

Îl privii și mă cuprinse senzația că timpul stă pe loc. De ce fugea Kidd? Care era pericolul? Era clar că îl simțea, și, chiar dacă nu înțelesei de ce, inima mea începu să bată repede și cu putere. Avea să se întâmple ceva cumplit. Începui să fug și eu către Jennie.

Ea deschise geanta.

— Deci vrei să fii din nou cu Patrick, spui? îi zise lui Nancy.

Îi recunoscui adevărata voce, dar în același timp parcă nu era ea. Era sunetul unui întuneric fără sfârșit ce se propagă prin cuvinte. Sper să nu mai aud ceva asemănător niciodată în viața mea.

Și Poirot începu să se miște, dar eram amândoi prea departe.

— Poirot! strigai, și apoi: Opriți-o careva!

Văzui metal și lumina reflectându-se când se mișcă. Doi bărbați de la masa de lângă Nancy se ridicară în picioare, dar nu se mișcară destul de repede.

— Nu! strigai.

Mâna lui Jennie se mișcă rapid, apoi văzui sânge, un șuvoi de sânge coborând pe rochia lui Nancy și apoi pe podea. Nancy căzu la pământ. Undeva, în spatele sălii, o femeie începu să țipe.

Poirot se oprise, acum era încremenit.

— *Mon Dieu,* spuse închizând ochii.

Samuel Kidd ajunse la Nancy înaintea mea.

— E moartă, anunță privindu-i trupul neînsuflețit.

— Da, este, replică Jennie. Am înjunghiat-o în inimă. Direct în inimă.

Capitolul 25

DACĂ CRIMĂ AR FI ÎNCEPUT CU „D”

Am înțeles în ziua aceea că nu de moarte mă tem. Este o stare lipsită de energie, nu are forță. Mereu văd cadavre din cauza muncii mele, și nu mă deranjează prea mult. Nu, ceea ce mă sperie cel mai mult este apropierea de moarte existentă în cei vii: vocea lui Jennie Hobbs când a cuprins-o dorința de a ucide, starea mintală a unui ucigaș care ar pune în mod rece și calculat trei butoni cu monogramă în gura fiecărei victime și s-ar apuca să le așeze cadavrele cu membrele și degetele drepte, punându-le palmele lipsite de viață pe podea.

Ține-l de mână, Edward.

Cum pot cei vii să-i țină de mână pe cei morți fără să se teamă că vor fi trași și ei către moarte?

Dacă ar fi după mine, nimeni nu ar avea de-a face cu moartea cât timp mai este încă viu. Știu că este o speranță deșartă.

După ce Jennie Hobbs o înjunghiase pe Nancy, nu doream să am de-a face cu ea. Nu voiam să știu de ce o făcuse. Voiam doar să mă duc acasă, să stau lângă șemineul lui Blanche Unsworth, să lucrez la cuvintele mele încrucișate și să uit despre crimele de la hotelul Bloxham sau crimele cu monogramă, sau oricum ar mai fi vrut să le numească cineva.

Poirot însă era suficient de curios pentru amândoi, iar voința lui era mai puternică decât a mea. Insistă să rămân. Era cazul meu, spuse, trebuia să îl duc până la capăt. Făcu un gest cu mâinile care mima împachetatul, de parcă o investigare a unei crime era un pachet.

Așa că, peste câteva ore, eram amândoi într-o încăpere mică și pătrată de la Scotland Yard, cu Jennie Hobbs de cealaltă parte a mesei. Fusese

arestat și Samuel Kidd și era interogat de către Stanley Beer. Aș fi făcut orice să îl interoghez eu pe Kidd, care era un șarlatan și un ticălos, dar în vocea căruia nu auzisem niciodată lipsa totală de speranță.

Și pentru că tot vorbim despre voci, mă surprinse tonul blând al lui Poirot când vorbi.

— De ce ați făcut-o, *mademoiselle*? De ce să o ucideți pe Nancy Ducane, când ați fost prietene și aliate atât de mult timp?

— Nancy și Patrick au fost iubiți în toate sensurile. Nu am știut asta până când nu am auzit-o spunând-o astăzi. Am crezut mereu că eram la fel amândouă: că îl iubeam pe Patrick, dar știam că nu putem să fim cu el în acel mod – că nu fusesem cu el în acel mod. În toți acești ani am crezut că iubirea lor a fost nevinovată, dar era o minciună. Dacă Nancy l-ar fi iubit cu adevărat pe Patrick, nu l-ar fi împins la adulter și nu i-ar fi întinat conștiința.

Jennie își șterse o lacrimă și continuă:

— Cred că i-am făcut o favoare. Ați auzit-o cum a spus că își dorește să fie din nou lângă el. Am ajutat-o să obțină asta, nu?

— Catchpool, spuse Poirot, mai țineți minte când v-am spus că era prea târziu să o mai salvez pe *mademoiselle* Jennie, după ce am găsit sângele din camera 402 de la hotelul Bloxham?

— Da.

— Ați crezut că mă referem la faptul că este moartă, dar v-ați înșelat. Vedeți dumneavoastră, am știut încă de pe atunci că Jennie nu mai putea să fie ajutată. Făcuse deja lucruri atât de cumplite, încât eram sigur că va muri și ea. Asta voiam să spun.

— Sunt moartă de când a murit Patrick, în toate sensurile posibile, replică Jennie pe același ton încărcat de o nesfârșită lipsă de speranță.

Singura cale de a trece peste acest calvar pentru mine era să mă concentrez asupra logicii.

Rezolvase oare Poirot puzzle-ul? Părea să creadă că da, dar eu încă nu înțelegeam. Cine îi ucisese pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus și de ce? Îi pusei aceste întrebări lui Poirot.

— Ah, răspunse zâmbind de parcă îi amintisem de o glumă. Vă înțeleg dilema, *mon ami.* Îl vedeți pe Poirot expunând pe larg totul și apoi, aproape de concluzie, suntem întrerupți de încă o crimă, fără să auziți până la urmă răspunsurile pe care le așteptați. *Dommage.*

— Vă rog să-mi spuneți imediat, și să se termine cu acest *dommage,* replicai cu toată forța pe care o mai aveam.

— Este destul de simplu. Jennie Hobbs și Nancy Ducane au conspirat să îi ucidă pe Harriet Sippel, Ida Gransbury și Richard Negus cu ajutorul lui Samuel Kidd. Dar în timp ce complota cu Nancy, Jennie s-a prefăcut că ar face parte dintr-un alt complot. L-a lăsat pe Richard Negus să creadă că el era complicele său.

— Nu sună deloc „destul de simplu”, protestai. Sună extrem de complicat.

— Nu, nu, prietene. *Vraiment,* chiar nu este. Vă este greu să alăturați cele două versiuni ale poveștii pe care le-ați auzit, dar trebuie să uitați tot ce ne-a spus Jennie când am vizitat-o acasă la Samuel Kidd, scoateți-vă din minte tot ce a spus. A fost o minciună de la un capăt la celălalt, deși nu mă îndoiesc de faptul că erau câteva aspecte adevărate. Cele mai bune minciuni conțin crâmpeie de adevăr. Jennie ne va spune imediat tot adevărul, acum, că nu mai are nimic de pierdut, dar înainte de asta, prietene, trebuie să vă fac complimentul pe care îl meritați. Dumneavoastră m-ați ajutat să văd adevărul limpede, cu ceea ce ați spus în cimitirul de la biserica Holy Saints.

Poirot se întoarse către Jennie și spuse:

— Minciuna pe care i-ați spus-o lui Harriet Sippel, cum că Patrick Ive lua bani de la enoriași pentru a le transmite mesaje de la cei dragi de

dincolo de mormânt… că Nancy îl vizitase la casa parohială noaptea pentru acest motiv, sperând să vorbească și ea cu răposatul ei soț William. Ah, de câte ori a auzit Poirot această minciună teribilă! De multe, multe ori. Chiar dumneavoastră ați recunoscut că ați spus minciuna într-un moment de slăbiciune, domnișoară Hobbs, orbită de gelozie. Dar nu este adevărat! Când stăteam lângă mormântul vandalizat al lui Patrick Ive, Catchpool a spus: „Dacă Jennie Hobbs a mințit în legătură cu Patrick Ive nu ca să îl rănească, ci pentru a-l proteja?" Catchpool își dăduse seama de importanța unui fapt pe care eu îl ignorasem, un fapt care nu fusese niciodată pus în discuție, deci nu l-am analizat: iubirea pasională a lui Harriet Sippel pentru răposatul ei soț, George, care a murit tânăr în mod tragic. Nu i se spusese lui Poirot cât de mult îl iubise Harriet pe George? Sau cum moartea lui o transformase pe Harriet dintr-o persoană împlinită și blândă într-una acră și dușmănoasă? Este greu să îți imaginezi o pierdere atât de cumplită încât să distrugă orice fel de urmă de bucurie dintr-un om. *Oui, bien sûr.* Știam că Harriet suferise o asemenea pierdere. Știam asta atât de bine încât nici nu m-am mai gândit la acest aspect. Știam, de asemenea, că Jennie Hobbs îl iubise pe Patrick Ive destul cât să îl părăsească pe Samuel Kidd, logodnicul ei, pentru a rămâne lângă reverendul Patrick Ive și soția sa. Această iubire era foarte altruistă, era fericită să îl servească fără să primească nimic în schimb. Dar povestea spusă și de Jennie, și de Nancy ne oferea gelozia drept motiv pentru minciuna pe care o spusese Jennie, gelozia pe iubirea lui Patrick pentru Nancy. Dar asta nu poate să fie adevărat! Nu se potrivește cu faptele! Nu trebuie să ne gândim doar la aspectele fizice, ci și la cele psihologice: Jennie nu a făcut nimic să îl pedepsească pe Patrick Ive pentru că s-a căsătorit cu Frances. A acceptat faptul că el aparținea unei alte femei. A rămas lângă el,

servitoare loială, și i-a ajutat mult pe el și soția lui în casa parohială, iar ei îi erau recunoscători. Atunci, de ce brusc, după ani de zile de iubire altruistă și devotament, ar dori Jennie să îl calomnieze pe Patrick Ive din cauza iubirii lui pentru Nancy Ducane? De ce ar fi declanșat evenimentele care l-au distrus? Răspunsul este că nu ar fi făcut-o, și nici nu a făcut-o. Nu din invidie a mințit Jennie, ci dintr-un cu totul alt motiv, încercați să îl ajutați pe bărbatul pe care îl iubeați, nu-i așa, domnișoară Hobbs? Să îl salvați, chiar. Imediat cum am auzit teoria inteligentului meu prieten, Catchpool, mi-am dat seama că era adevărată. Era atât de evident, iar Poirot a fost un *imbécile* să nu își dea seama!

Jennie mă privi.

— Ce teorie?

Deschisei gura să răspund, dar Poirot mi-o luă înainte.

— Când Harriet Sippel v-a spus că o văzuse pe Nancy Ducane mergând noaptea la casa parohială, v-ați dat seama de pericol. Știați de întâlnirile lor – cum să nu știți, când locuiați în aceeași casă? — și voiați să îi apărați reputația lui Patrick Ive. Cum puteați face asta? Odată ce Harriet Sippel prindea un fir de scandal, adora să-l facă de rușine pe păcătos în public. Cum ați fi putut să explicați prezența lui Nancy Ducane la casa parohială în nopțile când Frances Ive era plecată, dacă nu mărturisind adevărul? Ce altă poveste ar fi putut să țină? Și apoi, ca prin farmec, când aproape că vă dăduserăți bătută, v-a venit o idee care ar fi putut să meargă. Ați hotărât să folosiți tentația și falsa speranță pentru a elimina amenințarea pe care o reprezenta Harriet.

Jennie îl privi fix în față, fără să răspundă.

— Harriet Sippel și Nancy Ducane aveau ceva în comun, continuă Poirot. Amândouă își pierduseră în mod tragic soții. I-ați spus lui Harriet că Nancy putuse să comunice cu decedatul

William Ducane cu ajutorul lui Patrick Ive, plătindu-l. Sigur, trebuia să rămână secret față de Biserică și de săteni, dar i-ați dat de înțeles lui Harriet că, dacă voia, Patrick ar putea să facă același lucru și pentru ea. Ea și George puteau, ei bine, dacă nu să fie din nou împreună, atunci măcar să comunice cumva. Spuneți-mi, cum a reacționat Harriet când i-ați spus asta?

Urmă o tăcere prelungă. Apoi Jennie spuse:

— Dorea să se întâmple cât mai repede. Ar fi plătit oricât, așa a zis, doar să mai vorbească din nou cu George. Nu vă puteți imagina cât l-a iubit pe acel bărbat, *monsieur* Poirot. Îi priveam figura când vorbeam și parcă priveam o femeie moartă revenind la viață. Am încercat să îi explic lui Patrick, că era o problemă, dar o rezolvasem. Îi făcusem oferta lui Harriet înainte să îl întreb și pe el, știți. Ah, cred că știam în sinea mea că Patrick nu va accepta, dar eram disperată! Nu am vrut să îi dau șansa de a-mi interzice să fac ce aveam de gând. Puteți să înțelegeți asta?

— *Oui, mademoiselle.*

— Am sperat că îl voi putea convinge să fie de acord. Era un om cu principii, dar știam că va vrea să o ocrotească pe Frances de scandal, și pe Nancy, și doar așa puteam avea garanția că Harriet va tăcea. Era singura cale! Tot ce trebuia să facă Patrick era să îi spună câteva cuvinte frumoase lui Harriet din când în când și să pretindă că erau din partea lui George. Nici nu trebuia să ia banii de la ea. I-am spus toate astea, dar a refuzat categoric. A fost oripilat.

— Și pe bună dreptate, replică Poirot calm. Continuați, vă rog.

— A spus că ar fi imoral și incorect să îi facem lui Harriet ce propuneam eu. Că ar prefera să fie ruinat. L-am implorat să se răzgândească. Ce rău făceam, dacă pe Harriet o făcea fericită asta? Dar Patrick era hotărât. Mi-a spus să îi transmit că nu se putea face ce îi propusesem. A fost foarte clar.

„Nu spune că ai mințit, Jennie, altfel va bănui care este adevărul”, așa a zis. Trebuia să îi spun lui Harriet doar că nu se putea face ce dorea ea.

— Deci nu aveați nicio altă opțiune decât să îi spuneți asta, intervenii.

— Nicio altă opțiune, repetă Jennie plângând. Iar din momentul în care i-am transmis mesajul său lui Harriet, ea a devenit inamica lui, spunând minciuna mea tuturor din sat. Patrick ar fi putut să o facă de râs, spunând că ea dorise să beneficieze de serviciile lui și nu le numise blasfemii necreștinești decât când i se refuzaseră ei, dar nu a vrut să facă asta. A spus că oricât de rea ar fi Harriet, nu ar ataca-o și el. Ce prostănac! Ar fi putut să îi închidă gura imediat, dar era prea nobil pentru propriul său bine!

— Atunci v-ați dus să îi cereți sfatul lui Nancy Ducane? întrebă Poirot.

— Da. Nu înțelegeam de ce să ne agităm doar Patrick și cu mine. Era și Nancy implicată. Am întrebat-o dacă ar trebui să recunosc în public că mințisem, dar m-a sfătuit să nu fac asta. A spus: „Mă tem că oricum Patrick va avea probleme acum, și eu la fel. Mai bine te-ai face nevăzută și nu ai spune nimic, Jennie. Nu te sacrifica. Nu știu dacă ai fi destul de puternică să faci față atacurilor lui Harriet”. M-a subestimat. Eram supărată, știți, cred că eram cu nervii la pământ, fiindcă mi-era teamă pentru Patrick, Harriet fiind așa hotărâtă să îl distrugă, dar nu sunt o persoană slabă de înger, *monsieur* Poirot.

— Văd că nu vă este teamă.

— Nu. Îmi dă putere faptul că Harriet Sippel, ipocrita aia dezgustătoare, a murit. Criminalul ei a făcut un mare serviciu lumii întregi.

— Ceea ce face să se nască întrebarea privind identitatea acelui criminal, *mademoiselle.* Cine a ucis-o pe Harriet Sippel? Ne-ați spus că Ida Gransbury, dar aceasta a fost o minciună.

— Nu cred că trebuie să vă spun eu adevărul, *monsieur* Poirot. Îl știți la fel de bine ca mine.

— Atunci vă rog să vă fie milă de bietul domn Catchpool. El încă nu știe toată povestea.

— Atunci ați face bine să i-o spuneți, nu? replică Jennie zâmbind absent, și brusc avui senzația că în cameră rămăsese mult mai puțin din persoana ei decât fusese cu doar o clipă înainte.

— *Très bien,* replică Poirot. Am să încep cu Harriet Sippel și Ida Gransbury, două femei inflexibile, foarte convinse de propria lor virtute, care erau dispuse să hărțuiască un om nevinovat până îl băgau în pământ. Și-au exprimat regretul după moartea lui? Nu, chiar au protestat când a fost îngropat în pământ sfințit. Oare aceste două femei au ajuns să regrete modul în care se purtaseră cu Patrick Ive, după ce le-a convins cu greu Richard Negus? Nu, sigur că nu. Nu este plauzibil așa ceva. Atunci mi-am dat seama că mințiți, *mademoiselle* Jennie, în acel punct al poveștii.

Ea ridică din umeri.

— Orice este posibil.

— *Non.* Doar adevărul este posibil. Știam că Harriet Sippel și Ida Gransbury nu ar fi fost niciodată de acord cu un plan al execuției voluntare despre care mi-ați vorbit. Așadar, au fost ucise. Ce convenabil să treceți crimele lor drept niște sinucideri asistate! Ați sperat ca Poirot să își dezafecteze micuțele celule cenușii când aude că toți morții și-au dorit moartea. Doar așa se puteau mântui! A fost o poveste creativă și neobișnuită, genul pe care o auzi și presupui că este adevărată, pentru că nimeni nu ar putea să inventeze așa ceva.

— Era colacul meu de salvare, l-aș fi folosit doar la nevoie, lămuri Jennie. Am sperat să nu mă găsiți, dar m-am temut că ați face-o.

— Și dacă vă găseam, ați sperat ca alibiul dumneavoastră dintre orele șapte și un sfert și opt și zece să vă salveze, la fel ca și cel al lui Nancy

Ducane. Dumneavoastră și Samuel Kidd ați fi fost acuzați de încercarea de a înscena crimele unei persoane nevinovate, dar nu de complotul pentru comiterea lor și de săvârșirea în sine a crimelor. A fost inteligent să mărturisiți o greșeală pentru a ascunde altele mult mai grave. Dușmanii dumneavoastră erau morți, și nimeni nu avea să fie spânzurat, pentru că povestea dumneavoastră era verosimilă: Ida Gransbury ar fi ucis-o pe Harriet Sippel, și Richard Negus pe Ida Gransbury, apoi s-a sinucis. Planul era ingenios, *mademoiselle,* dar nu la fel de ingenios precum Hercule Poirot!

— Richard voia să moară, afirmă Jennie supărată. Nu a fost ucis. Era hotărât să moară.

— Da, admise Poirot. Acesta este adevărul din mijlocul minciunilor.

— Toată tărășenia e numai din vina lui. N-aș fi ucis pe nimeni dacă nu ar fi fost Richard.

— Dar ați ucis, de mai multe ori. Tot Catchpool m-a condus pe drumul cel bun, spunând câteva cuvinte nevinovate.

— Ce cuvinte? întrebă Jennie.

— A spus: „Dacă «crimă» ar fi început cu «D»…”

*

Era ciudat să ascult aprecierile lui Poirot privind cât îl ajutasem. Nu puteam să înțeleg cum câteva cuvinte ale mele ar fi putut să ajute atât de mult.

Poirot era în plină vervă:

— După ce v-am ascultat povestea, *mademoiselle,* am plecat de acasă de la Samuel Kidd și, desigur, am discutat despre mărturia dumneavoastră: presupusul plan pe care îl făcuserăți cu Richard Negus… Dacă îmi permiteți s-o spun, era o idee strălucită. Era foarte bine pus la punct, ca un șir de piese de domino, dar când m-am gândit mai bine, nu era așa deloc, din cauza ordinii în care căzuseră piesele. Nu cade D, apoi C, apoi B, apoi A, ci B doboară A, apoi C doboară B… dar nu asta contează.

Despre ce, Doamne, iartă-mă, vorbea? Jennie păru să se întrebe același lucru.

— Ah, trebuie să fiu mai explicit, observă Poirot. Pentru a putea să îmi imaginez mai ușor ordinea în care s-au petrecut evenimentele, am înlocuit numele cu litere, *mademoiselle.* Planul dumneavoastră, așa cum ni l-ați descris acasă la Samuel Kidd, era așa: B îl ucide pe A, C pe B, apoi D pe C. După aceea, D așteaptă ca E să fie învinuit și spânzurat pentru crimele A, B și e, iar D se sinucide. Înțelegeți că dumneavoastră sunteți D în acest scenariu, ținând cont de povestea pe care ne-ați spus-o?

Jennie încuviință.

— *Bon.* Acum, întâmplarea face ca domnul Catchpool, aici de față, să fie pasionat de cuvintele încrucișate și, legat de acest hobby, m-a rugat să mă gândesc la un cuvânt din cinci litere care înseamnă „asasinat”. Am spus „crimă”. Nu, a replicat Catchpool, nu se potrivește decât dacă „«crimă» ar fi început cu «D»”. Mi-am amintit cuvintele lui mai târziu și am speculat în mintea mea: dar dacă crimă a început cu D? Dar dacă prima care a ucis nu a fost Ida Gransbury, ci dumneavoastră, domnișoară Hobbs? Cu timpul, această speculație a devenit o certitudine. Am înțeles de ce sigur dumneavoastră ați ucis-o pe Harriet Sippel. Ea și Ida Gransbury nu au venit împreună nici cu trenul de la Great Holling, nici cu mașina la hotelul Bloxham. Deci nu știau una de cealaltă, și nu exista niciun plan unanim acceptat. Aceea era sigur o minciună.

— Și care era adevărul? întrebai disperat.

— Harriet Sippel credea, la fel ca și Ida Gransbury, că doar ea venea la Londra, pentru un motiv personal. Pe Harriet o contactase Jennie, spunându-i că trebuia să se întâlnească urgent. Totul trebuia să fie cât mai secret. Jennie i-a spus lui Harriet că are o cameră rezervată la hotelul Bloxham și că ea, Jennie, va veni acolo joi după-

masă, poate la trei și jumătate sau patru, pentru a discuta despre această problemă importantă. Harriet a acceptat invitația pentru că Jennie îi scrisese despre ceva ce nu suporta refuz, l-ați oferit ceea ce îi refuzase Patrick Ive cu toți acei ani în urmă, *n'est-ce pas, mademoiselle*? O cale de a comunica cumva cu mult iubitul ei soț. I-ați spus că George Sippel a încercat să comunice cu ea prin dumneavoastră, dumneavoastră, care ați încercat să îl ajutați și cu șaisprezece ani în urmă să ia legătura cu ea, dar nu ați reușit. Iar acum, George încerca din nou să ia legătura cu iubita lui soție, prin intermediul dumneavoastră. Vă vorbise din lumea de dincolo! Oh, sunt sigur că ați fost foarte convingătoare! Harriet nu a putut rezista. A crezut asta pentru că își dorea atât de mult să fie adevărat. Crezuse minciuna pe care i-o spuseserăți cu mult timp în urmă, despre sufletele celor dragi care iau legătura cu cei vii, și o credea și acum.

— Sunteți isteț, *monsieur* Poirot, comentă Jennie. Nota zece.

— Spuneți-mi, Catchpool, acum înțelegeți situația cu femeia îndrăgostită de un bărbat suficient de tânăr ca să-i fie mamă? A acestor oameni care constituiau subiectul bârfelor lui Nancy Ducane și Samuel Kidd și de care ați devenit atât de obsedat?

— Nu aș spune chiar obsedat. Și nu, nu înțeleg.

— Să ne amintim *précisément* ce ne-a spus Rafal Bobak. A auzit-o pe Nancy Ducane, care se dădea drept Harriet Sippel, spunând: „Nu mai are încredere în ea. Acum nici nu l-ar mai interesa, nu se mai îngrijește și e suficient de bătrână ca să-i fie mamă". Gândiți-vă la cuvintele „acum nici nu l-ar mai interesa", momentul este precizat înaintea motivelor dezinteresului: că este suficient de bătrână ca să îi fie mamă este unul dintre motive. Acum este suficient de bătrână ca să îi fie mamă. Nu vă dați seama, Catchpool? Dacă acum este

suficient de bătrână ca să îi fie mamă, așa ar fi trebuit să fi fost mereu. Nu există o altă variantă!

— Nu exagerați puțin? Adică, fără acel „acum” este foarte logic, nu ar mai fi interesat de ea, nu se mai îngrijește și este suficient de bătrână ca să îi fie mamă.

— Dar ce spuneți este ridicol, *mon ami,* replică aspru Poirot. Nu este logic. Acel „acum” este acolo, în propoziție. Nu ne putem preface că nu este acolo, dacă este. Nu putem ignora acel „acum” care este chiar sub… urechile noastre!

— Mi-e teamă că nu sunt de acord cu dumneavoastră, afirmai ușor neliniștit. Dac-ar fi să presupun, aș spune că sensul ar suna cam așa: înainte de a nu se mai îngriji, acestui bărbat nu îi displăcea sau nu observa diferența de vârstă dintre ei. Poate nici nu era vizibilă. Dar acum, că nu mai este atât de în formă, bărbatul a trecut la o companie mai tânără și mai atrăgătoare, cea în care are încredere…

Poirot începu să vorbească peste mine, roșu la față și impacientat:

— Nu are rost să presupuneți, Catchpool, când eu știu deja! Ascultați-l pe Poirot! Mai ascultați o dată exact ce s-a spus și în ce ordine: „Acum nici nu ar mai fi interesat de ea, nu se mai îngrijește și este destul de bătrână ca să-i fie mamă”! Primul motiv pentru care nu ar mai fi interesat de ea, urmat de motivul numărul doi! Construcția arată că ambele motive nefericite care sunt valide acum, cândva nu erau.

— Nu e nevoie să țipați la mine, Poirot. Am înțeles ce vreți să spuneți, și tot nu sunt de acord. Nu toată lumea are acuratețea exprimării dumneavoastră. Interpretarea mea trebuie să fie cea corectă, și a dumneavoastră incorectă, din cauză că, așa cum ați spus, nu ar avea sens altfel. Chiar dumneavoastră ați spus: dacă este destul de bătrână ca să îi fie mamă acum, atunci trebuie să fi fost așa mereu.

— Catchpool, Catchpool. Încep să îmi pierd orice speranță în ceea ce vă privește! Gândiți-vă ce s-a spus mai târziu în acea conversație. Rafal Bobak l-a auzit pe Samuel Kidd, dându-se drept Richard Negus, spunând: „Contest ideea cu destul de bătrână ca să-i fie mamă. O contest vehement!” La care Nancy, pozând drept Harriet, a spus: „Ei bine, niciunul dintre noi nu poate dovedi că are dreptate, așa că haideți să fim de acord că nu suntem de acord!” Dar de ce să nu poată dovedi niciunul că are dreptate? Doar este o problemă simplă de biologie, dacă o femeie este sau nu suficient de bătrână față de cineva cât să-i fie mamă. Dacă este cu patru ani mai mare decât el, atunci nu este destul de bătrână. Nimeni nu ar contesta asta! Dacă este cu douăzeci de ani mai bătrână, atunci este suficient de bătrână ca să îi fie mamă. Este foarte clar.

— Dar dacă este mai bătrână cu treisprezece ani? interveni Jennie Hobbs, care închisese ochii. Sau doisprezece? Sunt cazuri rare… dar asta nu se aplică aici, desigur.

Deci Jennie înțelegea aluzia lui Poirot. Eu eram singurul ignorant din încăpere.

— Treisprezece, doisprezece, nu contează! Se poate întreba un doctor, un expert medical, dacă este posibil, teoretic vorbind, ca o femeie de treisprezece sau doisprezece ani să nască. Răspunsul ar fi da sau nu. Să nu dezbatem cazurile de copii care fac copii! Ați uitat cealaltă afirmație interesantă făcută de Samuel Kidd în legătură cu acest presupus bărbat mai tânăr? „Mintea lui? Nu cred că are minte deloc”. Sigur veți afirma că domnul Kidd nu voia să spună decât că bărbatul în cauză era un imbecil.

— Sigur că voi spune asta, replicai rușinat. De ce nu-mi spuneți ce-mi scapă, de vreme ce sunteți mult mai isteț decât mine?

Poirot se arătă dezamăgit.

— *Sacré tonnerre.* Cuplul despre care se discuta în camera 317 erau Harriet Sippel și soțul ei George. Discuția nu era o dezbatere serioasă, ci una zeflemistă. George Sippel a murit când el și Harriet erau încă foarte tineri. Samuel Kidd susține că nu are minte, deoarece dacă George Sippel mai există în vreun fel după moarte, nu este în formă umană. Este o stafie, *n'est-ce pas*? De vreme ce mintea rezidă în creier, și sufletul nu posedă organe umane, George Sippel, stafia, nu poate avea minte.

— Eu… Of, Doamne. Da, acum înțeleg.

— Samuel Kidd își expune punctul de vedere în felul acesta – „Aș spune că…" –, pentru că se așteaptă ca Nancy Ducane să nu fie de acord. Ar fi putut să spună: „Sigur că o stafie are minte. Stafiile sunt libere, nu, și au liber arbitru? De unde vin lucrurile astea, dacă nu din minte?"

Din punct de vedere filosofic, era o opinie interesantă. În alte circumstanțe, aș fi avut și eu însumi o părere în privința chestiunii respective.

Poirot continuă:

— Remarca lui Nancy „suficient de bătrână ca să-i fie mamă" se baza pe ideea că, odată ce un om moare, vârsta sa rămâne neschimbată pentru totdeauna. În viața de apoi, nu mai îmbătrânește. George Sippel, dacă s-ar întoarce ca spirit să-și viziteze văduva, ar fi pururi de douăzeci de ani, vârsta la care a murit. Iar ea, ca femeie de patruzeci de ani, este acum suficient de bătrână ca să îi fie mamă.

— Bravo, replică Jennie pe un ton foarte sigur. Nu am fost acolo, dar conversația a continuat mai târziu și în prezența mea. *Monsieur* Poirot chiar este formidabil de inteligent, domnule Catchpool. Sper că îl prețuiți.

Lui Poirot îi spuse:

— Discuția a continuat, oh, la nesfârșit! Nancy insista că ea are dreptate, dar nici Sam nu se lăsa mai prejos. Spunea că stafiile nu au vârstă, sunt

atemporale, deci este incorect să susții despre *oricine* că ar fi suficient de bătrână ca să îi fie mamă unei stafii.

Poirot mi se adresă:

— Este neplăcut, nu-i așa, Catchpool? Când Rafal Bobak a livrat mâncarea, Nancy Ducane, cu cadavrul Idei Gransbury așezat pe scaun lângă ea, râdea de femeia la a cărei ucidere fusese complice mai devreme, în aceeași zi. Sărmana Harriet cea proastă, soțul ei nu este interesat să vorbească cu ea de dincolo de mormânt. Nu, el va vorbi cu Jennie Hobbs, lăsându-i lui Harriet singura opțiune, aceea de a primi mesajul său întâlnindu-se cu Jennie la Bloxham și, făcând asta, să moară și ea.

— Nimeni nu a meritat vreodată mai mult decât Harriet Sippel să fie ucis, declară Jennie. Am și eu regretele mele. Nu regret însă că am ucis-o pe Harriet.

*

— Dar Ida Gransbury? întrebai. Ea de ce s-a dus la hotelul Bloxham?

— Ah! replică Poirot, părând să nu obosească niciodată împărtășind cunoașterea pe care doar el părea să o posede. Și Ida a acceptat o ofertă irezistibilă, de la Richard Negus. Nu să i se facă legătura cu un vechi iubit decedat, ci să se întâlnească cu fostul său logodnic după șaisprezece ani. Nu este greu de imaginat cât de mare a fost tentația. Richard Negus a părăsit-o pe Ida și, fără niciun dubiu, i-a frânt inima. Ea nu s-a măritat niciodată. Cred că a făcut aluzie într-o scrisoare la posibilitatea unei reconcilieri, poate chiar la căsătorie. Un final fericit. Ida a fost de acord; care om singur ar refuza să îi dea o a doua șansă marii iubiri? Richard i-a spus că va veni la ea în cameră, la hotelul Bloxham, la ora trei și jumătate, sau poate la patru în acea joi. Mai țineți minte remarca dumneavoastră, Catchpool, despre sosirea la hotel

miercuri, pentru a dedica întreaga zi de joi săvârșirii crimelor? Acum capătă sens, așa e?

Încuviințai.

— Negus știa că în acea joi avea să comită o crimă și să se sinucidă. Normal că a vrut să ajungă cu o zi mai devreme, să se pregătească mintal pentru dublul chin.

— Și să evite posibile întârzieri ale trenurilor sau alte astfel de lucruri care i-ar fi încurcat planul, remarcă Poirot.

— Deci Jennie Hobbs a ucis-o pe Harriet Sippel, și Richard Negus pe Ida Gransbury?

— *Oui, mon ami.*

Poirot o privi pe Jennie, care confirmă. Apoi el continuă:

— Cam la aceeași oră, în camerele 121 și 317. În ambele camere, s-a folosit aceeași metodă, cred, de a le administra lui Harriet și Idei otravă. Jennie i-a spus lui Harriet, și Richard Idei: „Vei avea nevoie de un pahar cu apă înainte să asculți ce am de spus. Uite, ți-l dau eu. Stai jos”. Când au luat apă, folosind paharul de lângă chiuvetă, Jennie și Richard au pus și otrava. Apoi le-au dat paharele celor două victime. Probabil că au murit la scurt timp după aceea.

— Dar decesul lui Richard Negus? întrebai.

— Jennie l-a ucis, conform planului pe care îl făcuseră ei doi.

— Mare parte din ce v-am spus acasă la Sam este adevărat, interveni Jennie. Richard chiar mi-a scris după ani de tăcere. Era distrus de vina față de Patrick și Frances și nu vedea nicio scăpare, nicio posibilitate de a îndrepta lucrurile sau de a se liniști, dacă nu plăteam toți cu viețile noastre, toți cei patru vinovați.

— V-a rugat să îl ajutați să le ucidă pe Harriet și pe Ida? întrebai, încercând să înțeleg în timp ce vorbeam.

— Da. Pe ele, pe el și apoi și pe mine. Trebuia să murim toți, a insistat, altfel nu avea niciun sens.

Nu voia să fie criminal, ci călău, folosea mult cuvântul ăla, și asta însemna că nici el, nici eu nu puteam rămâne nepedepsiți. Am fost de acord că Harriet și Ida meritau să moară. Erau malefice. Dar… eu nu voiam să mor, și nici să moară Richard. Pentru mine era suficient că îi părea rău pentru aportul pe care l-a avut în moartea lui Patrick. Eu… eram sigură că ar fi fost destul și pentru Patrick, și pentru orice autoritate superioară, dacă există vreuna. Dar nu l-am putut convinge pe Richard. Am înțeles imediat că nu avea rost să încerc. Era la fel de inteligent ca întotdeauna, dar ceva din mintea lui se dislocase, devenise ciudat, avea idei ciudate. Toți acei ani în care a suferit pentru asta, vina… Devenise un fanatic. Eram absolut sigură că m-ar fi omorât și pe mine dacă nu eram de acord cu propunerea lui. Nu a spus asta explicit. Nu a vrut să mă amenințe, vedeți dumneavoastră. A fost blând cu mine. Ce voia și îi trebuia era un aliat. Cineva care gândea la fel. Chiar a crezut că aș fi de acord cu planul lui, pentru că, spre deosebire de Harriet și Ida, eu eram rezonabilă. Era convins că avea dreptate, că soluția lui era singura opțiune. Am crezut că poate are dreptate, dar îmi era teamă. Acum nu-mi mai este. Nu știu ce m-a schimbat. Poate că atunci, așa nefericită cum eram, mai speram că viața mea se va îmbunătăți. Tristețea este altceva decât disperarea.

— Știați că trebuie să vă prefaceți pentru a vă salva viața, afirmă Poirot. Trebuia să îl mințiți convingător pe Richard Negus, era singura șansă de a scăpa de la moarte. Nu ați știut ce să faceți, așa că v-ați dus la Nancy Ducane să vă ajute.

— Da, m-am dus. Și mi-a rezolvat problema, sau așa am crezut. Planul ei era strălucit. Urmându-i sfaturile, i-am cerut lui Richard doar o schimbare față de planul lui. El voia ca odată Harriet și Ida moarte, să mă omoare pe mine și apoi pe sine. Sigur că, fiind un bărbat autoritar,

obișnuit să se ocupe de tot, voia să controleze situația până la capăt. Nancy mi-a spus că trebuie să îl conving pe Richard în sensul de a-l omorî eu pe el. „Imposibil!”, i-am zis, „nu va accepta niciodată”. Dar Nancy a spus că ar accepta dacă aș pune problema cum trebuie. Avea dreptate. A mers. M-am dus la Richard și i-am spus că nu era suficient să murim noi patru: eu, el, Harriet și Ida. Și Nancy trebuia pedepsită. Am pretins că n-aș muri împăcată decât după moartea ei. Era mai rea decât Harriet, am susținut. Am mințit despre felul în care Nancy a plănuit, cu sânge-rece, să-l seducă pe Patrick și cum nu s-a lăsat refuzată. I-am povestit lui Richard că ea mi-a mărturisit adevăratul motiv pentru care a vorbit la King’s Head – nu ca să-l ajute pe Patrick, ci ca să-i facă rău lui Frances. Că a sperat că Frances se va sinucide sau îl va părăsi pe Patrick și se va întoarce la tatăl ei la Cambridge, ca să aibă Nancy cum să îi ia locul.

— Tot minciuni, afirmă Poirot.

— Da, sigur că minciuni, dar unele sugerate chiar de Nancy, și care au mers! Richard a acceptat să moară înaintea mea.

— Și nu a știut că este implicat Samuel Kidd, nu-i așa? observă Poirot.

— Nu. Eu și Nancy l-am implicat, era parte din planul nostru. Nu am vrut niciuna să ieșim pe fereastră și să coborâm pe pom, ne temeam că ne-am rupe gâtul, iar după ce închideam ușa pe dinăuntru și ascundeam cheia, asta era singura ieșire din camera 238. De aceea am avut nevoie de Sam, și pentru a-l imita pe Richard.

— Iar cheia *trebuia ascunsă după șemineu,* bombănii eu, verificând dacă îmi era totul clar. Pentru ca, venind să ne spuneți povestea, cea de acasă de la domnul Kidd, să pară că totul se potrivește. Richard Negus a ascuns cheia pentru a crea aparența că a fost ucis, deoarece era implicat în planul de a o incrimina pe Nancy Ducane.

— Și era, completă Poirot. Sau credea că este. Când Jennie i-a dat paharul cu apă otrăvită, așa cum stabiliseră, a crezut că ea va rămâne vie doar pentru a se asigura că Nancy va fi găsită vinovată pentru cele trei crime de la hotelul Bloxham. A crezut că va vorbi cu poliția de așa manieră încât să fie sigură că o vor suspecta pe Nancy. Nu știa că Nancy își aranjase un alibi solid cu Lord și Lady St. John Wallace! Sau că, după moartea lui, butonul îi va fi împins adânc în gură, cheia ascunsă după șemineu, fereastra deschisă… Nu știa că Jennie Hobbs, Nancy Ducane și Samuel Kidd vor aranja totul astfel încât poliția să creadă că decesele surveniseră între șapte și un sfert și opt și zece!

— Nu, Richard nu a știut despre acele detalii, admise Jennie. Acum vedeți de ce am spus că planul lui Nancy era strălucit, *monsieur* Poirot.

— Era o artistă talentată, *mademoiselle.* Cei mai buni artiști au ochiul format pentru detaliu și pentru structură, pentru felul în care se îmbină componentele.

Jennie se întoarse către mine:

— Nici Nancy, nici eu nu ne-am dorit asta. Trebuie să mă credeți, domnule Catchpool. Richard m-ar fi ucis dacă-l refuzam, spuse oftând. Aranjaserăm totul. Nancy trebuia să iasă basma curată, iar eu și Sam să fim pedepsiți pentru că încercaserăm să o învinuim pe Nancy, dar nu cu pedeapsa capitală. Speram să stăm în pușcărie o scurtă perioadă. Apoi aveam să ne căsătorim.

Sesizând faptul că eram surprinși, Jennie adăugă:

— Ah, nu-l iubesc pe Sam cum l-am iubit pe Patrick, dar țin mult la el. Ar fi fost o companie plăcută, dacă nu stricam totul înjunghiind-o pe Nancy.

— Era deja stricat totul, *mademoiselle.* Știam că i-ați ucis pe Harriet Sippel și pe Richard Negus.

— Nu l-am ucis pe Richard Negus, *monsieur* Poirot. Aici ați greșit. Richard dorea să moară. I-am dat otravă cu permisiunea lui.

— Da, dar sub un fals pretext. Richard Negus a fost de acord să moară pentru că dumneavoastră ați acceptat planul lui ca toți patru să muriți. Apoi cinci, când ați implicat-o pe Nancy Ducane. Dar nu ați fost de acord, de fapt. L-ați trădat și ați complotat împotriva lui. Cine știe dacă Richard Negus ar fi ales să moară în acel moment, dacă i-ați fi spus adevărul despre pactul secret cu Nancy Ducane?

Expresia lui Jennie se înăspri.

— Nu l-am asasinat pe Richard Negus. L-am omorât în legitimă apărare. M-ar fi omorât el pe mine dacă nu o făceam.

— Ați spus că nu v-a amenințat explicit.

— Nu, dar am dedus. Ce credeți, domnule Catchpool? L-am ucis pe Richard sau nu?

— Nu știu, recunoscui confuz.

— Catchpool, *mon ami*, nu fiți absurd!

— Nu este absurd, îmi luă apărarea Jennie. Își folosește mintea când dumneavoastră refuzați să o faceți, *monsieur* Poirot. Vă rog să vă gândiți la asta, vă implor. Înainte să mă spânzure, sper să vă aud spunând că nu l-am ucis pe Richard Negus.

Mă ridicai.

— Haideți să mergem, Poirot.

Voiam să terminăm interogatoriul cât încă mai plutea în aer cuvântul „speranță”.

Epilog

Patru zile mai târziu, stăteam în fața șemineului lui Blanche Unsworth cu un pahar de coniac și lucram la cuvintele mele încrucișate, când Poirot intră în salon. Stătu lângă mine, tăcut, câteva minute. Nu îmi ridicai ochii.

Până la urmă, își drese vocea.

— Și acum, Catchpool, oftă. Și acum evitați să discutăm dacă Richard Negus a fost asasinat, asistat la sinucidere sau omorât în legitimă apărare.

— Nu văd cum ar putea discuția să fie de ajutor, replicai în timp ce mi se încorda stomacul.

Nu mai voiam să vorbesc niciodată despre crimele de la Bloxham. Ce voiam eu, ce aveam nevoie, era să scriu despre ele, să aștern pe hârtie fiecare detaliu a tot ce se întâmplase. Mă șoca faptul că îmi doream atât de mult să fac asta, fără însă să vorbesc deloc. Oare de ce era atât de diferit să scriu ceva decât să vorbesc despre asta?

— Nu vă alarmați, *mon ami,* mă liniști Poirot. Nu voi mai deschide subiectul. Vom discuta despre alte lucruri. De exemplu, am vizitat cafeneaua Pleasant în această dimineață. Fee Spring m-a rugat să vă transmit mesajul că ar vrea să vă vorbească, și cât mai repede cu putință. Este nemulțumită.

— De mine?

— Da. Stătea în sala de mese de la hotelul Bloxham și asculta explicațiile pentru tot ce s-a întâmplat, și imediat s-a și terminat totul. A avut loc o crimă în fața tuturor, iar povestea a fost lăsată neterminată pentru publicul nostru. *Mademoiselle* Fee dorește să îi povestiți totul, foarte atent, în cele mai amănunțite detalii.

— Nu este vina mea că s-a mai produs o crimă, mormăii. Nu poate să citească povestea din ziare, ca toată lumea?

— *Non.* Dorește să discute cu dumneavoastră între patru ochi despre asta. Este impresionant de inteligentă pentru o chelneriță. Este o tânără doamnă demnă de stimă. Nu credeți asta, *mon ami*?

— Știu ce urmăriți, Poirot, îl avertizai. Încetați imediat. Vă pierdeți timpul, ca și Fee Spring, presupunând că… știți ce, lăsați-o baltă, bine?

— V-ați supărat pe mine.

— Puțin, da, recunoscui. Henry Negus și valiza, Rafal Bobak și căruciorul de rufe, Thomas Brignell și prietena lui din grădină, care părea că poartă o haină maro-deschis, la fel ca jumătate dintre englezoaice. Roaba…

— Ah!

— Da, „ah”. Știați foarte bine că Jennie Hobbs nu era moartă, deci de ce ați făcut un asemenea efort să-mi induceți bănuiala că trupul ei fusese mutat din camera 402 prin trei dintre cele mai improbabile metode?

— Pentru că am vrut să vă încurajez să gândiți, prietene. Dacă nu vă gândiți la posibilitățile cele mai improbabile, nu veți deveni un detectiv pe cât de bun ați putea să fiți. Așa vă antrenați micuțele celule cenușii, pentru a le forța să se orienteze în direcții neobișnuite. De aici vine inspirația.

— Dacă insistați dumneavoastră, replicai fără convingere.

— Poirot merge prea departe, asta credeți, mai departe decât este necesar. Poate.

— V-ați agitat atât în legătură cu urma de sânge din camera 402 care ducea către ușă, v-ați mirat atât în legătură cu lățimea ușii, ce rost a avut? Știați că Jennie Hobbs nu a fost ucisă și târâtă nicăieri!

— Știam, dar dumneavoastră nu. Credeați, ca și prietenul nostru Luca Lazzari, că *mademoiselle* Jennie era moartă și că sângele de jos era al ei. *Alors,* am vrut să vă întrebați: o valiză, un cărucior de rufe, ambele sunt obiecte care ar fi putut fi

aduse în camera 402, chiar unde ar fi fost cadavrul. Atunci, de ce ar fi târât criminalul cadavrul către ușă? Nu ar fi făcut asta! Dâra de sânge care ducea către ușă era înșelătoare. Scopul ei era să ne facă să credem că ar fi fost târât cadavrul din cameră, de vreme ce nu se afla în cameră. Era micul detaliu verosimil pentru a face toată scena crimei credibilă. Dar pentru Hercule Poirot era un detaliu care i-a permis să afle ceva ce deja bănuia: că Jennie Hobbs nu fusese ucisă în acea cameră, și nici altcineva. Nu îmi puteam imagina nicio metodă de a muta un cadavru care să implice lăsarea de urme de sânge către ușă. Niciun criminal nu ar scoate cadavrul victimei sale pe coridorul comun al unui hotel, fără să-l ascundă mai întâi în ceva, într-un recipient. Orice recipient la care mă puteam gândi ar fi putut fi introdus cu ușurință în cameră, către cadavru, fără să necesite ca respectivul cadavru să fie mutat către el. Logica e simplă, Catchpool. Am fost surprins că nu ați înțeles asta imediat.

— Vă dau un pont, Poirot. Data viitoare când vreți să înțeleg ceva imediat, deschideți gura și spuneți-mi despre dovezi, oricare ar fi. Fiți sincer și direct. O să vedeți că este mult mai util.

Zâmbii.

— *Bien.* Mă voi strădui să deprind un *comportement* sincer și direct de la bunul meu prieten Catchpool.

Scoase un plic din buzunar.

— Acest plic a sosit pentru mine acum o oră. Poate că nu vă place să mă amestec în problemele dumneavoastră personale, Catchpool, poate gândiți: „Poirot își bagă nasul unde nu-i fierbe oala”, dar această scrisoare exprimă recunoștința tocmai pentru această meteahnă a mea pe care o găsiți atât de insuportabilă.

— Dacă vă referiți la Fee Spring, ea nu este „problema mea personală” și nici nu va fi vreodată, declarai privind scrisoarea. În

problemele personale ale cărui biet om v-ați mai amestecat? Și recunoștință pentru ce?

— Pentru că am adus împreună doi oameni care se iubesc foarte mult.

— De la cine este scrisoarea?

Poirot zâmbi.

— De la domnul și doamna Ambrose Flowerday, îmi explică.

Și îmi dădu scrisoarea să o citesc.

SFÂRŞIT

Agatha Christie este cunoscută în întreaga lume drept „Regina crimei”. A scris 80 de romane polițiste și volume de povestiri, 19 piese de teatru (dintre care *Cursa de șoareci* este cea mai longevivă din istorie) și șase romane publicate sub pseudonimul Mary Westmacott.

Hercule Poirot, cel mai celebru detectiv din romanele polițiste creat de la Sherlock Holmes, apare încă din primul roman al Agathei Christie, *Misterioasa afacere de la Styles.* Poirot și un alt detectiv imaginat de scriitoare, Miss Marple, au devenit faimoși la nivel mondial și au făcut subiectul multor filme realizate pentru marele și micul ecran.

Agatha Christie a mai scris nonficțiune, o autobiografie, dar și povestiri amuzante despre numeroasele expediții în care a participat alături de soțul ei, arheologul sir Max Mallowan. A murit în 1976.

[1] William Shakespeare, *Sonetul LXX* (trad. rom. de Ion Frunzetti) (n.red.).

[2] În original, *some kid,* pronunţat asemănător cu Sam Kidd (n. red.).

Table of Contents

Capitolul 1
Capitolul 2
Capitolul 3
Capitolul 4
Capitolul 5
Capitolul 6
Capitolul 7
Capitolul 8
Capitolul 9
Capitolul 10
Capitolul 11
Capitolul 12
Capitolul 13
Capitolul 14
Capitolul 15
Capitolul 16
Capitolul 17
Capitolul 18
Capitolul 19
Capitolul 20
Capitolul 21
Capitolul 22
Capitolul 23
Capitolul 24
Capitolul 25
Epilog

Table of Contents

Capitolul 1	6
Capitolul 2	19
Capitolul 3	32
Capitolul 4	48
Capitolul 5	60
Capitolul 6	69
Capitolul 7	76
Capitolul 8	89
Capitolul 9	98
Capitolul 10	109
Capitolul 11	125
Capitolul 12	132
Capitolul 13	156
Capitolul 14	175
Capitolul 15	183
Capitolul 16	191
Capitolul 17	204
Capitolul 18	209
Capitolul 19	220
Capitolul 20	233
Capitolul 21	239
Capitolul 22	258
Capitolul 23	268
Capitolul 24	275
Capitolul 25	294
Epilog	314